LM-038/2025

Lovforslag nr. L 138. Fremsat den 10. januar 2001 af erhvervsministeren (Ole Stavad)

Forslag

til

Lov om erhvervsdrivende virksomheders aflæggelse af årsregnskab m.v. (årsregnskabsloven)[1)]

Afsnit I
Lovens anvendelsesområde, grundlæggende krav m.v.

Kapitel 1

Lovens anvendelsesområde m.v.

De omfattede virksomheder

§ 1. Denne lov gælder for alle erhvervsdrivende virksomheder, jf. dog stk. 3.

Stk. 2. I henhold til denne lov anses en virksomhed for at være erhvervsdrivende, hvis den yder varer, rettigheder, pengemidler, tjenester eller lignende, for hvilke den normalt modtager vederlag. En virksomhed anses dog altid for erhvervsdrivende, hvis den er omfattet af lov om aktieselskaber, lov om anpartsselskaber, lov om erhvervsdrivende fonde, lov om visse erhvervsdrivende virksomheder eller i øvrigt er erhvervsdrivende i henhold til lov. Dette gælder uanset, om virksomhederne helt eller delvist er undtaget fra kravene i de nævnte love.

Stk. 3. Loven gælder ikke for virksomheder, som

1) er omfattet af regnskabsregler udstedt af Finanstilsynet,
2) er omfattet af lov om statens regnskabsvæsen, eller
3) udelukkende er omfattet af regnskabsregler fastsat ved eller i henhold til lov om kommunernes styrelse.

Årsrapporten

§ 2. For hvert regnskabsår skal de virksomheder, der er nævnt i § 3, stk. 1, aflægge et årsregnskab efter denne lov. Medmindre andet følger af §§ 18, 22, 78, 102 eller 109, skal årsregnskabet suppleres med:

1) årsregnskab for en af virksomheden ledet koncern (koncernregnskab),
2) ledelsesberetning for virksomheden og for en af virksomheden ledet koncern og
3) ledelsespåtegning.

Stk. 2. Herudover kan virksomheden tilføje eventuelle supplerende beretninger, jf. § 14.

Stk. 3. Fællesbetegnelsen for de i stk. 1 og 2 omhandlede regnskaber, beretninger og påtegninger er "årsrapport".

[1)] Loven indeholder bestemmelser, som gennemfører Rådets direktiv 77/91/EØF af 13.12.1976 (EF-Tidende 1977 nr. L 26, s. 1), Rådets direktiv 78/660/EØF af 25.7.1978 (EF-Tidende 1978 nr. L 222, s. 11), Rådets direktiv 78/855/EØF af 9.10.1978 (EF-Tidende 1978 nr. L 295, s. 36), Rådets direktiv 82/891/EØF af 17.12.1982 (EF-Tidende 1982 nr. L 378, s. 47), Rådets direktiv 83/349/EØF af 13.6.1983 (EF-Tidende 1983 nr. L 193, s. 1), Rådets direktiv 84/253/EØF af 10.4.1984 (EF-Tidende 1984 nr. L 126, s. 20), Rådets direktiv 89/666/EØF af 21.12.1989 (EF-Tidende 1989 nr. L 395, s. 36), Rådets direktiv 90/604/EØF af 8.11.1990 (EF-Tidende 1990 nr. L 317, s. 57), Rådets direktiv 90/605/EØF af 8.11.1990 (EF-Tidende 1990 nr. L 317, s. 60) og Rådets direktiv 99/60/EF af 17.6.1999 (EF-Tidende 1999 nr. L 162, s. 65).

Erhvervsmin.,
Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, j.nr. 00-217.724

Stk. 4. Et regnskab, som en virksomhed udelukkende udarbejder til eget brug, er ikke en årsrapport efter denne lov. Aflægger en virksomhed et regnskab, der ikke er en årsrapport efter denne lov, må det ikke betegnes som årsrapport, og det skal såvel i form som indhold fremstå, så det ikke kan forveksles med en sådan årsrapport.

De omfattede virksomhedsformer

§ 3. Følgende erhvervsdrivende virksomheder skal aflægge årsrapport efter reglerne i denne lov, medmindre de er undtaget herfra efter reglerne i §§ 4 – 6:

1) aktieselskaber, partnerselskaber (kommanditaktieselskaber) og anpartsselskaber,
2) interessentskaber og kommanditselskaber, hvori alle interessenterne henholdsvis komplementarerne er
   a) aktieselskaber, partnerselskaber (kommanditaktieselskaber), anpartsselskaber eller selskaber med en tilsvarende retsform, eller
   b) interessentskaber eller kommanditselskaber, i hvilke alle interessenter henholdsvis komplementarer er omfattet af litra a,
3) erhvervsdrivende fonde, jf. lov om erhvervsdrivende fonde § 1, stk. 2, jf. dog stk. 3 - 5, og
4) virksomheder med begrænset ansvar, som er omfattet af lov om visse erhvervsdrivende virksomheder § 3 (virksomheder og foreninger med begrænset ansvar) og § 4 (andelsselskaber med begrænset ansvar), medmindre virksomheden er undtaget efter nærværende lovs § 4.

Stk. 2. Vælger en af loven omfattet virksomhed, som ikke er forpligtet til at aflægge årsrapport efter stk. 1, frivilligt at aflægge en årsrapport, der ikke udelukkende anvendes til virksomhedens eget brug, skal den i det mindste følge reglerne for regnskabsklasse A, jf. § 7, stk. 1, nr. 1.

Undtagelse for virksomheder omfattet af lov om visse erhvervsdrivende virksomheder

§ 4. Virksomheder, som er omfattet af lov om visse erhvervsdrivende virksomheder § 3 (virksomheder og foreninger med begrænset ansvar) og § 4 (andelsselskaber med begrænset ansvar), kan undlade at aflægge årsrapport efter denne lov, jf. dog stk. 4 - 6, hvis virksomheden i to på hinanden følgende regnskabsår på balancetidspunktet ikke overskrider to af følgende størrelser:

1) en balancesum på 4 mio. kroner,
2) en nettoomsætning på 10 mio. kroner og
3) et gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede i løbet af regnskabsåret på 10.

Stk. 2. Ved beregningen af størrelserne i stk. 1 finder § 7, stk. 3, anvendelse.

Stk. 3. Vælger en virksomhed at udnytte undtagelsen i stk. 1, skal den indsende undtagelseserklæring til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i overensstemmelse med § 145.

Stk. 4. Undtagelsen i stk. 1 gælder dog ikke for en virksomhed, der er modervirksomhed for en koncern, for hvilken den skal aflægge koncernregnskab efter denne lov, jf. § 7, stk. 4.

Stk. 5. Vælger en virksomhed, som er omfattet af undtagelsen i stk. 1, at aflægge en årsrapport, der ikke udelukkende skal anvendes til virksomhedens eget brug, skal virksomheden i det mindste følge reglerne for regnskabsklasse A, jf. § 7, stk. 1, nr. 1.

Stk. 6. Ønsker virksomheden en årsrapport, som er aflagt frivilligt efter stk. 5, offentliggjort i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, skal virksomheden indsende årsrapporten til styrelsen som bilag til den i stk. 3 nævnte undtagelseserklæring. Undtagelseserklæring skal dog ikke indsendes, hvis virksomheden vælger at lade årsrapporten udarbejde og revidere efter reglerne for lovpligtige årsrapporter, jf. § 7, stk. 1, nr. 2.

Undtagelse for visse interessent- og kommanditselskaber

§ 5. Et interessent- eller kommanditselskab, der er omfattet af § 3, stk. 1, nr. 2, kan undlade at aflægge årsrapport og i stedet indsende undtagelseserklæring i henhold til § 146, stk. 1, hvis

1) dets regnskab ved fuld konsolidering, pro rata konsolidering eller ved indregning og måling til regnskabsmæssig indre værdi indgår i et koncernregnskab, der er aflagt af en interessent eller komplementar eller af en af disses modervirksomheder i stedet,
2) interessenten eller komplementaren har hjemsted her i landet eller henhører under lovgivningen i et andet EU-land eller i et andet land, hvormed Fællesskabet har indgået aftale,
3) koncernregnskabet er udarbejdet efter reglerne i denne lov eller, hvis interessenten,

komplementaren eller den pågældende modervirksomhed er udenlandsk, efter reglerne i Rådets direktiv 83/349/EØF med senere ændringer, og det er revideret og offentliggjort efter de nævnte regler, og

4) det oplyses i det omhandlede koncernregnskab, at interessentskabet henholdsvis kommanditselskabet har undladt at aflægge årsrapport under henvisning til denne paragraf.

Stk. 2. Et interessent- eller kommanditselskab, der er omfattet af § 3, stk. 1, nr. 2, kan undlade selv at aflægge årsrapport og i stedet indsende undtagelseserklæring i henhold til § 146, stk. 2, hvis

1) en af virksomhedens interessenter henholdsvis komplementarer har hjemsted her i landet og
2) interessenten eller komplementaren aflægger årsrapporten for interessent- eller kommanditselskabet, og herunder lader den revidere og offentliggøre efter reglerne i denne lov sammen med sin egen årsrapport i en fælles årsrapport eller som to særskilte årsrapporter.

Stk. 3. Et interessent- eller kommanditselskab, der er omfattet af § 3, stk. 1, nr. 2, i hvilket ingen interessent eller komplementar har hjemsted her i landet, kan undlade selv at aflægge årsrapport og i stedet indsende undtagelseserklæring i henhold til § 146, stk. 3, hvis

1) en interessent henholdsvis en komplementar henhører under lovgivningen i et EU-land eller i et andet land, hvormed Fællesskabet har indgået aftale, og
2) interessenten eller komplementaren aflægger årsrapporten for interessent- eller kommanditselskabet, og herunder lader den revidere og offentliggøre i overensstemmelse med den i nr. 1 omtalte lovgivning sammen med sin egen årsrapport i en fælles årsrapport eller som to særskilte årsrapporter.

Stk. 4. Interessentskaber og kommanditselskaber, der anvender undtagelserne i stk. 2 og 3, skal efter anmodning oplyse enhver om navn, CVR-nummer eller registreringsnummer samt hjemsted for den virksomhed, der har aflagt årsrapporten.

Undtagelse for dattervirksomheder uden aktivitet

§ 6. En dattervirksomhed, der i regnskabsåret ikke har haft aktivitet, kan undlade at aflægge årsrapport for dette år og i stedet indsende undtagelseserklæring i henhold til § 146, stk. 4, hvis

1) dattervirksomhedens regnskab ved fuld konsolidering eller ved indregning og måling til regnskabsmæssig indre værdi indgår i et koncernregnskab, der er aflagt af en modervirksomhed eller af en højere liggende modervirksomhed i stedet,
2) modervirksomheden eller den højere modervirksomhed henhører under lovgivningen i et EU-land eller i et andet land, hvormed Fællesskabet har indgået aftale,
3) koncernregnskabet er udarbejdet efter reglerne i denne lov eller, hvis den pågældende modervirksomhed er udenlandsk, efter reglerne i Rådets direktiv 83/349/EØF med senere ændringer, og det er revideret og offentliggjort efter de nævnte regler,
4) alle dattervirksomhedens virksomhedsdeltagere har erklæret sig indforstået med fremgangsmåden for det pågældende regnskabsår,
5) modervirksomheden har erklæret, at den indestår for dattervirksomhedens forpligtelser, indtil dattervirksomheden har indsendt årsrapport for et senere regnskabsår, og denne er modtaget og offentliggjort efter reglerne i kapitel 19 og 20, og
6) det oplyses i det omhandlede koncernregnskab, at dattervirksomheden har undladt at aflægge årsrapport under henvisning til denne paragraf.

Stk. 2. En virksomhed anses for at være uden aktivitet i regnskabsåret, hvis den ikke udøver erhvervsdrivende aktiviteter direkte eller indirekte, ikke besidder kapitalandele i en anden virksomhed og ikke har påtaget sig risici.

Regnskabsklasser

§ 7. Reglerne i denne lov for udarbejdelse af årsrapporter opdeles i regnskabsklasserne A, B, C og D, jf. afsnit II - V. Ved afgørelsen af, hvilken regnskabsklasse en virksomhed skal følge, gælder nedenstående:

1) Virksomheder omfattet af loven, som ikke har pligt til at aflægge årsrapport efter § 3, stk. 1, men som frivilligt aflægger årsrapport, jf. § 3, stk. 2, skal i det mindste følge reglerne for regnskabsklasse A i afsnit II.
2) Små virksomheder, som har pligt til at aflægge årsrapport efter § 3, stk. 1, skal i det

mindste følge reglerne for regnskabsklasse B i afsnit III.

3) Mellemstore og store virksomheder, som har pligt til at aflægge årsrapport efter § 3, stk. 1, skal i det mindste følge reglerne for regnskabsklasse C i afsnit IV.

4) Statslige aktieselskaber og selskaber, hvis aktier eller obligationer er optaget til notering på en fondsbørs ("børsnoterede selskaber") i et EU-land eller i et andet land, hvormed Fællesskabet har indgået aftale, og som har pligt til at aflægge årsrapport efter § 3, stk. 1, nr. 1, skal uanset størrelse følge reglerne for regnskabsklasse D i afsnit V.

Stk. 2. Ved afgørelsen af, hvilken regnskabsklasse en virksomhed skal følge, anvendes følgende størrelsesgrænser:

1) Små virksomheder:
Virksomheder, som i to på hinanden følgende regnskabsår på balancetidspunktet ikke overskrider to af følgende størrelser:
a) en balancesum på 20 mio. kroner,
b) en nettoomsætning på 40 mio. kroner og
c) et gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede i løbet af regnskabsåret på 50.

2) Mellemstore virksomheder:
Virksomheder, der ikke er små virksomheder, og som i to på hinanden følgende regnskabsår på balancetidspunktet ikke overskrider to af følgende størrelser:
a) en balancesum på 75 mio. kroner,
b) en nettoomsætning på 150 mio. kroner og
c) et gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede i løbet af regnskabsåret på 250.

3) Store virksomheder:
Virksomheder, der ikke er små eller mellemstore virksomheder.

Stk. 3. Ved beregning af størrelserne i stk. 2 gælder følgende:

1) Balancesummen er summen af alle aktivposter.

2) Nettoomsætningen er defineret i bilag 1, C, nr. 11. Er et regnskabsår kortere eller længere end 12 måneder, forhøjes eller formindskes nettoomsætningen forholdsmæssigt, således at der opnås et beløb svarende til beløbet for en periode på 12 måneder.

3) Det gennemsnitlige antal heltidsbeskæftigede beregnes så vidt muligt efter de regler, der er fastsat i medfør af aktieselskabslovens § 178.

Stk. 4. Uanset stk. 1 skal modervirksomheder for koncerner, der efter §§ 109 og 110 skal aflægge koncernregnskab, i deres årsrapport i det mindste følge reglerne for regnskabsklasse C, medmindre de i det mindste skal følge regnskabsklasse D i henhold til stk. 1, nr. 4.

Stk. 5. I stedet for at følge reglerne i det afsnit, som virksomheden i det mindste skal følge i henhold til stk. 1 og 4, kan virksomheden vælge systematisk og konsekvent at følge alle eller nogle af reglerne i et eller flere efterfølgende afsnit (regnskabsklasser).

Kapitel 2

Ledelsens ansvar for aflæggelse af årsrapporten

§ 8. De ledelsesorganer, der efter den for virksomheden gældende lovgivning, vedtægter, aftale eller sædvane har den øverste henholdsvis den daglige ledelse, skal aflægge årsrapport for virksomheden. Er der ikke et særskilt ledelsesorgan, anses de personligt ansvarlige ejere i fællesskab for at udgøre det ansvarlige ledelsesorgan i denne lovs forstand.

Stk. 2. Hvert enkelt medlem af de pågældende ledelsesorganer har ansvar for, at årsrapporten udarbejdes i overensstemmelse med lovgivningen og eventuelle yderligere krav til regnskaber i vedtægter eller aftale. Ved udarbejdelsen skal de endvidere iagttage de for virksomheden gældende standarder, jf. § 136. Endvidere har hvert enkelt medlem ansvar for, at årsrapporten, hvis revision er krævet, kan revideres og godkendes i tide. Hvert enkelt medlem af det øverste ledelsesorgan har ansvar for, at årsrapporten indsendes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen inden for de i loven fastsatte frister.

§ 9. Når årsrapporten er udarbejdet, skal alle medlemmerne af de ansvarlige ledelsesorganer underskrive den og datere underskriften. De skal give deres underskrift i tilknytning til en ledelsespåtegning, hvori de erklærer

1) hvorvidt årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med lovgivningens og eventuelle standarders krav samt eventuelle krav i vedtægter eller aftale og

2) hvorvidt årsrapporten giver et retvisende billede af virksomhedens og – hvis der er udarbejdet koncernregnskab – koncernens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultatet.

Stk. 2. Har ledelsen indføjet supplerende beretninger i årsrapporten, skal medlemmerne af de ansvarlige ledelsesorganer i ledelsespåtegningen erklære, hvorvidt beretningen giver et retvisende billede inden for rammerne af almindeligt anerkendte retningslinier for sådanne beretninger.

§ 10. Selvom et ledelsesmedlem er helt eller delvist uenig i en årsrapport eller har indvendinger mod, at den skal godkendes med det indhold, der er besluttet, kan medlemmet ikke undlade at underskrive årsrapporten. Ledelsesmedlemmet kan dog tilkendegive sine indvendinger med konkret og fyldestgørende begrundelse i tilknytning til sin underskrift og ledelsespåtegningen.

Kapitel 3

Grundlæggende krav til årsrapporten

Retvisende billede

§ 11. Årsrapporten skal give et retvisende billede af virksomhedens og – hvis der er udarbejdet koncernregnskab – koncernens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultatet.

Stk. 2. Hvis anvendelsen af bestemmelserne i denne lov ikke er tilstrækkelig til at give et retvisende billede som nævnt i stk. 1, skal der gives yderligere oplysninger i årsrapporten.

Stk. 3. Hvis anvendelse af bestemmelserne i denne lovs §§ 19 - 21, 23 - 77, 79 - 101, 103 - 107 og 114 - 134 i særlige tilfælde vil stride mod kravet i stk. 1, skal de fraviges, således at dette krav opfyldes. En sådan fravigelse skal hvert år oplyses i noterne, hvor den skal begrundes konkret og fyldestgørende med oplysning om, hvilken indvirkning - herunder så vidt muligt den beløbsmæssige indvirkning - fravigelsen har på virksomhedens henholdsvis koncernens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultatet.

Stk. 4. Kravene i stk. 1 - 3 gælder tilsvarende, når der anvendes standarder, der er udstedt inden for rammerne af denne lov, jf. § 136.

Kvalitetskrav

§ 12. For at de lovpligtige dele af en årsrapport kan give et retvisende billede efter § 11, skal reglerne i stk. 2 og 3 opfyldes.

Stk. 2. Årsrapporten skal udarbejdes således, at den støtter regnskabsbrugerne i deres økonomiske beslutninger. De omhandlede regnskabsbrugere er personer, virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder m.v., hvis økonomiske beslutninger normalt må forventes at blive påvirket af en årsrapport, herunder nuværende og mulige virksomhedsdeltagere, kreditorer, medarbejdere, kunder, alliancepartnere, lokalsamfundet samt tilskudsgivende og fiskale myndigheder. De omhandlede beslutninger vedrører

1) placering af regnskabsbrugerens egne ressourcer,
2) ledelsens forvaltning af virksomhedens ressourcer og
3) fordeling af virksomhedens ressourcer.

Stk. 3. Årsrapporten skal udarbejdes således, at den oplyser om forhold, der normalt er relevante for regnskabsbrugerne, jf. stk. 2. Oplysningerne skal desuden være pålidelige i forhold til, hvad regnskabsbrugerne normalt forventer.

Grundlæggende forudsætninger

§ 13. Årsrapporten skal udarbejdes efter nedenstående grundlæggende forudsætninger:

1) Den skal udarbejdes på en klar og overskuelig måde (klarhed).
2) Der skal tages hensyn til de reelle forhold fremfor formaliteter uden reelt indhold (substans).
3) Alle relevante forhold skal indgå i årsrapporten, medmindre de er ubetydelige (væsentlighed). Anses flere ubetydelige forhold tilsammen for at være betydelige, skal de dog indgå.
4) Driften af en aktivitet formodes at fortsætte (going concern), medmindre den ikke skal eller ikke antages at kunne fortsætte. Afvikles en aktivitet, skal klassifikation og opstilling samt indregning og måling tilpasses med denne afvikling.
5) Enhver værdiændring skal vises, uanset indvirkningen på egenkapital og resultatopgørelse (neutralitet).
6) Transaktioner, begivenheder og værdiændringer skal indregnes, når de indtræffer, uanset tidspunktet for betaling (periodisering).
7) Indregningsmetoder og målegrundlag skal anvendes ensartet på samme kategori af forhold (konsistens).
8) Hver transaktion, begivenhed og værdiændring skal indregnes og måles hver for sig, ligesom de enkelte forhold ikke må modregnes med hinanden (bruttoværdi).

9) Primobalancen for regnskabsåret skal svare til ultimobalancen for det foregående regnskabsår (formel kontinuitet).

Stk. 2. Regnskabsår, opstilling og klassifikation, konsolideringsmetode, indregningsmetode og målegrundlag samt den anvendte monetære enhed må ikke ændres fra år til år (reel kontinuitet). Ændring kan dog ske, hvis der derved bedre opnås et retvisende billede eller, hvis ændringen er nødvendig for at overholde nye regler ved overgang til ny regnskabsklasse, ved lovændring, ved nye forskrifter i henhold til lov eller ved nye standarder efter § 136.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1, nr. 6 - 9, og stk. 2 kan fraviges i særlige tilfælde. I så fald finder § 11, stk. 3, 2. pkt., tilsvarende anvendelse.

§ 14. Supplerende beretninger om f.eks. virksomhedens sociale ansvar, viden og medarbejderforhold, miljøforhold samt etiske målsætning og opfølgning herpå skal give et retvisende billede inden for rammerne af almindeligt anerkendte retningslinier for sådanne beretninger. De skal opfylde kvalitetskravene i § 12, stk. 3, og med de lempelser, der følger af forholdets natur, de grundlæggende forudsætninger i § 13, stk. 1 og 2.

Stk. 2. Af de supplerende beretninger skal fremgå de metoder og målegrundlag, efter hvilke beretningerne er udarbejdet.

§ 15. Regnskabsåret skal omfatte 12 måneder, der altid skal begynde og slutte på en bestemt dato i året. Næste regnskabsår begynder dagen efter foregående regnskabsårs balancedato.

Stk. 2. Første regnskabsperiode kan omfatte et kortere eller længere tidsrum end 12 måneder, dog højst 18 måneder.

Stk. 3. Ændres regnskabsåret, må omlægningsperioden ikke overstige 12 måneder. Omlægningsperioden kan dog omfatte op til 18 måneder, hvis det er nødvendigt at ændre regnskabsår for at opnå samme regnskabsår i flere virksomheder i tilfælde af

1) etablering af koncernforhold,
2) etablering af deltagelse i fælles ledelse over en anden virksomhed, eller
3) fusion.

Stk. 4. Modervirksomheder og dattervirksomheder skal sikre, at dattervirksomhederne har samme regnskabsår som modervirksomheden, medmindre det ikke er muligt på grund af forhold, som er ude af modervirksomhedens og dattervirksomhedens kontrol.

§ 16. Indregning, måling og oplysninger i monetære enheder skal foretages i danske kroner eller i euro. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan ved bekendtgørelse tillade, at beløbene anføres i andre fremmede valutaer, der er relevante for virksomheden henholdsvis virksomhedens koncern.

Kapitel 4

Rækkefølge m.v. af årsrapportens bestanddele

§ 17. Årsrapporten skal indeholde de for hver regnskabsklasse foreskrevne bestanddele, jf. §§ 18, 22, 78 og 102, samt tilsvarende bestanddele for koncernregnskaber. Redegørelsen for anvendt regnskabspraksis skal placeres samlet. Opgørelsen over bevægelser på egenkapitalen kan placeres som en regnskabsopstilling eller under noterne.

Stk. 2. Ledelsesberetningen for modervirksomheden og koncernen kan sammendrages, hvis de oplysninger, der er forskellige for modervirksomheden og koncernen, fremgår hver for sig af den samlede beretning.

Stk. 3. Supplerende beretninger, der knyttes til årsrapporten, skal placeres særskilt i denne efter de lovpligtige bestanddele.

Afsnit II
Regnskabsklasse A

Kapitel 5

Udarbejdelse af årsrapport

Generelle bestemmelser

§ 18. En virksomhed, der aflægger årsrapport efter reglerne i regnskabsklasse A, skal i det mindste udarbejde en årsrapport bestående af ledelsespåtegning, balance, resultatopgørelse og noter, herunder redegørelse for anvendt regnskabspraksis og opgørelse over bevægelserne i egenkapitalen. Hvis en statsautoriseret eller registreret revisor har underskrevet en påtegning eller erklæring til årsrapporten, skal påtegningen henholdsvis erklæringen indgå i denne.

Klassifikation og opstilling

§ 19. Virksomheden skal medtage de aktiver og forpligtelser, der skal indregnes for regn-

skabsklassen, samt egenkapitalen i en åbningsbalance pr. tidspunktet for påbegyndelsen af dens aktiviteter. Hvor intet andet er bestemt i lovgivningen, anses virksomhedens aktiviteter for påbegyndt på tidspunktet for stiftelsen eller det tidligere tidspunkt, hvor en erhvervsmæssig aktivitet skal henregnes til virksomheden.

Stk. 2. Posterne i resultatopgørelsen skal klassificeres efter virksomhedens art og aktiviteternes omfang. Balancen skal i det mindste vise de i bilag 2, skema 1 opregnede, relevante hovedposter og romertalsposter. Opstillingerne skal i øvrigt vise de poster, der er nødvendige for at vise virksomhedsdeltagernes indskud og andel i overskud eller underskud.

Stk. 3. Indregnede forhold, der ikke vedrører de erhvervsmæssige aktiviteter, skal klassificeres således, at de tydeligt fremstår adskilt fra de erhvervsmæssige aktiviteter i balance og resultatopgørelse.

Indregning og måling

§ 20. Virksomhedens aktiver og forpligtelser samt indtægter og omkostninger indregnes og måles systematisk og konsekvent i overensstemmelse med almindeligt anerkendte retningslinier under hensyntagen til virksomhedens art og omfang.

Stk. 2. En virksomhed, der ejes personligt af en eller flere indehavere, kan undlade at indregne de af indehaverens aktiver og forpligtelser, som ikke vedrører de erhvervsmæssige aktiviteter.

Oplysninger

§ 21. Virksomheden skal redegøre for de indregningsmetoder og målegrundlag (værdiansættelse), der er anvendt for posterne i alle årsrapportens bestanddele.

Stk. 2. Virksomheden skal særskilt oplyse

1) bevægelser på egenkapitalen (egenkapitalopgørelse),
2) eventualforpligtelser,
3) pantsætninger og anden sikkerhed i aktiver,
4) renter af indskud på egenkapitalen,
5) hvor meget, der er uddelt eller udloddet til ejere eller andre virksomhedsdeltagere,
6) hvorledes underskud er dækket og
7) hvorvidt uddelinger eller udlodninger er sket kontant eller på anden måde.

Stk. 3. En virksomhed, der ejes personligt af en enkelt indehaver eller af ægtefæller i fællesskab, og hvor indehaveren henholdsvis ægtefællerne ejer aktiver, forpligtelser, eventualforpligtelser eller pantsætninger, som ikke vedrører de erhvervsdrivende aktiviteter, skal særskilt oplyse

1) om den undlader at indregne de pågældende aktiver og forpligtelser,
2) om den undlader at indregne eller oplyse om de pågældende eventualforpligtelser,
3) om den undlader at oplyse om de pågældende pantsætninger og
4) hvorledes, der er taget hensyn til indehaverens og ægtefællens indbyrdes formueforhold.

Afsnit III
Regnskabsklasse B

Kapitel 6

Udarbejdelse af årsrapport

Generelle bestemmelser

§ 22. En virksomhed, der er omfattet af regnskabsklasse B, skal udarbejde en årsrapport, der i det mindste består af en ledelsespåtegning, balance, resultatopgørelse, noter, herunder redegørelse for anvendt regnskabspraksis og opgørelse over bevægelserne i egenkapitalen, samt en ledelsesberetning. Når en årsrapport er revideret, indgår revisionspåtegningen i denne. Udover reglerne i §§ 11 – 17 finder § 19, stk. 1 og 3, § 20, stk. 2, samt §§ 23 – 77 anvendelse.

Stk. 2. Hvis en modervirksomheds oplysninger er de samme som koncernens oplysninger, kan modervirksomheden undlade at give oplysningerne i sit eget årsregnskab og ledelsesberetning.

Stk. 3. Første gang en virksomhed, der har været omfattet af regnskabsklasse A, aflægger årsrapport efter reglerne i regnskabsklasse B, kan virksomheden benytte sig af følgende lempelser:

1) Ved indregning af aktiver, der efter reglerne i regnskabsklasse A ikke skulle indregnes eller skulle indregnes til et andet målegrundlag end i regnskabsklasse B, kan aktivets værdi på det forrige års balancedag anses for kostpris. Forrige års indregningsmetode og målegrundlag for aktivet skal oplyses i noterne.
2) For de poster i årsregnskabet, som påvirkes af ændringer i indregningsmetoder og målegrundlag, kan sammenligningstal efter § 24

for perioder, der ligger før regnskabsåret, opgøres efter de hidtil anvendte metoder.

Klassifikation og opstilling

Generelle bestemmelser

§ 23. Balance og resultatopgørelse skal opstilles i skematisk form i overensstemmelse med bilag 2, skema 1 eller 2 og skema 3 eller 4.

Stk. 2. Posterne skal anføres særskilt og i den rækkefølge, som er angivet i skemaerne. Poster, der er betegnet med arabertal (1, 2, 3 o.s.v.), kan opdeles. Nye arabertalsposter kan tilføjes, hvis deres indhold ikke er dækket af en eksisterende post.

Stk. 3. Arabertalsposterne kan sammendrages, hvis sammendragningen fremmer overskueligheden.

Stk. 4. Opstilling og benævnelse af arabertalsposter skal tilpasses, når virksomhedens særlige karakter gør det påkrævet.

Stk. 5. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan ændre bilag 2, herunder foreskrive særlige skemaer, hvis der er behov herfor for virksomheder, hvis struktur og postbehov ikke kan tilgodeses ved lovens regler om tilpasning af skemaer eller som følge af ændringer i markedsvilkår eller internationale standarder.

§ 24. Ved hver post i balance og resultatopgørelse anføres de tilsvarende beløb for det foregående regnskabsår. Er posterne ikke direkte sammenlignelige med foregående års poster, skal sidstnævnte tilpasses. Virksomheden kan dog undlade at tilpasse sammenligningstal, hvis den manglende sammenlignelighed skyldes ændringer i virksomhedens aktiviteter.

Stk. 2. Poster i balance og resultatopgørelse, som ikke indeholder noget beløb, skal kun medtages, hvis det foregående årsregnskab indeholder en sådan post.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse for noteoplysninger, i det omfang sammenligningstal er foreskrevet i denne lov.

Balancen

§ 25. Balancen består af indregnede aktiver, indregnede forpligtelser, herunder hensatte forpligtelser, og egenkapitalen, der udgør forskellen mellem disse aktiver og forpligtelser. Ved passiver forstås summen af egenkapital og indregnede forpligtelser.

§ 26. Tilgodehavender under omsætningsaktiver, der forfalder til betaling mere end et år efter regnskabsårets udløb, anses som langfristede. De skal klassificeres særskilt for hver arabertalspost, medmindre tilsvarende oplysninger gives i noterne.

Stk. 2. Forudbetalinger fra kunder kan på en synlig måde modregnes inden for aktivposten "Varebeholdninger" henholdsvis posten "Igangværende arbejder for fremmed regning", i det omfang forudbetalingerne vedrører de pågældende poster.

Stk. 3. Forpligtelser, der forfalder til betaling inden for et år efter regnskabsårets udløb, er kortfristede. Andre forpligtelser er langfristede. Forpligtelserne skal klassificeres i overensstemmelse med disse kriterier for hver arabertalspost, medmindre tilsvarende oplysninger gives i noterne.

§ 27. Omkostninger, der er afholdt senest på balancedagen, men som vedrører de efterfølgende år, skal klassificeres som periodeafgrænsningsposter under omsætningsaktiver. Indtægter, der vedrører regnskabsåret, men som først forfalder til betaling efter balancedagen, skal klassificeres som tilgodehavender.

Stk. 2. Betalinger, der er indgået senest på balancedagen, men som vedrører indtægter i de efterfølgende år, skal klassificeres som periodeafgrænsningsposter under forpligtelser. Omkostninger, der vedrører regnskabsåret, men som først vil blive betalt i de efterfølgende år, skal klassificeres som gældsforpligtelser.

Resultatopgørelsen

§ 28. Resultatopgørelsen består af indregnede indtægter og omkostninger.

§ 29. Under posten "Produktionsomkostninger" i den funktionsopdelte resultatopgørelse indregnes de omkostninger, der i produktionen er medgået for at opnå omsætningen.

Stk. 2. I posterne "Produktionsomkostninger", "Distributionsomkostninger" og "Administrationsomkostninger" i den funktionsopdelte resultatopgørelse medregnes af- og nedskrivninger på aktiver samt personaleomkostninger, som er knyttet til de nævnte funktioner.

§ 30. Indtægter og omkostninger, der hidrører fra begivenheder, som ikke hører under den ordinære drift, og som derfor ikke forventes at

være tilbagevendende, skal klassificeres som ekstraordinære indtægter og omkostninger.

§ 31. Ledelsens forslag til beslutning om anvendelse af virksomhedens overskud eller dækning af underskud skal placeres i tilknytning til resultatopgørelsen og som en særlig post i egenkapitalen under "Overført overskud eller underskud", jf. bilag 2, skema 1 eller 2, jf. dog § 48.

§ 32. Når særlige konkurrencemæssige hensyn tilsiger det, kan virksomheden sammendrage følgende poster og i stedet indføre en post benævnt Bruttofortjeneste eller Bruttotab:

1) posterne nr. 1 - 5 i bilag 2, skema 3, og
2) posterne nr. 1 - 3 i bilag 2, skema 4.

Stk. 2. § 11, stk. 2, finder ikke anvendelse på poster, der er sammendraget efter stk. 1.

Stk. 3. Det første år virksomheden ikke længere benytter stk. 1, kan sammenligningstal, jf. § 24, for de omhandlede poster undlades.

Kapitel 7

Indregning og måling

Generelle bestemmelser

§ 33. Et aktiv skal indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde virksomheden, og aktivets værdi kan måles pålideligt. Virksomheden kan dog undlade at indregne udviklingsprojekter og internt oparbejdede immaterielle rettigheder, såsom patenter, koncessioner, varemærker og lignende rettigheder. Virksomheden kan ikke indregne andre internt oparbejdede immaterielle aktiver.

Stk. 2. En forpligtelse skal indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå virksomheden, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

Stk. 3. Ved indregning og måling af aktiver og forpligtelser skal der tages hensyn til alle forhold, herunder forudsigelige risici og tab, der fremkommer inden det tidspunkt, hvor årsrapporten udarbejdes, og som bekræfter eller afkræfter forhold, som er opstået senest på balancedagen.

§ 34. Virksomheden kan indregne kapitalandele i virksomheder ved pro rata konsolidering, jf. § 124, hvis den leder disse virksomheder sammen med en eller flere andre virksomheder, og den hæfter fuldt ud for alle eller kun for en forholdsmæssig del af den fælles ledede virksomheds forpligtelser. Virksomheden medtager posterne i den fælles ledede virksomheds regnskab i forhold til dens ejerandel af den fælles ledede virksomheds egenkapital. Virksomheden skal indregne og måle posterne efter sin egen regnskabspraksis.

§ 35. Uanset definitionen på aktiver i bilag 1, C, nr. 1, kan virksomheden indregne egne kapitalandele. I så fald skal et beløb svarende til kostprisen for kapitalandelene omklassificeres fra posten "Overført overskud" eller anden til udbytte disponibel post under egenkapitalen til posten "Reserve for egne kapitalandele". Denne reserve kan ikke elimineres med virksomhedens underskud eller formindskes på anden måde, jf. dog næste punktum. Reserven skal opløses eller formindskes i det omfang, de indregnede egne kapitalandele

1) realiseres eller annulleres,
2) nedskrives til lavere genindvindingsværdi, jf. § 42, eller nettorealisationsværdi, jf. § 46, stk. 2, eller
3) ikke længere indregnes med værdi.

Stk. 2. Egne kapitalandele må ikke opskrives.

§ 36. Aktiver og forpligtelser skal på tidspunktet for første indregning måles til kostpris. Efter første indregning skal aktiver måles til kostpris og forpligtelser til nettorealisationsværdi, medmindre andet følger af denne lov.

§ 37. Virksomheden skal efter første indregning løbende regulere finansielle aktiver, den ikke vil beholde til udløb, og finansielle forpligtelser, som den vil indfri før udløb eller videresælge, til dagsværdi. Dagsværdien for aktiverne og forpligtelserne måles til den salgsværdi, der kan konstateres for dem på et velfungerende marked. Kan salgsværdien ikke umiddelbart konstateres for aktiverne eller forpligtelserne, måles de ud fra markedets salgsværdier på aktivets eller forpligtelsens enkelte bestanddele. Eksisterer der heller ikke et velfungerende marked for disse bestanddele, skal dagsværdien så vidt muligt måles til en tilnærmet salgsværdi ved hjælp af den for aktivet eller forpligtelsen relevante kapitalværdi, hvis denne kan beregnes ved hjælp af veldokumenterede værdiansættelsesmodeller og -teknikker. Kan en tilnærmet salgsværdi ikke beregnes, finder § 36 anvendelse.

Stk. 2. Virksomheden skal efter første indregning løbende regulere finansielle aktiver, som

den vil beholde til udløb, og finansielle forpligtelser, som den ikke vil indfri før udløb eller videresælge, til amortiseret kostpris.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 finder ikke anvendelse på kapitalandele i datter- og associerede virksomheder samt på egne kapitalandele.

§ 38. Virksomheder, der som hovedaktivitet investerer i investeringsejendomme, råstoffer eller lignende værdier, skal efter første indregning løbende regulere aktiver og dermed forbundne finansielle forpligtelser inden for disse aktiviteter til dagsværdi. Dette gælder, uanset virksomheden i sin hovedaktivitet kombinerer investering i de i § 37, stk. 1, 1. pkt., omhandlede finansielle instrumenter med de nævnte aktiviteter.

Stk. 2. Virksomheder, der som hovedaktivitet omdanner levende dyr eller planter biologisk med henblik på salg, forarbejdning, forbrug eller avl af yderligere dyr og planter, kan efter første indregning løbende regulere disse aktiver til dagsværdi.

Stk. 3. Bestemmelserne i § 37, stk. 1, 2. - 4. pkt., finder anvendelse på stk. 1 og 2.

Stk. 4. Et beløb svarende til årets nettoopregulering som følge af ændret dagsværdi efter stk. 1 eller 2, skal indregnes i posten "Reserve for dagsværdi på investeringsaktiver" henholdsvis "Reserve for dagsværdi for biologiske aktiver" under egenkapitalen. Denne reserve kan ikke elimineres med virksomhedens underskud eller formindskes på anden måde, jf. dog næste punktum. Reserven skal opløses eller formindskes i det omfang, de opregulerede aktiver

1) realiseres eller udgår af aktiviteten,
2) reguleres ned på grund af lavere dagsværdi,
3) er forbundet med udskudt skat, der skal hensættes, jf. § 47, eller
4) tilbageføres på grund af ændret regnskabsmæssigt skøn, jf. § 52.

§ 39. Ved omregning af balanceposter fra fremmed valuta til årsrapportens monetære enhed anvendes balancedagens valutakurs for monetære aktiver og forpligtelser. For andre poster i balancen og for transaktioner benyttes transaktionsdagens valutakurs. For aktiver og forpligtelser, som er op- eller nedskrevet henholdsvis op- eller nedreguleret, anvendes dog valutakursen på tidspunktet for omvurderingen.

Stk. 2. Er en aktivitet, for hvilken der udarbejdes regnskab i fremmed valuta, ikke løbende indregnet i virksomhedens pengestrømme, skal omregning af balanceposter ske til balancedagens valutakurs. Forskellen indregnes direkte på egenkapitalen.

Anlægsaktiver

§ 40. Kostprisen for anlægsaktiver skal indeholde alle omkostninger, der er foranlediget af anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug, eller som direkte kan henføres til det fremstillede aktiv. Herudover kan renter af kapital, der er lånt til at finansiere fremstillingen, og som vedrører fremstillingsperioden, indregnes i kostprisen.

§ 41. Virksomheden kan vælge at opskrive materielle anlægsaktiver og kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder til dagsværdi. Immaterielle anlægsaktiver kan ikke opskrives.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 37, stk. 1, 2. - 4. pkt., finder anvendelse, dog således at genanskaffelsesværdi eller nettorealisationsværdi kan anvendes, hvis en tilnærmet salgspris ikke kan opnås.

Stk. 3. Et beløb svarende til opskrivningen skal indregnes direkte i posten "Reserve for opskrivning" under egenkapitalen. Denne reserve kan ikke elimineres med virksomhedens underskud eller formindskes på anden måde, jf. dog næste punktum. Reserven skal opløses eller formindskes i det omfang, de opskrevne aktiver

1) realiseres eller udgår af aktiviteten,
2) nedskrives på grund af lavere genindvindingsværdi, jf. § 42,
3) er forbundet med udskudt skat, der skal hensættes, jf. § 47, eller
4) tilbageføres på grund af ændret regnskabsmæssigt skøn, jf. § 52.

§ 42. Anlægsaktiver, der ikke løbende reguleres til dagsværdi efter §§ 37 eller 38, skal nedskrives til en lavere genindvindingsværdi.

Stk. 2. Er det ikke muligt at fastsætte en genindvindingsværdi for det enkelte aktiv, skal aktiverne vurderes samlet i den mindste gruppe af aktiver, hvor der ved en samlet vurdering kan fastsættes en pålidelig genindvindingsværdi. En nedskrivning af en sådan gruppe af aktiver fordeles systematisk på de enkelte aktiver.

§ 43. Kostpris, dagsværdi eller genindvindingsværdi for immaterielle og materielle anlægsaktiver med begrænset brugstid skal for-

mindskes med afskrivninger, der tilsigter en systematisk afskrivning af aktiverne over deres brugstid. Dette gælder dog ikke aktiver, der løbende reguleres til dagsværdi i medfør af § 38.

Stk. 2. Afskrivninger skal beregnes under hensyntagen til aktivets forventede restværdi efter afsluttet brugstid målt til værdien på tidspunktet for brugstidens begyndelse.

Stk. 3. Uanset stk. 1 må immaterielle anlægsaktiver ikke afskrives over en periode, der overstiger 20 år.

Omsætningsaktiver

§ 44. Kostprisen for omsætningsaktiver skal indeholde de omkostninger, der er foranlediget af anskaffelsen, eller som direkte kan henføres til det fremstillede aktiv. Distributionsomkostninger må ikke indgå i kostprisen. Herudover kan renter af kapital, der er lånt til at finansiere fremstilling af varer, og som vedrører fremstillingsperioden, indregnes i kostprisen.

§ 45. Kostprisen for varebeholdninger kan beregnes på grundlag af vejede gennemsnitspriser, "først ind-først ud" (FIFO) metoden eller en anden lignende metode, som afspejler værdien af den fysiske varebeholdning på balancedagen.

§ 46. Varebeholdninger kan opskrives til genanskaffelsesværdi. Andre omsætningsaktiver, som ikke løbende reguleres til dagsværdi efter §§ 37 eller 38, kan opskrives til dagsværdi. Bestemmelserne i § 37, stk. 1, 2 - 4. pkt., og § 41, stk. 3, finder anvendelse.

Stk. 2. Omsætningsaktiver, der ikke løbende reguleres til dagsværdi efter §§ 37 eller 38, skal nedskrives til en lavere nettorealisationsværdi.

Hensatte forpligtelser

§ 47. Forpligtelser, der er uvisse med hensyn til størrelse eller tidspunkt for afvikling, skal indregnes i balance og resultatopgørelse som hensatte forpligtelser. Herunder skal indregnes udskudt skat, garantiforpligtelser og pensionsforpligtelser, der påhviler virksomheden.

Stk. 2. Hensatte forpligtelser kan måles til dagsværdi. Bestemmelserne i § 37, stk. 1, 2 - 4. pkt., finder anvendelse.

Gældsforpligtelser

§ 48. Uanset definitionen på forpligtelser, jf. bilag 1, C, nr. 5, kan virksomheden indregne ledelsens forslag til udbytte som en forpligtelse under posten "Forslag til udbytte for regnskabsåret".

Resultatopgørelsen

§ 49. I resultatopgørelsen indregnes alle indtægter i takt med, at de indtjenes. Indtægter efter § 37, stk. 1 og 2, samt § 38, stk. 1 og 2, anses altid for indtjent. I resultatopgørelsen indregnes ligeledes

1) alle omkostninger, herunder afskrivninger, nedskrivninger, nedreguleringer og hensættelser af forpligtelser, og
2) tilbageførsler af beløb, der har været indregnet i resultatopgørelsen som følge af ændret regnskabsmæssigt skøn, jf. § 52, stk. 1.

Stk. 2. Beløb, der opstår som følge af nedenstående, må ikke indregnes i resultatopgørelsen, men skal indregnes direkte på egenkapitalen:

1) opskrivning efter §§ 41 og 46, tilbageførsel af en sådan opskrivning og omklassifikation af beløb til hensatte forpligtelser, som hidrører fra en sådan opskrivning,
2) indtægter og omkostninger ved køb og salg af egne kapitalandele, i det omfang, kapitalandelene ikke indregnes i balancen,
3) indtægter og omkostninger, der hidrører fra aktiver og forpligtelser, som virksomheden udelukkende benytter til at sikre værdien af aktiver og forpligtelser, som virksomheden forventer at modtage eller påtage sig, og tilbageførsel af sådanne beløb,
4) forskelsbeløb, der er opstået ved omregning af balanceposter i aktiviteter, der ikke løbende er indregnet i virksomhedens pengestrømme, jf. § 39, stk. 2,
5) ændring af metoder og grundlag for indregning henholdsvis måling samt af den anvendte monetære enhed, jf. § 13, stk. 2, og
6) tilbageførsel på grund af fundamentale fejl, jf. § 52, stk. 2.

Stk. 3. Indskud, udlodning og uddeling, der sker som led i kapitalfremskaffelse, tilbageførsel af indskudt kapital henholdsvis fordeling af overskud til virksomhedsdeltagerne, må ikke indregnes i resultatopgørelsen, men skal indregnes direkte på egenkapitalen.

§ 50. Indtægter og omkostninger, der hidrører fra aktiver og forpligtelser, hvis værdi er effektivt sikret af andre aktiver og forpligtelser, kan uanset forbudet mod modregning i § 13, stk. 1,

nr. 8, modregnes med indtægter og omkostninger, der hidrører fra sikringsdispositionerne.

Ændring af regnskabspraksis

§ 51. Ændrer virksomheden metoder for indregning, grundlag for måling eller den anvendte monetære enhed, skal de poster i årsregnskabet, der berøres heraf, ændres i overensstemmelse med de nye metoder henholdsvis grundlag ved indregning direkte på egenkapitalen primo. Herunder skal sammenligningstal ændres i overensstemmelse med de nye metoder.

Stk. 2. Ændrer virksomheden indregningsmetoder for at kunne opskrive aktiver, behandles de heraf følgende opskrivninger efter § 41, stk. 3, og indregnes direkte på egenkapitalen.

Ændring af regnskabsmæssige skøn og fejl

§ 52. Ændres beløb, der blev indregnet for et tidligere regnskabsår, som følge af et ændret regnskabsmæssigt skøn, skal indvirkningen af ændringen behandles på tilsvarende måde som det oprindelige skøn. Afskrivninger, der er foretaget i tidligere år, kan ikke tilbageføres.

Stk. 2. Var årsrapporten vedrørende tidligere regnskabsår urigtig i en sådan grad, at årsrapporten ikke ville have givet et retvisende billede (fundamentale fejl), skal den beløbsmæssige effekt af korrektionen indregnes direkte på egenkapitalen primo, og sammenligningstallene for tidligere år skal tilpasses.

Kapitel 8

Oplysninger

Noteoplysninger

Anvendt regnskabspraksis

§ 53. Der skal redegøres for de indregningsmetoder og målegrundlag (værdiansættelsen), der er anvendt på posterne i balance, resultatopgørelse, noter og ledelsesberetning. Endvidere skal det fremgå, hvilken regnskabsklasse virksomheden aflægger årsrapport efter.

Stk. 2. Af redegørelsen skal for de relevante poster i det mindste fremgå:

1) Indregningsmetoderne og målegrundlag for aktiver og forpligtelser, herunder om renter indregnes i kostprisen, og efter hvilke metoder og grundlag, der foretages op-, ned- og afskrivninger samt op- og nedreguleringer. Herunder skal nævnes:
   a) For finansielle aktiver og forpligtelser, der måles til kapitalværdi eller amortiseret kostpris, skal forudsætningerne for den valgte beregningsmetode oplyses.
   b) Afskrivningsmetode, skøn over restværdi og brugstid i forbindelse med afskrivning af anlægsaktiver. Overstiger afskrivningsperioden for immaterielle anlægsaktiver 5 år, skal det oplyses og begrundes konkret og fyldestgørende.
   c) Metoder for indregning og måling af nettoomsætning. Oplyses denne ikke i medfør af § 32, skal udeladelsen begrundes.
2) Metoderne for omregning fra fremmede valutaer til den valgte monetære enhed.
3) Metoderne efter § 50 for sikring af værdien af aktiver og forpligtelser, samt metoderne for sikring af aktiver og forpligtelser, som virksomheden forventer at modtage henholdsvis påtage sig.
4) Hvis forslag til udbytte indregnes som forpligtelse efter § 48.
5) Andelsvirksomheders behandling af efterbetaling fra og tilbagebetaling til andelshavere.

§ 54. Ændres regnskabsmæssige skøn, jf. § 52, skal de ændrede skøn forklares, ligesom den beløbsmæssige indvirkning på aktiver, passiver, den finansielle stilling og resultatet så vidt muligt skal oplyses. Tilsvarende gælder, hvis indregning og måling af aktiver og forpligtelser ændres som følge af fejl, herunder fundamentale fejl.

§ 55. Er sammensætningen af virksomhedens aktiviteter ændret i løbet af regnskabsåret, skal der gives oplysninger, der muliggør en sammenligning af virksomheden år for år. Oplysningerne kan dog undlades, hvis sammenligningstallene for balancen og resultatopgørelsen tilpasses de i regnskabsåret skete ændringer.

Stk. 2. Kan beløb for regnskabsåret og det foregående år ikke sammenlignes, eller er beløbene tilpasset, skal den manglende sammenlignelighed henholdsvis den foretagne tilpasning anføres samt begrundes konkret og fyldestgørende.

Bevægelser på egenkapitalen

§ 56. I en opgørelse over bevægelser på egenkapitalen (egenkapitalopgørelse) skal for hver post oplyses:

1) størrelsen primo regnskabsåret,
2) tilgang i løbet af regnskabsåret,
3) afgang i løbet af regnskabsåret og
4) størrelsen ultimo regnskabsåret.

Stk. 2. Indholdet af bevægelserne skal fremgå af benævnelsen eller af noterne.

Stk. 3. For virksomhedskapitalen skal de i stk. 1 og 2 nævnte oplysninger gives for de fire foregående regnskabsår, hvis der i denne periode har været bevægelser på posten.

§ 57. For hver post under anlægsaktiver, bortset fra finansielle anlægsaktiver, skal kostpris, opskrivninger samt ned- og afskrivninger oplyses således:

1) Kostprisen:
   a) kostprisen ved det foregående regnskabsårs slutning uden op-, ned- og afskrivninger,
   b) tilgang i årets løb, herunder forbedringer,
   c) afgang i årets løb,
   d) overførsler i årets løb til andre poster og
   e) den samlede kostpris på balancetidspunktet.
2) Opskrivninger:
   a) opskrivninger ved det foregående regnskabsårs slutning,
   b) årets opskrivninger,
   c) årets tilbageførsler af tidligere års opskrivninger og
   d) de samlede opskrivninger på balancetidspunktet.
3) Ned- og afskrivninger:
   a) ned- og afskrivninger ved det foregående regnskabsårs slutning,
   b) årets nedskrivninger,
   c) årets afskrivninger,
   d) årets ned- og afskrivninger på afhændede og udrangerede aktiver,
   e) årets tilbageførsler af tidligere års nedskrivninger samt tilbageførsel af de samlede af- og nedskrivninger på aktiver, der i året er afhændet eller udgået af driften og
   f) de samlede af- og nedskrivninger på balancetidspunktet.

Stk. 2. Stk. 1 finder med de fornødne tilpasninger anvendelse for hver post under materielle anlægsaktiver, der løbende reguleres, jf. § 38.

§ 58. Op- eller nedskriver virksomheden aktiver, som ikke løbende reguleres til dagsværdi, jf. §§ 37 og 38, skal følgende beløb oplyses:

1) For anlægsaktiver, forskellen mellem de enkelte opskrevne posters værdi og den værdi, posten ville have haft, hvis opskrivning ikke havde været foretaget.
2) Årets tilbageførsler af op- og nedskrivninger på omsætningsaktiver.
3) Årets nedskrivninger af omsætningsaktiver, som overstiger normale nedskrivninger.

Aktiver

§ 59. Indregner virksomheden renteomkostninger som en del af kostprisen for aktiver, skal rentebeløbet oplyses for hver post.

§ 60. Det skal oplyses, hvilke indregnede aktiver, som ikke ejes af virksomheden, og med hvilken værdi de er indregnet.

§ 61. Karakteren og værdien af virksomhedens eventualaktiver skal oplyses.

§ 62. Andelsvirksomheder skal angive den samlede efterbetaling fra eller tilbagebetaling til andelshaverne.

Forpligtelser og eventualforpligtelser

§ 63. Der skal oplyses om den del af virksomhedens samlede gæld, der forfalder til betaling mere end 5 år efter balancetidspunktet.

§ 64. Virksomheden skal oplyse om sine eventualforpligtelser. Herunder skal den angive beløbene for henholdsvis pensions-, kautions- og garantiforpligtelser, diskonterede veksler og andre eventualforpligtelser, som ikke er indregnet i balancen. Oplysningerne skal gives for hver kategori.

Stk. 2. Har virksomheden indgået leje- eller leasingkontrakter, skal forpligtelserne i henhold til kontrakterne særskilt angives, medmindre de er indregnet i balancen.

Stk. 3. De i stk. 1 og 2 omhandlede forpligtelser overfor en modervirksomhed og dennes øvrige dattervirksomheder skal oplyses særskilt, specificeret for hver kategori.

Stk. 4. Har virksomheden stillet pant eller anden sikkerhed i aktiver, skal den oplyse dette og herunder angive det samlede omfang af pantsætningerne samt de pantsatte aktivers samlede regnskabsmæssige værdi.

Resultatopgørelsen

§ 65. Virksomheden skal angive nettoomsætningens fordeling på aktiviteter og på geografiske markeder, hvis aktiviteterne henholdsvis markederne afviger indbyrdes. Ved fordelingen skal der tages hensyn til den måde, hvorpå salget af de varer og tjenesteydelser, der indgår i virksomhedens ordinære drift, er tilrettelagt.

Stk. 2. Angivelserne kan udelades, hvis de kan volde betydelig skade for virksomheden, herunder hvis betingelserne i § 32, stk. 1, er opfyldt. Udeladelsen skal begrundes. § 11, stk. 2, finder ikke anvendelse.

Klassifikation

§ 66. Arabertalsposter, der er sammendraget for at fremme overskueligheden, skal anføres særskilt i noterne. De tilsvarende beløb for det foregående regnskabsår skal anføres.

§ 67. Hvis et aktiv eller passiv henhører under flere poster i skemaerne, jf. bilag 2, skema 1 eller 2, skal dets forbindelse med andre poster oplyses i noterne eller i tilknytning til posterne.

Nærtstående parter m.v.

§ 68. Virksomheden skal angive det gennemsnitlige antal beskæftigede i regnskabsåret. Hvis det ikke fremgår af resultatopgørelsen, skal personaleomkostningerne specificeres i lønninger, pensioner og andre omkostninger til social sikring. De tilsvarende oplysninger og beløb for det foregående regnskabsår skal angives.

§ 69. Virksomheden skal angive det samlede vederlag m.v. for regnskabsåret til nuværende og forhenværende medlemmer af ledelsen for deres funktion fordelt på hvert ledelsesorgan, samt – hvor der ikke er udpeget et ledelsesorgan – for ejerne. Desuden skal virksomheden angive de samlede forpligtelser til at yde pension til de nævnte. Er der fastsat særlige incitamentsprogrammer for medlemmer af ledelsen, skal det oplyses, hvilken kategori af ledelsesmedlemmer programmet gælder for, hvilke ydelser programmet omfatter, og hvad der er nødvendigt for at kunne vurdere værdien heraf.

Stk. 2. De tilsvarende oplysninger og beløb for det foregående regnskabsår skal angives.

Stk. 3. Hvis oplysninger efter stk. 1 vil føre til, at der vises beløb for et enkelt medlem af en ledelseskategori, kan beløbene i stedet

1) angives samlet for to kategorier, eller
2) udelades, hvis kun én kategori modtager vederlag m.v., pension eller særligt incitamentsprogram.

§ 70. Virksomheden skal beskrive de transaktioner, den har foretaget med nærtstående parter, jf. bilag 1, A, nr. 4, herunder grundlaget for forbindelsen med de pågældende parter.

Stk. 2. Virksomheden skal herudover oplyse om de nærtstående parter, som har bestemmende indflydelse på virksomheden. Oplysningerne skal omfatte navn, bopæl – for virksomheders vedkommende hjemsted – og grundlaget for den bestemmende indflydelse.

Stk. 3. Er en erhvervsdrivende fond ved en vedtægtsbestemmelse eller aftale knyttet til en erhvervsdrivende virksomhed eller en anden fond, skal der redegøres herfor.

§ 71. Virksomheden skal oplyse navn og hjemsted for de modervirksomheder, der udarbejder koncernregnskab for den største henholdsvis mindste koncern, hvori virksomheden indgår som dattervirksomhed. Det skal endvidere oplyses, hvor de pågældende udenlandske modervirksomheders koncernregnskaber kan rekvireres.

§ 72. Virksomheden skal oplyse navn, hjemsted og retsform for hver dattervirksomhed, associeret virksomhed og for hvert interessent- eller kommanditselskab, i hvilket virksomheden er interessent eller komplementar.

Stk. 2. Virksomheden skal endvidere for hver dattervirksomhed og associeret virksomhed oplyse:

1) hvor stor en andel virksomheden ejer og
2) størrelsen af egenkapital og resultat ifølge den senest godkendte årsrapport.

Stk. 3. Oplysningerne om egenkapital og resultat i stk. 2, nr. 2, kan undlades, hvis den pågældende dattervirksomhed eller associerede virksomhed ikke er forpligtet til at offentliggøre årsrapport, og virksomheden ejer mindre end 50 pct. af egenkapitalen.

Stk. 4. Oplysningerne i stk. 1 og 2 kan udelades, hvis de kan volde betydelig skade for virksomheden selv eller de i stk. 1 omhandlede virksomheder. Udeladelse af oplysninger af denne grund skal nævnes.

§ 73. Har et aktieselskab, et anpartsselskab, et partnerselskab (kommanditaktieselskab) eller en

erhvervsdrivende fond et tilgodehavende hos medlemmer af ledelsen, skal virksomheden angive summen af disse tilgodehavender fordelt på hver ledelseskategori. For hver kategori skal angives de væsentligste vilkår, herunder rentefod, og de beløb, der er tilbagebetalt i året. Er et lån optaget og indfriet i årets løb, skal det oplyses særskilt.

Stk. 2. Stk. 1 finder tilsvarende anvendelse for sikkerhedsstillelser, der er sket for den nævnte personkreds.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse for ledelsesmedlemmer i modervirksomheder.

Stk. 4. Stk. 1 - 3 finder tilsvarende anvendelse for personer, der står de omhandlede ledelsesmedlemmer særligt nær.

§ 74. Aktieselskaber, der i henhold til aktieselskabslovens §§ 28 a og 28 b skal føre en særlig fortegnelse over aktiebesiddelser i selskabet, skal oplyse, hvem der på tidspunktet for årsrapportens aflæggelse er optaget i den særlige fortegnelse, med angivelse af fulde navn og bopæl eller - for virksomheders vedkommende - hjemsted.

Virksomhedskapitalen m.v.

§ 75. Består virksomhedskapitalen i et aktie- eller anpartsselskab af flere klasser, skal disse specificeres. Antallet af aktier eller anparter og deres pålydende værdi skal angives for hver klasse. For aktieselskaber skal i alle tilfælde angives antal og pålydende værdi.

Stk. 2. De faktiske omkostninger ved stiftelse af et aktieselskab og ved forhøjelse af aktiekapitalen skal oplyses i førstkommende årsrapport.

§ 76. Ejer en virksomhed egne kapitalandele, skal den oplyse:

1) antal og pålydende værdi med angivelse af procentdel af virksomhedskapitalen af egne kapitalandele i virksomhedens beholdning,
2) antal og pålydende værdi med angivelse af procentdel af virksomhedskapitalen af de egne kapitalandele, der er erhvervet henholdsvis afhændet i regnskabsåret, samt størrelsen af den samlede købesum henholdsvis salgssum og
3) årsagen til regnskabsårets erhvervelser af egne kapitalandele.

Stk. 2. Tilsvarende oplysninger skal gives for de egne kapitalandele, virksomheden har erhvervet til sikkerhed.

Ledelsesberetningen

§ 77. Ledelsesberetningen skal

1) beskrive virksomhedens hovedaktiviteter,
2) beskrive eventuel usikkerhed ved indregning eller måling, så vidt muligt med angivelse af beløb,
3) beskrive usædvanlige forhold, der kan have påvirket indregningen eller målingen, så vidt muligt med angivelse af beløb,
4) redegøre for udviklingen i virksomhedens aktiviteter og økonomiske forhold og
5) omtale betydningsfulde hændelser, som er indtruffet efter regnskabsårets afslutning.

Afsnit IV
Regnskabsklasse C

Kapitel 9

Udarbejdelse af årsrapport

Generelle bestemmelser

§ 78. En virksomhed, der er omfattet af regnskabsklasse C, skal udarbejde en årsrapport, der i det mindste består af en ledelsespåtegning, balance, resultatopgørelse, pengestrømsopgørelse, noter, herunder redegørelse for anvendt regnskabspraksis og opgørelse over bevægelserne i egenkapitalen, samt en ledelsesberetning. Når en årsrapport er revideret, indgår revisionspåtegningen i denne. Udover reglerne i §§ 11 - 17 finder § 19, stk. 1 og 3, og § 20, stk. 2, anvendelse. Endvidere finder reglerne i §§ 23 - 77 og §§ 79 - 101 anvendelse. Kommer regler i §§ 23 - 77 i strid med regler i §§ 79 - 101, har reglerne i §§ 79 - 101 forrang.

Stk. 2. Hvis en modervirksomheds oplysninger er de samme som koncernens oplysninger, kan modervirksomheden undlade at give oplysningerne i sit eget årsregnskab og ledelsesberetning.

Stk. 3. Første gang en virksomhed, der har været omfattet af regnskabsklasse A eller B, aflægger årsrapport efter reglerne i regnskabsklasse C, kan virksomheden benytte sig af følgende lempelser:

1) Ved indregning af omkostninger, der kun indirekte kan henføres til et fremstillet anlægs- eller omsætningsaktiv, jf. § 82, kan virksomheden nøjes med at tillægge disse indirekte omkostninger til aktiver, der fremstilles fra og med regnskabsåret.

2) Indregning af immaterielle aktiver i form af udviklingsprojekter, jf. § 83, kan ske således, at alene forhold, der opstår fra og med regnskabsåret, indgår.
3) For de poster i årsregnskabet, som påvirkes af ændringer i indregningsmetoder og målegrundlag, kan sammenligningstal efter § 24 og § 101, stk. 1, nr. 2, for perioder, der ligger før regnskabsåret, opgøres efter de hidtil anvendte metoder.

Klassifikation og opstilling

§ 79. Resultatopgørelsen skal opstilles i overensstemmelse med bilag 2, skema 5 eller 6.

§ 80. Virksomheden skal oplyse om de aktiviteter (ophørende aktiviteter), der i henhold til en samlet plan skal afhændes, lukkes eller opgives, forudsat de kan udskilles fra de øvrige aktiviteter. Herunder skal så vidt muligt oplyses, med hvilke beløb de ophørende aktiviteter indgår i posterne Nettoomsætning, Årets resultat, Anlægsaktiver og Omsætningsaktiver, jf. dog § 81 for så vidt angår nettoomsætning.

§ 81. § 32 om undtagelser for oplysning om nettoomsætning m.v. gælder ikke for store virksomheder. Disse skal derfor i resultatopgørelsen vise nettoomsætningen tillige med de i bilag 2, skema 5, opregnede poster nr. 2 - 5 eller de i bilag 2, skema 6, opregnede poster nr. 2 og 3.

Kapitel 10

Indregning og måling

Balancen

§ 82. Virksomheden skal i kostprisen for de anlægs- og omsætningsaktiver, den har fremstillet, jf. §§ 40 og 44, indregne de omkostninger, der indirekte kan henføres til det pågældende produkt, hvis omkostningerne vedrører fremstillingsperioden.

§ 83. Virksomheden skal indregne udviklingsprojekter, der tilsigter at udvikle et bestemt produkt eller en bestemt proces, som virksomheden har til hensigt at fremstille henholdsvis benytte i produktionen. Herunder hører patenter, koncessioner og andre immaterielle aktiver, som følger af et udviklingsprojekt.

§ 84. Virksomheden skal indregne kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder til nævnte virksomheders regnskabsmæssige indre værdi, jf. stk. 2 - 5. Virksomheden skal indregne og måle den regnskabsmæssige indre værdi efter sin egen regnskabspraksis.

Stk. 2. Bestemmelserne i §§ 119 og 120 om koncernregnskaber finder tilsvarende anvendelse, dog således at elimineringer i forhold til associerede virksomheder alene gælder forholdsmæssigt ud fra ejerandelen. § 116, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse. Udarbejder en dattervirksomhed et koncernregnskab, anvendes dette som grundlag. Optager dattervirksomheden sine kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder til regnskabsmæssig indre værdi, kan disse værdier anvendes som grundlag.

Stk. 3. Virksomheden skal op- eller nedskrive værdien af kapitalandelene med dattervirksomhedernes og de associerede virksomheders resultat og eventuelle bevægelser i deres regnskabsmæssige indre værdi, der ikke indgår i deres resultat. Dattervirksomhedernes og de associerede virksomheders resultat og bevægelser i regnskabsmæssig indre værdi, der ikke indgår i deres resultat, indregnes forholdsmæssigt til de andele, der svarer til kapitalandelene.

Stk. 4. Et beløb svarende til regnskabsårets nettoopskrivning, jf. stk. 3, skal indregnes i posten "Reserve for nettoopskrivning efter indre værdis metode" under egenkapitalen. Et beløb svarende til regnskabsårets nettonedskrivning, jf. stk. 3, skal indregnes og fradrages i en positiv reserve. Overstiger beløbet for nettonedskrivningen den positive reserve inden fradraget, skal kun den del af nettonedskrivningen, der svarer til reserven, fragå denne. Reserven kan ikke indregnes med et negativt beløb. Denne reserve kan elimineres med virksomhedens underskud, men kan ikke formindskes på anden måde, jf. dog næste punktum. Reserven skal opløses eller formindskes i det omfang, de opskrevne kapitalandele

1) realiseres, eller
2) tilbageføres på grund af ændret regnskabsmæssigt skøn, jf. § 52, stk. 1.

Stk. 5. En virksomhed kan undlade at anvende indre værdis metode for kapitalandele i en dattervirksomhed, der er omfattet af § 114, stk. 2, nr. 1 – 3, eller i en associeret virksomhed, hvis de nødvendige oplysninger ikke er kendte. I så fald måles kapitalandelene til kostpris, jf. § 36. Kapitalandele i virksomheder omfattet af § 114, stk. 2, nr. 3, kan dog måles til dagsværdi efter §

LM-038/2025

37, stk. 1, 2. - 4. pkt. Endvidere kan regulering for en associeret virksomhed efter stk. 3 ske på basis af det seneste årsregnskab for den associerede virksomhed, selvom denne har et regnskabsår, der afviger fra virksomhedens.

Resultatopgørelsen

§ 85. Resultatandele, der hidrører fra dattervirksomheder henholdsvis associerede virksomheder, der måles til indre værdi, jf. § 84, skal indregnes som særskilte poster i resultatopgørelsen.

Pengestrømsopgørelsen

§ 86. I pengestrømsopgørelsen skal ind- og udbetalinger indregnes på betalingstidspunktet, uanset hvornår indregningen sker i resultatopgørelsen eller balancen.

Stk. 2. Pengestrømsopgørelsen skal i det mindste vise periodens pengestrømme fordelt på drifts-, investerings- og finansieringsaktiviteterne. Endvidere skal pengestrømsopgørelsen særskilt vise regnskabsårets forskydninger i likvider samt likviderne ved periodens begyndelse og slutning.

Stk. 3. De tilsvarende beløb for posterne i det foregående regnskabsår skal anføres. Er posterne ikke direkte sammenlignelige med det foregående års poster, skal sidstnævnte tilpasses. Virksomheden kan dog undlade at tilpasse sammenligningstal, hvis den manglende sammenlignelighed skyldes ændringer i virksomhedens aktiviteter. Poster i pengestrømsopgørelsen, som ikke indeholder noget beløb for regnskabsåret, skal kun medtages, hvis den foregående årsrapport indeholder en sådan post.

Stk. 4. En virksomhed kan undlade selv at udarbejde en pengestrømsopgørelse, hvis denne er indeholdt i en pengestrømsopgørelse for koncernen.

Kapitel 11

Oplysninger

Noteoplysninger

Anvendt regnskabspraksis

§ 87. Udover de i § 53 krævede oplysninger skal redegørelsen for anvendt regnskabspraksis oplyse:

1) Indregningsmetoder og målegrundlag for indirekte produktionsomkostninger, der indregnes under aktiver.
2) Indregningsmetoder og målegrundlag for kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder, herunder på hvilket grundlag disse kapitalandele undtagelsesvist er indregnet til kostpris.
3) Indregningsmetoder og målegrundlag for pengestrømsopgørelsen, herunder oplysning om hvad virksomheden henregner til likvider. Det skal særskilt oplyses, hvis virksomheden har undladt at udarbejde pengestrømsopgørelse i medfør af § 86, stk. 4.
4) Metoder til opgørelse af nøgletal, der indgår i ledelsesberetningen.

Aktiver

§ 88. Oplysningskravene i § 57 finder tilsvarende anvendelse for finansielle anlægsaktiver.

Stk. 2. Virksomheden skal forklare de periodeafgrænsningsposter, der indgår som aktiver i balancen, jf. § 27, stk. 1.

§ 89. Afviger en varebeholdnings genanskaffelsesværdi fra kostprisen, opgjort i overensstemmelse med §§ 44, 45 og 82, skal virksomheden for hver post oplyse forskelsbeløbet.

§ 90. Virksomheden skal oplyse ejendomsværdien for fast ejendom ifølge den senest foretagne offentlige vurdering.

Forpligtelser

§ 91. Virksomheden skal forklare
1) periodeafgrænsningsposter, der indgår som forpligtelser i balancen, jf. § 27, stk. 2, og
2) hensatte forpligtelser, jf. § 47.

§ 92. For hver post under gældsforpligtelser skal der gives oplysning om den del, der forfalder til betaling mere end 5 år efter balancetidspunktet.

§ 93. Har virksomheden optaget lån mod udstedelse af konvertible gældsbreve, skal der for hvert lån angives det udestående beløb, ombytningskursen og den fastsatte frist for ombytning til kapitalandele. Er der optaget lån mod obligationer eller mod andre gældsbreve med ret til rente, hvis størrelse helt eller delvis er afhængig af det udbytte, som virksomheden deklarerer, eller af årets overskud, skal der for hvert lån angi-

ves det udestående beløb samt den aftalte forrentning.

Stk. 2. Har en kreditor tilkendegivet at ville træde tilbage til fordel for alle virksomhedens andre kreditorer med henblik på dækning for deres tilgodehavender i virksomheden, skal der for hver forpligtelse, som er omfattet af tilbagetrædelsen, oplyses det udestående beløb, tidspunktet for forfald og eventuelle særlige vilkår for tilbagetrædelsen.

Eventualforpligtelser

§ 94. Har virksomheden stillet pant eller anden sikkerhed i aktiver, skal den angive omfanget af pantsætningerne og de pantsatte aktivers regnskabsmæssige værdi, specificeret for de enkelte poster.

Resultatopgørelsen

§ 95. Virksomheden skal forklare

1) ekstraordinære indtægter og omkostninger, jf. § 30, og
2) indtægter og omkostninger, der hidrører fra ændring af regnskabsmæssigt skøn, jf. § 52.

§ 96. En stor virksomhed skal angive det samlede honorar for regnskabsåret til den revisionsvirksomhed, der udfører den lovpligtige revision, og til revisionsvirksomhedens dattervirksomheder. Endvidere skal angives, hvor stor en del af honoraret, der vedrører andre ydelser end revision.

Stk. 2. De tilsvarende beløb for det foregående regnskabsår skal angives.

Nærtstående parter m.v.

§ 97. Virksomheden skal særskilt angive den samlede sikkerhedsstillelse, jf. § 94, for eventuelle dattervirksomheder og den samlede sikkerhedsstillelse for eventuelle andre tilknyttede virksomheder.

§ 98. Virksomheden skal give oplysninger efter § 76 for kapitalandele i virksomheden, der besiddes af dattervirksomhederne til eje eller sikkerhed, eller som er erhvervet eller afhændet af dattervirksomhederne i regnskabsåret.

Ledelsesberetningen

§ 99. Udover kravene i § 77 skal ledelsesberetningen

1) beskrive virksomhedens forventede udvikling, herunder særlige forudsætninger og usikre faktorer, som ledelsen har lagt til grund for beskrivelsen,
2) beskrive virksomhedens videnressourcer, hvis de er af særlig betydning for den fremtidige indtjening,
3) beskrive de særlige risici udover almindeligt forekommende risici inden for virksomhedens branche, herunder forretningsmæssige og finansielle risici, som virksomheden kan påvirkes af,
4) beskrive virksomhedens påvirkning af det eksterne miljø og foranstaltninger til forebyggelse, reduktion eller afhjælpning af skader herpå,
5) beskrive forsknings- og udviklingsaktiviteter i eller for virksomheden og
6) omtale filialer i udlandet.

§ 100. Ledelsesberetningen skal beskrive årets resultat sammenholdt med den forventede udvikling ifølge den senest offentliggjorte årsrapport og begrunde afvigelser i resultatet i forhold hertil.

§ 101. Ledelsesberetningen skal indeholde en oversigt over

1) årets nettoomsætning, resultat af ordinær primær drift, resultat af finansielle poster, resultat af ekstraordinære poster, årets resultat, balancesum, investeringer i materielle anlægsaktiver, egenkapital og de nøgletal, som efter virksomhedens forhold er nødvendige og
2) de i nr. 1 nævnte tal for de fire foregående regnskabsår.

Stk. 2. På oversigten efter stk. 1 finder bestemmelserne i § 24, stk. 1, 2. og 3. pkt., og § 55, stk. 1 og 2, tilsvarende anvendelse. For mellemstore virksomheder finder § 32 anvendelse på nettoomsætningen i stk. 1, nr. 1.

Afsnit V
Regnskabsklasse D

Kapitel 12

Udarbejdelse af årsrapport

Generelle bestemmelser

§ 102. En virksomhed, der er omfattet af regnskabsklasse D, skal udarbejde en årsrapport, der

i det mindste består af en ledelsespåtegning, balance, resultatopgørelse, pengestrømsopgørelse, noter, herunder redegørelse for anvendt regnskabspraksis samt opgørelse over bevægelserne i egenkapitalen, samt en ledelsesberetning. Når en årsrapport er revideret, indgår revisionspåtegningen i denne. Udover reglerne i §§ 11 - 17 finder § 19, stk. 1 og 3, og § 20, stk. 2, anvendelse. Endvidere finder §§ 23 - 77, §§ 79 - 101 og §§ 103 - 108 anvendelse. Kommer regler i §§ 23 - 77 i strid med regler i §§ 79 - 101, har reglerne i §§ 79 - 101 forrang.

Stk. 2. Hvis en modervirksomheds oplysninger er de samme som koncernens oplysninger, kan modervirksomheden undlade at give oplysningerne i sit eget årsregnskab og ledelsesberetning.

Klassifikation og opstilling

§ 103. Uanset virksomhedens størrelse skal resultatopgørelsen vise nettoomsætningen tillige med de i bilag 2, skema 5, opregnede poster nr. 2 - 5, eller de i bilag 2, skema 6, opregnede poster nr. 2 og 3.

Oplysninger

§ 104. Virksomheden skal oplyse fulde navn og bopæl - for virksomheders vedkommende hjemstedet – samt den nøjagtige ejer – eller stemmeandel for enhver, der besidder aktier i virksomheden, når aktiernes stemmeret udgør mindst 5 pct. af aktiekapitalens stemmerettigheder, eller deres pålydende værdi udgør mindst 5 pct. af aktiekapitalen, dog mindst 100.000 kr.

§ 105. Modervirksomheder skal oplyse, hvis ikke alle dattervirksomhedernes årsrapporter revideres af mindst en af modervirksomhedens revisorer, en af disses udenlandske samarbejdspartnere eller af en anerkendt international revisionsvirksomhed.

§ 106. Uanset § 69, stk. 3, skal virksomheden give de i § 69, stk. 1 og 2, omhandlede oplysninger om vederlag m.v. til ledelsesmedlemmer.

Ledelsesberetningen

§ 107. Der skal oplyses om de ledelseshverv, som virksomhedens bestyrelses- og direktionsmedlemmer beklæder i andre danske aktieselskaber, bortset fra ledelseshverv i virksomhedens egne 100 pct. ejede datterselskaber.

Stk. 2. Har offentliggørelse af oplysninger om forventet udvikling fundet sted i årets løb, skal oplysningerne efter § 100 gives i forhold til den senest offentliggjorte beskrivelse.

Særlige regler for statslige aktieselskaber

§ 108. Erhvervsministeren kan fastsætte bestemmelser, der undtager fra de særlige regler, som gælder for statslige aktieselskaber, hvis dette er nødvendigt for at sikre en ligestilling mellem disse regler og de tilsvarende regler, som fastsættes for selskaber, hvis aktier eller obligationer er optaget til notering på en fondsbørs.

Afsnit VI
Koncernregnskab samt regnskab for fusion m.v.

Kapitel 13

Pligt til at aflægge koncernregnskab

§ 109. Modervirksomheder, der er omfattet af § 3, stk. 1, skal aflægge koncernregnskab i overensstemmelse med reglerne i kapitel 14, medmindre andet følger af §§ 110 - 112.

Stk. 2. Undtagelserne i §§ 110 og 112 finder ikke anvendelse på modervirksomheder, der er omfattet af regnskabsklasse D. Endvidere finder undtagelserne i § 110 ikke anvendelse, hvis en dattervirksomhed af den pågældende modervirksomhed er omfattet af regnskabsklasse D.

§ 110. En modervirksomhed kan undlade at aflægge koncernregnskab, jf. dog § 109, stk. 2, hvis koncernvirksomhederne på balancetidspunktet tilsammen ikke overskrider to af følgende størrelser:

1) en balancesum på 20 mio. kr.,
2) en nettoomsætning på 40 mio. kr. og
3) et gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede i løbet af regnskabsåret på 50.

Stk. 2. Beregningsreglerne i § 7, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse på den samlede koncern, dog således at balancesum og nettoomsætning beregnes som summen af alle koncernvirksomhedernes balancesummer henholdsvis nettoomsætninger. Tilsvarende gælder med hensyn til det gennemsnitlige antal af heltidsbeskæftigede i regnskabsåret.

Stk. 3. Adgangen til at anvende bestemmelsen i stk. 1 ændres kun, hvis virksomhederne på balancetidspunktet tilsammen har overskredet eller

ikke længere overskrider to af de tre størrelser i to på hinanden følgende regnskabsår.

§ 111. En modervirksomhed, hvis dattervirksomheder alle udeholdes af konsolideringen i medfør af § 114, kan undlade at udarbejde koncernregnskab.

Stk. 2. Herudover kan en modervirksomhed, der er en erhvervsdrivende fond, undlade at udarbejde koncernregnskab, hvis

1) fonden kun har én dattervirksomhed,
2) fonden selv kun i begrænset omfang udøver erhvervsaktiviteter og
3) fonden, bortset fra konvertible gældsbreve og ikke-betalt udbytte eller udlodning, ikke har tilgodehavender hos eller har stillet sikkerhed for dattervirksomheden.

§ 112. En modervirksomhed kan undlade at aflægge koncernregnskab, jf. dog § 109, stk. 2, hvis den selv er en dattervirksomhed af en højere modervirksomhed, der henhører under lovgivningen i et EU-land eller i et andet land, hvormed Fællesskabet har indgået aftale, og

1) den højere modervirksomhed
   a) besidder mindst 90 pct. af kapitalandelene i den lavere modervirksomhed, og minoritetsdeltagerne over for denne modervirksomheds øverste ledelse har godkendt, at den ikke aflægger koncernregnskab, eller
   b) besidder mindre end 90 pct. af kapitalandelene i den lavere modervirksomhed, og dennes øverste ledelse ikke senest 6 måneder før regnskabsårets udløb fra minoritetsdeltagere, der ejer mindst 10 pct. af virksomhedskapitalen, har modtaget krav om aflæggelse af koncernregnskab og
2) den højere modervirksomhed udarbejder koncernregnskab i overensstemmelse med lovgivningen i den medlemsstat, hvortil den højere modervirksomhed henhører, og koncernregnskabet er revideret af personer, der er autoriseret i medfør af denne medlemsstats lovgivning.

Stk. 2. En modervirksomhed kan endvidere undlade at aflægge koncernregnskab, jf. dog § 109, stk. 2, hvis den selv er en dattervirksomhed af en højere modervirksomhed, der henhører under lovgivningen i et land, der ikke henhører under den i stk. 1 nævnte lovgivning og

1) den lavere modervirksomheds øverste ledelse ikke senest 6 måneder før regnskabsårets udløb fra minoritetsdeltagere har modtaget krav om aflæggelse af koncernregnskab og
2) den højere modervirksomhed udarbejder koncernregnskab i overensstemmelse med Rådets direktiv 1983/349/EØF med senere ændringer eller efter regler, der i det mindste er ligeværdige med reglerne for konsoliderede årsregnskaber i det nævnte direktiv, og er revideret af personer, der er autoriseret i medfør af den nationale lovgivning, hvorunder den højere modervirksomhed henhører.

Stk. 3. For de i stk. 1 og 2 omhandlede undtagelser kræves endvidere, at

1) den lavere modervirksomheds eget og dens dattervirksomheders regnskaber ved fuld konsolidering eller ved indregning og måling til regnskabsmæssig indre værdi indgår i koncernregnskabet for den højere modervirksomhed, jf. dog § 114,
2) den lavere modervirksomhed i sit årsregnskab oplyser, at den i medfør af stk. 1 henholdsvis stk. 2 har undladt at udarbejde sit eget koncernregnskab, og oplyser navn, hjemsted og eventuelt CVR-nummer eller registreringsnummer for den højere modervirksomhed og
3) den lavere modervirksomhed til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen indsender det i stk. 1 henholdsvis stk. 2 nævnte koncernregnskab samt de oplysninger, styrelsen måtte kræve, jf. § 147.

§ 113. Hvis en modervirksomhed kan undlade at aflægge koncernregnskab, men alligevel aflægger et sådant, der ikke udelukkende anvendes til virksomhedens eget brug, finder bestemmelserne om koncernregnskaber i kapitel 14 anvendelse. Dog kan modervirksomheden anvende reglerne for årsregnskaber i regnskabsklasse B på koncernregnskabet, hvis den kunne undlade at aflægge koncernregnskab efter § 110. Bestemmelsen i § 84 finder dog anvendelse på koncernregnskabet.

Kapitel 14

Koncernregnskabets indhold

Omfattet af konsolideringen

§ 114. Medmindre andet følger af denne paragraf, skal alle koncernvirksomhedernes regnskaber indgå i koncernregnskabet ved fuld konsolidering.

Stk. 2. En koncernvirksomhed kan holdes ude af konsolideringen, hvis:

1) den er en dattervirksomhed, og betydelige og vedvarende hindringer i væsentlig grad begrænser modervirksomhedens udøvelse af sine rettigheder over dattervirksomhedens aktiver eller ledelse,
2) den er en dattervirksomhed, og de nødvendige oplysninger ikke kan indhentes inden for en rimelig frist eller uden uforholdsmæssigt store omkostninger,
3) den er en dattervirksomhed, der ikke tidligere har indgået i koncernregnskabet ved konsolidering, og modervirksomheden udelukkende besidder kapitalandelene i dattervirksomheden med henblik på efterfølgende at overdrage den, eller
4) den er en erhvervsdrivende moderfond, der selv kun i begrænset omfang udøver erhvervsaktiviteter og ikke, bortset fra konvertible gældsbreve og ikke-udbetalt udbytte, har tilgodehavender hos eller har stillet sikkerhed for nogen af sine dattervirksomheder.

Stk. 3. En dattervirksomhed skal holdes ude af konsolideringen, hvis den er omfattet af regnskabsregler udstedt af Finanstilsynet og dermed ikke er omfattet af denne lov. Det samme gælder, hvis koncernregnskabet i lignende tilfælde ikke vil kunne opfylde kravet om et retvisende billede i § 11, stk. 1, og forholdet ikke kan afhjælpes ved supplerende oplysninger.

Generelle krav til koncernregnskabet (konsolideringen)

§ 115. Koncernregnskabet skal vise de konsoliderede virksomheders aktiver og passiver, deres finansielle stilling samt deres resultat, som om de tilsammen var en enkelt virksomhed.

§ 116. Koncernregnskabet skal have samme balancedag som modervirksomhedens årsregnskab.

Stk. 2. Ligger en konsolideret dattervirksomheds balancedag tre måneder eller mindre forud for modervirksomhedens balancedag, kan dattervirksomheden indgå i konsolideringen på grundlag af sit årsregnskab. Ligger en konsolideret dattervirksomheds balancedag mere end tre måneder forud for modervirksomhedens balancedag, skal dattervirksomheden indgå i koncernregnskabet på grundlag af et særligt regnskab udarbejdet efter denne lovs bestemmelser pr. modervirksomhedens balancedag.

Sammendrag

§ 117. Ved konsolideringen sammendrages regnskaberne, således at ensartede indtægter og omkostninger samt aktiver og passiver sammenlægges. Der skal foretages de tilpasninger, der er nødvendige på grund af de særlige forhold, som gælder for koncernregnskaber til forskel fra årsregnskaber.

Stk. 2. Koncernvirksomheder, for hvilke koncernforholdet er etableret i løbet af regnskabsåret, må kun indgå i sammendraget med indtægter og omkostninger af de transaktioner og forhold, der er opstået efter tidspunktet for koncernforholdets etablering.

Stk. 3. Koncernvirksomheder, for hvilke koncernforholdet ophører i løbet af regnskabsåret, må kun indgå i sammendraget med indtægter og omkostninger af de transaktioner og forhold, der er opstået indtil tidspunktet for koncernforholdets ophør.

Klassifikation

§ 118. Koncernregnskabets balance, resultatopgørelse og pengestrømsopgørelse skal opstilles efter reglerne for årsregnskaber i regnskabsklasse C, jf. § 78, medmindre andet følger af 2. pkt. eller stk. 2 - 4. Hvis modervirksomheden skal følge reglerne for årsregnskaber i regnskabsklasse D, jf. § 102, skal koncernregnskabet også følge disse regler, medmindre andet følger af stk. 2-4.

Stk. 2. Kapitalandele i, tilgodehavender hos eller gæld til ikke konsoliderede dattervirksomheder, henholdsvis associerede virksomheder, opføres som særskilte poster i koncernregnskabets balance.

Stk. 3. Den konsoliderede egenkapital kan opstilles således, at kun de poster vises, der er nødvendige for at opnå et retvisende billede som anført i § 11, stk. 1.

Stk. 4. Minoritetsinteressernes forholdsmæssige andel af dattervirksomhedernes egenkapital opføres som en særskilt hovedpost mellem Egenkapital og Forpligtelser. Minoritetsinteressernes forholdsmæssige andel af dattervirksomhedernes resultat opføres som en særskilt post i resultatopgørelsen.

Indregning og måling

§ 119. De af konsolideringen omfattede aktiver og passiver samt indtægter og omkostninger indregnes og måles efter ensartede metoder i overensstemmelse med reglerne for årsregnskaber i regnskabsklasse C, jf. §§ 33 – 52, 78, og 82 – 85.

Stk. 2. I koncernregnskabet anvendes så vidt muligt de samme metoder for indregning og grundlag for måling som i modervirksomhedens årsregnskab. Anvender konsoliderede dattervirksomheder andre metoder og grundlag i deres eget årsregnskab, udarbejdes et nyt regnskab med henblik på koncernregnskabet, hvori der indregnes og måles i overensstemmelse med de i dette anvendte metoder og grundlag.

Eliminering

§ 120. Følgende poster skal elimineres:

1) tilgodehavender og forpligtelser mellem de konsoliderede virksomheder,
2) indtægter og omkostninger som følge af transaktioner mellem de konsoliderede virksomheder og
3) gevinster og tab som følge af transaktioner mellem de konsoliderede virksomheder, som indgår i posternes bogførte værdi.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1, nr. 3, kan i særlige tilfælde fraviges, hvis transaktionen er sket på normale vilkår i et velfungerende marked, og elimineringen desuden ville medføre uforholdsmæssigt store omkostninger.

Koncernetablering

§ 121. Når intet andet fremgår, behandles etablering af et koncernforhold mellem to virksomheder ved overtagelsesmetoden, jf. § 122.

Stk. 2. Er de to virksomheder ved etableringen af koncernforholdet begge underlagt en modervirksomhed i et koncernforhold, eller er begge i øvrigt underlagt den samme interesses bestemmende indflydelse, kan koncernetableringen behandles efter sammenlægningsmetoden, jf. § 123.

Stk. 3. Sammenlægningsmetoden efter § 123 kan endvidere finde anvendelse, hvis modervirksomheden ved etableringen af koncernforholdet

1) har samme dagsværdi som dattervirksomheden,
2) efter erhvervelsen besidder mindst 90 pct. af stemmerettighederne og af den pålydende værdi af den erhvervede virksomheds virksomhedskapital og
3) har opnået besiddelsen i kraft af en ordning, der indebærer, at:
   a) hverken de hidtidige virksomhedsdeltagere tilsammen eller de virksomhedsdeltagere tilsammen, der ved ordningen har modtaget kapitalandele i bytte for deres rettigheder i dattervirksomheden, får bestemmende indflydelse over modervirksomheden,
   b) de hidtidige virksomhedsdeltagere og de virksomhedsdeltagere, der ved ordningen har modtaget kapitalandele i bytte for deres rettigheder over dattervirksomheden, skal have samme rettigheder og
   c) det kontante vederlag ikke overstiger 10 pct. af den pålydende værdi af de modtagne kapitalandele.

Virksomhedsovertagelse

§ 122. Etableres koncernforholdet ved overtagelse af en virksomhed, indregnes og måles aktiver og forpligtelser på erhvervelsestidspunktet i den erhvervede virksomhed til dagsværdi i koncernregnskabet, uanset de før erhvervelsen ikke havde været indregnet i virksomhedens balance. Herunder skal forventede omkostninger til omstrukturering i den erhvervede virksomhed indregnes som hensatte forpligtelser.

Stk. 2. De konsoliderede virksomheders kapitalandele i en konsolideret dattervirksomhed, målt til kostpris, udlignes med de konsoliderede virksomheders forholdsmæssige andel af dattervirksomhedens nettoaktiver, målt til dagsværdi, jf. stk. 1. Udligningen sker på tidspunktet for koncernetableringen.

Stk. 3. Et efter stk. 2 fremkommet positivt forskelsbeløb behandles som goodwill, jf. § 43. Et efter stk. 2 fremkommet negativt forskelsbeløb indregnes som en særskilt periodeafgrænsningspost under forpligtelser med en passende benævnelse. Beløbet indregnes i resultatopgørelsen i takt med realiseringen af de forhold, som ligger til grund for forskelsbeløbet, dog højst over 20 år.

Stk. 4. Kapitalandele i en modervirksomhed, der besiddes af en konsolideret virksomhed, udlignes ikke, men behandles som egne kapitalandele.

Virksomhedssammenlægninger

§ 123. Efter sammenlægningsmetoden aflægges koncernregnskabet for den periode, hvori sammenlægningen er sket, som om virksomhederne havde været sammenlagt fra og med den tidligste regnskabsperiode, der indgår i regnskabet. Forskellen mellem det beløb, der vederlægges som virksomhedskapital, samt eventuel overkurs med tillæg af et eventuelt kontant vederlag og den regnskabsmæssige indre værdi i dattervirksomheden tillægges henholdsvis fratrækkes på tydelig vis i de reserver, der kan anvendes til at dække underskud.

Pro rata konsolidering

§ 124. En virksomhed, som virksomheden leder sammen med en eller flere andre virksomheder, kan indgå i koncernregnskabet ved pro rata konsolidering.

Stk. 2. Posterne i den fælles ledede virksomhed medtages i forhold til de konsoliderede virksomheders andel af virksomhedens egenkapital og resultat. I øvrigt finder reglerne om konsolidering m.v. i §§ 115 - 122 anvendelse med de fornødne tilpasninger.

Noteoplysninger

Redegørelse for anvendt regnskabspraksis

§ 125. Koncernregnskabets redegørelse for anvendt regnskabspraksis og noterne skal oplyse om koncernen, som om de konsoliderede virksomheder tilsammen var én virksomhed. §§ 53 - 55 og 87 finder tilsvarende anvendelse på koncernregnskabets oplysninger om koncernen. I stedet for oplysninger om den enkelte virksomheds beløb vises de konsoliderede virksomheders beløb tilsammen, konsolideret efter de samme metoder som gælder for koncernregnskabet.

Stk. 2. Af redegørelsen om anvendt regnskabspraksis skal endvidere fremgå:

1) Udeladelse af en koncernvirksomhed med konkret og fyldestgørende begrundelse.
2) En anden balancedag for en konsolideret dattervirksomhed end for modervirksomheden, jf. § 116, stk. 2, 1. pkt. Er der mellem de to balancedatoer indtruffet betydningsfulde hændelser, som har haft indflydelse på dattervirksomhedens aktiver og passiver, på dens finansielle stilling eller på resultatet, skal dette forklares.
3) Anvendelse af andre metoder til indregning og grundlag for måling end dem i modervirksomhedens årsregnskab samt en konkret og fyldestgørende begrundelse for at anvende andre metoder.
4) Manglende eliminering efter § 120, stk. 2.

Stk. 3. I en særskilt del af redegørelsen for anvendt regnskabspraksis skal fremgå:

1) Hvis virksomheden har benyttet undtagelsen i § 114, stk. 2, nr. 4. I dette tilfælde skal koncernens resultat og egenkapital oplyses.
2) De resterende positive og negative forskelsbeløb efter §§ 122 og 123 samt de metoder, der er anvendt ved opgørelsen. Ændringer i forskelsbeløbene i forhold til forrige år skal forklares.

Andre noteoplysninger

§ 126. Følgende krav finder tilsvarende anvendelse på koncernregnskabet:

1) opgørelse over bevægelserne på egenkapitalen, jf. § 56,
2) oplysning om eventualaktiver, jf. § 61,
3) oplysning om eventualforpligtelser, jf. §§ 64 og 94,
4) oplysning om nettoomsætningens fordeling på aktiviteter og markeder, jf. § 65,
5) oplysning om nærtstående parter m.m., jf. §§ 68, 70, og 71,
6) oplysning om egne kapitalandele, jf. § 76, stk. 1, nr. 1,
7) oplysning om gældsforpligtelser, jf. § 92, og
8) oplysning om revisionshonorar, jf. § 96.

Stk.2. Kravet om oplysninger om vederlag m.v. i § 69 og om tilgodehavender hos og sikkerhedsstillelser for ledelsesmedlemmer i § 73 finder tilsvarende anvendelse på de samlede beløb til de af bestemmelserne omhandlede kategorier af ledelsesmedlemmer og virksomhedsdeltagere i modervirksomheden, som koncernvirksomhederne tilsammen har ydet.

Stk. 3. Kravet i § 106 finder tilsvarende anvendelse på oplysninger om ydelser efter § 69, jf. ovenstående stk. 2, hvis modervirksomheden er omfattet af regnskabsklasse D.

Stk. 4. Der skal gives oplysning om forskydningen i minoritetsinteressernes forholdsmæssige andel af dattervirksomhedernes egenkapital.

§ 127. For hver af de konsoliderede henholdsvis ikke-konsoliderede dattervirksomheder skal oplyses:

1) navn og hjemsted,
2) hvor stor en andel af egenkapitalen, der besiddes af koncernvirksomhederne tilsammen,
3) grundlaget for koncernforholdet, jf. bilag 1, B, nr. 4, medmindre det følger af nævnte nr. 4, litra 1, (flertallet af stemmerettighederne), og koncernvirksomhedernes andel af dattervirksomhedens virksomhedskapital og stemmerettigheder er den samme,
4) en konkret og fyldestgørende begrundelse, hvis virksomheden er udeholdt af konsolideringen, jf. § 114, stk. 2, og
5) om den i § 123 omhandlede metode for kapitaludligning har været anvendt.

Stk. 2. For hver associeret virksomhed skal oplyses:

1) navn og hjemsted,
2) hvor stor en andel af egenkapitalen, der besiddes af koncernvirksomhederne tilsammen, og
3) om virksomheden er målt efter indre værdis metode, jf. § 84.

Stk. 3. For hver virksomhed, hvis regnskab indgår i en pro rata konsolidering i medfør af § 124, skal oplyses:

1) navn og hjemsted,
2) hvor stor en andel af egenkapitalen, der besiddes af de konsoliderede virksomheder tilsammen, og
3) grundlaget for den fælles ledelse.

Stk. 4. Oplysningerne i stk. 1 - 3 kan udelades, hvis de kan volde betydelig skade for virksomheden selv eller de i stk. 1 - 3 omhandlede virksomheder. Udeladelse af oplysninger af denne grund skal nævnes.

Ledelsesberetningen

§ 128. Koncernens ledelsesberetning skal oplyse om koncernen, som om koncernvirksomhederne tilsammen var én virksomhed. I stedet for oplysninger om den enkelte virksomheds beløb vises de konsoliderede virksomheders beløb tilsammen, konsolideret efter de samme metoder som gælder for koncernregnskabet.

Stk. 2. Bestemmelserne om ledelsesberetningen, jf. §§ 77 og 99 - 101, finder tilsvarende anvendelse. Er modervirksomheden omfattet af reglerne i regnskabsklasse D, finder § 107 tilsvarende anvendelse. Oplysninger efter § 99, nr. 6, kan dog undlades.

Stk. 3. Modervirksomhedens og koncernens ledelsesberetninger kan sammendrages, hvis det uden vanskeligheder er muligt at finde de af denne lov krævede oplysninger, der ikke er blevet overflødige som følge af sammendraget, jf. dog § 22, stk. 2, § 78, stk. 2, og § 102, stk. 2.

Kapitel 15

Fusionsregnskab m.v.

§ 129. I det omfang der i henhold til lovgivningen eller aftale skal udarbejdes en opgørelse over sammendraget af fusionerende virksomheders aktiver og passiver (fusionsregnskabet), finder bestemmelserne i §§ 115 - 123 bortset fra § 118, stk. 3, tilsvarende anvendelse på åbningsbalancen for den fusionerede, fortsættende eller den ved fusionen dannede virksomhed. Reglerne for modervirksomheden finder anvendelse på den fortsættende virksomhed, og reglerne for dattervirksomheder finder anvendelse på den ophørende virksomhed.

Stk. 2. Medmindre andet fremgår af lov eller aftale, skal fusionsregnskabet bestå af åbningsbalancen for den fusionerede, fortsættende eller den ved fusionen dannede virksomhed suppleret med ultimobalancer for de fusionerende virksomheder og opgørelser over de bevægelser, der er nødvendiggjort af fusionen eller de dispositioner, der skal foretages som følge af fusionsaftalen. Åbningsbalancen suppleres af de noter, der er nødvendige for at give et retvisende billede af den fortsættende eller den ved fusionen dannede virksomhed, samt de supplerende beretninger, der måtte være besluttet i fusionsaftalen.

§ 130. Reglerne i § 129 gælder tilsvarende for virksomheders overtagelse af aktiver og forpligtelser i forbindelse med spaltning med de tilpasninger, der følger af spaltningers særlige natur.

Afsnit VII
Halvårsrapport for statslige aktieselskaber

Kapitel 16

Udarbejdelse af halvårsrapport

Generelle bestemmelser

§ 131. Statslige aktieselskaber skal udarbejde en halvårsrapport, som dækker de første seks måneder af selskabets regnskabsår. Er det statslige aktieselskab en modervirksomhed, skal

halvårsrapporten udarbejdes, som om de konsoliderede virksomheder tilsammen var én virksomhed. En virksomhed kan undlade at udarbejde halvårsrapport, hvis dennes oplysninger indgår i en halvårsrapport, der udarbejdes af en modervirksomhed.

Stk. 2. Et statsligt aktieselskab kan endvidere udarbejde tilsvarende rapporter for andre perioder.

Indregning og måling

§ 132. Halvårsrapporten skal udarbejdes ud fra tilsvarende grundlæggende krav som årsrapporten, jf. kapitel 3.

Stk. 2. Halvårsrapporten skal indeholde oplysninger for den forløbne halvårsperiode svarende til de oplysninger, der kræves efter § 101, stk. 1, nr. 1. Ud for hvert tal skal angives de tilsvarende tal for samme periode det foregående år. § 24, stk. 1, 2. og 3. pkt., og § 55 finder tilsvarende anvendelse.

Oplysninger

Anvendt regnskabspraksis

§ 133. §§ 53 og 87 finder tilsvarende anvendelse for halvårsrapporten.

Ledelsesberetning

§ 134. Halvårsrapporten skal indeholde følgende oplysninger:

1) en redegørelse for udviklingen i selskabets aktiviteter og forhold,
2) en redegørelse for selskabets forventede udvikling,
3) en redegørelse for eventuelle særlige forudsætninger, som selskabets ledelse har lagt til grund for omtalen af den forventede udvikling, og
4) oplysninger om væsentlige beslutninger, som bestyrelsen har truffet i den pågældende halvårsperiode.

Afsnit VIII
Revision af årsrapporten

Kapitel 17

Revision

§ 135. En virksomhed, der har pligt til at udarbejde årsrapport efter reglerne for regnskabsklasse B, C eller D, skal lade sin årsrapport revidere af en eller flere revisorer. Revisionen omfatter ikke de supplerende beretninger, som indgår i årsrapporten, jf. § 2, stk. 2.

Stk. 2. Kun statsautoriserede eller registrerede revisorer kan revidere disse virksomheders årsrapporter, jf. dog § 2, stk. 2, i lov om statsautoriserede revisorer og § 1 a, stk. 2, i lov om registrerede revisorer. For virksomheder, der skal udarbejde årsrapport efter reglerne for regnskabsklasse D, skal mindst én revisor være statsautoriseret.

Stk. 3. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan fastsætte krav om revision af supplerende beretninger, jf. § 2, stk. 2, som indgår i årsrapporten for alle eller nogle af de virksomheder, som er omfattet af regnskabsklasse C og D.

Afsnit IX
Regnskabsreguleringen i Danmark

Kapitel 18

Organisation til udstedelse af regnskabsstandarder m.v.

§ 136. Det påhviler Erhvervs- og Selskabsstyrelsen at sørge for, at der udarbejdes standarder, der i nødvendigt omfang skal udfylde og supplere denne lov. Standarderne kan inden for rammerne af Rådets direktiver 78/660/EØF og 83/349/EØF med senere ændringer fastsætte de undtagelser fra bestemmelser, der er omfattet af fravigelsespligten efter § 11, stk. 3, og hvor fravigelsen anses for nødvendig for en praktisk og hensigtsmæssig anvendelse af bestemmelserne. Standarderne skal angive, hvilke grupper af virksomheder der kan eller skal følge standarderne.

Stk. 2. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan med henblik på at opfylde international aftale, EØF-retsforskrifter eller EU-retsforskrifter fastsætte regler om, at bestemte grupper af virksomheder kan eller skal følge internationale regnskabsstandarder. Styrelsen hører den i § 137, stk. 1, omhandlede organisation, der skal udtale sig om en international regnskabsstandards egnethed på danske forhold, herunder hvilke tilpasninger, der måtte være nødvendige, for at standarden tillige skal kunne gøres anvendelig på virksomheder, der ikke er omfattet af regnskabsklasse D.

Stk. 3. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan pålægge en organisation, der er indgået aftale med,

jf. § 137, stk. 1, at udarbejde særlige standarder på områder, hvor der viser sig et reguleringsbehov.

§ 137. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan indgå aftale med en eller flere uafhængige organisationer om, at disse helt eller delvis varetager de opgaver, der følger af § 136, stk. 1. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan fastsætte de nærmere bestemmelser for arbejdets udførelse og organisering, herunder om offentlige myndigheders adgang til at udtale sig om eller godkende standarder, inden de gennemføres.

Stk. 2. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan nedsætte et regnskabsråd, hvormed styrelsen kan rådføre sig om generelle regnskabsforhold. Formandskab og sekretariatsfunktion varetages af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Afsnit X
Offentliggørelse og undersøgelse af årsrapport m.v.

Kapitel 19
Indsendelse til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen

Indsendelse af årsrapport

§ 138. Virksomheder omfattet af regnskabsklasse B, C og D skal uden ugrundet ophold efter godkendelsen indsende den reviderede og godkendte årsrapport til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, jf. § 3, stk. 1, og § 7. Årsrapporten skal være modtaget i styrelsen senest 5 måneder efter regnskabsårets afslutning, idet fristen dog er 4 måneder for virksomheder omfattet af regnskabsklasse D. Der kan ikke dispenseres fra disse frister, jf. dog §§ 140 og 141.

Stk. 2. Den indsendte årsrapport skal i det mindste indeholde de bestanddele, der er obligatoriske for hver regnskabsklasse, samt den fulde revisionspåtegning. Ønsker virksomheden at få offentliggjort supplerende beretninger som nævnt i § 2, stk. 2, skal disse indsendes sammen med de obligatoriske bestanddele af årsrapporten, således at de obligatoriske bestanddele og de supplerende beretninger tilsammen fremstår som ét dokument betegnet "årsrapport", jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Et grønt regnskab, som virksomheden har pligt til at indsende eller frivilligt indsender til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen til offentliggørelse efter miljølovgivningens regler, kan indsendes som en del af årsrapporten, eller det kan indsendes separat til styrelsen efter virksomhedens eget valg.

Stk. 4. Årsrapporter og andre dokumenter, som skal indsendes til styrelsen i henhold til denne lov, skal være affattet på dansk, jf. dog § 157.

Stk. 5. Indsender en virksomhed frivilligt en årsrapport efter § 4, stk. 6, 1. pkt., og er denne revideret, skal virksomheden sikre, at revisors påtegning indgår i dokumentet.

Stk. 6. Har styrelsen bekendtgjort, at en årsrapport er offentligt tilgængelig efter § 154, kan denne ikke omgøres ved en ny årsrapport, medmindre styrelsen tillader dette.

Indsendelse for virksomheder under afvikling eller rekonstruktion

§ 139. Virksomheder, som er under likvidation, skal fortsætte med at indsende årsrapport til styrelsen i henhold til § 138, indtil likvidationen er afsluttet med virksomhedens opløsning.

Stk. 2. Virksomheden skal derudover indsende indledende og afsluttende likvidationsregnskab til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, hvis dette er foreskrevet i den for virksomheden særligt gældende lovgivning.

§ 140. For virksomheder, der er under betalingsstandsning efter konkursloven, kan Erhvervs- og Selskabsstyrelsen tillade, at årsrapporten uanset fristen i § 138, stk. 1, 2. pkt., først indsendes, så den modtages i styrelsen senest 1 måned efter betalingsstandsningens ophør. Overskrides denne frist, finder §§ 150 - 152 tilsvarende anvendelse, idet afgiften beregnes fra 1 måned efter betalingsstandsningens ophør.

Stk. 2. Overgår virksomheden til konkurs, gælder bestemmelserne i § 141.

Stk. 3. For virksomheder, for hvilke der er indledt akkordforhandlinger i henhold til konkursloven, finder stk. 1 og 2 tilsvarende anvendelse. Årsrapporten skal indsendes, så den er modtaget i styrelsen senest 1 måned efter akkordens stadfæstelse.

§ 141. For virksomheder, som er under konkurs, skal der ikke indsendes årsrapport til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Stk. 2. Genoptages virksomheden, skal den indsende årsrapporter for tidsrummet fra den sidst indsendte årsrapports balancedag til udløbet af virksomhedens seneste regnskabsår forud for konkursbehandlingens ophør, således at dis-

se modtages i styrelsen senest 1 måned efter konkursbehandlingens ophør. I stedet for de i 1. pkt. nævnte årsrapporter kan styrelsen give tilladelse til, at virksomheden indsender en revideret åbningsbalance, som er udarbejdet pr. datoen for konkursbehandlingens ophør. Overskrides indsendelsesfristen i 1. pkt., finder §§ 150 - 152 tilsvarende anvendelse, idet afgiften beregnes fra 1 måned efter konkursbehandlingens ophør.

§ 142. Andre bestræbelser for at rekonstruere en virksomhed end de i §§ 140 - 141 nævnte fritager ikke virksomheden for pligten til at indsende årsrapport inden udløbet af fristen i § 138, stk. 1.

Indsendelse for udenlandske virksomheder med filial i Danmark

§ 143. Filialbestyrerne for en filial, der er registreret i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen som filial af en udenlandsk virksomhed, skal indsende den udenlandske virksomheds reviderede årsrapport, så den er modtaget i styrelsen senest 5 måneder efter regnskabsårets afslutning. Der kan ikke dispenseres fra fristen. Filialens eget regnskab kan ikke indsendes i stedet.

Stk. 2. Den indsendte årsrapport skal i det mindste foreligge således, som den er udarbejdet og offentliggjort efter reglerne i den stat, som virksomheden henhører under.

Stk. 3. Årsrapport for en udenlandsk virksomhed, der henhører under lovgivningen i et EU-land eller i et andet land, hvormed Fællesskabet har indgået aftale, kan indsendes i urevideret stand, hvis revision er undladt i overensstemmelse med den lovgivning, der gælder for virksomheden.

§ 144. Er den udenlandske virksomhed en dattervirksomhed, kan filialbestyrerne i stedet for den i § 143 nævnte årsrapport indsende modervirksomhedens koncernregnskab til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i henhold til § 146, stk. 5, hvis

1) såvel datter- som modervirksomheden henhører under lovgivningen i et EU-land eller i et andet land, hvormed Fællesskabet har indgået aftale,
2) koncernregnskabet er udarbejdet i overensstemmelse med Rådets direktiv 83/349/EØF med senere ændringer om konsoliderede regnskaber samt er revideret og offentliggjort efter de nævnte regler, jf. dog § 143, stk. 3,
3) undladelsen er i overensstemmelse med den lovgivning, der gælder for virksomheden,
4) regnskaberne for virksomheden og dens dattervirksomheder indgår ved fuld konsolidering eller ved indregning og måling til regnskabsmæssig indre værdi i modervirksomhedens koncernregnskab,
5) alle virksomhedsdeltagerne har erklæret sig indforstået med fremgangsmåden for det pågældende regnskabsår,
6) modervirksomheden har erklæret, at den indestår for virksomhedens forpligtelser, indtil tilbagekaldelse af indeståelsen er offentliggjort med en frist på mindst 3 måneder eller filialens afmeldelse eller slettelse af styrelsens register er offentliggjort med en tilsvarende frist og
7) modervirksomheden i sin årsrapport oplyser, at dattervirksomheden har undladt at udarbejde egen årsrapport med angivelse af den anvendte undtagelsesbestemmelse.

Stk. 2. Henhører den udenlandske virksomhed ikke under en i stk. 1 omhandlet lovgivning, kan filialbestyrerne i stedet for den udenlandske virksomheds årsrapport til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen indsende modervirksomhedens koncernregnskab i henhold til § 146, stk. 5, hvis

1) koncernregnskabet er udarbejdet i overensstemmelse med det i stk. 1, nr. 2, omhandlede direktiv eller efter regler, der i det mindste er ligeværdige med reglerne i det nævnte direktiv, og som er revideret af personer, der er autoriseret i medfør af den nationale lovgivning, hvorunder modervirksomheden henhører, og
2) betingelserne i stk. 1, nr. 3 - 7, er opfyldt.

Indsendelse af undtagelseserklæring m.v. for virksomheder som udnytter undtagelserne i §§ 4 - 6, 112 og 144

§ 145. Virksomheder, som udnytter undtagelsen i § 4, skal indsende en undtagelseserklæring, hvori ledelsen

1) oplyser, at den pågældende undtagelse er taget i anvendelse og
2) indestår for, at betingelserne for at anvende undtagelsen er opfyldt.

Stk. 2. Der skal indsendes undtagelseserklæring for hvert regnskabsår. Erklæringen skal være modtaget i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen

inden udløbet af fristen i § 138, stk. 1, 2. pkt. Overskrides denne frist, finder §§ 150 - 152 tilsvarende anvendelse.

§ 146. Virksomheder, som udnytter undtagelsen i § 5, stk. 1, skal til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen indsende undtagelseserklæring i henhold til § 145 suppleret med

1) det i § 5, stk. 1, nævnte koncernregnskab,
2) henvisning til koncernregnskabet, der er indeholdt i en årsrapport, som styrelsen har modtaget til offentliggørelse, eller
3) officielt bekræftet dokumentation for, at koncernregnskabet er offentliggjort i overensstemmelse med den lovgivning, der gælder for den udenlandske virksomhed.

Stk. 2. Virksomheder, som udnytter undtagelsen i § 5, stk. 2, skal til styrelsen indsende undtagelseserklæring i henhold til § 145 suppleret med

1) den i § 5, stk. 2, nævnte årsrapport, eller
2) henvisning til den årsrapport, i hvilken virksomhedens regnskab indgår, og som styrelsen har modtaget til offentliggørelse.

Stk. 3. Virksomheder, som udnytter undtagelsen i § 5, stk. 3, skal til styrelsen indsende undtagelseserklæring i henhold til § 145 ledsaget af

1) den i § 5, stk. 3, nævnte årsrapport, eller
2) officielt bekræftet dokumentation for, at årsrapporten er offentliggjort i overensstemmelse med den lovgivning, der gælder for den udenlandske virksomhed.

Stk. 4. Virksomheder, der udnytter undtagelsen i § 6, stk. 1, skal til styrelsen indsende undtagelseserklæring i henhold til § 145 suppleret med

1) det i § 6, stk. 1, nævnte koncernregnskab, eller
2) henvisning til koncernregnskabet, der er indeholdt i en årsrapport, som styrelsen har modtaget til offentliggørelse.

Herudover skal indsendes de erklæringer, der er nævnt i § 6, stk. 1, nr. 4 og 5. Sidstnævnte erklæring skal blot indsendes for det første regnskabsår, undtagelsen tages i anvendelse.

Stk. 5. Udnyttes undtagelserne i § 144, skal filialbestyrerne til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen indsende undtagelseserklæring i henhold til § 145 suppleret med

1) det i § 144, stk. 1 eller 2, nævnte koncernregnskab og
2) de erklæringer, der er nævnt i § 144, stk. 1, nr. 5 og 6, idet sidstnævnte erklæring blot skal indsendes for det første regnskabsår, undtagelsen tages i anvendelse.

§ 147. En virksomhed, der indsender et koncernregnskab for en højere modervirksomhed i koncernen i henhold til § 112, skal indsende de yderligere oplysninger, som styrelsen måtte kræve med henblik på offentliggørelse, idet der ikke kan kræves oplysninger ud over, hvad der skulle have været indeholdt i et koncernregnskab efter denne lov, jf. dog § 160.

Statslige aktieselskabers indsendelse af halvårsrapport

§ 148. Statslige aktieselskaber skal indsende selskabets halvårsrapport, så den er modtaget i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen senest 2 måneder efter udløbet af den pågældende 6-måneders periode.

Stk. 2. Ved manglende indsendelse af halvårsrapport kan styrelsen iværksætte tvangsbøder i henhold til § 162, stk. 1, nr. 1.

Virksomhedens egen offentliggørelse af årsrapport

§ 149. Offentliggør virksomheden selv årsrapporten i sin helhed, skal dette ske i den form og affattelse, som har været genstand for lovpligtig eller frivillig revision.

Stk. 2. Offentliggør virksomheden en årsrapport, der ikke er fuldstændig, skal det klart fremgå af det offentliggjorte, at årsrapporten er forkortet, og at den fuldstændige årsrapport er tilgængelig i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen eller, hvis dette ikke er tilfældet, at årsrapporten ikke er indsendt til styrelsen. Revisionspåtegningen behøver ikke at indgå i en forkortet offentliggørelse, men det skal klart fremgå af offentliggørelsen, hvis revisor har taget forbehold eller har forsynet revisionspåtegningen med supplerende oplysninger.

Manglende eller for sen modtagelse af årsrapport eller undtagelseserklæring

§ 150. Er årsrapport eller undtagelseserklæring ikke modtaget i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, når fristen i § 138, stk. 1, 2. pkt., er udløbet, sender styrelsen et brev med påkrav til virksomhedens ledelse på virksomhedens adresse med anmodning om at indsende virksomhedens årsrapport eller undtagelseserklæring. Tilsva-

rende påkravsbrev sendes til filialbestyrerne, hvis årsrapport eller undtagelseserklæring for en udenlandsk virksomhed med registreret filial her i landet ikke er modtaget, når fristen i § 143, stk. 1, er udløbet.

Stk. 2. I påkravsbrevet angives en frist på 8 hverdage fra brevets datering til indsendelse af årsrapport. Modtages årsrapporten eller undtagelseserklæringen i styrelsen inden udløbet af denne frist, foretager styrelsen ikke yderligere som følge af forsinkelsen.

Stk. 3. I påkravsbrevet anføres endvidere en frist på 4 uger fra brevets datering. Herefter kan styrelsen, hvis årsrapport eller undtagelseserklæring ikke er modtaget inden udløbet af denne frist, beslutte at anmode skifteretten om at opløse virksomheden i overensstemmelse med den for virksomheden gældende lovgivning herom. Vedrører påkravsbrevet en filial af en udenlandsk virksomhed, kan styrelsen, hvis årsrapport ikke er modtaget inden udløbet af den i 1. pkt. omhandlede frist, beslutte at slette filialen af registeret i overensstemmelse med den for filialen gældende lovgivning herom.

§ 151. Modtages årsrapporten eller undtagelseserklæringen efter udløbet af fristen på 8 hverdage fra påkravsbrevets datering, jf. § 150, stk. 2, pålægger Erhvervs- og Selskabsstyrelsen hvert medlem af virksomhedens øverste ansvarlige ledelse henholdsvis hver filialbestyrer en afgift.

Stk. 2. Afgiften beregnes fra udløbet af fristen i § 138, stk. 1, 2. pkt.

Stk. 3. Afgiften udgør 500 kr. pr. ledelsesmedlem henholdsvis filialbestyrer for 1. påbegyndte måned, i alt 2.000 kr. for 2. påbegyndte måned og i alt 3.000 kr. for 3. påbegyndte måned. Afgiften kan højst udgøre 3.000 kr. pr. ledelsesmedlem henholdsvis filialbestyrer.

Stk. 4. Den samlede afgift nedsættes, i det omfang det pågældende ledelsesmedlem henholdsvis filialbestyrer for samme periode har indbetalt tvangsbøder i henhold til § 162, stk. 1, nr. 1, for manglende indsendelse af årsrapport eller undtagelseserklæring.

Stk. 5. Afgifter efter stk. 3 tilfalder statskassen og kan inddrives af Finansstyrelsen ved udpantning.

§ 152. Under ganske særlige omstændigheder kan Erhvervs- og Selskabsstyrelsen helt eller delvist fritage et ledelsesmedlem eller en filialbestyrer for betaling af afgift efter § 151, hvis den pågældende kan godtgøre over for styrelsen, at han eller hun har søgt at fremme indsendelsen m.v., og at forsinkelsen derfor ikke kan lægges ham eller hende til last.

Stk. 2. Det fritager ikke i sig selv et ledelsesmedlem for ansvar, at det ansvarspådragende forhold er begået af virksomhedens ansatte, rådgivere eller lignende.

Beregning af frister

§ 153. De frister, der er fastsat i eller i henhold til denne lov, begynder at løbe fra og med dagen efter den dag, hvor den begivenhed, som udløser fristen, finder sted. Dette gælder ved beregning af såvel dage- som uge-, måneds- og årsfrister.

Stk. 2. Er fristen angivet i uger, udløber fristen, jf. stk. 1, på ugedagen for den dag, hvor den begivenhed, som udløste fristen, fandt sted.

Stk. 3. Er fristen angivet i måneder, udløber fristen, jf. stk. 1, på månedsdatoen for den dag, hvor den begivenhed, som udløste fristen, fandt sted. Hvis den dag, hvor den begivenhed, som udløste fristen, er den sidste dag i en måned, eller hvis fristen udløber på en månedsdato, som ikke findes, udløber fristen altid på den sidste dag i måneden uanset dens længde.

Stk. 4. Er fristen angivet i år, udløber fristen, jf. stk. 1, på årsdagen for den dag, hvor den begivenhed, som udløste fristen, fandt sted.

Stk. 5. Udløber en frist i en weekend, på en helligdag, grundlovsdag, juleaftensdag eller nytårsaftensdag, udstrækkes fristen til den førstkommende hverdag.

Kapitel 20

Offentliggørelse.
Nærmere regler om indsendelse og offentliggørelse m.v.
Udvidet offentlighed for statslige aktieselskaber

Offentliggørelse

§ 154. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen bekendtgør straks modtagelse af årsrapporter, undtagelseserklæringer m.v., som indsendes i stedet herfor, indledende og afsluttende likvidationsregnskaber samt halvårsrapporter for statslige aktieselskaber.

Stk. 2. Dokumenterne er offentligt tilgængelige.

Nærmere regler om indsendelse og offentliggørelse m.v.

§ 155. Breve, udskrifter og andre dokumenter, som Erhvervs- og Selskabsstyrelsen udsteder, kan være i såvel papirbaseret som elektronisk form. Dokumenterne er ligestillede i retlig henseende uanset formen. Dokumenterne kan være med eller uden underskrift, kan forsynes med maskinelt gengivet underskrift, digital signatur eller tilsvarende efter styrelsens valg.

Stk. 2. Årsrapporter og andre dokumenter, som styrelsen modtager i henhold til denne lov, kan være i såvel papirbaseret som elektronisk form. Dokumenterne er ligestillede i retlig henseende uanset formen. Dokumenterne kan være med personlig underskrift, med maskinelt gengivet underskrift, med digital signatur eller tilsvarende efter styrelsens nærmere bestemmelse. Styrelsen fastsætter regler om elektronisk indsendelse af de omhandlede dokumenter, herunder at indsendelse skal ske i en af styrelsen fastsat struktureret form. Styrelsen kan endvidere stille nærmere krav til de anvendte elektroniske systemer.

Stk. 3. Styrelsen fastsætter regler om indsendelse og offentliggørelse af årsrapporter og undtagelseserklæringer m.v., som indsendes i stedet herfor, samt halvårsrapporter for statslige aktieselskaber. Styrelsen kan herunder fastsætte regler om regnskabsbrugeres adgang til de af styrelsen offentliggjorte dokumenter via elektroniske medier. Styrelsen fastsætter endvidere regler om omgørelse af offentliggjorte årsrapporter og konsekvenserne heraf.

§ 156. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan fastsætte regler om betaling for kopier af dokumenter m.v., som er offentligt tilgængelige i henhold til denne lov, for brugen af styrelsens edb-system, for visse ikke særligt prissatte ydelser samt for rykkerskrivelser m.v. ved for sen betaling.

Stk. 2. Styrelsen kan fastsætte regler om betaling af et årligt gebyr for administration af denne lov og den hermed forbundne undersøgelsesaktivitet, for administrationen af de selskabsretlige regler om kapitaltab og lån til virksomhedsdeltagere og andre lovovertrædelser i forbindelse med undersøgelse af årsrapporter, samt for administrationen af udstedelse af regnskabsstandarder og godkendelse af internationale standarder, jf. § 136.

§ 157. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan bestemme, at visse dokumenter skal undtages fra kravet om affattelse på dansk. Endvidere kan styrelsen efter et skøn over, hvorvidt offentliggørelsen kan opfylde sit formål, konkret undtage fra kravet om affattelse på dansk og betinge sig, at virksomheden indsender bekræftet oversættelse af dokumenter på et senere tidspunkt, hvis styrelsen skønner det nødvendigt.

Udvidet offentlighed for statslige aktieselskaber

§ 158. Statslige aktieselskaber skal senest 14 dage før generalforsamlingens afholdelse sende et eksemplar af selskabets årsrapport til de af pressens repræsentanter, der anmoder herom, samt på forlangende af enhver udlevere denne på selskabets hovedkontor.

Kapitel 21

Undersøgelse af årsrapporter m.v.

Udtagelse til undersøgelse

§ 159. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen skal stikprøvevis udtage og undersøge modtagne årsrapporter og de hertil hørende revisionspåtegninger, undtagelseserklæringer m.v., som indsendes i stedet for årsrapporter samt halvårsrapporter for statslige aktieselskaber for at konstatere åbenbare overtrædelser af bestemmelser i eller i henhold til denne lov, bogføringsloven, aktieselskabsloven, anpartsselskabsloven, lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, lov om erhvervsdrivende fonde, lov om statsautoriserede revisorer og lov om registrerede revisorer.

Stk. 2. Styrelsen kan tillige anvende andre kriterier ved udvælgelsen af årsrapporter m.v. til undersøgelse.

Anmodning om oplysninger

§ 160. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan af virksomheden, dens ledelse eller dens revisor forlange de oplysninger, som er nødvendige for, at der kan tages stilling til, om der er sket overtrædelse af den i § 159, stk. 1, nævnte lovgivning og virksomhedens vedtægter, eller om en overtrædelse er bragt til ophør.

Reaktioner på lovovertrædelser

§ 161. Med henblik på at sikre, at den i § 159, stk. 1, nævnte lovgivning overholdes, kan Erhvervs- og Selskabsstyrelsen

1) yde vejledning,
2) påtale overtrædelser og
3) påbyde, at fejl skal rettes, og at overtrædelser skal bringes til ophør.

Afsnit XI

Tvangsbøder. Klageadgang. Straf. Ikrafttræden

Kapitel 22

Tvangsbøder

§ 162. Medlemmerne af virksomhedens bestyrelse, direktion eller lignende ansvarligt organ kan af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen som tvangsmiddel pålægges daglige eller ugentlige bøder, hvis de undlader at

1) indsende dokumenter rettidigt og i behørig stand i overensstemmelse med §§ 138 - 148 eller bestemmelser fastsat i medfør af denne lov,
2) efterkomme en anmodning om oplysning i henhold til § 160, eller
3) efterkomme et påbud givet af styrelsen i henhold til § 161, nr. 3.

Stk. 2. Virksomhedens revisor kan ligeledes pålægges tvangsbøder, hvis han eller hun undlader at give oplysning i henhold til § 160.

Stk. 3. Tvangsbøderne, der tilfalder statskassen, kan inddrives af Finansstyrelsen ved udpantning.

Kapitel 23

Klageadgang

§ 163. Afgørelser truffet af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i henhold til loven eller forskrifter udstedt i medfør af loven kan indbringes for Erhvervsankenævnet senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende.

Stk. 2. Afgørelser truffet efter §§ 159 og 160 samt afslag på anmodning om forlængelse af frister kan dog ikke indbringes for højere administrativ myndighed.

Kapitel 24

Straf

§ 164. Overtrædelse af §§ 4 - 6, 8 - 16, 18 - 134 og 158 straffes med bøde.

Stk. 2. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter bestemmelserne i straffelovens 5. kapitel.

Stk. 3. I forskrifter, der udstedes efter loven, kan der fastsættes straf af bøde for forsætlig eller groft uagtsom overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 4. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan i særlige tilfælde ved bekendtgørelse fastsætte straf af bøde for forsætlig eller groft uagtsom overtrædelse af bestemte regler i regnskabsstandarder, der er udstedt i medfør af § 136, stk. 1 eller 2.

Kapitel 25

Ikrafttræden og overgang

§ 165. Denne lov træder i kraft den 1. januar 2002 med virkning for regnskabsår, der begynder den 1. januar 2002 eller senere, jf. dog stk. 3 - 6.

Stk. 2. Samtidig ophæves lov om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 526 af 17. juni 1996, jf. dog stk. 3 og 6.

Stk. 3. For regnskabsår, der begynder før den 1. januar 2002, finder de i lov om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 526 af 17. juni 1996, gældende regler dog fortsat anvendelse, men med de ændringer, der følger af denne lovs § 169. Indsendelsesfristen i denne lovs § 138, stk. 1, finder dog anvendelse, hvis en regnskabsperiode, der begynder før den 1. januar 2002, slutter efter den 31. december 2002.

Stk. 4. For regnskabsår, der både påbegyndes og afsluttes i år 2002, skal årsrapport eller undtagelseserklæring være modtaget i styrelsen senest 6 måneder efter regnskabsårets afslutning (for statslige og børsnoterede selskaber 5 måneder). Overskrides fristen i 1. pkt., finder bestemmelserne om pålæggelse af afgift i §§ 150 - 152 tilsvarende anvendelse. For erhvervsdrivende fonde samt for virksomheder, der indsender undtagelseserklæring, har bestemmelserne i §§ 150 - 152 dog først virkning for regnskabsår, som slutter den 1. januar 2003 eller senere.

Stk. 5. Erhvervsministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttræden af lovens § 37.

Stk. 6. Uanset stk. 2 forbliver kravet om, at der skal være to revisorer i statslige og børsnoterede aktieselskaber, jf. § 61 c, stk. 1, i lov om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 526 af 17. juni 1996, i kraft for regnskabsår, der senest påbegyndes den 31. december 2004.

§ 166. Ændringer i indregningsmetoder og målegrundlag, som er nødvendige som følge af vedtagelsen af denne lov, skal ske efter reglerne i § 51, jf. dog stk. 2 - 4.

Stk. 2. Ændring af metoderne for indregning af immaterielle aktiver i form af goodwill, internt oparbejdede rettigheder og udviklingsprojekter, jf. §§ 33, 83 og 122, kan ske således, at alene forhold, der indtræffer fra og med regnskabsåret, indregnes efter de nye regler.

Stk. 3. Ændring af metoderne for indregning af omkostninger, der kun indirekte kan henføres til et fremstillet anlægs- eller omsætningsaktiv, jf. § 82, kan ske således, at indirekte omkostninger alene indregnes i kostprisen for aktiver, der fremstilles fra og med regnskabsåret.

Stk. 4. For perioder, der ligger før det regnskabsår, der begynder 1. januar 2002 eller senere, kan virksomheden undlade at tilpasse sammenligningstal for de poster i årsregnskabet, som påvirkes af ændringer i indregningsmetoder og målegrundlag i medfør af stk. 1. Manglende tilpasning skal oplyses efter § 55, stk. 2.

§ 167. Første gang virksomheden ændrer den anvendte monetære enhed, jf. § 16, kan dette gøres uden at iagttage betingelserne i § 13, stk. 2. Virksomheden skal dog opfylde oplysningskravene i § 11, stk. 3, 2. pkt., jf. § 13, stk. 3.

§ 168. Ønsker en virksomhed at anvende denne lovs bestemmelser for et regnskabsår, der begynder før 1. januar 2002, skal dette ske systematisk, konsekvent og således, at årsrapporten i det mindste giver et retvisende billede efter denne lovs § 11, stk. 1, på højde med, hvad der vistes i det senest foregående årsregnskab m.v., jf. § 4, stk. 2, i lov om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 526 af 17. juni 1996. Bestemmelsen i § 37 kan dog ikke anvendes, før den er sat i kraft af erhvervsministeren, jf. § 165, stk. 5.

Stk. 2. Bestemmelsen i § 6 kan uanset stk. 1 først anvendes for regnskabsår, der begynder 1. januar 2002 eller senere.

§ 169. I lov om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 526 af 17. juni 1996, foretages følgende ændringer:

1) § 62, stk. 1, 1. og 2. pkt., affattes således: "Det reviderede og godkendte årsregnskab med eventuelt koncernregnskab og årsberetning skal indsendes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen uden ugrundet ophold efter godkendelsen på generalforsamlingen eller ved tilsvarende lovlig beslutning og skal være modtaget i styrelsen senest 6 måneder efter regnskabsårets afslutning. For statslige aktieselskaber og selskaber, hvis aktier eller obligationer er optaget til notering på en fondsbørs, skal årsregnskab m.v. dog være modtaget i styrelsen senest 5 måneder efter regnskabsårets afslutning.".
2) § 62, stk. 5, ophæves.
3) § 62, stk. 6, 3. og 4. pkt., affattes således: "Afgiften beregnes fra det i 1. pkt. angivne tidspunkt og udgør 500 kr. pr. ledelsesmedlem for 1. påbegyndte måned, 2.000 kr. i alt for 2. påbegyndte måned og 3.000 kr. i alt for 3. påbegyndte måned. Afgiften kan højst udgøre 3.000 kr. pr. ledelsesmedlem.".

Stk. 2. Ændringerne i stk. 1, nr. 1 og 2, træder i kraft den 1. juli 2001 og har virkning for regnskabsår, der slutter den 31. maj 2001 eller senere.

Stk. 3. Ændringerne i stk. 1, nr. 3, træder i kraft den 1. juli 2001 og har virkning for årsregnskaber m.v., der modtages i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen den 1. juli 2001 eller senere.

§ 170. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

Bilag 1

Definitioner

I denne lov skal nedenstående forstås som:

A. Generelt

1. Kapitalandele:
Andele i aktieselskaber (aktier), i anpartsselskaber (anparter) samt i andre virksomheders egenkapital.

2. Minoritetsinteresser:
Kapitalandele i konsoliderede virksomheder, der ejes af andre end koncernvirksomhederne.

3. Monetære poster:
Likvider samt aktiver og forpligtelser, herunder hensatte forpligtelser, der afregnes i fastlagte eller bestemmelige beløb.

4. Nærtstående parter:
1) personer eller virksomheder, hvoraf den ene direkte eller indirekte har bestemmende eller betydelig indflydelse på den andens eller de andres driftsmæssige og finansielle ledelse, eller
2) flere personer eller virksomheder, hvis driftsmæssige og finansielle ledelse er underlagt bestemmende eller betydelig indflydelse af den samme person eller virksomhed.

5. Statslige aktieselskaber:
Aktieselskaber omfattet af aktieselskabslovens § 2 a, hvorefter et aktieselskab er et statsligt aktieselskab, når den danske stat har samme forbindelse til selskabet, som et moderselskab har til et datterselskab.

6. Virksomhedsdeltager:
En aktionær, anpartshaver eller andre, der ejer kapitalandele i en virksomhed.

7. Virksomhedskapital:
Kapital, som virksomhedsdeltagerne har indskudt i virksomheden. I aktie- og anpartsselskaber består virksomhedskapitalen af aktiekapitalen henholdsvis anpartskapitalen.

B. Koncerner

1. Associeret virksomhed:
En virksomhed, som ikke er en dattervirksomhed, men i hvilken en anden virksomhed og dennes dattervirksomheder besidder kapitalandele og udøver en betydelig indflydelse på virksomhedens driftsmæssige og finansielle ledelse. En virksomhed formodes at udøve betydelig indflydelse, hvis virksomheden og dens dattervirksomheder tilsammen besidder 20 pct. eller mere af stemmerettighederne.

2. Dattervirksomhed:
En virksomhed med hvilken en modervirksomhed direkte eller indirekte har en af de i nr. 4 nævnte forbindelser.

3. Koncernvirksomhed:
En modervirksomhed og dens dattervirksomheder.

4. Modervirksomhed:
En virksomhed som:

1) besidder flertallet af stemmerettighederne i en anden virksomhed,
2) er virksomhedsdeltager og har ret til at udnævne eller afsætte et flertal af medlemmerne i den anden virksomheds øverste ledelsesorgan,
3) er virksomhedsdeltager og har ret til at udøve en bestemmende indflydelse over en anden virksomheds driftsmæssige og finansielle ledelse på grundlag af vedtægter eller aftale med denne,
4) er virksomhedsdeltager og på grundlag af aftale med andre deltagere råder over flertallet af stemmerettighederne i en anden virksomhed, eller
5) besidder kapitalandele i en anden virksomhed og udøver en bestemmende indflydelse over dennes driftsmæssige og finansielle ledelse.

5. Tilknyttet virksomhed:
En virksomheds dattervirksomhed, dens modervirksomhed og dennes dattervirksomhed.

6. Beregning af stemmerettigheder i datter- og associerede virksomheder:
Ved beregning af stemmerettigheder i B, nr. 1 og nr. 4 i dette bilag skal:

1) modervirksomhedens stemmerettigheder tillægges de stemmerettigheder i den pågældende virksomhed, der besiddes af modervirksomhedens dattervirksomheder,
2) fra det samlede antal stemmerettigheder i den pågældende virksomhed trækkes de stemmerettigheder, der besiddes af denne selv eller dennes dattervirksomheder og
3) fra modervirksomhedens stemmerettigheder i den pågældende virksomhed trækkes de stemmerettigheder, der besiddes til sikkerhed, hvis virksomheden kun udøver stemmeretten i overensstemmelse med instrukser i sikkerhedsstillerens interesse, eller hvis besiddelsen er et led i virksomhedens erhvervsmæssige låneaktiviteter, og stemmeretten kun udøves i sikkerhedsstillerens interesse.

7. Beregning af andre rettigheder end stemmerettigheder:
Ved beregning af rettigheder til at udnævne eller afsætte et flertal af medlemmerne i virksomhedens øverste ledelsesorgan i B, nr. 4 medregnes de rettigheder, som besiddes af virksomheden selv og af dens dattervirksomheder tilsammen.

C. Årsrapportens elementer

1. Aktiver:
Ressourcer, som er under virksomhedens kontrol som et resultat af tidligere begivenheder, og hvorfra fremtidige økonomiske fordele forventes at tilflyde virksomheden.

2. Anlægsaktiver:
Aktiver, der er bestemt til vedvarende eje eller brug for virksomheden.

3. Omsætningsaktiver:
Aktiver, der ikke er anlægsaktiver.

4. Finansielle aktiver:
Aktiver i form af:
1) likvider,
2) aftalt ret til at modtage likvider eller andre finansielle aktiver fra trediemand,
3) aftalt ret til at udveksle finansielle aktiver eller forpligtelser med trediemand på vilkår, der kan være gunstige, eller
4) ret over egenkapital i en anden virksomhed.

5. Forpligtelser:
Eksisterende pligter for virksomheden, opstået som resultat af tidligere begivenheder, og hvis indfrielse forventes at medføre afståelse af fremtidige økonomiske fordele.

6. Finansielle forpligtelser:
Forpligtelser i form af:
1) aftalt pligt til at afgive likvider eller andre finansielle aktiver til trediemand, eller
2) aftalt pligt til udveksle finansielle aktiver eller forpligtelser med trediemand på vilkår, der kan være ugunstige.

7. Hensatte forpligtelser:
Forpligtelser, der er uvisse med hensyn til størrelse eller forfaldstid, og som vedrører regnskabsåret eller tidligere regnskabsår.

8. Eventualaktiver:
Forhold, der eksisterer på balancedagen som resultat af tidligere begivenheder, og som kan medføre fremtidige økonomiske fordele, men hvor aktivernes eksistens først kan bekræftes af en eller flere usikre fremtidige begivenheder, som er udenfor virksomhedens kontrol.

9. Eventualforpligtelser:

1) forhold, der eksisterer på balancedagen som resultat af tidligere begivenheder, og som kan medføre afståelse af fremtidige økonomiske fordele, men hvor forpligtelsernes eksistens først kan bekræftes af en eller flere usikre fremtidige begivenheder, som er uden for virksomhedens kontrol, eller
2) forpligtelser, der eksisterer på balancedagen som resultat af tidligere begivenheder, men hvor det ikke er sandsynligt, at afviklingen vil medføre afståelse af fremtidige økonomiske fordele, eller
3) forpligtelser, hvis beløbsmæssige størrelse ikke kan måles med tilstrækkelig pålidelighed.

10. Indtægter:

Stigninger i økonomiske fordele i regnskabsperioden i form af tilgang eller værdistigning af aktiver eller fald i forpligtelser, som medfører stigninger i egenkapitalen. I indtægter indgår dog ikke indskud fra ejere.

11. Nettoomsætning:

Salgsværdien af produkter og tjenesteydelser mv., der henhører under selskabets ordinære aktiviteter med fradrag af prisnedslag, merværdiafgift og anden skat, der er direkte forbundet med salgsbeløbet.

12. Omkostninger:

Fald i økonomiske fordele i regnskabsperioden i form af afgang eller værdiforringelse af aktiver eller stigning i forpligtelser, som medfører fald i egenkapitalen. I omkostninger indgår dog ikke udlodning eller uddelinger til ejere.

D. Målegrundlag

1. Amortiseret kostpris:

Amortiseret kostpris er den værdi, til hvilken et finansielt aktiv eller en finansiel forpligtelse blev målt ved første indregning med

1) fradrag af afdrag,
2) tillæg eller fradrag af den samlede afskrivning på forskellen mellem det oprindeligt indregnede beløb og det beløb, der forfalder ved udløb og
3) fradrag af nedskrivninger.

2. Dagsværdien:

Dagsværdien er det beløb, hvormed et aktiv kan udveksles eller en forpligtelse kan udlignes ved transaktioner mellem af hinanden uafhængige parter.

3. Genanskaffelsesværdien:

For et aktiv er genanskaffelsesværdien den pris, der skal betales for at erhverve et tilsvarende aktiv på balancedagen.

4. Genindvindingsværdien:

For et aktiv er genindvindingsværdien den højeste værdi af kapitalværdien og salgsværdien fratrukket forventede omkostninger ved et salg.

5. Kapitalværdien:

For et aktiv er kapitalværdien den tilbagediskonterede værdi (nutidsværdien) af de fremtidige nettoindbetalinger, som aktivet på balancedagen forventes at indbringe ved fortsat benyttelse i den nuværende funktion. Kapitalværdien for en forpligtelse er den tilbagediskonterede værdi (nutidsværdien) af de fremtidige nettoudbetalinger, der skal ydes i forpligtelsens levetid.

6. Kostprisen:

For et aktiv er kostprisen det beløb, der er ydet som vederlag for aktivet, uanset dette er anskaffet fra en ekstern part eller internt fremstillet. Kostprisen for en forpligtelse er det beløb, der er modtaget som vederlag for forpligtelsen.

7. Nettorealisationsværdien:

For et aktiv er nettorealisationsværdien summen af de fremtidige nettoindbetalinger, som aktivet på balancedagen forventes at indbringe som led i normal drift. Nettorealisationsværdien for en forpligtelse er summen af de fremtidige nettoudbetalinger, der skal ydes i forpligtelsens levetid.

8. Salgsværdien:

For et aktiv er salgsværdien den pris, aktivet kan sælges til på balancedagen. Salgsværdien for en forpligtelse er den pris, der skal betales for at frigøre sig af forpligtelsen på balancedagen.

Bilag 2

Skemaer for balancer og resultatopgørelser

1. Skema for balance i kontoform (regnskabsklasse B, C og D)

AKTIVER

ANLÆGSAKTIVER

I Immaterielle anlægsaktiver
1. Færdiggjorte udviklingsprojekter, herunder koncessioner, patenter, varemærker og lignende rettigheder, der stammer fra udviklingsprojekter
2. Erhvervede koncessioner, patenter, licenser, varemærker samt lignende rettigheder
3. Goodwill
4. Udviklingsprojekter under udførelse og forudbetalinger for immaterielle anlægsaktiver

II Materielle anlægsaktiver
1. Grunde og bygninger
2. Produktionsanlæg og maskiner
3. Andre anlæg, driftsmateriel og inventar
4. Materielle anlægsaktiver under udførelse og forudbetalinger for materielle anlægsaktiver

III Finansielle anlægsaktiver
1. Kapitalandele i tilknyttede virksomheder
2. Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder
3. Kapitalandele i associerede virksomheder
4. Tilgodehavender hos associerede virksomheder
5. Andre værdipapirer og kapitalandele
6. Andre tilgodehavender
7. Egne kapitalandele
8. Tilgodehavender hos virksomhedsdeltagere og ledelse

OMSÆTNINGSAKTIVER

I Varebeholdninger
1. Råvarer og hjælpemidler
2. Varer under fremstilling
3. Fremstillede varer og handelsvarer
4. Forudbetalinger for varer

II Tilgodehavender
1. Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser
2. Igangværende arbejder for fremmed regning
3. Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder
4. Tilgodehavender hos associerede virksomheder
5. Andre tilgodehavender
6. Krav på indbetaling af virksomhedskapital
7. Tilgodehavender hos virksomhedsdeltagere og ledelse
8. Periodeafgrænsningsposter

III Værdipapirer og kapitalandele
1. Kapitalandele i tilknyttede virksomheder
2. Egne kapitalandele
3. Andre værdipapirer og kapitalandele

IV Likvide beholdninger

PASSIVER

EGENKAPITAL

I Virksomhedskapital

II Overkurs ved emission

III Reserve for opskrivninger

IV Andre reserver
1. Reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode
2. Reserve for egne kapitalandele
3. Reserve for dagsværdi på investeringsaktiver
4. Reserve for dagsværdi for biologiske aktiver
5. Øvrige lovpligtige reserver
6. Vedtægtsmæssige reserver
7. Øvrige reserver

V Overført overskud eller underskud

HENSATTE FORPLIGTELSER

1. Hensættelser til pensioner og lignende forpligtelser
2. Hensættelser til udskudt skat
3. Andre hensatte forpligtelser

GÆLDSFORPLIGTELSER (KORT- OG LANGFRISTEDE)

1. Gæld til realkreditinstitutter
2. Anden gæld, der er optaget ved udstedelse af obligationer
3. Kreditinstitutter i øvrigt
4. Konvertible- og udbyttegivende gældsbreve
5. Modtagne forudbetalinger fra kunder
6. Leverandører af varer og tjenesteydelser
7. Gæld til tilknyttede virksomheder
8. Gæld til associerede virksomheder
9. Selskabsskat
10. Anden gæld
11. Periodeafgrænsningsposter
12. Forslag til udbytte for regnskabsåret

2. Skema for balance i beretningsform (regnskabsklasse B, C og D)

ANLÆGSAKTIVER

I Immaterielle anlægsaktiver
1. Færdiggjorte udviklingsprojekter, herunder koncessioner, patenter, varemærker og lignende rettigheder, der stammer fra udviklingsprojekter
2. Erhvervede koncessioner, patenter, licenser, varemærker samt lignende rettigheder
3. Goodwill
4. Udviklingsprojekter under udførelse og forudbetalinger for immaterielle anlægsaktiver

II Materielle anlægsaktiver
1. Grunde og bygninger
2. Produktionsanlæg og maskiner
3. Andre anlæg, driftsmateriel og inventar
4. Materielle anlægsaktiver under udførelse og forudbetalinger for materielle anlægsaktiver

III Finansielle anlægsaktiver
1. Kapitalandele i tilknyttede virksomheder
2. Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder
3. Kapitalandele i associerede virksomheder
4. Tilgodehavender hos associerede virksomheder
5. Andre værdipapirer og kapitalandele
6. Andre tilgodehavender
7. Egne kapitalandele
8. Tilgodehavender hos virksomhedsdeltagere og ledelse

OMSÆTNINGSAKTIVER

I Varebeholdninger
1. Råvarer og hjælpemidler
2. Varer under fremstilling
3. Fremstillede varer og handelsvarer
4. Forudbetalinger for varer

II Tilgodehavender
1. Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser
2. Igangværende arbejder for fremmed regning
3. Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder
4. Tilgodehavender hos associerede virksomheder
5. Andre tilgodehavender
6. Krav på indbetaling af virksomhedskapital
7. Tilgodehavender hos virksomhedsdeltagere og ledelse
8. Periodeafgrænsningsposter

III Værdipapirer og kapitalandele

1. Kapitalandele i tilknyttede virksomheder
2. Egne kapitalandele
3. Andre værdipapirer og kapitalandele

IV Likvide beholdninger

KORTFRISTEDE GÆLDSFORPLIGTELSER

1. Gæld til realkreditinstitutter
2. Anden gæld, der er optaget ved udstedelse af obligationer
3. Kreditinstitutter i øvrigt
4. Konvertible- og udbyttegivende gældsbreve
5. Modtagne forudbetalinger fra kunder
6. Leverandører af varer og tjenesteydelser
7. Gæld til tilknyttede virksomheder
8. Gæld til associerede virksomheder
9. Selskabsskat
10. Anden gæld
11. Periodeafgrænsningsposter
12. Forslag til udbytte for regnskabsåret

OMSÆTNINGSAKTIVER MED FRADRAG AF KORTFRISTEDE GÆLDSFORPLIGTELSER

AKTIVER I ALT MED FRADRAG AF KORTFRISTEDE GÆLDSFORPLIGTELSER

LANGFRISTEDE GÆLDSFORPLIGTELSER

1. Gæld til realkreditinstitutter
2. Anden gæld, der er optaget ved udstedelse af obligationer
3. Kreditinstitutter i øvrigt
4. Konvertible- og udbyttegivende gældsbreve
5. Modtagne forudbetalinger fra kunder
6. Leverandører af varer og tjenesteydelser
7. Gæld til tilknyttede virksomheder
8. Gæld til associerede virksomheder
9. Selskabsskat
10. Anden gæld
11. Periodeafgrænsningsposter

HENSATTE FORPLIGTELSER

1. Hensættelser til pensioner og lignende forpligtelser

2. Hensættelser til udskudt skat
3. Andre hensatte forpligtelser

EGENKAPITAL

I Virksomhedskapital

II Overkurs ved emission

III Reserve for opskrivninger

IV Andre reserver
1. Reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode
2. Reserve for egne kapitalandele
3. Reserve for dagsværdi på investeringsaktiver
4. Reserve for dagsværdi for biologiske aktiver
5. Øvrige lovpligtige reserver
6. Vedtægtsmæssige reserver
7. Øvrige reserver

V Overført overskud eller underskud

Bilag til f. t. l. vedr. erhvervsdrivende virksomheders aflæggelse af årsregnskab m.v.

3. Skema for resultatopgørelse i beretningsform, artsopdelt (regnskabsklasse B)

(* ud for posten indikerer, at posten kan sammendrages, hvis betingelserne i § 32 er opfyldt. Bruttofortjeneste/Bruttotab i parentesen skal i så fald placeres i stedet)

1. Nettoomsætning *
2. Ændring i lagre af færdigvarer, varer under fremstilling og handelsvarer *
3. Arbejde udført for egen regning og opført under aktiver *
4. Andre driftsindtægter *
5. Eksterne omkostninger *
   a) Omkostninger til råvarer og hjælpemidler *
   b) Andre eksterne omkostninger *

   (Bruttofortjeneste/Bruttotab)
6. Personaleomkostninger
   a) Lønninger
   b) Pensioner
   c) Andre omkostninger til social sikring
7. Af- og nedskrivninger af materielle og immaterielle anlægsaktiver
8. Nedskrivninger af omsætningsaktiver, bortset fra finansielle omsætningsaktiver
9. Andre driftsomkostninger
10. Indtægter af kapitalandele i tilknyttede virksomheder
11. Indtægter af andre kapitalandele, værdipapirer og tilgodehavender, der er anlægsaktiver
12. Andre finansielle indtægter fra tilknyttede virksomheder
13. Andre finansielle indtægter
14. Nedskrivning af finansielle aktiver
15. Finansielle omkostninger
16. Ordinært resultat før skat
17. Ekstraordinære indtægter
18. Ekstraordinære omkostninger
19. Ekstraordinært resultat før skat
20. Skat af årets resultat
21. Andre skatter
22. Årets resultat

4. Skema for resultatopgørelse i beretningsform, funktionsopdelt (regnskabsklasse B)
(* ud for posten indikerer, at posten kan sammendrages, hvis betingelserne i § 32 er opfyldt. Bruttofortjeneste/Bruttotab i parentesen skal i så fald placeres i stedet)

1. Nettoomsætning *
2. Produktionsomkostninger *
3. Bruttoresultat *
   (Bruttofortjeneste/Bruttotab)
4. Distributionsomkostninger
5. Administrationsomkostninger
6. Andre driftsindtægter
7. Andre driftsomkostninger
8. Indtægter af kapitalandele i tilknyttede virksomheder
9. Indtægter af andre kapitalandele, værdipapirer og tilgodehavender, der er anlægsaktiver
10. Andre finansielle indtægter fra tilknyttede virksomheder
11. Andre finansielle indtægter
12. Nedskrivning af finansielle aktiver
13. Finansielle omkostninger
14. Ordinært resultat før skat
15. Ekstraordinære indtægter
16. Ekstraordinære omkostninger
17. Ekstraordinært resultat før skat
18. Skat af årets resultat
19. Andre skatter
20. Årets resultat

5. Skema for resultatopgørelse i beretningsform, artsopdelt (regnskabsklasse C og D)

(* ud for posten indikerer, at mellemstore virksomheder kan sammendrage posten, hvis betingelserne i § 32 er opfyldt. Bruttofortjeneste/Bruttotab i parentesen skal i så fald placeres i stedet)

1. Nettoomsætning *
2. Ændring i lagre af færdigvarer, varer under fremstilling og handelsvarer *
3. Arbejde udført for egen regning og opført under aktiver *
4. Andre driftsindtægter *
5. Eksterne omkostninger *
   a) Omkostninger til råvarer og hjælpemidler *
   b) Andre eksterne omkostninger *

   (Bruttofortjeneste/Bruttotab)
6. Personaleomkostninger
   a) Lønninger
   b) Pensioner
   c) Andre omkostninger til social sikring
7. Af- og nedskrivninger af materielle og immaterielle anlægsaktiver
8. Nedskrivninger af omsætningsaktiver, bortset fra finansielle omsætningsaktiver
9. Andre driftsomkostninger
10. Indtægter af kapitalandele i tilknyttede virksomheder
11. Indtægter af andre kapitalandele, værdipapirer og tilgodehavender, der er anlægsaktiver
12. Andre finansielle indtægter fra tilknyttede virksomheder
13. Andre finansielle indtægter
14. Nedskrivning af finansielle aktiver
15. Finansielle omkostninger
16. Resultat før skat og ekstraordinære poster
17. Skat af ordinært resultat
18. Ordinært resultat efter skat
19. Ekstraordinære indtægter
20. Ekstraordinære omkostninger
21. Ekstraordinært resultat før skat
22. Skat af ekstraordinært resultat
23. Ekstraordinært resultat efter skat
24. Andre skatter
25. Årets resultat

6. Skema for resultatopgørelse i beretningsform, funktionsopdelt (regnskabsklasse C og D)
(* ud for posten indikerer, at mellemstore virksomheder kan sammendrage posten, hvis betingelserne i § 32 er opfyldt. Bruttofortjeneste/Bruttotab i parentesen skal i så fald placeres i stedet)

1. Nettoomsætning *
2. Produktionsomkostninger *
3. Bruttoresultat *
   (Bruttofortjeneste/Bruttotab)
4. Distributionsomkostninger
5. Administrationsomkostninger
6. Andre driftsindtægter
7. Andre driftsomkostninger
8. Indtægter af kapitalandele i tilknyttede virksomheder
9. Indtægter af andre kapitalandele, værdipapirer og tilgodehavender, der er anlægsaktiver
10. Andre finansielle indtægter fra tilknyttede virksomheder
11. Andre finansielle indtægter
12. Nedskrivning af finansielle aktiver
13. Finansielle omkostninger
14. Resultat før skat og ekstraordinære poster
15. Skat af ordinært resultat
16. Ordinært resultat efter skat
17. Ekstraordinære indtægter
18. Ekstraordinære omkostninger
19. Ekstraordinært resultat før skat
20. Skat af ekstraordinært resultat
21. Ekstraordinært resultat efter skat
22. Andre skatter
23. Årets resultat

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Lovforslaget moderniserer årsregnskabslovgivningen. Reglerne i den gældende årsregnskabslov og årsregnskabsbekendtgørelse har på en række fundamentale områder været uændret siden lovens fremkomst i 1981 og er således ikke fulgt med den betydelige udvikling i udlandet, herunder ikke mindst i de internationale regnskabsstandarder.

I de kommende år må man forvente en endnu stærkere international påvirkning af den danske økonomi. Denne stigende internationalisering vil kræve, at der i større og større omfang indføres globale regnskabsregler.

Tilkomsten af nye regnskabsbrugere, som ofte ikke har den samme baggrund i regnskabsvæsen som de traditionelle regnskabsbrugere, kræver, at såvel indholdet i årsregnskaber/koncernregnskaber i traditionel forstand, men også indholdet i det stigende antal af andre beretninger, jf. afsnit 2, a, endnu mere skal være rettet mod brugere med mindre teknisk kunnen. Blandt andet derfor har verbal og ikke-finansiel information i langt højere grad end tidligere betydning, når regnskabsbrugere skal træffe økonomiske beslutninger om virksomheden.

Disse udviklingstræk gør det nødvendigt at ændre de nuværende regnskabsregler væsentligt, så danske virksomheder kan aflægge årsregnskaber m.v. med kvalitet på højde med og efter samme standarder som udenlandske virksomheder. Derved kan virksomhederne bedre drage fordel af finansiering via de udenlandske kapitalmarkeder, ligesom rapporteringen kan danne grundlag for kreditvurdering i forbindelse med international samhandel.

Grundlaget for en ny lov er stadig de europæiske regnskabsdirektiver 78/660/EØF (4. direktiv om årsregnskaber) og 83/349/EØF (7. direktiv om koncernregnskaber). Ved at udnytte 4. direktivs rummelighed er der indført en række elementer fra det værdibaserede regnskabskoncept, som svarer til den internationale udvikling. Det vil sige, at årsregnskabet i højere grad skal sigte mod at opgøre virksomhedens reelle værdier, fremfor alene at tage udgangspunkt i historiske kostpriser. Værdibaserede og fremadrettede regnskaber reducerer ikke nødvendigvis regnskabsoplysningernes pålidelighed. Markederne for mange aktiver og forpligtelser har nemlig de senere år udviklet sig og udvikler sig stadig så meget, at virksomhederne i fremtiden langt bedre kan opgøre aktivers og forpligtelsers værdi til markedsbaserede værdier.

Den internationale standardudstedende organisation, International Accounting Standards Committee (IASC) har udviklet en række regnskabsstandarder på kerneområderne for regnskabsrapportering. Den internationale sammenslutning af børstilsyn, International Organisation of Securities Commissions (IOSCO), er gået ind for disse kernestandarder som et regelsæt for alle børsnoterede virksomheder, uanset på hvilken fondsbørs virksomheden er noteret. IASC viderefører arbejdet med henblik på at udvikle standarder på alle områder. Deres standarder bygger på det værdibaserede koncept.

Europakommissionen har taget de internationale regnskabsstandarder til sig og har foreslået, at alle børsnoterede selskaber i EU skal følge standarderne. Lovforslaget skal ses i lyset af, at også andre virksomheder end de børsnoterede vil have behov for at leve op til mere værdibaserede principper i regnskabsrapporteringen.

Lovforslaget bygger på en rapport fra Regnskabsrådet, jf. afsnit 4, efter et større udvalgsarbejde. Regnskabsrådet nedsatte en bred arbejdsgruppe, som skulle varetage den overordnede styring af arbejdet. Denne gruppe nedsatte et antal undergrupper, som behandlede de enkelte områder mere detaljeret. Medlemmerne af grupperne blev udpeget af de organisationer, der direkte eller indirekte er repræsenteret i Regnskabsrådet. I flere af grupperne deltog desuden repræsentanter fra Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, Konkurrencestyrelsen, Told- og Skattestyrelsen, Finanstilsynet og Økonomistyrelsen. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen

varetog sekretariatsarbejdet. Lovforslaget følger i det store hele konklusionerne i Regnskabsrådets rapport.

2. Lovforslagets indhold

Bilaget til bemærkningerne indeholder en indholdsfortegnelse til lovforslaget.

a. Lovforslagets generalklausul

Efter den gældende årsregnskabslov skal alene årsregnskabet og koncernregnskabet give et retvisende billede af selskabets henholdsvis koncernens aktiver og passiver, økonomiske stilling samt resultatet. Årsberetningen (ledelsesberetningen) er ikke omfattet af kravet.

Lovforslaget udbreder generalklausulen, "et retvisende billede", til at gælde for hele det, der med et teknisk fællesudtryk kaldes "årsrapporten". Det betyder, at foruden resultatopgørelse, balance, eventuel pengestrømsopgørelse og noter skal også ledelsesberetningen bidrage til det samlede retvisende billede. Hertil kommer, at frivillige beretninger, der indgår i årsrapporten, skal give et retvisende billede inden for rammerne af almindeligt anerkendte retningslinier for sådanne beretninger. Derved sikres, at hele årsrapporten indeholder relevante og pålidelige oplysninger.

Udstrækningen af generalklausulen til at gælde for det samlede regnskabsdokument har gjort det nødvendigt at have en fællesbetegnelse for alle disse bestanddele, hvor årsregnskabet udgør kernen. Det er dog ikke muligt at bruge udtrykket "årsregnskab" for det samlede dokument i lovforslaget, da 4. direktiv har forbeholdt denne betegnelse for det regnskabsdokument, der består af i det mindste balance, resultatopgørelse og noter.

I overensstemmelse med praksis for børsnoterede og andre store virksomheder har Regnskabsrådet peget på ordet "årsrapport", der udfylder netop den tilsigtede funktion for disse virksomheder. Dette udtryk er i fagkredse indarbejdet og er kort, selvom det umiddelbart siger mindre om indholdet end "årsregnskab".

Da udtrykket "årsregnskabslov" i almindelighed er så indarbejdet og umiddelbart forståeligt i brede kredse, er det fundet mest hensigtmæssigt at anvende dette i lovens titel i form af udtrykket "årsregnskab m.v.". Udtrykket er imidlertid ikke egnet til gennemgående brug som fællesbetegnelse i lovforslaget som helhed.

Det må under alle omstændigheder forventes, at ordet årsregnskab – om end usystematisk – nu som hidtil vil forblive det i almindelig tale anvendte udtryk for såvel det egentlige årsregnskab som det samlede dokument.

For at sikre et bedre grundlag for at udfylde generalklausulen om et retvisende billede er der indføjet en begrebsramme svarende til de begrebsrammer, som kendes fra IASC og det amerikanske Financial Accounting Standards Board (FASB). Begrebsrammen er en overordnet ramme, hvori regnskabets formål, grundlæggende begreber og sammenhænge systematiseres.

b. Lovforslagets anvendelsesområde og opbygning

Den gældende årsregnskabslov omfatter direkte aktieselskaber, partnerselskaber (kommanditaktieselskaber), anpartsselskaber samt interessentskaber og kommanditselskaber, hvori alle fuldt ansvarlige deltagere er et aktie-, anparts- eller kommanditaktieselskab eller et selskab med en tilsvarende retsform. En række andre virksomheder er omfattet af loven på grund af henvisninger i de for disse virksomheder gældende love.

Et af formålene med lovforslaget er at samle alle regnskabsregler for driftsøkonomiske (finansielle) regnskaber i en lov, således at en virksomhed ikke skal se i flere love for at afgøre, om den er omfattet af driftsøkonomiske regnskabsregler og i givet fald hvilke.

I forslaget er alle erhvervsdrivende virksomheder som udgangspunkt omfattet af pligten til at udarbejde årsrapport. Undtaget er dog finansielle virksomheder og virksomheder omfattet af lov om statens regnskabsvæsen eller omfattet af regnskabsregler fastsat ved eller i henhold til lov om kommunernes styrelse. Økonomiministeren er ved at udarbejde et lovforslag om finansielle virksomheder, hvor lovforslagets regler om årsrapport og revision er harmoniseret med nærværende lovforslag.

Forslaget omfatter nu direkte også erhvervsdrivende fonde og erhvervsdrivende virksomheder med begrænset ansvar. Personligt ansvarlige virksomheder er udover enkelte bestemmelser kun omfattet af forslagets krav til årsrapporter, hvis de frivilligt udarbejder en sådan.

Selv om lovens anvendelsesområde udvides, betyder det dog ikke, at alle virksomheder skal aflægge årsrapport efter samme bestemmelser. Udvidelsen medfører heller ikke en udvidelse i antallet af virksomheder, der er underlagt lovpligtig revision, eller som skal offentliggøre deres årsrapport. De hidtil anvendte størrelsesgrænser i lov om visse erhvervsdrivende virksomheder videreføres i lovforslaget. Disse størrelsesgrænser betyder, at visse virksomheder så som andelsselskaber og erhvervsdrivende foreninger kun er forpligtet til at udarbejde driftsøkonomiske års-

regnskaber, såfremt de overstiger visse størrelsesgrænser.

Størrelsesgrænserne i gældende årsregnskabslov, der har baggrund i de europæiske regnskabsdirektiver, videreføres også i lovforslaget. Disse størrelsesgrænser regulerer ikke, hvem som skal aflægge årsregnskaber, men alene hvilke detailbestemmelser de enkelte virksomheder er omfattet af.

Gældende årsregnskabslov er ikke opdelt efter virksomhedernes størrelse. Derimod er undtagelser, der er baseret på virksomhedernes størrelse, samlet i et særskilt kapitel. Små virksomheder skal derfor først læse alle lovens bestemmelser, for herefter at finde ud af, at de er undtaget fra flere af disse.

Forslaget er i modsætning hertil struktureret efter en "byggeklodsmodel". Princippet i denne model er, at små virksomheder skal følge relativt få, generelle krav, mens større virksomheder skal følge flere og mere detaljerede krav. Det sker ved, at de fleste af forslagets regnskabsbestemmelser er inddelt i regnskabsklasser A, B, C og D, som hver indeholder et sæt regnskabsbestemmelser.

I modellen udgør A den laveste klods med ganske få bestemmelser, mens de øvrige klodser indeholder supplerende regnskabsbestemmelser, som bygger oven på de lavereliggende byggeklodser. Reguleringstætheden er først betydelig for regnskabsklasse B, der i realiteten indeholder byggeklodsmodellens kerne af regler. For virksomhederne i regnskabsklasse B er kravene dog væsentligt færre og mindre komplicerede end for regnskabsklasse C og D. Derved undgår disse virksomheder at skulle anvende mange af de krav, der følger af moderniseringen og internationaliseringen. Herudover indeholder forslaget lempelser i forhold til gældende lov, men også yderligere krav, navnlig for C og D-virksomhederne.

Fordelen ved modellen er, at små virksomheder i princippet kan nøjes med at læse, hvad der lige er nødvendigt for dem, fordi de kun omfattes af klasse A eller klasse B. Mellemstore og store virksomheder omfattes af flere regnskabsklasser og skal derfor sætte sig ind i hele eller større dele af loven.

c. Årsrapportens indhold

Ud over generalklausulen om et retvisende billede bygger den gældende lov på en række grundlæggende forudsætninger om fortsat drift, kontinuitet, forsigtighed, periodisering og bruttoværdi. Målingen af aktiver skal efter gældende lov som udgangspunkt ske til historiske anskaffelses- eller kostpriser, det vil sige til de priser, som aktiverne i sin tid er anskaffet eller produceret til.

I forhold til gældende årsregnskabslov er de grundlæggende forudsætninger i lovforslaget udbygget i overensstemmelse med de internationalt gældende krav.

Begrebsrammens definitioner er i forslaget orienteret mod balancens elementer. Indregningen i resultatopgørelsen baseres derfor på måling af balancens elementer.

Måling af aktiver skal herefter som udgangspunkt ske til dagsværdi. Denne kan dog af hensyn til regnskabsdirektiverne og begrænsninger i IAS-standarderne ikke gennemføres for alle balancens elementer. Materielle anlægsaktiver skal fortsat måles med udgangspunkt i kostprisen. Kravene til indregning af immaterielle anlægsaktiver er strammet op, så virksomhederne i større omfang skal indregne sådanne, f.eks. goodwill. Immaterielle anlægsaktiver skal måles med udgangspunkt i kostprisen.

For finansielle aktiver og forpligtelser er dagsværdi indført i stort omfang. Også investeringsvirksomheder kan i udstrakt grad anvende dagsværdier, f.eks. på investeringsejendomme. Dagsværdier har endvidere stor betydning for mange landbrug. Hvor disse landbrug overgår til selskabsform, vil de efter lovforslaget kunne følge samme praksis som landbrugsvirksomheder, der ikke er selskaber.

Kapitalandele i datter- og associerede virksomheder skal indregnes og måles til indre værdi (equitymetoden). Dette er dog ikke et krav for virksomheder i regnskabsklasse B.

Reglerne om indregning og måling af omsætningsaktiver, der ikke er finansielle, ændres ikke væsentligt. Dog skal mellemstore og store virksomheder fremover indregne indirekte produktionsomkostninger som en del af kostprisen.

Reglerne om indregning og måling af hensatte forpligtelser (hensættelser) er strammet op. Udskudt skat skal fremover som alt overvejende hovedregel hensættes, hvilket er i overensstemmelse med de internationale standarder.

Generelt er der lempeligere krav til små virksomheder, navnlig med hensyn til indregning af immaterielle aktiver.

Lovforslaget kræver endvidere, at virksomhederne i regnskabsklasse C og D udarbejder en pengestrømsopgørelse.

Kravene til oplysninger er opdelt i noter og ledelsesberetning på en mere konsekvent måde end i dag, og oplysninger om anvendt regnskabspraksis skal samles i ét afsnit.

Af nye oplysningskrav skal nævnes oplysning om eventualaktiver, om nærtstående parter og om ophørende aktiviteter. Det sidstnævnte krav kan være vanskeligt at opfylde, hvorfor det ikke kræves for virksomheder omfattet af regnskabsklasse B.

For virksomhederne i regnskabsklasse C og D skal ledelsesberetningen (årsberetningen) fremover indeholde oplysninger om virksomhedens særlige risici, særlige forudsætninger for virksomhedens omtale af forventninger til fremtiden, fem års hoved- og nøgletal, ligesom virksomhedens vidensressourcer og miljøforhold skal omtales. Endvidere skal det beskrives, hvorvidt tidligere udmeldte forventninger til fremtiden er overholdt. Virksomheder inden for regnskabsklasse B er kun omfattet af et krav om en – minimal – ledelsesberetning med oplysning om bl.a. virksomhedens hovedaktivitet.

d. Koncernregnskab samt regnskab for fusion og spaltning

I Danmark har der indtil nu kun eksisteret sporadiske regler for fusionsregnskaber, selvom en fusion i økonomisk og regnskabsteknisk henseende ligner en koncernetablering. Internationalt er fusioner og koncernetableringer blevet behandlet efter samme regler, hvilket også i stor grad er sket i praksis herhjemme.

Det foreslås derfor at overføre reglerne om koncernetablering på fusioner og lignende virksomhedssammenslutninger.

Reglerne om virksomhedsovertagelser og -sammenlægninger er, hvor det er muligt, tilpasset de internationale standarder. Såvel positiv som negativ goodwill skal indregnes i balancen, og goodwill skal afskrives løbende. Muligheden for at straksnedskrive erhvervet koncerngoodwill over egenkapitalen udgår derfor.

Fremover bliver der mulighed for, at danske koncerner, som har et udenlandsk moderselskab udenfor EU, under visse betingelser kan undlade at udarbejde koncernregnskab mod at indsende det udenlandske moderselskabs koncernregnskab. Denne lempelse gælder i dag kun for danske koncerner, der har en modervirksomhed i Danmark eller i et andet EU-land.

Koncerner, der samlet opfylder størrelsesgrænserne for regnskabsklasse B, er fortsat undtaget for kravet om koncernregnskaber.

e. Regler om revisorer

Efter gældende lov skal alle virksomheder, der er omfattet af loven, have deres årsregnskaber og koncernregnskaber revideret. Revisor skal være statsautoriseret eller registreret revisor. Børsnoterede og statslige aktieselskaber skal dog lade årsregnskabet m.v. revidere af to revisorer, hvoraf den ene skal være statsautoriseret.

Lovforslaget viderefører gældende regler for revision for så vidt angår virksomhederne i regnskabsklasse B og C. For de børsnoterede og statslige aktieselskaber (klasse D) foreslås kravet om to revisorer afskaffet. Årsrapporter efter regnskabsklasse D skal dog fortsat revideres af mindst en statsautoriseret revisor.

Forslaget kræver ikke, at supplerende beretninger skal revideres, men bemyndiger Erhvervs- og Selskabsstyrelsen til at kræve revision af supplerende beretninger for virksomheder i regnskabsklasse C eller D. Et sådant krav forudsætter dog udvikling af almindeligt anerkendte retningslinier for udarbejdelse og revision af sådanne beretninger.

I forbindelse med lovforslagets udarbejdelse har muligheden for at lempe revisionspligten for små virksomheder med begrænset hæftelse (klasse B) været overvejet. Lempelsesmuligheden, der findes i 4. selskabsdirektivs artikel 51, udnyttes i en række medlemstater i EU.

Baggrunden for ønsket om lempelse er bl.a., at undersøgelser har vist, at revision er en af de største byrder for virksomhederne. Det har i den forbindelse været fremført, at omkostningerne til revision ikke står mål med nytten. Ved vurderingen af om det er hensigtsmæssigt at lempe revisionspligten, er der imidlertid en række hensyn, der skal afvejes mod hinanden. En eventuel lempelse og omfanget heraf må derfor bero på indgående undersøgelser af nytte og ulemper.

For at give yderligere plads til sådanne undersøgelser udskydes spørgsmålet om lempelse af revisionspligten til den kommende ændring af revisorlovene. Det forudsættes som et led heri, at revisorforeningerne, Revisorkommissionen, erhvervsorganisationerne og Skatteministeriet går aktivt ind i undersøgelsesarbejdet.

En arbejdsgruppe under Justitsministeriets "Brydensholdt-udvalg" vedrørende økonomisk kriminalitet og datakriminalitet har i delbetænkning nr. 1379/1999 foreslået, at revisor i tilfælde af grov økonomisk kriminalitet dels skal fratræde, når ledelsen begår økonomisk kriminalitet og ikke reagerer på revisorens henvendelse ved enten at rette op på forholdet eller indkalde til en generalforsamling, dels skal indberette årsagen til fratrædelsen til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Sigtet med forslaget er at fremskynde revisors rapporteringspligt til omverdenen, idet rapporteringen i dag kun opnås ved revisionspå-

tegningen på årsregnskabet og altså ikke direkte til politiet og uden ugrundet ophold.

Den forventede vedtagelse af en udvidelse af hvidvaskdirektivet, blandt andet på revisorområdet, indebærer imidlertid, at stillingtagen til delbetænkningens forslag bør afvente implementeringen af hvidvaskdirektivet, da direktivet ikke vil åbne op for en "fratrædelsesmulighed" for revisor. Derimod skal revisor indberette om al mistanke uden forudgående at have orienteret ledelsen herom. Det er ikke hensigtsmæssigt på nuværende tidspunkt at indføre nye regler, som i hvert fald i relation til hvidvaskområdet under alle omstændigheder vil skulle ændres i forbindelse med den endelige implementering af direktivet. I det hele taget synes det ikke heldigt at have to forskellige regelsæt for revisors indberetningspligt, alt afhængigt af om der er tale om indberetning af kriminalitet i bred forstand eller kriminalitet i relation til hvidvask. Direktivet forventes snart vedtaget og skal implementeres inden for 18 måneder efter vedtagelsen.

f. Princippet om loven som en rammelov

Den gældende årsregnskabslov er ikke opbygget med henblik på, at lovens bestemmelser skal udfyldes med standarder. I praksis ses dog udfyldende regler på de områder, hvor loven er tavs, men udfyldelsen sker ikke systematisk. Den gældende lov indeholder ej heller hjemmel til etablering af en standardudstedende organisation.

Lovforslaget er som udgangspunkt tænkt som en rammelov, der skal udfyldes ved regnskabsstandarder. Det er muligt for Erhvervs- og Selskabsstyrelsen at overlade denne opgave til en bredt sammensat uafhængig organisation. Organisationen tænkes underlagt et vist offentligt tilsyn, der navnlig over for omverdenen skal sikre en forsvarlig forretningsgang. Dette tilsyn tænkes varetaget af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

I rammerne findes de grundlæggende bestemmelser, der overordnet fastlægger, hvorledes årsrapporter skal udarbejdes og aflægges. Standarderne fastsætter så i detaljer, hvorledes disse principper skal udmøntes.

Da Danmark i stort omfang er forpligtet af de europæiske regnskabsdirektiver til ret meget detaljeregulering, kan princippet kun delvist gennemføres. Forslaget indeholder derfor en betydelig mængde detaljeregler, der i det store og hele er videreført fra den gældende årsregnskabslov.

Der henvises til afsnit 8 nedenfor om muligheden for alternativ regnskabsregulering i form af standarder, samt bemærkningerne til forslagets § 136.

g. Andet

I forslaget indgår i øvrigt en modernisering af reglerne om elektronisk indberetning m.v., der i overensstemmelse med regeringens erhvervsstrategi .dk 21 skal fremme den digitale forvaltning (e-administration).

3. Følgelov

Samtidigt med dette lovforslag fremsættes forslag til Lov om ændring af lov om aktieselskaber, lov om anpartsselskaber, lov om erhvervsdrivende fonde, lov om erhvervsdrivende virksomheder, lov om statsautoriserede revisorer og lov om registrerede revisorer (Ændringer som følge af lov om erhvervsdrivende virksomheders aflæggelse af årsregnskab m.v.).

Dette lovforslag indeholder en række ændringsbestemmelser, der hidrører fra behovet for at gøre årsregnskabsloven til en lov for alle de berørte virksomheder. Hidtil har den som udgangspunkt været en årsregnskabslov for aktie- og anpartsselskaber. Herved måtte lovkomplekset renses for en række regler af selskabsretligt og revisorretligt tilsnit, og disse regler overføres til deres respektive love.

4. Regnskabsrådet

Regnskabsrådet er et rådgivende organ for Erhvervs- og Selskabsstyrelsen med henblik på regnskabsmæssige emner. Lovforslaget bygger på en rapport fra Regnskabsrådet fra marts 1999. Regnskabsrådet har desuden givet råd under forberedelsen af lovforslaget.

Rådet er nedsat med hjemmel i den gældende årsregnskabslovs § 63 c og har repræsentanter fra Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen Registrerede Revisorer FRR, Advokatrådet, Handelshøjskolen i København, Finansrådet, Realkreditrådet, Forsikring & Pension, Dansk Industri, Dansk Arbejdsgiverforening, Danmarks Rederiforening, Håndværksrådet, Entreprenørforeningen, Dansk Handel & Service, Det Danske Handelskammer, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Landsorganisationen i Danmark, Foreningen af Firmapensionskasser, Arbejdsmarkedets Tillægspension, Lønmodtagernes Dyrtidsfond, Den Danske Finansanalytikerforening, Danske Andelsselskaber, Erhvervsministeriets Departement og Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

5. Høring

Lovforslaget har været sendt i høring hos Advokatrådet, Amtsrådsforeningen i Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arbejdsmarkedets Tillægspension, Arbejdsministeriet, By- og Boligministeriet,

Byggeriets Arbejdsgivere, Børsmæglerforeningen, Danmarks Nationalbank, Danmarks Rederiforening, Dansk Aktionærforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Erhvervsgartnerforening, Dansk Familielandbrug, Dansk Handel og Service, Dansk Industri, Dansk Management Råd, Danske Andelskasser, Danske Andelsselskaber, De Danske Landboforeninger, De Samvirkende Købmandsforeninger (DSK), Den Danske Finansanalytikerforening, Det Danske Handelskammer, Det Kooperative Fællesforbund, Det Økonomiske Råds Sekretariat, Entreprenørforeningen, Finansministeriet, Finansrådet, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Forbrugerrådet, Foreningen af Firmapensionskasser, Foreningen Registrerede Revisorer FRR, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen Danske Revisorer, Forsikring & Pension, Forskningsministeriet, Forsvarsministeriet, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, Færøernes Landsstyre, Grønlands Hjemmestyre, Handelshøjskolen i København, Handelshøjskolen i Århus, HK Handel, Håndværksrådet, Indenrigsministeriet, Ingeniørforeningen i Danmark, Justitsministeriet, Kirkeministeriet, Kommunernes Landsforening, Kommunernes Revisionsafdeling, Kulturministeriet, Københavns Fondsbørs A/S, Københavns Magistrat, Københavns Universitet, Landbrugets Rådgivningscenter, Landbrugsrådet, Landsorganisationen i Danmark, Ledernes Hovedorganisation, Liberale Erhvervs Råd, Lønmodtagernes Dyrtidsfond, Miljø- og Energiministeriet, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Realkreditrådet, REVIFORA, Forening for revision, økonomi og ledelse, Revisorkommissionen, Rigsrevisionen, Roskilde Universitetscenter, Skatteministeriet, Socialministeriet, Statsadvokaturen for Særlig Økonomisk Kriminalitet, Statsministeriet, Sundhedsministeriet, Syddansk Universitet, Trafikministeriet, Udenrigsministeriet, Undervisningsministeriet, Værdipapircentralen, Økonomiministeriet, Aalborg Universitet og Aarhus Universitet.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Lovforslaget forventes at få økonomiske konsekvenser for staten.

Væsentligst vil forslaget medføre en merudgift for staten til delvis dækning af udgifterne til etablering og drift af det i lovforslagets §§ 136 og 137 nævnte standardudstedende organ. Det forventes, at en række erhvervsorganisationer vil bidrage til finansieringen. Der forudsættes således både privat og offentlig finansiering.

Det er forudsat, at organet skal være en privatretlig organisation, enten i fond eller foreningsform. Udgifterne skal dække et mindre sekretariat samt et antal løst ansatte projektmedarbejdere, der skal forestå sekretariats- og referentarbejde med de enkelte standarder, samt leje af lokaler, trykke- og distributionsomkostninger m.v. De samlede totale, løbende driftsudgifter skønnes at udgøre ca. 5 mio. kroner årligt. Størrelsen at de årlige driftsudgifter afhænger af organisationens aktivitetsniveau, herunder antallet af udstedte standarder.

Herudover skal organisationen afholde etableringsudgifter, som skønnes ikke at overstige 2 mio. kroner.

Spørgsmålet om, hvor stor en del af drifts- og opstartsudgifterne, der skal dækkes af staten, er endnu ikke afklaret med de berørte organisationer.

Til dækning af etablerings- og driftsudgifterne vil Erhvervs- og Selskabsstyrelsens driftsbudget i år 2002 skulle forøges med op til 7 mio. kroner og i de efterfølgende år med op til 5 mio. kroner. Kan finansieringen ikke gennemføres på denne måde, er der i lovforslagets § 156, stk. 2, indført en hjemmel til at opkræve et årligt gebyr hos de af loven omfattede virksomheder til dækning af udgifterne.

Lovforslaget vil endvidere kræve en ændring af Erhvervs- og Selskabsstyrelsens edb-systemer. En sådan ændring vil medføre en engangsmerudgift i år 2001, der anslås til ca. t.kr. 750.

Forslaget forventes ikke at få økonomiske eller administrative konsekvenser for kommuner og amtskommuner eller administrative konsekvenser for staten.

7. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget må vurderes at have positiv betydning for erhvervslivet generelt og vil medvirke til at styrke virksomhedernes strukturelle konkurrenceevne. Det er vigtigt for danske virksomheder, at reglerne for udarbejdelse af regnskaber er tidssvarende og ikke adskiller sig afgørende fra tilsvarende krav i andre industrialiserede lande. Hvis regnskabsreglerne i Danmark adskiller sig væsentligt fra reglerne i andre industrialiserede lande, kan det betyde højere kapitalomkostninger for danske virksomheder, fordi investorerne vil søge mod virksomheder, som bedre kan dokumentere deres økonomiske stilling, udviklingsmuligheder og risiko ved investeringen på en måde, som investorerne kender. Ligeledes kan det gøre det vanskeligere at indgå samarbejdsaftaler med kunder, leverandører og partnere.

Lovforslaget tilgodeser derfor også et ønske fra erhvervslivets interesseorganisationer.

Lovforslaget lægger op til en væsentlig administrativ lettelse for de ca. 300.000 personligt ejede virksomheder, der i henhold til gældende bogføringslovgivning skal udarbejde årsregnskab. Langt størstedelen af disse virksomheder er ganske små virksomheder med ingen eller kun få ansatte, og hvor ejeren selv deltager i virksomhedens drift. Efter lovforslaget kan disse virksomheder fremover undlade at udarbejde årsregnskab.

Hvis virksomheden selv vælger at aflægge årsregnskab, skal det blot udarbejdes efter lovforslagets grundlæggende minimumsregler, der stort set svarer til regnskabsbestemmelserne i gældende bogføringslovgivning.

For små aktie- og anpartsselskaber m.v., der omfattes af lovforslagets regnskabsklasse B, indeholder forslaget også visse administrative lettelser. Inddelingen i afgrænsede regnskabsklasser med forskellige krav til omfang og dokumentation betyder, at små selskaber m.v. vil få lettere ved at anvende lovforslagets regler, da de fremover kan nøjes med at sætte sig ind i nærmere afgrænsede dele af loven. Endvidere indeholder forslaget enkelte konkrete lempelser i reglerne vedrørende oplysninger.

Af hensyn til regnskabsbrugerne er kravene til regnskabsaflæggelse m.v. ændret på en række områder i klasse B. F.eks. er der nu indført lovkrav om udarbejdelse af en ledelsesberetning og krav om indregning af udskudt skat. For mange virksomheder vil dette ikke være en ekstra byrde, da de allerede gør det i dag. Hvorvidt det vil medføre meromkostninger – i et vist mindre omfang – afhænger af den enkelte virksomheds konkrete aktiviteter og dispositioner, samt af i hvilket omfang virksomheden allerede i dag anvender de værdiansættelsesmetoder m.v., som lovforslaget kræver.

Der er ligeledes indført ændrede krav for store og mellemstore virksomheder, som omfattes af klasse C, samt børsnoterede og statslige aktieselskaber, der omfattes af klasse D. F.eks. skal virksomhederne i større omfang indregne immaterielle anlægsaktiver og indregne indirekte produktionsomkostninger i fremstillede aktiver. Endvidere indføres regler for fusionsregnskaber, som bl.a. stiller krav om, at der i lighed med koncernetablering foretages en omvurdering af aktiver og forpligtigelser ved fusioner.

De ændrede krav gør det lettere for internationalt orienterede virksomheder at aflægge årsregnskab efter de internationale IAS-standarder, fordi forslaget i videst muligt omfang tager højde herfor. I denne forbindelse bemærkes, at Europakommissionen forudsætter, at alle børsnoterede virksomheder i EU skal anvende IAS-standarderne inden 2005.

Det forventes, at større virksomheder og erhvervsorganisationerne bidrager til finansieringen af den nye standardudstedende organisation gennem frivillige bidrag, samt at de organisationer, som deltager i organisationen betaler et kontingent for deltagelsen. Alle danske virksomheder får gennem organisationen adgang til løbende opdaterede standarder for årsrapporter i overensstemmelse med internationale krav.

På revisionsområdet lægger forslaget op til en afskaffelse af kravet om to revisorer i børsnoterede og statslige aktieselskaber. Dette må forventes i et vist omfang at reducere disse virksomheders omkostninger til revision.

De administrative konsekvenser af lovforslaget har været forelagt 3 fokuspaneler bestående af virksomheder omfattet af henholdsvis regnskabsklasse A, B og C-D. Virksomhederne har vurderet konsekvenserne på baggrund af en komprimeret lovbeskrivelse. Lovforslagets omfang og tekniske karakter gør imidlertid, at virksomhederne kan have vanskeligt ved at vurdere lovforslagets reelle konsekvenser og byrdernes tidsmæssige omfang.

Resultaterne viser, at lovforslaget stort set ikke forventes at få administrative konsekvenser for virksomheder i klasse A. At resultatet ikke viser en reduktion i de administrative byrder skal ses i sammenhæng med, at flertallet af de adspurgte virksomheder svarer, at de vil fortsætte med at udarbejde årsregnskab, selvom det bliver frivilligt. Som tidligere nævnt skal sådanne frivillige årsregnskaber udarbejdes efter regler i klasse A, der stort set svarer til gældende regler. Det er væsentligt at pointere, at lovforslaget *ikke* pålægger virksomhederne at udarbejde årsregnskab, men blot stiller visse minimumskrav, hvis virksomhederne selv vælger at udarbejde et sådant.

1/5 af virksomhederne i klasse B forventer øgede administrative byrder i *omstillingsfasen* (43 timer i gennemsnit). Herudover forventer 10 % behov for ekstern assistance, ligesom 10% forventer behov for uddannelse af administrative medarbejdere. Stort set ingen virksomheder forventer øgede *løbende* administrative byrder. Dog forventer 5% behov for løbende ekstern assistance, ligesom 5 % forventer behov for løbende uddannelse af administrative medarbejdere.

Resultatet afspejler, at en del virksomheder vurderer, at de allerede i dag opfylder lovforslagets krav, og at de derfor ikke berøres af ændringerne. F.eks. udar-

bejder mange selskaber en ledelsesberetning, selvom gældende lov ikke kræver det. Byrderne i omstillingsfasen og behovet for uddannelse og ekstern assistance kan formentlig henføres til, at virksomhederne skal sætte sig ind i en ny lov, og tilrettelægge nye administrative rutiner.

På grund af det forholdsvis begrænsede antal virksomheder i klasse A og B, der vurderer, at lovforslaget vil påføre dem administrative byrder, er det ikke muligt at beregne administrative konsekvenser på samfundsniveau.

1/3 af virksomhederne omfattet af klasse C-D forventer øgede administrative byrder i *omstillingsfasen* (29 timer i gennemsnit). På samfundsniveau er omstillingsbyrderne beregnet til at befinde sig i intervallet fra 15.000 til 45.000 timer. Herudover forventer 1/5 behov for ekstern assistance, ligesom 1/5 forventer behov for uddannelse. 1/3 forventer øgede *løbende* byrder (84 timer pr. år i gennemsnit). Disse byrder er på samfundsniveau beregnet til at befinde sig i intervallet fra 50.000 til 120.000 timer pr. år. Endvidere forventer 1/5 behov for løbende ekstern assistance, mens 5% forventer behov for løbende uddannelse af administrative medarbejdere.

En stor del af respondenterne i klasse C-D har svaret, at forslaget indeholder mange positive elementer, og at de bifalder lovforslaget. Flere ser forslaget som en nødvendig tilpasning til international regnskabspraksis.

For at udbrede kendskabet til de nye regler vil Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i løbet af 2001 og 2002 i samarbejde med erhvervslivets organisationer iværksætte oplysningskampagner m.v. Endvidere er det tanken, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen skal udarbejde målrettede vejledninger for forskellige virksomhedstyper og stille internetbaserede støtteværktøjer til rådighed, navnlig for små virksomheder, via styrelsens hjemmeside. Dette vil lette indførelsen af de nye regler om regnskabsrapportering og vil reducere de administrative byrder i forbindelse hermed.

8. Mulighed for alternativ regulering i form af standarder

Lovforslaget åbner i §§ 136 og 137 mulighed for at bemyndige et privatretligt standardudstedende organ til at udfylde rammeregler i loven med tekniske detaljeregler i regnskabsstandarder.

Dette hænger sammen med, at lovgivningen af naturlige grunde har svært ved at absorbere den tekniske udvikling hurtigt nok og ved at skulle rumme de mange, nødvendige tekniske og ofte ret komplicerede detaljer. Det vil derfor ofte være uhensigtsmæssigt, hvis lovgivningen skulle være førende med hensyn til udviklingen, f.eks. af nye regnskabsmodeller eller ved reformer af bestående modeller. Den egentlige lovgivning kan derimod med sin større accept i samfundet bedre samle op på den tekniske udvikling, når den har fået lov at udvikle sig.

Standarderne, der forudses udviklet med deltagelse af virksomhedernes interessegrupper, navnlig brugere, udarbejdere og revisorer, er mere fleksible og tilpasselige, end en lovgivning kan være, og kan løbende tilpasses den tekniske og internationale udvikling.

Forslaget begrænser naturligvis på ingen måde muligheden for at gennemføre lovkrav på de områder, hvor det anses for nødvendigt. Det vil i sagens natur heller ikke være muligt for de udstedte regnskabsstandarder at ændre ved de forhold, som er reguleret direkte i loven, medmindre denne selv forudsætter noget sådant.

Samtidigt åbnes mulighed for, at bestemte grupper af virksomheder, navnlig børsnoterede selskaber, kan påbydes eller tillades helt at anvende de internationale regnskabsstandarder, der udvikles af IASC, der er en international privatretlig standardudsteder.

9. Brugerundersøgelse over oplysninger i årsregnskabet og undtagelser for små selskaber

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen og lektor, Ph.D. Bent Warming-Rasmussen fra Syddansk Universitet har i samarbejde undersøgt brugerforventninger til årsregnskabet, herunder undtagelser for små selskaber.

Resultatet af undersøgelsen var, at de tre adspurgte brugergrupper viste sig ret progressive med hensyn til overvejelserne om nye tiltag. Hovedparten af respondenterne i de tre grupper var således åbne for værdiansættelse af balanceposter til markedsværdier. Brugergrupperne var imidlertid negative overfor flere af de eksisterende særregler og undtagelser for små selskaber.

Langt hovedparten af respondenterne i de tre brugergrupper fandt alle de nugældende oplysningskrav nødvendige samtidig med, at de ønskede en række nye krav indført.

Flertallet af respondenterne i de tre brugergrupper vurderede, at der er behov for, at de offentligt tilgængelige regnskabsoplysninger i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen bliver mere aktuelle. I dag er størstedelen af oplysningerne typisk et halvt år gamle, når de modtages i styrelsen. Større aktualitet opnås i forslaget ved en stramning af fristen for indsendelse af årsrapport til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

For en nærmere gennemgang af undersøgelsen henvises til Erhvervs- og Selskabsstyrelsens hjemmeside www.eogs.dk, hvorfra hele undersøgelsen kan læses.

10. Konsekvenser for miljøet

Lovforslaget kræver, at mellemstore og store virksomheder i ledelsesberetningen skal beskrive virksomhedens påvirkning af det eksterne miljø og foranstaltninger til forebyggelse, reduktion eller afhjælpning af skader herpå. Virksomhederne får også mulighed for at få offentliggjort frivillige grønne regnskaber og for at indarbejde miljøoplysninger i andre af de supplerende beretninger. Samlet set tilskynder dette virksomhederne til en betydelig øget offentlighed om miljøforhold.

Den større offentlighed vil kunne medføre øget fokus fra omverdenen på de enkelte virksomheders miljøforhold, hvilket igen kan medføre, at virksomhederne af denne årsag ønsker at reducere deres miljøbelastning.

Herudover forventes lovforslaget ikke at få konsekvenser for miljøet.

11. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget ligger inden for rammerne af og implementerer de ovenfor omtalte 4. og 7. direktiv om årsregnskaber og koncernregnskaber samt de relevante dele af 1., 2., 3., 8. og 11. selskabsdirektiv. Reglerne om anvendelse af dagsværdier fordrer, at en ændring af 4. direktiv, der tillader måling til dagsværdier, bliver vedtaget. Kommissionen fremsatte i februar 2000 et udkast til et sådant ændringsdirektiv, der nu behandles i Rådets arbejdsgruppe vedrørende økonomiske spørgsmål (selskabsret). Ændringsdirektivet kan ikke forventes færdigbehandlet inden lovforslaget fremsættes, men påregnes færdigt under det svenske formandskab i første halvdel af 2001. De bestemmelser i lovforslaget, der afventer direktivændringen for at blive direktivmedholdelige, er ved en særlig bestemmelse i ikrafttrædelsesreglerne suspenderet til direktivændringens færdiggørelse.

Endvidere indeholder forslaget elementer af Europakommissionens anbefaling om indregning, måling og oplysninger om miljømæssige forhold i årsregnskabet og koncernregnskabet.

Endelig skal nævnes, at Kommissionen den 13. juni 2000 har offentliggjort en meddelelse til Rådet og Europa-Parlamentet om EU's regnskabsstrategi (KOM (2000) 359). Ifølge denne fremsætter kommissionen i år 2000 et forslag til en retsakt, hvorefter samtlige børsnoterede selskaber i EU-medlemsstaterne skal følge de internationale standarder, der er udstedt af IASC. Medlemsstaterne kan også tillade andre virksomheder at følge standarderne. Retsakten påregnes at skulle implementeres inden begyndelsen af 2005. Desuden vil Kommissionen inden udgangen af 2001 fremsætte et udkast til modernisering af regnskabsdirektiverne.

12. Henvisning til Folketingstidende vedrørende gældende årsregnskabslov og senere ændringslove, der har særlig betydning for lovforslagets bedømmelse

1981 - lov nr. 284, gennemførelse af 4. direktiv (lovforslag L 116): FT 1980-81: 4938, 5679, 11911, 12184; A 2939; B 1093, 1183; C 639.

1990 - lov nr. 308, gennemførelse af 7. direktiv (lovforslag L 130): FT 1989-90: 4619, 5084, 9069, 9286; A 3457; B 915, 1101; C 605.

1994 - lov nr. 122, undersøgelse af årsregnskaber, adfærdsregulerende afgifter (lovforslag L 83): FT 1993-94: 2277, 2949, 6206, 6254; A 1631; B 521; C 455.

1996 - lov nr. 377, forenkling, statslige aktieselskaber m.v. (lovforslag L 198): FT 1995-96: 3446, 3768, 6163, 6562; A 3942; B 710; C 670.

1998 - lov nr. 1056, tilpasning af dansk lovgivning som følge af euroens indførelse i en række andre EU-lande. (lovforslag L 55): FT 1998-99: 715, 2419, 2517; A 1608; B 227; C 188.

13. Oversigt over konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser/mindre omkostninger	Negative konsekvenser/meromkostninger
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Nej	Etableringen af den standardudstedende organisation vil medføre en udgift på maksimalt 7 mio. kr. det første år og herefter maksimalt 5 mio. kr. årligt. Engangsudgift til ændring af Erhvervs- og Selskabsstyrelsens edb-systemer forventes at andrage ca. t.kr. 750
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommune	Nej	Nej
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Afskaffelse af kravet om to revisorer i børsnoterede og statslige aktieselskaber må forventes at reducere omkostningerne til revision.	Nej
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Der bliver bedre mulighed for at aflægge årsregnskab i overensstemmelse med de internationale IAS-standarder. Virksomheder i regnskabsklasse A (der primært omfatter personligt drevne virksomheder) kan undlade at udarbejde årsrapport.	Den gennemgribende ændring af regnskabslovgivningen må forventes at medføre øgede administrative byrder for virksomhederne i klasse B, C og D – særligt i omstillingsfasen
Miljømæssige konsekvenser	Forslaget tilskynder virksomhederne til en øget offentlighed om miljøforhold. Dette kan være medvirkende til, at virksomhederne ønsker at reducere deres belastning af miljøet.	Nej
Administrative konsekvenser for borgerne	Nej	Nej
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget ligger inden for rammerne af 4. og 7. selskabsdirektiv om årsregnskaber og koncernregnskaber samt de relevante dele af 1., 2., 3., 8. og 11. selskabsdirektiv om henholdsvis registrering, kapitalbeskyttelse, fusion, revisorer og filialer.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Benyttede forkortelser:

Erklæringsbekendtgørelsen	Bekendtgørelse nr. 90 af 22. februar 1996 om statsautoriserede og registrerede revisorers erklæringer m.v.
FRR	Foreningen af Registrerede Revisorer FRR
FSR	Foreningen af Statsautoriserede Revisorer
Gældende lov	Årsregnskabsloven, lovbekendtgørelse nr. 526 af 17. juni 1996 som ændret ved § 2 i lov nr. 1052 af 23. december 1998, § 1 i lov nr. 1056 af 23. december 1998 og § 24 i lov nr. 166 af 24. marts 1999.
Gældende årsregnskabs-bekendtgørelse	Erhvervs- og Selskabsstyrelsens bekendtgørelse nr. 788 af 29. august 1996 om udarbejdelse, indsendelse og offentliggørelse af årsregnskab m.v. og andre regnskabsmæssige dokumenter i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.
IAS	International Accounting Standard udgivet af International Accounting Standards Committee (IASC).
IOSCO	International Organization of Securities Commissions.
Regnskabsvejledning	Regnskabsvejledninger udgivet af Foreningen af Statsautoriserede Revisorer.
Revisionsvejledning	Revisionsvejledninger udgivet af Foreningen af Statsautoriserede Revisorer.
4. direktiv	Rådets fjerde selskabsdirektiv af 25. juli 1978 om årsregnskaberne for visse selskabsformer (78/660/EØF) med senere ændringer.
7. direktiv	Rådets syvende selskabsdirektiv af 13. juni 1983 om konsoliderede regnskaber (83/349/EØF) med senere ændringer.

Til § 1

Reglerne om erhvervsdrivende virksomheders aflæggelse af årsregnskab m.v. foreslås samlet i én lov.

Forslagets stk. 1 fastslår derfor, at *alle* erhvervsdrivende virksomheder er omfattet af loven, med de undtagelser der fremgår af stk. 3. Herved følger forslaget det samme princip som bogføringsloven (lov nr. 1006 af 23. december 1998, der trådte i kraft 1. juli 1999).

Lovforslaget omfatter således som noget nyt både erhvervsdrivende virksomheder *med* og *uden* begrænset ansvar. Lovforslaget omfatter endvidere visse virksomheder (f.eks. meget små andelsselskaber) med begrænset ansvar, som p.t. er undtaget fra årsregnskabsloven i henhold til § 19 i lov om visse erhvervsdrivende virksomheder (den nuværende titel på loven er "lov om erhvervsdrivende virksomheder", men denne titel er i forslag til følgeloven § 4, nr. 1, foreslået ændret til "lov om visse erhvervsdrivende virksomheder").

Efter *stk. 1* er alle *virksomheder* som udgangspunkt omfattet af loven. Virksomheder betyder her – i overensstemmelse med sprogbrugen i de europæiske regnskabsdirektiver – erhvervsdrivende enheder, der er særskilte organisationer, men ikke nødvendigvis adskilte fra ejernes økonomi. Dvs. at såvel aktieselskaber som private enkeltmandsvirksomheder er omfattet. Ejer- og hæftelsesforhold har ikke indflydelse på, hvorvidt enheden er omfattet eller ej. Forslaget omfatter ikke underordnede organisationsled, såsom afdelinger af virksomheder. Da disse ikke er hele virksomheder og derfor ikke indeholder alle virksomhedens forhold, har den i lovforslaget forudsatte regnskabsbruger ikke megen nytte af afdelingers eller filialers årsregnskaber (årsrapporter). Herved formodes brugere af årsregnskaber (årsrapporter) at adskille sig fra de forudsatte brugere af f.eks. grønne regnskaber, der antages at koncentrere sig om produktionssteder, der meget ofte er enkelte underenheder med særlige miljørisici. (Se nærmere om regnskabsbrugere i forslagets § 12, stk. 2).

Udenlandske virksomheder, der har registreret filial her i landet, er ikke underlagt dansk regnskabslovgivning, når ses bort fra den regnskabsoffentlighed, der følger af filialens registrering her i landet (se nærmere herom i lovforslagets §§ 143 og 144 om indsendelse til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen og § 154 om offentliggørelse af den udenlandske virksomheds årsrapport). De offentliggjorte årsrapporter vil være underlagt hjemstatens lovgivning. I overensstemmelse med 11. selskabsdirektiv om registrering af filialer kræves

der ikke regnskaber for filialers aktiviteter alene, da disse alene betragtes som delmængder af den udenlandske virksomhed. I stedet indsendes den udenlandske virksomheds årsrapport.

Alle *erhvervsdrivende* virksomheder er omfattet af loven. Her følger forslaget ligeledes bogføringsloven, der omfatter alle erhvervsdrivende virksomheder. Definitionen af erhvervsdrift i *forslagets stk. 2* svarer til bogføringslovens definition på erhvervsdrift.

Forslagets stk. 3 undtager virksomheder i den finansielle sektor, som er under Finanstilsynets tilsyn, f.eks. banker og forsikringsselskaber, fra loven. Endvidere er virksomheder, der er underlagt lov om statens regnskabsvæsen, undtaget. Statslige aktieselskaber og anpartsselskaber er dog fortsat underlagt forslagets regler.

Desuden undtages virksomheder, der udelukkende er omfattet af regnskabsregler fastsat ved eller i henhold til lov om kommunernes styrelse, jf. § 45, § 46 og § 54 i lov om kommunernes styrelse.

Forslagets stk. 3, nr. 2 og 3, svarer til bogføringslovens § 1, stk. 3.

Til § 2

Forslagets § 2 fastslår principielt, at loven omhandler den årlige regnskabsrapportering til eksterne brugere. Nærmere om regnskabsbrugerne kan ses i bemærkningerne til forslagets § 12, stk. 2. Ligesom i gældende ret regulerer forslaget ikke de såkaldte interne regnskaber, der typisk anvendes af virksomhedsledelsen til støtte for konkrete beslutninger om prisfastsættelse, produktion, salg m.v. internt i virksomheden.

Stk. 1 omtaler de dele af regnskabsrapporteringen, der kan være lovpligtige for en eller flere af de regnskabsklasser, der nærmere bestemmes i forslagets § 7. Der kan være tale om årsregnskabet for virksomheden (det der sædvanligvis kaldes årsregnskab), og der kan være tale om årsregnskabet for koncernen (det der kaldes koncernregnskab). Hver regnskabsklasse har sit afsnit, der indledes af en paragraf, der fastslår kravet til mindsteindholdet af regnskabsrapporteringen: For klasse A afsnit II med § 18, der blot kræver årsregnskab og ledelsespåtegning, klasse B behandles i afsnit III med § 22, der desuden kræver ledelsesberetning (tidligere årsberetning), det samme for klasse C med afsnit IV og § 78 og endelig klasse D i afsnit V med § 102. Krav om koncernregnskab fremgår af § 109, der henviser til undtagelser i §§ 110 - 112. Regnskabsrapporteringens obligatoriske bestanddele afhænger altså af, hvilken regnskabsklasse virksomheden skal aflægge årsregnskab efter, og om den skal aflægge koncernregnskab. I praksis svarer det stort set til gældende årsregnskabslovs § 2 med undtagelsesbestemmelser. Bestemmelsen fastslår endvidere, at de regnskabspligtige virksomheder skal aflægge årsregnskab for hvert regnskabsår. De nærmere regler om regnskabsår findes i forslagets § 15.

Bestemmelsen er formuleret omkring kernen i den sædvanlige, eksterne regnskabsrapportering: årsregnskabet. Dette beskriver den enkelte virksomheds finansielle forhold. Mindstekravene til et sådant årsregnskab: balance, resultatopgørelse, eventuel pengestrømsopgørelse og noter, herunder redegørelse for anvendt regnskabspraksis og opgørelse over egenkapitalen, er beskrevet i indledningsbestemmelsen til hver regnskabsklasse (§§ 18, 22, 78 og 102). Der skal efter loven altid være en ledelsespåtegning, jf. forslagets § 9 herom. Dette er nyt i forhold til gældende lov. Virksomheder, der er modervirksomhed og som opfylder betingelserne i § 109, skal desuden aflægge et koncernregnskab med de samme komponenter som årsregnskabet, men som beskriver koncernen, som om den var én virksomhed. Desuden kræver regnskabsklasse B, C og D, at der også skal aflægges en ledelsesberetning. Skal virksomheden aflægge koncernregnskab, skal den også udarbejde en ledelsesberetning for koncernen.

Forslaget omtaler ikke revisors påtegninger eller erklæringer i § 2, men behandler disse i de føromtalte indledningsbestemmelser til hver regnskabsklasse. Dette skyldes, at disse påtegninger først tilknyttes regnskabsrapporteringen, når revisor har foretaget revision eller eventuelt – for klasse A - en gennemgang af regnskaberne. Revisionspåtegningen er nemlig helt og holdent revisors egen erklæring og er derfor ikke ledelsens ansvar. Når den alligevel i forslagets §§ 18, 22, 78 og 102 behandles som en del af den *reviderede* årsrapport, er det alene en praktisk foranstaltning for at markere, at årsrapport og revisionspåtegning herefter ikke kan skilles ad.

Forslagets stk. 1 omhandler således de i princippet obligatoriske dele af regnskabsrapporteringen. Derefter fastslår *stk. 2* de frivillige dele, som virksomhederne ofte vælger at udarbejde til gavn for regnskabsbrugerne. Se nærmere om disse under § 14 og bemærkningerne hertil.

Lovforslaget forudsætter, at regnskabsrapporteringen sker i ét dokument, der samler årsregnskaber, beretninger og påtegninger: "årsrapporten". Dette fremgår af *forslagets stk. 3*. Dette udtryk anvendes i mange børsnoterede selskaber som et samlebegreb for alle de regnskabsdokumenter, der fremlægges og godkendes

på den ordinære generalforsamling og indsendes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen med henblik på offentliggørelse.

Stk. 4 fastslår, at et regnskab, der udelukkende aflægges med henblik på virksomhedens eget brug, og altså ikke er rettet til udenforstående, ikke anses for en årsrapport i lovforslagets forstand.

Endvidere skal virksomheder, der udarbejder andre typer økonomiske rapporter, der ikke er årsrapporter i lovforslagets forstand, sikre sig, at disse ikke kan forveksles med en sådan årsrapport. Det betyder bl.a., at opgørelser og rapporter m.v. bør fremstå og benævnes på en sådan måde, at brugeren ikke lades i tvivl om, hvorvidt der er tale om et regnskabsdokument udarbejdet efter forslagets bestemmelser. Reglerne i stk. 4 er i realiteten de eneste bestemmelser i loven, der gælder for virksomheder inden for regnskabsklasse A, der ikke vil aflægge årsrapporter efter lovforslagets regler.

Til § 3

Forslagets § 3 opdeler de af loven omfattede erhvervsdrivende virksomheder i to grupper. Stk. 1 opregner de typer af virksomheder, der har *pligt* til at aflægge årsrapport efter denne lov. Dernæst bestemmer stk. 2 – som noget nyt – for restgruppen, at de ikke har pligt til at aflægge årsrapport efter denne lov, men at de kan gøre det *frivilligt*, og at de i så fald skal følge visse grundlæggende regler herfor.

De virksomheder, der efter *stk. 1* skal aflægge årsrapport, er de samme som dem, der skal aflægge årsregnskab efter den nugældende årsregnskabslov samt lov om erhvervsdrivende fonde og lov om visse erhvervsdrivende virksomheder – for sidstnævnte lovs vedkommende kun virksomheder med begrænset ansvar omfattet af §§ 3 og 4 (f.eks. erhvervsdrivende foreninger og andelsselskaber med begrænset ansvar), medmindre de er undtaget herfra efter størrelsesmæssige kriterier i henhold til nævnte lovs § 19, stk. 2 (omtales nærmere nedenfor).

Virksomhederne i *forslagets stk. 1, nr. 1 og 2*, svarer således til de virksomheder, der i dag er *direkte* omfattet af gældende årsregnskabslov, jf. dennes § 1, stk. 1, 1. og 2. pkt., dvs. aktieselskaber, partnerselskaber (kommanditaktieselskaber), anpartsselskaber samt interessentskaber og kommanditselskaber, hvori alle interessenter henholdsvis komplementarer er såkaldte kapitalselskaber, typisk aktie- eller anpartsselskaber, jf. gældende lovs § 1 a.

Med kapitalselskaber tænkes der på aktieselskaber, partnerselskaber og anpartsselskaber samt andre virksomhedsformer, der har en tilsvarende struktur. Disse er kendetegnet ved at have en kapital, der er indskudt af virksomhedsdeltagerne, hvis forpligtelser for virksomhedens gæld er begrænset til indskuddet, og hvis rettigheder i virksomheden som udgangspunkt er fastsat i forhold til deres indskud. Reglen stammer fra 4. direktiv. Virksomheder med begrænset ansvar under lov om visse erhvervsdrivende virksomheder kan have en sådan struktur, at de også er omfattet af begrebet "kapitalselskab".

Virksomhederne i *forslagets stk. 1, nr. 3 og 4*, er i dag *indirekte* omfattet af den gældende årsregnskabslov via henvisninger hertil i den lovgivning, der gælder for disse virksomheder.

Gældende lov finder således anvendelse med visse modifikationer på erhvervsdrivende fonde, jf. kapitel 6 i lov om erhvervssdrivende fonde med henvisningen i § 28, stk. 2, til nærmere angivne bestemmelser i den gældende årsregnskabslov. Selve pligten til at aflægge årsregnskab følger af § 28, stk. 1, i lov om erhvervsdrivende fonde.

Gældende lov finder ligeledes – som hovedregel – anvendelse på virksomheder med begrænset ansvar, som er omfattet af § 3 (virksomheder og foreninger med begrænset ansvar) og § 4 (andelsselskaber med begrænset ansvar) i lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, jf. den generelle henvisning i den nævnte lovs § 18 til den gældende årsregnskabslov. De her nævnte virksomhedsformer er dog undtaget, såfremt de er meget små, jf. den nævnte lovs § 19, som videreføres i lovforslagets § 4. Dette omtales nedenfor under bemærkningerne til stk. 2. I modsætning til gældende årsregnskabslovs – og lovforslaget – omfatter udtrykket virksomheder i lov om visse erhvervsdrivende virksomheder ikke aktie- eller anpartsselskaber endsige partnerselskaber. Forslaget til følgeloven søger at tydeliggøre forskellen i § 4, nr. 1.

Forslagets stk. 2 omfatter restgruppen af virksomheder. Disse er ikke omfattet af den gældende årsregnskabslov, men har hidtil været underlagt reglerne i bekendtgørelsen om bogføringspligtiges årsregnskaber (nr. 518 af 25. juni 1999). De pågældende virksomheder pålægges ikke pligt til at aflægge årsrapport efter lovforslaget.

De virksomheder, som er omfattet af stk. 2, er navnlig *virksomheder med personligt ansvar* såsom enkeltmandsvirksomheder, interessentskaber og kommanditselskaber, hvor de ansvarlige deltagere ikke alle er kapitalselskaber. Ønsker disse virksomheder frivilligt at aflægge en årsrapport, som ikke udelukkende er bestemt til virksomhedens eget brug, skal de efter stk. 2 følge de lempelige regler for regnskabsklasse A, men

uden pligt til at lade den revidere eller offentliggøre i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen (se nærmere om regnskabsklasserne i § 7 og bemærkningerne hertil).

Det betyder, at disse virksomheder som hovedregel kan nøjes med at udarbejde et regnskab til brug for skattemyndighederne, jf. skattekontrolloven. Ofte udarbejder virksomhederne dog et driftsøkonomisk regnskab, som ledsages af en særlig korrektion, hvor de driftsøkonomiske værdiansættelser erstattes af de skattemæssige. Strengt taget drejer skatteregnskabet sig kun om indtægter og omkostninger, men bekendtgørelsen om skattemæssige krav til regnskab (nr. 1068 af 17. december 1999) kræver af kontrolhensyn, at skatteregnskabet omfatter såvel en balance som en resultatopgørelse og kapitalforklaring.

Endvidere omfatter stk. 2 som nævnt ovenfor *meget små virksomheder med begrænset ansvar omfattet af lov om visse erhvervsdrivende virksomheder §§ 3 og 4*, som efter den nævnte lovs hidtidige § 19 er undtaget fra den gældende årsregnskabslov. For at være omfattet af undtagelsen må virksomheden ikke overskride to af følgende størrelser: balancesum 4 mio. kr., nettoomsætning 10 mio. kr. og gennemsnitligt 10 heltidsbeskæftigede medarbejdere. Disse virksomheder foreslås nu omfattet af lovforslaget dog således, at de fortsat kan undlade at aflægge årsrapport efter § 4. Aflægger de frivilligt en årsrapport, som ikke udelukkende er beregnet til virksomhedens eget brug, skal de følge reglerne i regnskabsklasse A, jf. forslagets § 4, stk. 5. Disse virksomheder har - i modsætning til de ovenfor nævnte virksomheder med personligt ansvar - mulighed for at indsende sådanne frivilligt aflagte årsrapporter til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen til offentliggørelse, hvis de ønsker det, jf. § 4, stk. 6. (Se nærmere herom i bemærkningerne til § 4).

Formålet med en sådan *betinget regnskabspligt* er at sætte et vist mindstemål for regnskabet og dermed værge imod for store forskelle, der kan virke vildledende for regnskabsbrugerne, f.eks. virksomhedens pengeinstitutforbindelse. Dette indebærer, at brugerne – hvis ikke andet fremgår af dokumentet - kan gå ud fra, at virksomheden overholder et sæt af accepterede regler og sædvaner for driftsøkonomiske regnskaber, hvor det er relevant.

Til § 4

Forslagets stk. 1 fastslår, at virksomheder omfattet af lov om visse erhvervsdrivende virksomheder § 3 (virksomheder og foreninger med begrænset ansvar) og § 4 (andelsselskaber med begrænset ansvar) ikke er forpligtet til at aflægge årsrapport, hvis de ligger under de anførte størrelsesgrænser.

Undtagelsen gælder *kun* for de virksomheder, der er udtrykkeligt nævnt i forslagets stk. 1. Alle andre virksomheder som f.eks. aktie- og anpartsselskaber med begrænset ansvar *skal* aflægge årsrapport efter denne lov, uanset om de i øvrigt måtte opfylde størrelsesgrænserne i stk. 1, idet disse virksomheder som minimum skal følge reglerne for regnskabsklasse B, jf. § 7 (se nærmere herom i bemærkningerne til denne bestemmelse).

De anførte størrelsesgrænser i forslagets stk. 1 svarer til grænserne efter den gældende § 19, stk. 2, i lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, dog således at kravet om tre år med over- eller underskridelse af grænserne før lempelserne kan udnyttes – eller modsat – er harmoniseret med reglen om to år i gældende årsregnskabslovs § 64 d og 4. direktivs artikel 12. Størrelserne er 4 mio. kr. i balancesum, 10 mio. kr. i nettoomsætning og 10 heltidsbeskæftigede gennemsnitligt i regnskabsåret. Størrelsesgrænserne er ikke direktivbestemt.

Vælger en virksomhed at udnytte undtagelsen i stk. 1, skal den ifølge *stk. 3* indsende erklæring herom ("undtagelseserklæring") til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen efter reglerne i forslagets § 145. Dette er en videreførelse af de gældende regler i § 19, stk. 6, i lov om visse erhvervsdrivende virksomheder med visse ændringer. Det følger af forslagets § 145, at erklæringen skal være modtaget i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen inden udløbet af fristen i § 138, stk. 1, 2. pkt., dvs. den samme frist som for indsendelse af årsrapport.

Overskrides ovennævnte frist, pålægges virksomhedens ledelse afgift efter reglerne i §§ 150 – 152. Efter de nugældende regler pålægges der ikke afgift ved overskridelse af fristen for indsendelse af sådanne erklæringer. Da undtagelseserklæringer, der indsendes i stedet for årsrapporter, bør være sidestillet med disse i afgiftsmæssig henseende, foreslås det i § 145, stk. 2, at afgiftsbestemmelserne tillige finder anvendelse ved for sen indsendelse af undtagelseserklæring.

Efter *stk. 4* gælder undtagelsen i stk. 1 dog ikke, selv om virksomheden opfylder størrelseskriterierne, hvis virksomheden er modervirksomhed for en koncern, der har pligt til at aflægge koncernregnskab, jf. henvisningen i stk. 4 til § 7, stk. 4 (se nærmere herom i bemærkningerne til denne bestemmelse).

Hvis en virksomhed, som er omfattet af undtagelsen i stk. 1, frivilligt aflægger en årsrapport, som ikke udelukkende er til virksomhedens eget brug, skal den i det mindste følge reglerne for regnskabsaflæggelse for regnskabsklasse A, jf. *forslagets stk. 5*. (Se nærmere herom i bemærkningerne til § 3, stk. 2, og § 7).

En virksomhed, som opfylder betingelserne for undtagelse efter stk. 1, har mulighed for at indsende en frivilligt aflagt årsrapport til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen til offentliggørelse. I *forslagets stk. 6* åbnes der således op for, at virksomheden kan indsende en frivilligt aflagt årsrapport til offentliggørelse i styrelsen som bilag til undtagelseserklæringen efter stk. 3.

Undtagelseserklæring skal dog ikke medsendes til styrelsen, hvis den årsrapport, som ønskes offentliggjort, er aflagt og revideret efter reglerne for lovpligtige årsrapporter, dvs. som minimum efter reglerne i regnskabsklasse B. (I så fald har virksomheden ikke gjort brug af undtagelsesmuligheden i stk. 1).

Til § 5

Forslagets § 5, stk. 1, viderefører den gældende årsregnskabslovs § 2 f. Bestemmelsen er baseret på en undtagelsesbestemmelse i 4. direktiv, artikel 57 a, stk. 2, litra b. Interessentskaber og kommanditselskaber, hvori alle interessenter eller komplementarer er kapitalselskaber, kan undlade at aflægge årsrapport, hvis virksomheden *indgår i et koncernregnskab* for en af interessenterne, henholdsvis komplementarerne. Undtagelsen gælder, uanset om kapitalselskabet er placeret i Danmark, i et andet EU-land eller i et andet land, hvormed Fællesskabet har indgået en juridisk bindende aftale om de her omhandlede forhold, f.eks. et EØS-land. EØS er en forkortelse for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS). Derimod gælder undtagelsen ikke for interessenter og komplementarer uden for de nævnte områder.

Efter *stk. 1* kan interessentskabet eller kommanditselskabet helt undlade at aflægge årsrapport. Dette kræver, at virksomheden indgår i et *koncernregnskab*, således at virksomheden er medtaget i konsolideringen enten ved fuld konsolidering som dattervirksomhed, ved pro rata konsolidering som joint venture virksomhed, eller ved at virksomhedens kapitalandele er indregnet som associeret virksomhed til regnskabsmæssig indre værdi (equity-metoden). At virksomheden indgår i et *årsregnskab* for en interessent eller en komplementar er ikke tilstrækkeligt.

Ønsker interessentskabet eller kommanditselskabet at udnytte undtagelsen i stk. 1, skal det indsende en undtagelseserklæring m.v. i henhold til reglerne i § 146, stk. 1. Det følger af henvisningen i § 146, stk. 1, til § 145, at erklæringen skal være modtaget i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen inden udløbet af fristen i § 138, stk. 1, 2. pkt., dvs. der er samme frist som for indsendelse af årsrapport.

Overskrides ovennævnte frist, pålægges interessentskabets eller kommanditselskabets ledelse afgift efter reglerne i §§ 150 - 152. Efter de nugældende regler pålægges der ikke afgift ved overskridelse af fristen for indsendelse af sådanne erklæringer. Da undtagelseserklæringer, der indsendes i stedet for årsrapporter, bør være sidestillet med disse i afgiftsmæssig henseende, foreslås det i § 145, stk. 2, at afgiftsbestemmelserne tillige finder anvendelse ved for sen indsendelse af undtagelseserklæring.

Forslagets stk. 2 og 3 viderefører den gældende årsregnskabslovs § 2 e. Bestemmelserne er baseret på undtagelsesbestemmelserne i 4. direktiv, artikel 57 a, stk. 1 og stk. 2, litra a.

Efter *stk. 2* kan interessentskaber og kommanditselskaber, hvori alle de ansvarlige deltagere er kapitalselskaber, jf. forslagets § 3, stk. 1, nr. 2, overlade det til en af interessenterne henholdsvis komplementarerne, når denne har hjemsted her i landet, at aflægge årsrapport på interessentskabets eller kommanditselskabets vegne, og betingelserne i bestemmelsen i øvrigt er opfyldt. Dette kan navnlig være praktisk, hvor et interessentskab eller kommanditselskab ikke har tilstrækkelig kapacitet til administrative opgaver, men overlader disse til en eller nogle af de ansvarlige deltagere.

I modsætning til stk. 1 indebærer stk. 2 ikke en fritagelse for at aflægge årsrapport for virksomheden, men virksomheden kan som nævnt overlade det til en ansvarlig deltager, som har hjemsted her i landet, at aflægge årsrapporten. Dette kan praktisk ske ved, at interessenten eller komplementaren udarbejder interessentskabets eller kommanditselskabets årsrapport sammen med sin egen årsrapport. De to årsrapporter skal i princippet holdes adskilt, og tallene fra de to virksomheder må ikke sammenlægges. I praksis kan det foregå ved, at interessentskabets henholdsvis kommanditselskabets årsrapport vedhæftes årsrapporten for interessenten henholdsvis komplementaren. Det er dog i praksis accepteret, at revisionspåtegningen kan være fælles, hvis det ikke giver anledning til tvivl hos regnskabsbrugeren.

Ønsker interessentskabet henholdsvis kommanditselskabet at udnytte undtagelsesmuligheden i stk. 2, skal det indsende en undtagelseserklæring i henhold til reglerne i § 146, stk. 2. Det følger af henvisningen i § 146, stk. 2, til § 145, at erklæringen skal være modtaget i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen inden udløbet af fristen i § 138, stk. 1, 2. pkt., dvs. der er samme frist som for indsendelse af årsrapport. Overskrides denne frist, pålægges interessentskabets eller kommanditselskabets ledelse afgift efter reglerne i §§ 150 - 152 (se bemærkningerne til stk. 1 ovenfor vedrørende afgift).

Efter *forslagets stk. 3* kan interessent- eller kommanditselskabet overlade det til en interessent eller komplementar, der henhører under lovgivningen i et EU-land - eller i et andet land, hvormed Fællesskabet har indgået en juridisk bindende aftale om de her omhandlede forhold, f.eks. et EØS-land - at aflægge årsrapport på interessentskabets eller kommanditselskabets vegne, når betingelserne i bestemmelsen i øvrigt er opfyldt. Årsrapporten skal i så fald udarbejdes og revideres i overensstemmelse med lovgivningen i den stat, hvorunder interessenten henholdsvis komplementaren henhører.

Ønsker interessentskabet henholdsvis kommanditselskabet at udnytte undtagelsesmuligheden i stk. 3, skal det indsende undtagelseserklæring i henhold til reglerne i § 146, stk. 3. Det følger af henvisningen i § 146, stk. 3, til § 145, at erklæringen skal være modtaget i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen inden udløbet af fristen i § 138, stk. 1, 2. pkt., dvs. der er samme frist som for indsendelse af årsrapport. Overskrides denne frist, pålægges interessentskabets eller kommanditselskabets ledelse afgift efter reglerne i §§ 150 - 152 (se bemærkningerne til stk. 1 ovenfor vedrørende afgift).

Til § 6

Bestemmelsen er ny. Den implementerer en hidtil fra dansk side uudnyttet undtagelsesregel i 4. direktiv, artikel 57, som er valgfri for medlemsstaterne. Regnskabsrådet foreslog i sin rapport (pkt. 8.8.), at muligheden i direktivet skulle indføres for virksomheder uden aktivitet.

En dattervirksomhed uden aktivitet kan efter *stk. 1* undlade at aflægge årsrapport. Bestemmelsen tænkes anvendt på "skuffeselskaber"; men også andre virksomheder, som i en kortere eller længere periode er uden aktivitet, vil kunne anvende bestemmelsen. Forudsætningen herfor er, at alle betingelserne i nr. 1-6 er opfyldt.

En dattervirksomhed uden aktivitet er omfattet af denne bestemmelse, selv om det følger af sagens natur, at den ikke opfylder definitionen på erhvervsdrift i § 1, stk. 2, eftersom den ikke "overdrager varer, rettigheder, pengemidler, tjenester eller lignende, for hvilke den normalt ville modtage vederlag".

For at være omfattet af § 6 må dattervirksomheden ikke udøve aktiviteter indirekte ved at være modervirksomhed eller deltage i den fælles ledelse af en anden virksomhed, hvorimod den gerne må placere den indskudte kapital som indestående i et pengeinstitut m.v. med henblik på opnåelse af normal bankmæssig forrentning. Egentlig udlånsvirksomhed vil være at betragte som aktivitet og dermed i strid med bestemmelsen. Virksomhedens likviditet kan imidlertid være placeret i en anden koncernvirksomhed i overensstemmelse med selskabslovgivningens regler herom.

Foruden kravet om, at dattervirksomheden ikke må have haft aktivitet i regnskabsåret, kræves det, at modervirksomheden har hjemsted i et EU-land - eller i et andet land, hvormed Fællesskabet har indgået en juridisk bindende aftale om de her omhandlede forhold, f.eks. et EØS-land - og at modervirksomheden indestår for dattervirksomhedens forpligtelser, indtil dattervirksomheden igen indsender årsrapport til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Endvidere skal dattervirksomheden indgå i modervirksomhedens koncernregnskab, som skal være udarbejdet efter reglerne i nr. 3. Se bemærkningerne til forslagets § 5, stk. 1, om, hvad der forstås ved, at virksomheden skal indgå i et koncernregnskab. Det er desuden en betingelse, at virksomhedens deltagere er indforstået med, at der for det pågældende regnskabsår ikke aflægges årsrapport.

Ønsker dattervirksomheden at udnytte undtagelsen i stk. 1, skal den indsende undtagelseserklæring i henhold til reglerne i § 146, stk. 4. Det følger af henvisningen i § 146, stk. 4, til § 145, at erklæringen skal være modtaget i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen inden udløbet af fristen i § 138, stk. 1, 2. pkt., dvs. der er samme frist som for indsendelse af årsrapport. Overskrides denne frist, pålægges datterselskabets ledelse afgift efter reglerne i §§ 150 - 152 (se bemærkningerne til § 5, stk. 1, vedrørende afgift).

Til § 7

Reglerne for udarbejdelse af årsrapporter er baseret på den såkaldte byggeklodsmodel, hvorefter regelsættet, som virksomhederne er forpligtet til at følge, primært afhænger af virksomhedens størrelse. Det vil sige, at små virksomheder skal følge forholdsvis få, typisk bred krav, mens større virksomheder skal følge flere og mere detaljerede krav.

Byggeklodsmodellen er i princippet en pyramidisk model, hvor fire "klodser" – bestående af klassificerings-, værdiansættelses- og oplysningsbestemmelser - er lagt ovenpå et grundlag af helt generelle regler, som alle virksomheder skal opfylde (se kapitel 3 og 4). Derefter følger byggeklodserne – regnskabsklasserne - som fra neden kaldes A, B, C og D. De fire regnskabsklasser fremgår af lovens afsnit II – V.

Forslagets § 7 fastlægger, hvilken regnskabsklasse de forskellige virksomheder i det mindste skal følge. Regnskabsklasserne omfatter i korthed følgende:

Klasse A: *frivillige* årsrapporter, der ikke udelukkende anvendes til virksomhedens eget brug, jf. § 3, stk. 2.

Klasse B: *lovpligtige* årsrapporter for *små* virksomheder omfattet af § 3, stk. 1, nr. 1 - 4.

Klasse C: *lovpligtige* årsrapporter for *mellemstore og store* virksomheder omfattet af § 3, stk. 1, nr. 1 - 4,

Klasse D: *lovpligtige* årsrapporter for *statslige og børsnoterede* aktieselskaber uanset størrelse, jf. § 3, stk. 1, nr. 1.

En modervirksomhed med begrænset ansvar, som indgår i en mellemstor eller stor koncern, omfattes dog uanset størrelse som minimum af regnskabsklasse C.

Det er ikke nyt, at virksomheder af forskellige størrelser m.v. skal følge forskelligt omfang af regler. Nyt er derimod måden, hvorpå dette er struktureret i loven. Den gældende årsregnskabslov oplister alle bestemmelserne, hvorefter det i et kapitel sidst i loven fremgår, hvilke undtagelser, der gælder som følge af virksomhedens størrelse. I byggeklodsmodellen starter læseren derimod med de regler, som gælder for de mindste virksomheder, og bygger derefter på med yderligere regler for mellemstore og store virksomheder. De fire regnskabsklasser, lovens afsnit II – V, følges op af en række tillægsafsnit. Disse gælder uafhængigt af regnskabsklasserne. Placering af disse regler i byggeklodssystemet ville derfor have været uhensigtsmæssig. Der tænkes bl.a. på reglerne om koncernregnskaber.

Forslagets stk. 1 bestemmer, hvilken regnskabsklasse en given virksomhed som minimum skal følge i byggeklodsmodellen (reglen modificeres dog for modervirksomheder, der indgår i en mellemstor eller stor koncern, se bemærkningerne til stk. 4 nedenfor).

Regnskabsklasse A gælder ifølge *stk. 1, nr. 1*, for virksomheder som *ikke har pligt til at aflægge årsrapport*, men som frivilligt aflægger en årsrapport, der ikke udelukkende er beregnet til virksomhedens eget brug, jf. § 3, stk. 2 (se bemærkningerne herom til denne bestemmelse). Disse virksomheder har hidtil ikke været omfattet af årsregnskabsloven. Reglerne om regnskabsaflæggelse for klasse A fremgår af lovforslagets afsnit II. Der er tale om et meget enkelt sæt regler, der reelt svarer til dem, som de pågældende virksomheder hidtil har fulgt efter bekendtgørelsen om bogføringspligtiges årsregnskaber (nr. 518 af 25. juni 1999).

Regnskabsklasse A gælder først og fremmest for alle virksomheder med personligt ansvar. Endvidere er interessentskaber og kommanditselskaber, hvori de ansvarlige deltagere ikke alle er kapitalselskaber, omfattet af regnskabsklasse A. Se om disse "personselskaber" i bemærkningerne til forslagets § 3, stk. 1, nr. 1 og 2.

Desuden gælder regnskabsklasse A for meget små virksomheder ("mikrovirksomheder") med begrænset ansvar omfattet af §§ 3 og 4 i lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, som efter de nugældende størrelseskriterier i den nævnte lovs § 19, stk. 2, er undtaget fra pligten til at aflægge årsregnskab efter den gældende årsregnskabslov – f.eks. meget små andelsvirksomheder med begrænset ansvar. Efter lovforslagets § 4 skal disse "mikrovirksomheder" fortsat være undtaget fra pligten til at aflægge årsrapport. Størrelseskriterierne i den nævnte lovs § 19, stk. 2, er videreført i lovforslagets § 4, stk. 1, med visse modifikationer. (Se nærmere herom i bemærkningerne til § 4). Overskrider virksomheden størrelsesgrænserne i § 4, stk. 1, er den forpligtet til at aflægge årsrapport, jf. § 3, stk. 1, nr. 4, og skal i så fald følge reglerne i regnskabsklasse B eller C, afhængig af virksomhedens størrelse.

Regnskabsklasse B, C og D gælder for virksomheder, som har *pligt til at aflægge årsrapport*, jf. lovforslagets § 3, stk. 1. Sidstnævnte bestemmelse indeholder en opregning af de virksomheder, som har pligt til at aflægge årsrapport efter lovens regler. Disse er identiske med de virksomheder, som skal aflægge årsregnskaber m.v. efter gældende årsregnskabslov (se bemærkningerne til § 3, stk. 1).

Aktieselskaber, som ikke er statslige eller børsnoterede aktieselskaber, samt de øvrige virksomheder, der er nævnt i § 3, stk. 1, er enten omfattet af regnskabsklasse B eller C afhængig af virksomhedens størrelse. Der opereres som tidligere anført med tre størrelser: små virksomheder skal følge regnskabsklasse B, mens mellemstore og store virksomheder skal følge klasse C. Størrelsesgrænserne fremgår af stk. 2, mens stk. 3 bestemmer, hvordan størrelserne beregnes. Lovforslaget viderefører i princippet størrelsesgrænserne i den gældende årsregnskabslov (dette omtales nærmere i bemærkningerne til stk. 2 og 3 nedenfor). Statslige og børsnoterede aktieselskaber skal uanset størrelse følge regnskabsklasse D. Regnskabsklasserne B, C og D omtales nærmere i det følgende.

Regnskabsklasse B gælder ifølge forslagets *stk. 1, nr. 2*, for "små virksomheder" omfattet af § 3, stk. 1, som ikke er statslige eller børsnoterede aktieselskaber. "Små virksomheder" er defineret i § 7, stk. 2, nr. 1. Reglerne for regnskabsaflæggelse for klasse B fremgår af lovforslagets afsnit III.

LM-038/2025

Regnskabsklasse B gælder således for

- små aktie- og anpartsselskaber samt små partnerselskaber (kommanditaktieselskaber),
- små interessentskaber og kommanditselskaber, hvori alle interessenterne henholdsvis komplementarerne er såkaldte kapitalselskaber,
- små erhvervsdrivende fonde, samt
- små virksomheder med begrænset ansvar omfattet af lov om visse erhvervsdrivende virksomheder § 3 (små virksomheder og foreninger med begrænset ansvar) og § 4 (små andelsselskaber med begrænset ansvar), medmindre disse er så små, at de er omfattet af undtagelsen i lovforslagets § 4 og dermed omfattet af klasse A (se bemærkningerne til § 4).

Regnskabsklasse C omfatter samme typer virksomheder som klasse B, men gælder ifølge *stk. 1, nr. 3*, for "mellemstore og store virksomheder". "Mellemstore virksomheder" er defineret i stk. 2, nr. 2, "store virksomheder" i stk. 2, nr. 3. Reglerne for regnskabsaflæggelse for klasse C fremgår af lovforslagets afsnit IV.

Regnskabsklasse D, der fortrinsvis består i ekstra oplysningskrav, gælder som nævnt ifølge *stk. 1, nr. 4*, for statslige aktieselskaber og børsnoterede aktieselskaber, uanset disses størrelse. Reglerne for regnskabsaflæggelse for klasse D fremgår af lovforslagets afsnit V.

Ved børsnoterede selskaber forstås selskaber, hvis aktier eller obligationer er noteret på en fondsbørs i Danmark, i et andet EU-land eller i et andet land, hvormed Fællesskabet har indgået en juridisk bindende aftale om de her omhandlede forhold, f.eks. et EØS-land. Indplaceringen i klasse D sker som nævnt uafhængigt af virksomhedernes størrelse.

I *stk. 2* er de tre størrelser i klasse B og C (små, mellemstore og store) afgrænset af to sæt størrelsesgrænser, der i princippet viderefører størrelsesgrænserne i den gældende årsregnskabslov. Overgrænserne i gældende årsregnskabslov § 64 d og § 64 c, svarer således til henholdsvis forslagets stk. 2, nr. 1 (små) og nr. 2 (mellemstore). Grænserne er baseret på 4. direktivs artikel 11 henholdsvis 27.

Grænserne forøges i medfør af 4 direktivs art. 53 hvert femte år. Sidste ændring skete ved ændringsdirektiv 99/60/EF, der forøgede alle grænser med 25 pct. Direktivet hindrer ikke medlemslandene i at fastsætte lavere grænser. Direktivets grænser er meget høje i forhold til de typiske størrelser for danske virksomheder. Størrelsesgrænserne mellem små og mellemstore virksomheder i den gældende lovs § 64 d er derfor bibeholdt i forslagets stk. 2, nr. 1. Tilsvarende er størrelsesgrænserne mellem mellemstore og store virksomheder i den nugældende § 64 c bibeholdt i forslagets stk. 2, nr. 2. Bemærk dog, at den yderligere betingelse, som er indeholdt i § 64 d, stk. 3, hvorefter undtagelserne ikke gælder for koncernvirksomheder, hvis koncernen selv eller en af dens virksomheder overskrider grænsen, ikke er videreført i forslaget. Dette indebærer en liberalisering og forenkling af reglerne.

Se i øvrigt om de tilsvarende størrelsesgrænser mellem små og mellemstore koncerner i § 110 og bemærkningerne hertil.

I overensstemmelse med hidtidig praksis anses en nystiftet virksomhed for omfattet af regnskabsklasse B, hvis den i den første regnskabsperiode ikke overskrider to af de nævnte størrelser. Derefter gælder der en to-års regel vedrørende ind- og udtræden af de forskellige størrelsesgrupper. Fordelen ved at have en to-års periode er, at et enkelt år med over- eller underskridelse af størrelserne ikke uden videre medfører ændringer i regnskabspligten. Hvis virksomheden derimod overskrider to af de nævnte størrelsesgrænser det første regnskabsår, omfattes den direkte af klasse C. To-års reglen følger af 4. direktivs artikel 12.

Stk. 3 viderefører definitionerne for størrelsesgrænserne fra gældende årsregnskabsbekendtgørelses § 64 c, stk. 5, bortset fra forslagets stk. 3, nr. 2. I forslagets nr. 2 viderefører 1. pkt. gældende lovs § 22 ved sin henvisning til bilag 1, C, nr. 11. 2. pkt. viderefører praksis, der svarer til retsstillingen i de øvrige EU-medlemsstater.

Forslagets stk. 4 indeholder en særregel, som fraviger stk. 1 for så vidt angår indplacering i regnskabsklasserne af en modervirksomhed for en koncern, der opfylder størrelseskravene for pligt til at aflægge koncernregnskab i henhold til §§ 109 og 110. Uanset om virksomheden isoleret set måtte opfylde betingelserne for indplacering i regnskabsklasse A eller B, foreslås det, at en modervirksomhed med begrænset ansvar indplaceres i en klasse svarende til mindst regnskabsklasse C. Er modervirksomheden et statsligt eller børsnoteret aktieselskab, skal virksomheden dog uanset størrelse i det mindste følge regnskabsklasse D.

Bestemmelsen i stk. 4 skal sammenholdes med § 4, stk. 4. Der er intet til hinder for, at en meget lille virksomhed med begrænset ansvar - f.eks. et meget lille andelsselskab - som i henhold til forslagets § 4 opfylder størrelsesgrænserne for at blive indplaceret i regnskabsklasse A, kan optræde som modervirksomhed for en mellemstor eller stor koncern. Hvis man i en sådan situation anerkender, at modervirksomheden kan indplaceres i regnskabsklasse A, skal der ikke aflægges årsrapport, endsige koncernregnskab. Dette er na-

turligvis uholdbart. Det foreslås derfor, at virksomheden som minimum skal følge reglerne i regnskabsklasse C.

Henvisningen til §§ 109 og 110 indebærer, at en virksomhed, der ellers ville være fritaget for at aflægge årsrapport efter undtagelsen i § 4, stk. 1, men som er modervirksomhed for en koncern, alligevel skal aflægge årsrapport og herunder koncernregnskab. Det er her forudsat, at koncernen opfylder betingelserne i §§ 109 og 110, dvs. størrelsesgrænser, der svarer til grænserne mellem B- og C-virksomheder. Det samme gælder for B-virksomheder, der altså skal aflægge årsrapport efter reglerne for regnskabsklasse C.

Det følger af *forslagets stk. 5*, at en virksomhed altid kan vælge at følge regler på et højere niveau i byggeklodsmodellen. Virksomheden skal ikke nødvendigvis overtage hele det højere sæt af regler. Dog kræves det, at virksomheden konsekvent følger reglerne på et systematisk grundlag. Eksempelvis vil indregning af indirekte produktionsomkostninger under aktiver, som en virksomhed i regnskabsklasse B ønsker at foretage, samtidig betyde, at kravene til beskrivelsen heraf i virksomhedens anvendte regnskabspraksis skal følges. Tilvalg af ledelsesberetningens krav om omtale af forventninger til fremtiden betyder også, at det tilknyttede krav om beskrivelse af væsentlige forudsætninger for forudsigelserne samtidig skal iagttages.

For at undgå misforståelser hos regnskabsbrugerne skal virksomheder, der aflægger årsrapport efter reglerne i klasse B, C og D, altid markere i årsrapporten under anvendt regnskabspraksis, hvilken regnskabsklasse årsrapporten er aflagt efter, jf. § 53, stk. 1. Aflægger virksomheden sin årsrapport på grundlag af f.eks. klasse B, men med tilvalg af enkelte regler i klasse C, skal det fremgå, at klasse B anvendes med angivelse af de regler for klasse C, der yderligere anvendes.

Til § 8

Forslagets § 8 svarer indholdsmæssigt i det store hele til gældende lovs § 2, stk. 1 og 2, om ledelsens ansvar for regnskabsaflæggelsen. Forslaget uddyber dog reglerne og tilpasser bestemmelsen redaktionelt. Årsagen hertil ligger tildels i, at forslaget nu direkte omfatter flere virksomhedsformer, så man ikke længere kan forlade sig på kompetenceregler m.v. fra aktie- og anpartsselskabsloven.

I *stk. 1* understreges, at det er virksomhedens ledelsesorganer, der har ansvaret for aflæggelsen af årsrapporten. Begrebet "ledelsesorgan" er brugt i stedet for den nuværende lovs "bestyrelse og direktion", fordi flere virksomhedstyper end før er direkte omfattet af forslaget. Ledelsesorganerne kan, selvom der ofte vil være lighedspunkter mellem de forskellige strukturer, være benævnt med forskellige betegnelser, ligesom kompetencefordelingen kan være forskellig i vedtægter eller selskabsaftaler. Hvor lovgivning, vedtægter eller aftale er tavse, vil der eventuelt forekomme sædvaner for en arbejdsdeling, der i så fald finder anvendelse. Lovforslaget har ikke til formål at regulere kompetenceforholdene i forskellige virksomhedsformer, men overlader til den særlige lovgivning, vedtægter, aftale eller sædvaner for den pågældende virksomhed at fastsætte disse forhold.

I virksomheder med personligt ansvar påhviler pligten til at udarbejde årsrapport som udgangspunkt de personlige deltagere i fællesskab. I interessentskaber og kommanditselskaber ligger pligten som udgangspunkt hos interessenterne henholdsvis komplementarerne. Pligter og rettigheder kan imidlertid være overdraget til bestemte deltagere eller til et egentligt ledelsesorgan. I aktieselskaber og anpartsselskaber er de relevante ledelsesorganer – ligesom i den nugældende lov – bestyrelse og direktion. Den, der overtager det faktiske ledelsesansvar, anses normalt for at være tiltrådt som ledelse, selvom forholdet endnu ikke er anmeldt til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Den nye ledelse har ansvaret for udarbejdelse af årsrapport, selvom den først er tiltrådt efter en balancedag og før tidspunktet for regnskabsaflæggelsen.

I *stk. 2* er ledelsesmedlemmernes personlige ansvar markeret. Dette følger af almindelige danske retsgrundsætninger, men er medtaget ex tuto i forslaget. Medlemmerne af de pågældende ledelsesorganer har hver for sig et ansvar for, at årsrapporten er udarbejdet, så der er tid til revision, godkendelse og indsendelse m.v. inden for lovgivningens og eventuelle vedtægters frister. Ledelsesmedlemmerne skal i god tid inden fristernes udløb aftale med revisor, hvornår årsrapporten skal være udarbejdet, så revisor – måske i en ofte travl periode – kan planlægge sin revision. Gældende lovs § 2, stk. 2, hvorefter den reviderede og af ledelsen godkendte årsrapport skal kunne fremlægges senest 8 dage inden afholdelse af generalforsamlingen er overflødig i forhold til selskabslovene og passer ikke til andre virksomhedsformer. Bestemmelsen er derfor ikke bibeholdt.

Ledelsen skal ikke alene påse, at lovgivningen og de eventuelle regnskabsbestemmelser i vedtægter eller selskabsaftalen er overholdt. Foreligger regnskabsstandarder for et område eller bestemte virksomheder, skal disse også overholdes inden for de rammer, der gælder for sådanne standarder. I så fald for-

udsættes det tillige, at revisor påser dette i forbindelse med revisionen. Der henvises til forslagets § 136 om sådanne standarders forhold til lovgivningen.

Til § 9

Forslagets § 9, stk. 1, 1. pkt., bestemmer i lighed med gældende lovs § 2, stk. 3, at årsrapporten skal underskrives af hvert enkelt ledelsesmedlem. Dette manifesterer det personlige ansvar for ledelsesmedlemmerne efter forslagets § 8.

I *stk. 1, 2. pkt.*, er indføjet et nyt krav. Kravet er inspireret af regler i England og betyder, at ledelsen positivt skal erklære, at man anser årsrapporten for aflagt i overensstemmelse med kravene i lovgivningen m.v., og at årsrapporten giver et retvisende billede af aktiver, passiver, den finansielle stilling samt resultatet. Derved markeres ledelsens ansvar for årsrapporten i forhold til revisors ansvar for revisionen. I England går kravene til ledelsens erklæringer dog videre end i forslaget. Erfaringen viser, at dét udtrykkeligt at skulle erklære sig om et forhold i særlig grad retter erklæringsafgiverens opmærksomhed mod det pågældende forhold. Da ledelsen har et ansvar for at aflægge et årsregnskab, der opfylder lovens krav, vil der næppe kunne accepteres et forbehold for f.eks. lovmedholdeligheden og et retvisende billede fra den samlede ledelse. Enkelte ledelsesmedlemmer kan imidlertid godt have en afvigende opfattelse fra flertallet af ledelsen. Se herom nedenfor om forbehold efter forslagets § 10.

Forslagets *stk. 2* bestemmer som noget nyt, at ledelsesmedlemmerne også skal udtale sig om eventuelle supplerende beretninger, der medtages i årsrapporten. Her skal de ligesom i stk. 1 udtale sig om det retvisende billede for den eller de pågældende beretninger. De skal herved udtale sig om, hvorvidt beretningen giver et retvisende billede inden for almindeligt anerkendte retningslinier. Se herom forslagets § 14 og bemærkningerne hertil.

Til § 10

Efter *Forslagets § 10* skal ledelsesmedlemmerne underskrive, hvis ledelsesorganets flertal tilslutter sig årsrapporten. Men er et ledelsesmedlem uenig i hele eller dele af årsrapporten, kan ledelsesmedlemmet i tilknytning til den krævede underskrift tilkendegive sin uenighed med præcise henvisninger til de forhold, hvorom uenigheden består. Tilkendegiver den pågældende intet, har denne fortabt sin mulighed for at protestere i tilknytning til årsrapportens tilblivelse og inden en eventuel generalforsamling. Forslagets væsentlighedskrav i § 13, stk. 1, nr. 3, betyder, at det næppe kan være relevant at gøre indvendinger mod ubetydeligheder i årsrapporten.

Til § 11

Forslagets stk. 1 indeholder ligesom gældende lovs § 4, stk. 2, en generalklausul, dvs. en overordnet målsætning for regnskabsaflæggelsen: et retvisende billede. Generalklausulen udgør sammen med kvalitetskravene og brugernes informationsbehov i § 12 de øverste niveauer i begrebsrammen. Begrebsrammen er en overordnet ramme, hvori regnskabets formål, grundlæggende begreber og sammenhænge systematiseres. Den gældende lov indeholder ikke en begrebsramme.

§§13 - 16 udgør næste – lavere – niveau i begrebsrammen og indeholder de generelle implementeringsregler, dvs. de regler, der på et overordnet niveau skal gøre de abstrakte regler anvendelige på virksomhederne. De senere afsnit, navnlig byggeklodserne i afsnit II – V (regnskabsklasse A – D), gør herefter de generelle implementeringsregler mere konkret anvendelige. § 11 (og § 12) er altså overordnet de øvrige, detaljerede regnskabstekniske regler i loven. Forslaget implementerer i § 11 4. direktivs artikel 2, stk. 3 – 5, og 7. direktivs artikel 16, stk. 3 – 5.

Ordlyden af generalklausulen er ændret lidt i forhold til gældende lov, idet udtrykket *finansiel* stilling nu anvendes i stedet for *økonomisk* stilling. Det er ikke en materiel ændring, men alene en redaktionel tilpasning til teksten i 4. direktiv og de internationale regnskabsstandarder.

Som noget nyt skal kravet om et retvisende billede være generalklausul ikke bare for årsregnskabet, dvs. resultatopgørelse, balance og noter, men også for ledelsesberetning og supplerende beretninger, jf. forslagets § 14, som virksomheden frivilligt lader indgå i årsrapporten. I forslagets § 12 og § 14 er kravet om et retvisende billede gjort lidt mere konkret, men forskelligt for henholdsvis de finansielle brugere og for brugerne af de supplerende beretninger. Indholdet af årsrapporten er afgrænset i forslagets § 2.

Det betyder, at en virksomhed for at give et retvisende billede ikke bare skal vurdere, om opstillingerne og enkeltoplysningerne – i balance, resultatopgørelse, pengestrømsopgørelse og noter - er rigtige, men også hvorvidt årsrapporten *som helhed* giver det reelle indtryk af virksomheden.

Der vil i sagens natur være forskel på at give et retvisende billede af de i opstillingerne indregnede aktiver og forpligtelser og af de mere verbale oplysninger, særligt i ledelsesberetningen og supplerende beretnin-

ger. Da verbale oplysninger i noter og ledelsesberetning ofte skal forklare forhold, der på grund af manglende pålidelighed ikke må indregnes, nedtones kravet om pålidelighed her i forhold til niveauet for indregnede aktiver og forpligtelser.

Den ubestemte form i udtrykket "*et* retvisende billede" understreger, at der i de praktiske tilfælde kan blive tale om grader af retvisning. Det absolut retvisende billede kan formentligt slet ikke opfyldes. Selvom kravene til et retvisende billede i princippet bør være éns for alle virksomheder, kan dette ikke efterleves i praksis. F.eks. kan virksomhedernes karakter og branchetilhør have betydning for, hvor intensiv en virksomhed organiseres med hensyn til administrative og økonomiske systemer. Børsnoterede virksomheder har desuden et større behov for at give oplysninger om aktiviteter og værdier til investorerne. Der opstår derfor groft sagt en skala af stadigt stigende muligheder, forventninger og behov med hensyn til rapporteringen. Lovforslaget opstiller derfor forskellige løsninger for regnskabsklasserne, der gøres håndgribelige i klassernes implementeringsregler. En stor virksomhed vil alt andet lige bedre kunne give et retvisende billede end en lille virksomhed. Hensynet til regnskabsbrugerne gør, at afvejning af kvalitetskrav ikke kan overlades fuldt ud til de enkelte virksomheder. Loven foretager derfor overordnet denne afvejning ved at foreskrive det mindste ambitionsniveau for hver regnskabsklasse. Medens niveauet ligger lavt for klasse A, stiger det for regnskabsklasse B, hvor blandt andet regnskabsdirektivernes krav spiller ind. Kravene øges betydeligt for klasse C og yderligere for klasse D, hvor de internationale tendenser og hensynet til investorerne spiller en stærkere rolle.

Også for de enkelte elementer og bestanddele af årsrapporten er der sket en afvejning. Her stiller reglerne om indregning forholdsvist strenge mål for, hvad der kan indregnes. Der er dog også stor forskel på de aktiver, der indregnes i balancen. På den ene side er der de finansielle aktiver, som handles og prisfastsættes på velfungerende markeder. Noget anderledes står særlige anlægsaktiver som for eksempel specialmaskiner, for hvilke der ikke eksisterer noget marked.

De værdier, der slet ikke opfylder kravene til indregning, må på anden måde indgå i årsrapporten, typisk ved oplysninger, der kan give regnskabsbrugerne en vis indsigt i deres potentiale. Sådanne værdier kan for eksempel være egen oparbejdet goodwill. Også disse oplysninger kan være forskellige i grad af pålidelighed og relevans.

Lovforslagets udgangspunkt er, at de værdibaserede regnskaber ligger øverst på skalaen, medens transaktionsbaserede regnskaber, som typisk udarbejdes af små virksomheder, ligger lavere. Dette har betydning for det retvisende billede, en virksomhed kan vælge, og for, hvorvidt det kan være relevant at tale om fravigelse af loven for bedre at vise et retvisende billede, jf. nedenfor om forslagets stk. 3. Graden af retvisning vil typisk være en funktion af afvejningen mellem relevans og pålidelighed. Om disse kvalitetskrav henvises til forslagets § 12, stk. 3, og bemærkningerne hertil.

Lovforslaget forudsætter således, at de fleste eksterne regnskabsbrugere med et rimeligt kendskab til regnskabsaflæggelse vil foretrække et mere værdibaseret regnskab. Dette vil – alt andet lige – bedre vise, hvilke værdier virksomheden råder over, samt virksomhedens aktuelle værdiskabelse og indtjeningspotentiale.

Det er i alle tilfælde virksomhedsledelsens ansvar at vælge de af lovens metoder, der inden for lovens rammer bedst kan give regnskabsbrugerne et retvisende billede af virksomheden, jf. forslagets § 8.

At kravet om et retvisende billede ligesom hidtil er overordnet de øvrige bestemmelser i loven, er markeret i *forslagets stk. 2*, der svarer til gældende årsregnskabslovs § 4, stk. 3. Efter stk. 2 skal virksomheden give yderligere oplysninger, hvis lovens regler ikke er tilstrækkelige til at give et retvisende billede. Også her er den nye regel udstrakt til også at gælde resten af årsrapporten og ikke blot selve årsregnskabet og koncernregnskabet. Denne suppleringspligt må forventes at indtræde forholdsvist ofte, da årsregnskabsloven på mange punkter vil være en rammelov, der dækker mange typer virksomheder og regnskabsmæssige fænomener. Alt andet lige må transaktionsbaserede regnskaber dog indebære et større behov for supplerende oplysninger for at opnå et retvisende billede end værdibaserede regnskaber.

Forslagets stk. 3 markerer endnu tydeligere – i lighed med gældende lovs § 4, stk. 4 - at kravet om et retvisende billede er overordnet lovens øvrige bestemmelser. Virksomheden skal kunne fravige langt de fleste af lovens enkeltbestemmelser, hvis det er nødvendigt for at vise et retvisende billede, men pligten til at fravige forudsættes kun at indtræde i ganske særlige tilfælde. Endvidere er kun nødvendige fravigelser tilladte. Uvæsentlige fravigelser kan derfor ikke komme på tale. En egentlig pligt til at fravige vil normalt kun være aktuel ved indregning og måling i balance og resultatopgørelse, mens suppleringspligten i stk. 2 sigter bredere. Her vil behovet formentligt være størst i de brancher, der ikke ligger inden for direktivernes og lovens normalområde, f.eks. udvinding af mineraler. For visse brancher har loven derfor allerede særregler, der

gør fravigelse mindre nødvendig, f.eks. landbrugs- og investeringsvirksomheder, jf. forslagets § 38.

Der vil i praksis ikke være mange tilfælde, hvor virksomheden med rette på baggrund af regnskabsbrugernes behov vil skulle fravige lovens regler om indregning og måling. Dels rummer disse regler alternativer, dels tager de i stort omfang deres afsæt i internationale standarder, som danner baggrund for regnskabsaflæggelse i mange industrialiserede lande. Det store forarbejde, som ligger til grund for de internationale standarder indebærer, at de vil dække meget bredt og samtidig være teoretisk meget velfunderet. I kraft af regnskabsbrugernes stigende orientering mod de internationale tendenser og behovet for at kunne sammenligne virksomheder ikke bare i Danmark, men globalt, vil det forekomme yderst sjældent, at en virksomhed ved fravigelse af loven skal kunne vælge metoder, der ikke er internationalt anerkendte. Behovet for at fravige loven bliver derfor betydeligt mere aktuelt for virksomheder, der aflægger transaktionsbaserede regnskaber end for virksomheder, der aflægger værdibaserede regnskaber.

En fravigelse af lovens krav kan gøre det svært at sammenligne med andre virksomheders regnskaber. Derfor har regnskabsbrugerne en helt særlig interesse i begrundelsen for fravigelser og deres indvirkning på regnskabets udsagn. Kravet om begrundelse skal opfyldes, hver gang og hvert år virksomheden fraviger. Man kan ikke vurdere én gang for alle og efterfølgende blot henvise til tidligere vurderinger. Og hver gang skal begrundelsen være konkret og fyldestgørende. Det er altså ikke tilstrækkeligt at anføre, at der fraviges for bedre at give et retvisende billede. Det skal klart fremgå, hvorfor lovens regler ikke fører til et retvisende billede og hvorfor den fremgangsmåde, der i stedet er valgt, bedre fører til et retvisende billede. Det gælder om at overbevise regnskabsbruger om, at fravigelsen er nødvendig, og at forholdet ikke kan klares med supplerende oplysninger efter stk. 2. Troværdigheden svækkes, hvis fravigelse anvendes i tide og utide, og hvis regnskabsbrugerne ikke sættes i stand til selv at vurdere nødvendigheden heraf og konsekvenserne. Kan eller vil virksomhedsledelsen ikke argumentere for fravigelsen, er det nærliggende for regnskabsbrugeren at antage, at den ikke er nødvendig. For mange regnskabslæsere vil fravigelser indicere usikkerhed, hvis de kun er sparsomt begrundede. Derfor er det vigtigt, at ledelsen forklarer forholdene omhyggeligt, og at regnskabsbrugerne kan regne med, at revisor grundigt tager stilling til ledelsens begrundelse for fravigelsen.

Ledelsen skal ligesom efter gældende lov beskrive fravigelsens indvirkning på virksomhedens henholdsvis koncernens aktiver, forpligtelser og egenkapital, dens finansielle stilling samt dens resultat. Den finansielle stilling indebærer her også oplysning om virksomhedens pengestrømme. "Resultatet" betyder her ikke blot årets resultat, men alle relevante elementer af resultatopgørelsen. Den beløbsmæssige indvirkning skal gives, så vidt det er muligt, eventuelt ved omtrentlige tal. At virksomheden selv har sat sig ude af stand til at give oplysningen på grund af utilstrækkelige registreringer, er ikke en acceptabel forklaring. Her må ledelsen leve op til sit ansvar. Oplysning om indvirkning skal sætte regnskabsbruger i stand til at se fravigelsens betydning på virksomhedens hovedtal og ikke blot bundtallene.

Skal loven fraviges, medfører det ved ændring af regnskabspraksis en pligt til at tilpasse sammenligningstal og – såfremt virksomheden oplyser hoved- og nøgletal i ledelsesberetningen – også disse tal i forhold til den nye metode.

De internationale standarder giver kun en meget begrænset adgang til at fravige. Dette skyldes disse standarders meget større detaljerethed med løsninger for mange flere situationer.

Forslagets stk. 4 gør kravet om et retvisende billede tilsvarende anvendeligt på de standarder, der bliver udstedt med hjemmel i § 136. Standardernes regler må altså ikke føre til, at kravet ikke opfyldes. Standarderne vil formentlig føre til at suppleringskravet i stk. 2 bliver relevant i færre tilfælde, men er en standard ikke tilstrækkelig til at give et retvisende billede, skal der suppleres på samme måde som kravet i stk. 2. Tilsvarende kan det blive aktuelt at fravige en standardregel, hvis det er nødvendig for at give et retvisende billede og i den sammenhæng at give de i stk. 3 krævede oplysninger.

Til § 12

Forslagets § 12 stiller nogle overordnede krav til de oplysninger, som årsrapporten skal indeholde for at opfylde kravet om et retvisende billede. Kravene baseres på antagelser om regnskabsbrugernes typiske informationsbehov, og tilsigter at markere årsrapportens formål og udviklingsretningen for et retvisende billede.

Forslagets stk. 1 bestemmer, at årsrapporten for at give et retvisende billede skal opfylde både stk. 2 om årsrapportens opgaver og stk. 3 om kvalitetskravene. Det fremgår samtidig, at det er af de lovpligtige dele af årsrapporten, at man skal kunne udlede det retvisende billede for virksomheden i finansiel forstand.

Indeholder en supplerende beretning, der jo ikke er lovpligtig, oplysninger af betydning for det retvisende billede, skal disse oplysninger optages i de lovpligtige dele, f.eks. i ledelsesberetningen.

Forslagets stk. 2 markerer, at årsrapporten for at give et retvisende billede skal indrettes efter brugergruppernes typiske informationsbehov. I gældende lov findes ingen bestemmelse om, hvem årsrapporten henvender sig til. Kredsen af regnskabsbrugere er angivet i 2. pkt. bl.a. for at undgå en for snæver opfattelse af målgruppen hos regnskabsaflægger. Opregningen er ikke udtømmende.

Det ligger i forholdets natur, at brugerne forudsættes at have et vist kendskab til regnskaber, og det man kan få ud af dem. På den anden side kræves der ikke ekspertviden. Det betyder, at årsrapporten ikke skal tage hensyn til alle tænkelige brugere, men alene dem, der normalt må forventes at benytte den slags oplysninger, som findes i årsrapporten.

Typiske brugere er virksomhedsdeltagere (f.eks. aktionærer, anpartshavere, interessenter og kommanditister), medarbejdere, alliancepartnere, kreditorer som långivere eller leverandører, kunder, skattemyndigheder og tilskudsmyndigheder. Bestemmelsen omhandler ikke kun de eksisterende virksomhedsdeltagere, kreditorer m.v. Også potentielle virksomhedsdeltagere, kreditorer m.v. hører med i begrebet.

Finansanalytikere og pressen bruger ligeledes regnskaber, men virker i høj grad som mellemmænd til de øvrige regnskabsbrugere. I erhvervsdrivende fonde er modtagere af uddelinger i sidste instans interessenter, men deres interesser varetages af fondsmyndighederne.

Når én virksomhed ønsker at overtage en anden, vil den overtagende virksomhed ofte have behov for en række oplysninger, der typisk fremskaffes i form af "due dilligence". Sådanne særlige oplysningsbehov skal ikke være styrende for årsrapportens indhold. Selvom skattemyndighederne er brugere af driftsøkonomiske regnskaber, forudsættes deres behov for oplysninger med henblik på ligningen ikke at skulle dækkes fuldt af årsrapporten. Årsrapporten skal heller ikke sikre de forskellige tilsynsmyndigheders særskilte kontrolinteresser, der normalt må tilgodeses ved særskilte indberetninger fra virksomhederne.

Kredsen af regnskabsbrugere afhænger af virksomhedens art og omfang. Børsnoterede virksomheder har således forventeligt en større og mere forskelligartet kreds af regnskabsbrugere end det lille anpartsselskab. Samtidig vil den relative fordeling af regnskabsbrugerne være forskellig fra virksomhed til virksomhed. Børsnoterede virksomheder vil ofte have mange nuværende og potentielle investorer, hvorimod det mindre anpartsselskab typisk nyder størst opmærksomhed hos kreditorer, kunder og lokalsamfund. Her er investorerne – anpartshaverne – ofte identisk eller næsten identisk med ledelsen. De internationale regnskabsstandarder forudsætter også en stor brugerkreds, men tager udgangspunkt i, at investorernes behov for værdiskabelse – *shareholder value* – og oplysninger herom skal tilgodeses. Det skal ses i lyset af, at standarderne først og fremmest retter sig mod børsnoterede selskaber. Standarderne forudsætter dog, at der ikke er væsentlige forskelle mellem investorernes informationsbehov og de andre brugergruppers.

En dansk begrebsramme – og årsregnskabsloven som helhed – forudsætter som nævnt en betydeligt bredere brugerkreds og tilsigter derfor i større omfang at opfylde forskellige interessegruppers informationsbehov (*stakeholder value).*

De supplerende beretninger vil ofte rette sig mod andre interessegrupper end investorer, da beretningerne kan belyse virksomheden ud fra andre indfaldsvinkler end de rent finansielle. Alt efter formål og beretningsform vil de dog også have betydning for de typiske finansielle brugere, der har behov for større indsigt ved en bredere synsvinkel. En særlig situation gælder for de grønne regnskaber, der indtil videre har et snævrere beskrivelsesobjekt, nemlig listevirksomheden, der trods betegnelsen ofte kun er en aktivitet under virksomheden, der måske kan have flere sådanne aktiviteter. Her er formentligt tilsynsmyndigheder og det lokale samfund de mest relevante interessegrupper. I fremtiden må man dog forvente, at mange virksomheder frivilligt vil supplere med egentlige miljørapporter, der omhandler virksomhedens miljøforhold udfra et bredere sigte end de grønne regnskaber.

Det fremgår af stk. 2, at årsrapporten skal udarbejdes, så den udgør et egnet grundlag til støtte for brugernes økonomiske og virksomhedspolitiske beslutninger om virksomheden. Beslutningsopgaverne antages at vedrøre placering af brugerens egne ressourcer, forvaltningskontrol, og fordeling af virksomhedens ressourcer.

1) *Placering af regnskabsbrugerens egne ressourcer.* Dvs. at årsrapporten skal søge at udgøre en egnet støtte for regnskabsbrugerens beslutning om, hvorvidt den pågældende vil investere eller fortsætte med at investere penge eller andre ressourcer i den pågældende virksomhed. Skal aktionæren snarere sælge aktierne og investere i en anden virksomhed? Opnår virksomheden et tilstrækkeligt resultat af sine investeringer?

Vil virksomheden give afkast af sig i fremtiden? Skal regnskabsbruger give kredit til virksomheden? Skal regnskabsbruger tage ansættelse i – og derved levere arbejdsydelser til – virksomheden? Skal aktionæren på generalforsamlingen stemme for ledelsens spareplaner? Kan samhandelspartnere regne med virksomheden som kunde også i fremtiden?

2) *Kontrol af ledelsens forvaltning af virksomhedens ressourcer.* Her skal regnskabsbrugeren af årsrapporten bibringes information, der kan støtte i vurderingen af, om virksomhedens ledelse har forvaltet ressourcerne forsvarligt. Lever ledelsen op til sit ansvar? Har ledelsen anbragt midlerne fornuftigt eller ligger der ikke-lønsom overskudskapital? Forvalter ledelsen virksomhedens ressourcer på en for miljøet skånsom og hensigtsmæssig måde, dvs. opfylder virksomheden sin del af "den sociale kontrakt" med samfundet? Kan ledelsen holde på sine medarbejdere? Det er ikke tiltænkt, at årsrapporten skal indeholde resultaterne af en forvaltningsrevision, men kravet indebærer, at de lovpligtige krav må vurderes i lyset af behovet for kontrol af ledelsens forvaltning af de indskudte og indtjente midler.

3) *Fordeling af virksomhedens ressourcer.* Her får regnskabsbrugerne oplysninger, der hjælper dem til at træffe beslutning med henblik på fordeling af virksomhedens midler til interessegrupperne. Uddeler virksomheden for lidt af overskuddet til ejerne – aktionærerne? Skal generalforsamlingen tiltræde ledelsens forslag til udbytte? Får ledelsen et for stort vederlag på aktionærernes bekostning? Uddeler den erhvervsdrivende fond midler til trængende modtagere, eller bruges de til administration?

Ovennævnte model – de 3 beslutningsopgaver - baseres på antagelser om regnskabsbrugernes informationsbehov. Modellen er velkendt blandt revisorer og regnskabsfolk hér som i udlandet. Den har således været benyttet inden for regnskabsteorien i flere år, men er vanskelig at efterprøve videnskabeligt. Udover denne model vil man derfor kunne forestille sig mange andre modeller, som kunne være benyttet som løftestang for den fremtidige udvikling. Regnskabsrådet har lagt vægt på at få en forståelig og pragmatisk model.

Modellens centrale placering i forslagets krav om retvisende billede, vil formentlig få en afledet effekt på selskabsledelsens adfærd. Ledelsen vil således formentlig ofte søge at lede virksomheden, så der f.eks. bliver flere midler til fordeling blandt selskabsdeltagerne, hvis dette ønske er fremherskende hos flertallet af regnskabsbrugerne. Regnskabsrådet har dog anbefalet, at lovens model tager udgangspunkt i kravene til *rapportering* fremfor udtrykkelige krav til, *hvorledes selskabet skal ledes.*

Regnskabsbrugernes overordnede informationsbehov kan sjældent opfyldes fuldt ud. Dels vil der være situationer, hvor opfyldelse af ét behov vil være i modstrid med et andet behov, dels er der en række detailkrav i loven – f.eks. forbudet mod indtægtsføring af urealiserede værdistigninger – som ikke altid vil være i fuld overensstemmelse med de tre behov. Hvor lovens detailkrav og de tre behov ikke stemmer overens, vil de kunne vejlede ledelsen, hvis der er behov for supplerende oplysninger efter § 11, stk. 2, eller i særlige tilfælde er grund til at fravige lovens krav med hjemmel i § 11, stk. 3. At der kan være modstrid mellem de tre behov er forventeligt. Ledelsen må hér – med grundlag i sin virksomheds typiske brugere – forsøge at opfylde behovene så godt som muligt.

Forslagets § 12 er i det hele taget udtryk for de rammer, som årsrapporten på længere sigt må forventes at udvikle sig inden for, snarere end udtryk for hvilke præcise krav årsrapporten her og nu skal leve op til. En udvikling i regnskabsbrugernes informationsbehov over tid, vil automatisk betyde ændringer i kravene til årsrapporten. Det understreges tydeligt i bestemmelsen, at årsrapporten hverken kan eller skal opfylde alle regnskabsbrugernes konkrete informationsbehov, jf. udtrykket "støtter" i stk. 2, men virksomheden skal søge at efterleve de overordnede "idealkrav" så godt som muligt.

Stk. 3 præciserer generalklausulen i § 11 under hensyntagen til de i § 12, stk. 2, fastsatte formål med årsrapporten. Kvalitetskravene til informationen skal således være en støtte for regnskabsudarbejders overvejelser over valg af regnskabspraksis og om behovet for at supplere de lovkrævede oplysninger med yderligere oplysninger eller i særlige tilfælde at fravige lovens detailbestemmelser, jf. § 11, stk. 3.

Relevans retter sig mod de beslutninger, regnskabsbruger skal træffe. I stk. 2 er opregnet de væsentligste formål med brugen af årsrapporter. Relevans skal altså ses i lyset af disse formål. I almindelighed defineres relevans ved, om den pågældende oplysnings tilstedeværelse kan føre til en ændret beslutning. I almindelighed skal forholdet for at være relevant have prognoseværdi, kunne sammenholdes med tidligere forhold og være aktuelt.

Pålidelighed indebærer, at oplysningerne i rimeligt omfang kan efterprøves – verificeres – dels afspejler virkeligheden så rigtigt som muligt. Kravet om pålidelighed er i et vist omfang nødvendigt for, at revisor kan revidere oplysningerne, således at regnskabsbru-

ger fuldt ud kan fæste lid til årsrapportens udsagn. Kravet må dog ikke medføre, at der lægges så stor vægt på en nøjagtig verificerbarhed, at oplysninger om virkeligheden ikke får lov til at komme med. I kraft af en større orientering mod værdibaserede regnskaber – af hensyn til større relevans – vil revisor ofte ikke kunne verificere værdien af aktiver og forpligtelser nøjagtigt på baggrund af kostpriser. I stedet skal revisor tage stilling til rimeligheden af de forudsætninger, ledelsen lægger til grund for vurderingerne.

Det større fokus på relevans og afspejling af virkeligheden – fremfor nøjagtig verifikation – er fuldt ud i tråd med den internationale udvikling, der i højere grad går ind for at udarbejde værdibaserede regnskaber.

For oplysninger i noter og ledelsesberetning er pålidelighedskravet snarere et *sandsynlighedskrav*. Kravet skal hindre, at virksomheden oplyser om urealistiske og usandsynlige forhold, som kan forvride regnskabsbrugers indtryk af virksomheden. Pålidelighedskravet indebærer også, at der ikke må være strid mellem oplysningerne og andre dele af årsrapporten.

Forslaget åbner mulighed for at acceptere varierende grader af pålidelighed efter hvilken regnskabsklasse, virksomheden omfattes af. Små virksomheder vil normalt have vanskeligt ved at investere i omfattende og nøjagtig datafangst i samme omfang som store virksomheder. Ligeledes vil omverdnens interesse ud fra en gennemsnitsbetragtning her være væsentligt mindre end for større virksomheder. Derfor har lovens regler i regnskabsklasse A et væsentligt lavere ambitionsniveau end B og C, for slet ikke at tale om D, og har derfor også en væsentligt lavere reguleringsinteresse. Hvis en virksomhed i regnskabsklasse A vil stræbe efter et højere niveau, kan den imidlertid tilvælge reglerne i en højere regnskabsklasse. Tilsvarende gælder for de højere klasser. Pligten til at tilnærme sig et værdibaseret regnskab bliver stærkere i klasse C end i klasse B. Omvendt kan man næppe forestille sig, at en virksomhed i klasse C bedre kan give et retvisende billede ved at springe ned til klasse B. Loven tillader derfor ikke at vælge nedad, medmindre virksomheden simpelthen bliver mindre.

Ikke alle forhold kan opgøres med samme grad af pålidelighed. Eksempelvis vil værdien af likvide midler altid kunne opgøres med større pålidelighed end værdien af immaterielle aktiver. De forskellige pålidelighedsniveauer i forhold til de enkelte poster i årsregnskabet er naturlige og ligger bag behovet for at klassificere posterne. Et andet eksempel er oplysninger i ledelsesberetning og noter. Her vil der i sagens natur ikke altid kunne tilvejebringes samme grad af pålidelighed som i balance og resultatopgørelse. Oplysninger i ledelsesberetning og noter er netop påkrævet, når væsentlige forhold ikke kan opgøres med den pålidelighed, som kræves ved indregning i årsregnskabets opstillinger. Virksomhedens manglende kontrol med ressourcen kan også have betydning. Når ledelsen skal afgøre, hvilket pålidelighedsniveau, der tillader indregning, skal den regne med, at der er grænser for, hvor lavt et niveau af pålidelighed, der kan accepteres af regnskabsbrugerne – og revisor. Lovforslaget indeholder enkelte skadesklausuler. Det gælder f.eks. forslagets § 32 om undtagelser fra kravet om at vise nettoomsætningen for B-virksomheder og for mellemstore virksomheder i regnskabsklasse C. Og efter § 72 kan virksomheden undlade at give oplysninger om datter- og associerede virksomheder ved at påberåbe sig skade for virksomheden ved at give de pågældende oplysninger. I lyset af lovens krav om retvisende billede kan en skadesklausul ikke indfortolkes, hvor loven ikke har modificeret udtrykkelige krav med en udtrykkelig skadesklausul, som i de nævnte tilfælde. Lovgiver har her taget stilling. Hvor der er tale om frivillige oplysninger, der ikke er foreskrevet i loven, kan en afvejning af skadesvirkninger med nytteværdien af oplysningerne for regnskabsbrugerne komme på tale. Giver årsrapporten stadig et retvisende billede, således at en normalt forekommende regnskabsbruger ikke lider skade ved at mangle de nødvendige oplysninger, kan væsentlig skade for virksomheden påberåbes.

Det transaktionsbaserede regnskab har som en væsentlig forudsætning en stor vægt på pålidelighed. Det betyder, at en del relevante forhold fravælges eller i det mindste ikke indregnes, f.eks. opskrivninger, hvor gevinsten ikke er konstateret ved en transaktion. Brugerne får dermed ikke kendskab til værdistigningen eller eventuelle i mellemtiden tilkomne værditab og vil derved kunne være uvidende om relevante økonomiske tendenser.

Informationernes grad af relevans og pålidelighed kan variere over tid. Besidder en virksomhed et aktiv, for hvilket der først efter en tid opstår et effektivt marked, vil dagsværdien for aktivet kunne opgøres med større grad af pålidelighed efter etableringen af markedet end før. Relevans og pålidelighed af informationerne må derfor vurderes løbende, normalt hvert år.

Til § 13

Forslagets §§ 11 og 12 handler om regnskabsbrugernes informationsbehov og kravet til et retvisende billede – dvs. relevante og pålidelige oplysninger. Det er ret abstrakte krav. De er rammebestemmelser på et

højt niveau, der fortrinsvis vil få betydning i situationer, som loven ikke udtrykkeligt regulerer, og i situationer, hvor virksomhedens aktivitet ikke lader sig beskrive på en fyldestgørende måde ud fra detailkravene i selve byggeklodssystemet.

Forslagets § 13 udfylder i et vist omfang disse abstrakte krav med et sæt af rammebestemmelser på et lavere niveau. Der er tale om grundlæggende forudsætninger, der som udgangspunkt altid skal overholdes, men hvorfra loven kan indeholde undtagelser. De grundlæggende forudsætninger er anerkendt i internationale standarder og i dansk praksis, som denne er udviklet gennem mange år i kraft af årsregnskabsloven og tidligere aktieselskabsloven og bogføringslovgivningen. Der er derfor ikke tale om væsentlige ændringer i grundlaget for udarbejdelse af driftsøkonomiske årsregnskaber. Der er snarere tale om en række sproglige tilpasninger med henblik på at skabe større klarhed over reglernes indhold. De tilsvarende krav findes i IAS 1 og 8.

Der er opstillet 10 grundlæggende forudsætninger. De fleste findes også i gældende lovs § 26, stk. 1, der implementerer 4. direktivs art. 31. Medens de ikke er direkte omfattet af fravigelsespligten i forslagets § 11, stk. 3, kræves der dog de samme oplysninger som i § 11, stk. 3, 2. pkt., i de tilfælde, hvor de fraviges. Dette svarer til fravigelsesmuligheden i gældende lovs § 26, stk. 2, om end visse ikke praktisk forekommende fravigelsesmuligheder i gældende lov ikke er medtaget.

At *årsrapporten skal udarbejdes på en klar og overskuelig måde*, jf. *forslagets stk. 1, nr. 1*, er udtryk for, at præsentationen af virksomhedens udvikling og finansielle stilling har stor vægt for den samlede forståelse af virksomheden. Bestemmelsen viderefører i lidt mere tydelig grad kravet om overskuelighed i gældende lovs § 4, stk. 1. Klarhed betyder, at årsrapportens udsagn ikke må være tvetydige eller vildledende. Overskuelighed betyder, at væsentlige oplysninger ikke må drukne i årsrapporten, ligesom regnskabslæsers opmærksomhed ikke må afledes fra de væsentlige forhold. Mange store virksomheder benytter grafik og billeder til at illustrere udviklingen i virksomheden og dennes image i forhold til omverdenen. Sådanne tiltag er fuldt ud lovlige og er ofte til stor hjælp for den mindre kyndige regnskabsbruger, men grafikken må ikke virke misvisende eller være i modstrid med årsrapportens øvrige budskaber. Til denne regel om klarhed indeholder loven ingen undtagelse overhovedet.

Forslagets stk. 1, nr. 2, viderefører det i praksis benyttede princip "*indhold fremfor formalia*", som har været indfortolket i gældende lovs krav om et retvisende billede. Det indebærer, at virksomheden skal tage hensyn til forholdenes realiteter fremfor formaliteter uden reelt indhold. Princippet understreges af definitionerne på aktiver og forpligtelser, som lægger vægt på, at virksomhedens effektive råden over aktiver og forpligtelser har større vægt end det juridiske ejerskab. Dette gælder f.eks. indregning af finansielt leasede aktiver i balancen, hvor det afgørende er virksomhedens effektive råden over aktivet uanset formelt ejerskab. Kravet om et retvisende billede – herunder relevans – betyder også, at realiteterne kommer i første række. Også til dette princip gælder ingen undtagelse.

Forslagets stk. 1, nr. 3, kræver, at *alle forhold skal indgå i årsregnskabet og koncernregnskabet, medmindre de er ubetydelige* i forhold regnskabsbrugers informationsbehov. Herved er indført et generelt "væsentlighedskriterium" i loven. Dette fremgår ikke udtrykkeligt af direktiverne, men Europa-kommissionen har i sin Fortolkningsmeddelelse af 20. januar 1998 anerkendt væsentlighedsforudsætningen mere generelt. Niveauet fastsættes fuldt ud af brugernes behov for information. Af formuleringen må udledes, at det forudsættes, at alle krævede oplysninger som udgangspunkt har relevans, medmindre det konkret vurderes, at de er ubetydelige. Ledelsens eventuelle indforståethed eller ønske om at undlade visse informationer må ikke spille ind på vurderingen. Reglen gælder ikke alene de beløbsmæssige oplysninger, men også – og måske især – oplysninger, der indgår som noter eller i ledelsesberetningen. Vurderingen må være forskellig, alt efter hvilken af de i § 12, stk. 2, nævnte formål, der er tale om. F.eks. kan der i forbindelse med vurdering af forvaltningen af formuen eller fordeling af overskud, f.eks. ved udlån til ledelsesmedlemmer eller virksomhedsdeltagere, typisk være tale om væsentligt mindre beløb, end når der er tale om beslutninger om ressourceallokering.

Bestemmelsen fastslår, at en række ubetydelige forhold, der har en vis sammenhæng eller lighed med hinanden, f.eks. ubetydelige dattervirksomheder, alligevel skal medtages, hvis de tilsammen alligevel får betydning. Denne regel, der gælder alle forhold, har hidtil kun været optaget i gældende lovs § 2 b, stk. 2, om udeholdelse af dattervirksomheder på grund af ubetydelighed. Reglen gælder typisk, hvor der er flere ubetydelige forhold i samme regnskab, men kan efter omstændighederne også gælde tilfælde, hvor en række ubetydelige forhold kumuleres over år, f.eks. afskrivninger. Der gælder ingen undtagelse til kravet om væsentlighed.

At *virksomheden formodes at fortsætte driften af sine aktiviteter, jf. forslagets stk. 1, nr. 4*, indebærer i

lighed med gældende lovs § 26, stk. 1, nr. 1, at virksomhedens værdier skal vurderes i dette lys. Det betyder f.eks., at virksomhedens maskinpark og ejendomme i det væsentligste kan antages at blive udnyttet af virksomheden til egne indtægtsskabende aktiviteter. Værdimålingen af aktiverne vil være væsentlig anderledes end i tilfælde, hvor virksomheden skal ophøre og tvangsrealisere sine aktiver m.v. Det gælder tilsvarende for varebeholdningerne, som kan vise sig at være uden værdi, hvis de skal tvangssælges som følge af konkurs. Konstateres værdinedgange som følge af, at aktiverne skal opgøres under hensyntagen til realisation, vil virksomhedens resultat blive påvirket negativt heraf. Se også forslagets § 80, som kræver specificerede oplysninger om aktiviteter, der er ophørende.

Nedlægger virksomheden dele af sine aktiviteter, skal virksomheden tilpasse sin regnskabspraksis for den eller de aktiviteter, der ophører. Derved vil virksomheden skulle opgøre en del af sine aktiver og forpligtelser under hensyntagen til, at disse skal realiseres, medens den øvrige del af virksomhedens værdier fortsat skal opgøres under hensyn til fortsat drift. Nedlæggelse af en aktivitet indebærer derfor ikke, at alle virksomhedens aktiver og forpligtelser skal vurderes under hensyntagen til, at en aktivitet ophører. Udover de tilfælde, hvor formodningen afkræftes, findes ingen undtagelser for denne bestemmelse.

Enhver værdiændring skal vises, uanset indvirkningen på egenkapital og resultatopgørelse, jf. *forslagets stk. 1, nr. 5.* Dette krav, *neutralitetskravet*, indebærer, at praksis og skøn over værdier ikke må afhænge af ønsker, f.eks. om, hvordan virksomhedens resultat bør være, eller ønsker om en positiv egenkapital. Det er klart, at manipulering af virksomhedens resultat eller egenkapital for at sløre tendenser eller skabe et ellers ikke fremkommet overskud eller underskud medfører, at årsregnskabet og koncernregnskabet taber betydeligt i udsagnskraft og reducerer regnskabsbrugers tillid til årsrapporten og ledelsen.

Neutralitetskravet, der delvist findes i gældende årsregnskabslovs § 26, stk. 1, nr. 3, litra c, indebærer f.eks., at virksomhedens af- og nedskrivninger – herunder også vurdering af restværdi for aktiver – ikke må gøres afhængige af årets resultat. Det er meget vigtigt at være opmærksom på, at kravet går begge veje. Virksomheden må heller ikke udskyde omkostninger til indregning på et senere tidspunkt, hvor indtjeningen er bedre. Tilsvarende må virksomheden heller ikke indregne for mange omkostninger eller for tidligt – f.eks. ved for store hensættelser – i de perioder, hvor indtjeningen har været særlig stor.

Neutralitetskravet er på en måde fraveget visse steder i loven som følge af 4. direktivs særlige krav om forsigtighed. Dette betyder, at balancen i et vist omfang ikke vurderes neutralt, f.eks. ved at nedskrivninger på materielle anlægsaktiver er tvungne, mens opskrivninger fortsat er frivillige. Endvidere vil den forskellige behandling af op- og nedskrivninger i resultatopgørelsen indebære, at resultatet ikke er neutralt. Der er dog her tale om bundne fremgangsmåder, der ikke levner plads for vilkårlige tilpasninger. Under alle omstændigheder skal virksomhedens ledelse vælge de alternativer i loven, som bedst fører til et retvisende billede – og som derved så vidt muligt ligger inden for neutralitetskravet. Når bortses fra ovenstående gives ingen undtagelser til denne bestemmelse.

Efter *forslagets stk. 1, nr. 6,* skal *transaktioner, begivenheder og værdiændringer indregnes, når de indtræffer.* Dette krav, der er fastlagt i gældende lovs § 26, stk. 1, nr. 4, kaldes for *periodiseringsprincippet.* Det indebærer, at virksomheden skal indregne værdiændringer – og derved som hovedregel også indtægter og omkostninger – i den regnskabsperiode, hvor værdiændringerne opstår, uanset om værdiændringerne har medført ind- eller udbetalinger i andre perioder. Princippet er præciseret i en række detailbestemmelser i forslaget. F.eks. er bestemmelserne om op- og nedskrivninger af aktiver og forpligtelser til dagsværdier en direkte konsekvens af, at værdiændringer indregnes i balancen, når de opstår. Periodiseringsprincippet må ses i sammenhæng med forslagets § 33, stk. 3, der kræver, at virksomheden tager hensyn til alle forudsigelige risici og eventuelle tab, som er opstået i løbet af det regnskabsår, årsregnskabet og koncernregnskabet vedrører, selv om disse risici eller tab først bliver kendt mellem balancetidspunktet og det tidspunkt, på hvilket regnskabet udarbejdes.

Selvom periodiseringsprincippet principielt angår hele årsregnskabet, er det konkret fraveget i forslagets § 86, som omhandler pengestrømsopgørelsen. Det skyldes, at pengestrømsopgørelsen udarbejdes på basis af ind- og udbetalinger, uanset hvornår værdiændringerne er indtruffet. Herudover findes ingen undtagelser for reglen.

Forslagets stk. 1, nr. 7, bestemmer, at *aktiver og forpligtelser m.v. skal indregnes konsistent.* Dvs. at der for aktiver eller forpligtelser inden for en kategori skal anvendes de samme metoder og målegrundlag. Anvendes et bestemt målegrundlag på en kategori af aktiver, skal det anvendes på alle aktiverne i den pågældende kategori. F.eks. hvis man vælger at opskrive fast ejendom, skal der opskrives på alle de faste ejendomme, medmindre der forekommer særlige omstæn-

digheder for en bestemt ejendom, der derfor må anses for at tilhøre en anden kategori og klassificeres derefter. Her kan dog ske sammendrag af arabertalsposter i medfør af § 23, stk. 3, på grund af overskuelighedskravet, eller på grund af væsentlighedskravet. Også på enkelte andre forhold kan undtagelser forekomme.

De enkelte transaktioner, begivenheder og værdiændringer skal indregnes og måles hver for sig og må ikke modregnes med hinanden, jf. forslagets stk. 1, nr. 8. Det betyder i lighed med gældende lovs § 26, stk. 1, nr. 5, at hver enkelt post i årsregnskabet skal vurderes selvstændigt og at et aktiv f.eks. ikke må måles for højt med den begrundelse, at et andet aktiv er målt for lavt. Regnskabsrådet har i sin rapport (afsnit 7.6.4.) med baggrund i Europakommissionens fortolkning af 4. direktiv hér anført, at der er tilfælde, hvor hensynet til et retvisende billede kan betyde, at alene det endelige resultat af et antal komplekse enkelttransaktioner er relevante for regnskabsbrugeren. Her vil det også være tilladt at indregne disse forhold netto i stedet for brutto. Se også forslagets § 50 hvorefter værdiændringer på finansielle instrumenter, der benyttes til sikring af andre aktiver og forpligtelser, kan modregnes med værdiændringer på de sikrede aktiver og forpligtelser. Undtagelser til denne bestemmelse kan forekomme på grund af krav andetsteds i loven.

I praksis vil der være andre situationer, hvor det ikke vil være påkrævet at anvende princippet i sin yderste konsekvens. Besidder virksomheden en portefølje af nogenlunde ensartede aktiver, som hver for sig ikke har en væsentlig værdi, vil det være tilladt at vurdere porteføljen som en helhed, hvis kravet om relevans ikke derved tilsidesættes. Det betyder, at en portefølje af ejendomme ikke vil kunne vurderes som en helhed, da disse aktiver hver for sig normalt vil være af væsentlig værdi. Derimod vil f.eks. værdiændringer som følge af valutakursændringer ofte kunne indregnes netto i resultatopgørelsen, selvom disse i sagens natur ofte indregnes brutto på de enkelte balanceposter.

En anden specifik undtagelse til kravet om bruttoindregning findes i nugældende § 38 om aktiver med konstant værdi. Da denne omhandler uvæsentlige poster, er den under henvisning til væsentlighedsreglen i stk. 1, nr. 3, overflødig og er ikke medtaget i forslaget. En gennemført bruttoindregning er altså ikke nødvendig for helt ubetydelige anlægsaktiver, der kan optages med uændret værdi.

Hvor forslaget ikke giver anden anvisning, skal undtagelser fra denne bestemmelse oplyses i overensstemmelse med kravene i forslagets § 11, stk. 3, 2. pkt.

Endvidere indeholder forslaget her en videreførelse af modregningsforbudet i gældende lovs § 8.

Forslagets stk. 1, nr. 9, viderefører gældende lovs § 26, stk. 1, nr. 6, om den *formelle kontinuitet.* Herefter skal beløbene i foregående års slutbalance (ultimo) svare til beløbene i dette års åbningsbalance (primo). En undtagelse herfra må følge i de tilfælde, hvor praksis ændres, jf. forslagets § 51. Også her gælder oplysningskravet i forslagets § 11, stk. 3, 2. pkt., i det omfang oplysningerne ikke gives i opgørelsen over bevægelser i egenkapitalen, jf. forslagets § 56.

Regnskabsår, opstilling og klassifikation, den anvendte monetære måleenhed, metoden for konsolidering samt metoderne for indregning og grundlagene for måling må ikke ændres fra den ene periode til den anden (reel kontinuitet), jf. forslagets stk. 2. Det betyder, at disse forhold som udgangspunkt skal være de samme fra år til år. Herunder skal f.eks. et tilvalg af opskrivning for materielle anlægsaktiver fastholdes og må ikke uden videre ændres. Virksomhedens valg af regnskabsskema må heller ikke uden videre ændres. Baggrunden er naturligvis, at en ændring af sådanne forhold er et brud på den materielle kontinuitet, som vanskeliggør sammenligning af virksomhedens udviklingsretning og –hastighed. Endvidere vil hyppige praksisændringer indebære en risiko for, at relevante forhold ikke repræsenteres på en ordentlig og fair måde i årsrapporten.

Virksomheden skal være meget grundig ved valg af bl.a. metoder for indregning og måling, idet valget øver væsentlig indflydelse på opgørelsen af regnskabsposterne i årsregnskabet. Kravet om et retvisende billede – herunder om relevans og pålidelighed – betyder, at virksomheden har pligt til at vælge de metoder og målegrundlag, der bedst fører til et retvisende billede. Det indebærer måske, at nogle af lovens valgmuligheder med hensyn til metoder for indregning og måling ikke kan benyttes i en virksomhed, fordi dens aktiviteter derved ikke lader sig beskrive på en relevant og pålidelig måde. Forslaget nævner også som afvigelsesmulighed den situation, at der opstår et lovkrav om ændring, eller at en ny standard medfører en lignende situation. Skal virksomheden skifte fra en regnskabsklasse til en anden, kan der også blive behov for at ændre metoder, fordi den nye regnskabsklasse kræver dette.

På trods af kravet om, at opstillingsform, metoderne for indregning og grundlagene for måling m.v. ikke må ændres, kan særlige forhold betyde, at virksomheden alligevel er nødt til at foretage ændringer heri. Det kan f.eks. være nødvendigt ved væsentlige ændringer i om-

givelserne – f.eks. koncernforhold – eller i virksomheden internt – f.eks. nye aktiviteter. Der kan også være tale om, at udviklingen frembyder nye og mere informative metoder, der bedre fører til et retvisende billede af virksomheden. Det er virksomhedens ledelse, der inden for rammerne af kravet om et retvisende billede afgør såvel regnskabspraksis som ændringer i regnskabspraksis udfra sit eget skøn over relevans og pålidelighed. Revisor påser ved sin revision, at ledelsens vurderinger er realistiske og fornuftige i forhold til virksomhedens aktiviteter. I disse tilfælde skal gives de i forlagets § 11, stk. 3, 2. pkt., krævede oplysninger.

I gældende lov får virksomhederne mulighed for første gang efter den 1. januar 1999 at ændre årsrapportens monetære enhed til euro uden særskilt at iagttage kravet om et retvisende billede. Denne bestemmelse blev indført for at lette virksomhedernes overgang til euro. Forslaget viderefører denne bestemmelse i § 167. Dette udgør en væsentlig undtagelse til hovedreglen, hvorefter ændring kun kan ske, hvis virksomheden bedre viser et retvisende billede på den nye måde.

I *forslagets stk. 3* bestemmes, at der, hvor en grundlæggende forudsætning kan fraviges, skal gives de i forslagets § 11, stk. 3, 2. pkt., omhandlede noteoplysninger. Fravigelsestilfældene er behandlet ovenfor under hvert af de 10 bestemmelser i stk. 1 og 2.

Til § 14

Målsætningen med det finansielle årsregnskab (årsrapporten) er beskrevet i forslagets § 12, stk. 2. Det finansielle regnskab skal dække interessegruppernes finansielle informationsbehov. Det er imidlertid erkendt, at det finansielle regnskab ikke er tilstrækkeligt til at dække alle relevante behov. Det er nødvendigt også at dække interessegruppernes bredere informationsbehov om virksomheden. Dette område er endnu ikke udviklet og er i stort omfang i færd med en forsøgsproces.

Hvor det finansielle regnskab i høj grad er rettet ind efter investorers og lignende interessers behov, er de typiske brugere af ikke-finansielle rapporteringer medarbejdere, lokalsamfund m.v. Disse rapporteringer anvendes dog også af investorer, f.eks. etisk bevidste investorer, som i stigende grad har behov for også at få oplysninger om, hvorledes virksomhederne lever op til deres sociale ansvar.

Derfor udarbejder flere og flere virksomheder frivilligt særlige beretninger – kaldet supplerende beretninger – om de aspekter af virksomhedens forhold, som ikke kan beskrives tilstrækkeligt i det finansielle årsregnskab.

Indtil videre er der udviklet beretninger om medarbejderforhold, navnlig om medarbejderne som bærere af virksomhedernes viden og kompetence, samt om miljøbelastning. Her har udviklingen foreløbigt ført til etablering af videnregnskaber henholdsvis grønne regnskaber. Desuden kan nævnes etiske regnskaber og sociale regnskaber, der er udtryk for et ønske om at afdække virksomhedernes etiske målsætning og deres evne til at leve op til den. Ligeledes kan beretninger om arbejdsmiljø nævnes.

De forskellige beretningstyper er kun i begrænset omfang udviklede og udvikles således stadigt. Processen minder om den udvikling den finansielle regnskab gennemgik i de første årtier af det 20. århundrede. Tiden er altså ikke inde til at fastfryse nogen udvikling ved at belægge området med for megen regulering.

De oplysninger, der fremgår af de supplerende beretninger, vil ofte være svære at måle eller kan slet ikke måles med finansielle måleenheder. Ligeledes findes kun i meget begrænset omfang almindeligt anerkendte retningslinier for udarbejdelse af sådanne beretninger.

Det skal dog bemærkes, at der for miljøregnskaberne, de grønne regnskaber, allerede findes regulering via miljøbeskyttelsesloven og bekendtgørelsen om grønne regnskaber (Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 975 af 13. december 1995). De grønne regnskaber er offentliggørelsesmæssigt knyttet op ad de virksomheder, de vedrører, men er som udgangspunkt ikke knyttet til de finansielle regnskaber. De beskriver ofte kun en del af en virksomhed i dette lovforslags forstand, da en listevirksomhed, som omhandlet i miljøbeskyttelsesloven, trods betegnelsen oftest kun er en delmængde af den juridiske enhed. Det er dog hensigtsmæssigt at kunne knytte et grønt regnskab til årsrapporten som en supplerende beretning for at undgå dobbeltrapportering. Disse regnskaber er en særlig rapportering om miljøbelastning, som også indeholder en række oplysninger til tilsynsbrug for offentlige myndigheder. I princippet forudsættes også lokalbefolkningen i de af virksomheden miljøbelastede områder at tilhøre brugergruppen.

Forslagets § 14 regulerer kun meget overordnet disse supplerende beretninger, der kan indgå som en del af årsrapporten. Indholdsmæssigt skal de hver for sig opfylde kravene til et retvisende billede for netop disse supplerende beretninger, hvad enten det er et grønt regnskab, et videnregnskab eller et etisk regnskab. *Forslagets stk. 1, 1. pkt.*, bestemmer her, at beretningerne skal give et retvisende billede inden for rammerne af almindeligt anerkendte retningslinier. Det vil uden tvivl være svært for virksomhederne at be-

stemme kravene til et retvisende billede i perioden, indtil der er udviklet almindeligt anerkendte standarder for udarbejdelse af de enkelte typer af beretninger. De almindeligt anerkendte standarder forventes at udvikle sig i de kommende år. F.eks. for videnregnskaber er en begyndelse gjort med udarbejdelsen af Erhvervsfremmestyrelsens "Guideline for videnregnskaber" fra november 2000.

I *forslagets 2. pkt.* henvises til forslagets § 12, stk. 3, om kvalitetskravene, ligesom der henvises til de grundlæggende forudsætninger i forslagets § 13. Det er klart, at kravet om pålidelighed ofte ikke kan tilgodeses på samme måde som ved indregning i et finansielt regnskab. De grundlæggende forudsætninger skal kun følges i det omfang, de kan anvendes på de pågældende supplerende beretningers oplysninger. Her må forholdets natur i hvert tilfælde bestemme, om den pågældende forudsætning kan og skal opfyldes. Nogle grundlæggende forudsætninger kan dog uden videre tages i anvendelse for supplerende beretninger, f.eks. kravene om klarhed, fuldstændighed og væsentlighed samt neutralitet, konsistens og kontinuitet.

Efter *forslagets stk. 2* skal virksomheden i de supplerende beretninger beskrive den anvendte "beretningspraksis". Virksomheden skal derfor på lige fod med den lovpligtige del af årsrapporten give de oplysninger om anvendte metoder m.v., der er nødvendige til forståelse og tolkning af disse beretninger.

Til § 15

Forslaget indeholder reglerne for virksomhedens regnskabsår, herunder om længden af regnskabsperioden og mulighederne for omlægning. Reglerne er i store træk uændrede i forhold til gældende lovs § 3.

Stk. 1 kræver, at regnskabsåret skal omfatte 12 måneder. Hvornår på året 12 måneders perioden starter og slutter, bestemmes i princippet af virksomheden, som skal vælge den periode, der med baggrund i virksomhedens art og omfang bedst fører til et retvisende billede.

Stk. 2 giver ligesom gældende lovs § 3 mulighed for, at første regnskabsperiode kan være kortere eller længere end 12 måneder, dog ikke længere end 18 måneder. Denne grænse, der forekommer almindeligt i udlandet, er fastsat for at undgå, at virksomhederne udskyder regnskabsaflæggelsen længere tid end rimeligt på bekostning af regnskabsbrugeren.

Stk. 3 må ses i sammenhæng med forslagets § 13, stk. 2, som kun tillader omlægning af regnskabsår i særlige tilfælde. Se bemærkningerne til § 13. I disse tilfælde må omlægningsperioden ikke overstige 12 måneder, medmindre omlægningen er nødvendig for at opnå samme regnskabsår i tilfælde af etablering af koncernforhold, etablering af fælles ledelse over en anden virksomhed – joint venture – eller fusion. I disse særlige tilfælde kan omlægningsperioden udgøre op til 18 måneder. Det er dog en forudsætning, at koncernetableringen m.v., har fundet sted i omlægningsperioden.

Det er ligesom efter gældende ret nødvendigt at afgrænse mulighederne for at benytte en 18 måneders omlægningsperiode for at undgå, at virksomheder omlægger regnskabsåret for at udskyde regnskabsaflæggelsen til skade for regnskabsbrugerne. På den anden side må det erkendes, at der i de nævnte undtagelsestilfælde ofte kan være et legitimt behov for en længere omlægningsperiode for at lette harmoniseringen af regnskabsår, f.eks. inden for en koncern, eller fordi udenlandske virksomheder er involveret.

Efter *stk. 4* skal modervirksomheder – og dattervirksomheder - så vidt muligt sikre, at dattervirksomhederne har samme regnskabsår som modervirksomheden. Denne regel må ses i sammenhæng med, at koncernregnskabet kræver konsolidering af selskabernes årsregnskaber på én bestemt dato. Virksomhederne har derfor oftest en væsentlig egeninteresse i at harmonisere regnskabsårene i koncernen.

En modervirksomhed kan normalt gennemtvinge en harmonisering af regnskabsårene i alle koncernvirksomhederne. Den vil derfor ikke passivt kunne acceptere, at dattervirksomheders regnskabsperiode afviger fra modervirksomhedens, heller ikke selvom der er tale om udenlandske dattervirksomheder. I enkelte særlige tilfælde vil det dog ikke være muligt at opnå samme regnskabsår for alle virksomheder i en koncern. Det gælder for eksempel, hvis en dattervirksomhed i udlandet er underlagt regler, som hindrer den i at følge den øvrige koncerns regnskabsår.

Efter forslagets § 24 skal sammenligningstal ændres, når regnskabsåret ændres.

Til § 16

Forslagets § 16 betyder, at alle beløbsoplysninger skal gives i enten danske kroner eller i euro. Dette gælder dog i sagens natur ikke oplysninger om f.eks. valutarisici, som kræver oplysninger i fremmed valuta. Bestemmelsen regulerer alene den grundlæggende valuta, som årsrapporten skal gives i (regnskabsvalutaen).

Formålet med at begrænse virksomhedens valg af monetær måleenhed er at sikre regnskabsbrugers mulighed for fortsat at kunne sammenligne danske virk-

somheders årsrapporter. At tillade flere valutaer vil derfor i et vist omfang ske på bekostning af regnskabsbrugers behov for sammenligning af årsrapporter med henblik på at sikre en effektiv ressourceallokering. Forslaget giver dog i overensstemmelse med gældende ret et valg mellem danske kroner og euro.

Bemyndigelsen i forslagets *2. pkt.* viderefører gældende lovs § 5 a, stk. 1, 2. og 3. pkt. Denne bemyndigelse forudsættes efter lovmotiverne til lovændringen (Europakken) i december 1998 kun at blive anvendt overfor valutaer, der har tilnærmelsesvist det samme fastkursspænd til euro, som er aftalt for danske kroner, for tiden +/- 2,25 %. For tiden ses ingen fremmede valutaer at opfylde denne målsætning.

Bestemmelsen i gældende lovs § 5 a, stk. 2, hvorefter der ikke kræves en særlig begrundelse for at kunne skifte til euro den første gang, virksomheden gør dette, er overført til ikrafttrædelsesbestemmelserne, jf. forslagets § 167. Bestemmelsen er et led i Europakkens almindelige bestræbelser for at gøre det lettere at overgå til euro. Bestemmelsen skal ses i lyset af bogføringslovens § 7, stk. 4 og 5, hvorefter en virksomhed kan vælge danske kroner, euro eller en relevant fremmed valuta som bogføringsvaluta. Denne behøver ikke at være identisk med regnskabsvalutaen, men det kan være ganske praktisk.

Forslaget gentager ikke bestemmelsen i gældende lovs § 5 a, hvorefter en virksomhed har mulighed for at *supplere* sine monetære oplysninger med opgørelser i andre fremmede valutaer, f.eks. US-dollars. Da det er meningen ikke længere at indskrænke muligheden til at omfatte simpel "oversættelse", men også tillade anvendelse af omregning, er det overflødigt at give en sådan mulighed, der må antages også at bestå uden udtrykkelig bestemmelse herom. Det hænger også sammen med, at forslaget indeholder bestemmelser om omregning af fremmed valuta til danske kroner eller euro.

Til § 17

Forslagets stk. 1 fastsætter visse begrænsede rækkefølgekrav til årsrapportens bestanddele. Formålet er at øge årsrapportens overskuelighed. Det betyder, at virksomhederne fremover skal samle beskrivelsen af anvendt regnskabspraksis i et samlet afsnit. Et krav om placering foran regnskabsopstillingerne gælder for børsnoterede selskaber i henhold til børsreglerne og følges i øvrigt af størsteparten af de øvrige virksomheder, men er ikke medtaget som et krav i forslaget. Endvidere markeres, at opgørelse over egenkapitalens poster kan være enten en opstilling eller en note. Herved tilgodeses de virksomheder, der vil følge den internationale tendens hen imod at gøre kapitalopgørelsen til en slags sekundær resultatopgørelse og eventuelt endda at kombinere den med denne (totalindkomstmodellen). En sammenblanding er dog ikke tilladt efter lovforslaget.

Stk. 2 viderefører det eksisterende krav om, at en modervirksomheds ledelsesberetning også skal indeholde oplysninger om koncernen, dog således at det fremover alene er en mulighed. I modsætning til i dag (gældende lovs § 56, stk. 7), kan virksomheden derfor selv vælge, om der skal laves to separate beretninger eller én samlet.

For at undgå forvirring om, hvad der er den lovpligtige del, og hvad der er den frivillige del, bestemmes i *stk. 3*, at de supplerende beretninger, der – frivilligt – medtages i en årsrapport, skal holdes for sig og ikke blandes med de lovpligtige dele. Det bestemmes desuden, at de frivillige dele placeres til sidst i årsrapporten for netop at tydeliggøre forskellen.

Til § 18

Forslagets afsnit II omhandler byggeklodsmodellens nederste regnskabsklasse: Regnskabsklasse A. Denne omfatter virksomheder uden begrænset ansvar samt meget små virksomheder med begrænset ansvar, som omfattes af § 3 eller § 4 i lov om visse erhvervsdrivende virksomheder.

De grundlæggende regler og placeringskrav i forslagets §§ 11 – 17 gælder for disse virksomheder, men de implementeres kun ved de få regler i §§ 18 – 21. Disse regler svarer reelt til reglerne for bogføringspligtiges årsregnskaber efter § 2, stk. 2 – 8, i bekendtgørelse nr. 518 af 25. juni 1999, der har videreført bestemmelserne i den tidligere bogføringsbekendtgørelses kapitel 2.

Efter forslagets § 3, stk. 2, og § 4 er det op til virksomhederne, der skal følge regnskabsklasse A, selv at afgøre, om de vil aflægge årsrapporter i lovforslagets forstand. Vælger en virksomhed ikke at udarbejde årsrapport efter loven, vil det almindeligvis betyde, at der alligevel skal udarbejdes et regnskab, muligvis blot efter skattemæssige principper for at kunne opfylde pligterne efter skattekontrolloven og mindstekravsbekendtgørelsen m.v. Regnskabet kan hér give et helt anderledes udsagn end driftsøkonomiske regnskaber. Der kan også være tale om opgørelser til helt andre formål. Er regnskaber og opgørelser udelukkende bestemt til eget brug, må de ikke kunne skabe usikkerhed om, hvorvidt der er tale om en årsrapport efter denne lov. Se her forslagets § 2, stk. 3 og 4, og bemærkningerne hertil.

Det fremgår forudsætningsvis af *forslagets sidste punktum*, sammenholdt med § 135, at årsrapporter for virksomheder i regnskabsklasse A ikke skal – men naturligvis frivilligt kan – revideres. Det er i øvrigt i disse virksomheder ikke ualmindeligt, at det aftales, at revisor "gennemgår" årsregnskabet, hvorved forstås, at det efterses for korrekt opstilling og indregning m.v., men ikke således at der foretages en revision som sådan. I sådanne tilfælde skal revisor udarbejde og underskrive en erklæring om sit arbejde. Er årsrapporten gennemgået eller revideret, skal revisors erklæring eller påtegning inkluderes i årsrapporten. FSR's Revisionsvejledning nr. 2 indeholder vejledende retningslinier for gennemgang af regnskaber. Begge erklæringer er reguleret i erklæringsbekendtgørelsen.

Virksomhederne i regnskabsklasse A skal efter forslagets § 18 udarbejde et årsregnskab bestående af en ledelsespåtegning, balance og resultatopgørelse suppleret af en redegørelse for anvendt regnskabspraksis, en opgørelse over bevægelserne på egenkapitalen samt enkelte noter. Der kræves hverken pengestrømsopgørelse, koncernregnskab eller ledelsesberetning. I overensstemmelse med byggeklodsmodellen omtales kun de dele, der er obligatoriske, således at disse virksomheder kan henholde sig alene til de almindelige bestemmelser i kapitel 3 og 4 og til de mere konkrete bestemmelser i kapitel 5.

Mindstekravene til disse virksomheder sættes ikke højt. Erfaringen viser imidlertid, at mange af virksomhederne i regnskabsklasse A, når de alligevel udarbejder årsregnskaber, anvender regler svarende til regnskabsklasse B, eventuelt med visse frihedsgrader. Forslaget hindrer dem ikke i dette, snarere tværtimod, da modellen tillader, at virksomhederne altid kan anvende reglerne i en højere regnskabsklasse, når bare det sker systematisk og konsekvent, jf. forslagets § 7, stk. 5. Virksomheder, der kunne have nøjes med at følge regnskabsklasse A, men som anvender regler fra højere klasser, typisk klasse B, skal ikke nødvendigvis anvende alle reglerne i klasse B, men skal anvende de ønskede regler systematisk og konsekvent. Det betyder, at de skal anvende den ønskede regel i sin helhed – tage det onde med det gode – ved at skulle give de oplysninger, der affødes af at anvende en bestemt metode, og ved at opfylde kravet om konsistens ved at anvende den samme metode på alle de poster, for hvilke metoden er relevant. Opskrives beløb inden for en metode i B, skal eventuelle bindingskrav også følges, hvis de er relevante for den pågældende virksomhedstype.

Til § 19

Bekendtgørelse nr. 518 af 25. juni 1999 indeholder i § 2, stk. 1, en bestemmelse om åbningsbalancen, der er videreført fra den tidligere bogføringsbekendtgørelses § 14, stk. 1. *Forslagets stk. 1, 1. pkt.*, viderefører denne bestemmelse. Det præciseres, at virksomheden i balancen skal medtage de aktiver og forpligtelser, der kan indregnes for denne regnskabsklasse, dvs. klasse A, altså efter forslagets § 20. Der er for virksomheder i denne klasse ikke krav om samme detaljerethed som for klasse B, jf. forslagets § 19, stk. 2.

Stk. 1, 2. pkt., supplerer med en tydeliggørelse af, hvornår en virksomhed anses for at have påbegyndt sine aktiviteter. Her bestemmes i overensstemmelse med forslaget til lovudkast i Betænkning nr. 1140 om Revision af bogføringslovgivningen (august 1988) og bemærkningerne hertil i betænkningens side 151, at aktiviteterne anses for påbegyndt på tidspunktet for en virksomheds stiftelse eller det tidspunkt forud herfor, hvor en erhvervsmæssig aktivitet henregnes til virksomheden. Dette er i overensstemmelse med praksis, f.eks. i forbindelse med stiftelse af selskab med overtagelse af bestående personlig virksomhed, hvor åbningsbalancen typisk lægges pr. tidspunktet for den overtagne virksomheds balance ultimo, der kan ligge bagud i tid i forhold til den formelle stiftelsesdato. Dette er også anerkendt i skattepraksis, der dog sætter tidsmæssige begrænsninger herfor. Hvor der ikke foreligger en sådan situation, vil der, hvis f.eks. anparter tegnes pr. stiftelsesdatoen, opstå en fordring på de tegnende stiftere, der her bliver virksomhedens første transaktion. Dette gælder ikke nødvendigvis for aktieselskaber, der stiftes i to tempi: udarbejdelse af stiftelsesoverenskomst efterfulgt af stiftende generalforsamling på et senere tidspunkt, men her kan der på generalforsamlingen blive henregnet forpligtelser m.v. til selskabet med virkning fra stiftelsen eller tidligere. I de fleste situationer vil situationen for aktieselskaber, hvis stiftelsesproces ikke er opdelt, dog stemme overens med den for anpartsselskaber. Forslaget tillader ikke at henskyde påbegyndelsesdagen til efter stiftelsesdagen, fra hvilken der vil være opstået behov for at kontere indskud på selskabskapitalen.

Reglerne om bogføringspligtiges årsregnskab i gældende bekendtgørelse nr. 518 af 25. juni 1999 foreskriver ikke skemaer for balance og resultatopgørelser. De sætter dog en række krav til, hvilke poster, der skal medtages. *Stk. 2* viderefører disse regler, dog således at de suppleres af enkelte yderligere mindstekrav.

Stk. 2, 1. pkt., kræver her, at virksomheden klassificerer resultatopgørelsen efter, hvad der passer til virk-

somhedens art og aktiviteternes omfang. Dette svarer også til gældende ret. *2. pkt.* kræver vedrørende balancen, at virksomheden skal anvende de i forslagets bilag 2, skema 1 og 2, fastsatte skemaers hovedposter og romertalsposter. Dette er reelt ingen skærpelse i forhold til ovennævnte bekendtgørelse, der i realiteten kræver poster med samme indhold. Der stilles ikke krav til yderligere specificering, men en sådan vil formentligt forekomme i de fleste tilfælde i praksis.

Desuden kræves det i stykkets *3. pkt.*, at virksomhedsdeltagernes indskud og andel i overskud eller underskud skal fremgå af opstillingerne. Er der tale om en virksomhed uden begrænset hæftelse, f.eks. en enkeltmandsvirksomhed, et interessent- eller kommanditselskab, kan der i egenkapitalen være behov for at udsondre kapitalkonto fra privatkonti. I kommanditselskaber er der også behov for at skelne mellem konti for komplementarer og for kommanditister. Oplysninger om bevægelserne kan fremgå af opgørelsen over bevægelser på egenkapitalen. Desuden skal uddelinger (udbytte, dividende og lignende) og udlodninger (f.eks. tilbagebetaling af indskud) fremgå.

I virksomhedsformer med begrænset ansvar er der et behov for særlig markering af overskudsuddelinger. I andelsselskaber kan der på grund af forskellig praksis være et problem med hensyn til at sondre mellem efterbetalinger i salgsforeninger og tilbagebetalinger i indkøbsforeninger fra overskudsuddeling til andelshaverne. Her kan også være særlig klassificering af renter af egenkapital, typisk særlige indskud i andelsvirksomheder. På basis af en anbefaling fra Regnskabsrådet kræver forslaget spørgsmålet om efterbetalinger m.v. belyst ved noteoplysninger. Dette krav er dog først udtrykkeligt anført i B-klassen, nærmere betegnet i §§ 53 og 62.

Forslaget forudsætter, at virksomheder med begrænset hæftelse, f.eks. aktieselskaber samt erhvervsdrivende fonde, som udgangspunkt altid indregner aktiver og forpligtelser, uanset om de er erhvervsmæssige eller ej. Men dette gælder ikke for private enkeltmandsvirksomheder eller personselskaber, f.eks. et interessentskab, se forslagets § 20, stk. 2. Forslagets *stk. 3* bestemmer for alle virksomheder, at indregnede ikke-erhvervsmæssige forhold skal klassificeres således, at de klart kan skelnes fra de erhvervsmæssige.

Til § 20

Forslagets stk. 1 indeholder en overordnet bestemmelse, der alene kræver, at virksomhedens aktiver og forpligtelser samt indtægter og omkostninger skal indregnes og måles systematisk og konsekvent i overensstemmelse med almindeligt anerkendte retningslinier under hensyntagen til virksomhedens art og omfang. Det er altså op til virksomhedens ledelse at udmønte denne brede bestemmelse. Det skal dog ske under skyldig hensyntagen til forslagets § 13, der vil sætte grænser for en alt for tendensiøs udlægning af de brede krav. Desuden gælder kravene om et retvisende billede og formåls- og kvalitetskrav fuldt ud for disse virksomheder. I praksis betyder det, at der næppe kan findes andre alternativer end at vælge mellem historisk kostpris som udgangspunkt i stil med § 33 i B-klassen og dagsværdi i stil med §§ 37 og 38 i B-klassen. Et kontantregnskab er f.eks. udelukket som følge af § 13, stk. 1, nr. 6. Det er så op til ledelsen, om den vil tage konsekvensen ved at bruge B-klassens indregnings- og måleregler eller blot tage sit udgangspunkt i en mere fri fremgangsmåde inden for rammerne af § 13. Man kan også forestille sig, at der for bestemte brancher er udviklet retningslinier, der er almindeligt anerkendte – anses som god regnskabsskik. Dette kendes f.eks. inden for landbruget. Retstilstanden er for de virksomheder, der vælger at følge reglerne i klasse A ikke synderligt anderledes end efter gældende ret, jf. bekendtgørelse nr. 518 af 25. juni 1999, § 2, stk. 3 og 8. Se også Regnskabsrådets rapport afsnit 8.3.

Virksomheder i regnskabsklasse A er overvejende enkeltmandsvirksomheder. *Stk. 2* giver disse virksomheder såvel som personselskaber (interessentskaber og kommanditselskaber m.v.) valget mellem på den ene side at indregne alle erhvervsmæssige og ikke-erhvervsmæssige aktiver og forpligtelser i balancen og på den anden side at nøjes med de erhvervsmæssige poster. Virksomheden kan vælge at indregne ikke-erhvervsmæssige aktiver og forpligtelser i en særskilt del af balancen. Dette svarer til gældende regler i bekendtgørelse nr. 518/99, der dog kun regulerer enkeltmandsvirksomheder. Se de særlige krav til private enkeltmandsvirksomheder i forslagets § 21. Der findes ikke tilsvarende krav til personselskaber i gældende lov og forslaget indfører ikke sådanne krav på dette område.

Til § 21

Forslagets § 21, stk. 1, stiller oplysningskrav vedrørende anvendt regnskabspraksis, der svarer til forslagets § 53, stk. 1, som altså kun er ret overordnede. I B-klassen udfyldes disse rammer, men det er mere frit for A-virksomhederne, hvordan de vil udfylde rammerne. Det følger af forslagets § 13, stk. 2, at det skal oplyses, hvis virksomheden f.eks. ændrer regnskabspraksis fra det ene år til det andet.

Stk. 2 sætter en række enkeltkrav, der alle svarer til krav i gældende ret, se bekendtgørelse nr. 518 af 25. juni 1999 § 2, stk. 3, stk. 4, 2. pkt., og stk. 6 og 7.

Som noget nyt foreskriver *stk. 3*, at virksomheder, der indehaves af en enkelt fuldt personlig ejer eller af ægtefæller tilsammen, skal oplyse, om virksomheden har undladt at oplyse om ikke-erhvervsmæssige forhold. Ligeledes skal der oplyses om, hvorledes der er taget hensyn til de indbyrdes formuemæssige forhold mellem ægtefællerne. Regnskabsrådet har fundet disse informationer væsentligt mere nyttige end egentlige opgørelser over den ikke-erhvervsmæssige formue eller aktivitet, der kan være svær at gengive overfor tredjemand på en meningsfyldt måde, hvis man ikke også skal oplyse om indregningsmetoder og målegrundlag. Dette skal også ses i lyset af FSR's Revisionsvejledning nr. 2, afsnit 2.1, hvorefter virksomhedsledelsen i enkeltmandsvirksomheder og lignende skal afgive en fuldstændighedserklæring. Dette hænger sammen med vanskelighederne ved at holde de erhvervsmæssige og ikke-erhvervsmæssige aktiver og forpligtelser fra hinanden.

Til § 22

Forslagets afsnit III med §§ 22 - 77 indeholder de regler, som virksomheder i klasse B skal efterleve udover reglerne i afsnit II for klasse A (§§ 18 - 21). Imidlertid er reglerne i klasse A af et sådant tilsnit, at det i realiteten kun er særreglerne om åbningsbalance og personvirksomheder med flere deltagere, der er relevante for virksomheder omfattet af klasse B. Disse bestemmelser suppleres naturligvis med de generelle krav om retvisende billede og grundlæggende forudsætninger m.v. i forslagets §§ 11 - 17. Derfor henvises der alene til § 19, stk. 1 og 3, samt § 20, stk. 2. Desuden kan virksomheder omfattet af klasse B anvende reglerne i klasse C og D, når blot det sker systematisk og konsekvent.

Generelt stilles der betydeligt større krav til årsrapporter for virksomheder i klasse B end i klasse A. Det skyldes bl.a., at virksomhederne i klasse B typisk har begrænset hæftelse – aktieselskaber, anpartsselskaber, partnerselskaber, erhvervsdrivende fonde, visse erhvervsdrivende virksomheder med begrænset ansvar samt interessentskaber og kommanditselskaber med kapitalselskaber som fuldt ansvarlige deltagere. Bortset fra erhvervsdrivende fonde og erhvervsdrivende virksomheder med begrænset ansvar, omfattet af §§ 3 og 4 i lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, er alle de nævnte virksomheder omfattet af 4. direktiv, der stiller mere end blot minimumskrav til regnskabsaflæggelsen, herunder også om regnskabsoffentlighed. Direktivets målgruppe er primært selskabsdeltagere og kreditorer i selskaber med begrænset ansvar.

I klasse B stilles der detaljerede krav til klassifikation, indregning og måling i resultatopgørelse og balance, ligesom oplysningskravene – noter og ledelsesberetning – også er omfattende. På afgørende punkter er der dog tale om lempeligere regler end dem, der gælder for virksomheder i klasse C og D. I modsætning til klasse A er der fuld regnskabspligt og pligt til at indsende en revideret årsrapport til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Samtidig implementerer stk. 1 4. direktivs artikel 2, stk. 1. Bestemmelsen er samtidig basis for implementeringen af 7. direktivs artikel 16, stk. 1, jf. forslagets § 117, stk. 1.

Stk. 2 fastsætter den praktiske regel, at en modervirksomhed i klasse B kan undlade at gentage oplysninger i noter og ledelsesberetning m.v., hvis disse i det væsentligste er identiske med tilsvarende oplysninger i koncernregnskabet.

Stk. 3 anviser nogle praktiske overgangsløsninger, der kan anvendes, når en virksomhed bevæger sig fra klasse A til klasse B.

Nr. 1 bestemmer, at aktivets værdi på det forrige års balancedag kan anses som kostpris. Denne værdi kan således som udgangspunkt anvendes ved første indregning, jf. forslagets § 36, når årsrapporten udarbejdes efter reglerne i klasse B. De herved benyttede indregningsmetoder og målegrundlag skal i så fald oplyses. Klasse B indeholder imidlertid en række bestemmelser om efterfølgende måling (værdiansættelse) af aktiver, som også "nye" virksomheder skal iagttage. Kostprisen kan således ikke i alle tilfælde uden videre anvendes som efterfølgende målegrundlag, jf. f.eks. forslagets §§ 37 og 38.

Hvis anvendelsen af stk. 3, nr. 1, fører til, at årsrapporten ikke giver et retvisende billede, skal der gives yderligere oplysninger, jf. forslagets § 11, stk. 2.

Nr. 2 tillader, at sammenligningstallene for forrige år ikke tilpasses, selvom disse ikke er direkte sammenlignelige med regnskabsårets tal. En manglende tilpasning skal oplyses og begrundes, jf. forslagets § 55, stk. 2.

Til § 23

Forslagets § 23 viderefører gældende lovs § 5, stk. 1, og gældende årsregnskabsbekendtgørelses § 2, stk. 1 - 4. Forslaget implementerer 4. direktivs artikel 4, stk. 1 - 3, artikel 8 - 10 og artikel 22 - 26.

Stk. 1 kræver, at virksomhedens resultatopgørelse og balance som udgangspunkt opstilles i overens-

stemmelse med de skemaer, som er optrykt i bilag 2. Samtidig kan virksomheden under visse betingelser tilpasse opstillingen for bedre at vise virksomhedens økonomiske stilling og udvikling.

Skemakravene er bundet af direktivet for at sikre en harmonisering af regnskabsopstillingerne i EU-landene. Ensartede regnskabsopstillinger antages sammen med ensartede værdiansættelsesmetoder, at gøre årsrapporterne lettere sammenlignelige, hvilket generelt er i regnskabsbrugernes og virksomhedernes interesse.

Det er ikke fundet nødvendigt at indføje en særlig bestemmelse til videreførelse af § 28, stk. 3, 1. pkt., i lov om erhvervsdrivende fonde i den gældende affattelse. Denne retstilstand skal fortsætte, allerede fordi forslagets § 19, stk. 3, foreskriver en adskillelse af erhvervsmæssige og ikke erhvervsmæssige forhold. For erhvervsdrivende fonde er det særligt relevant, at væsentlige handlinger af alménnyttig karaktér, som ikke bidrager til virksomhedens erhvervsmæssige resultat, ikke sammenblandes med erhvervsaktiviteter. Tilsvarende hensyn ligger bag reglen om, at fonde, der ikke selv har erhvervsaktiviteter, kan udeholdes af de af dem udarbejdede koncernregnskaber, jf. forslagets § 114, stk. 2, nr. 4. I visse tilfælde kan også selskaber have aktiviteter, der i regnskabsopstillingerne bør adskilles fra de øvrige aktiviteter.

Skemakravene for balancen er som hidtil udformet, så hovedposter er ført i kapitæler og mellemtotaler (samleposter), er markeret med romertal. De enkelte poster i balance og resultatopgørelse er arabertalsposter. Hovedposterne og romertalsposterne er efter *stk. 2* bundne, men virksomheden kan indføre en mere detaljeret opdeling og benævnelse af de enkelte arabertalsposter. Rækkefølgen må dog ikke ændres. Forslagets § 13, stk. 1, nr. 3, tillader virksomhederne at sammendrage ubetydelige arabertalsposter. *Stk. 3* tillader det tillige, hvis det fremmer regnskabsopstillingernes overskuelighed. Her kræver forslagets § 66, at de sammendragne tal vises i noterne.

På samme måde som gældende ret kræves i *stk. 4*, at opstilling og benævnelse af arabertalsposterne skal tilpasses den enkelte virksomhed, når dens særlige karakter gør det nødvendigt.

Forslagets stk. 5 bemyndiger Erhvervs- og Selskabsstyrelsen til at ændre på bilag 2, der indeholder opstillingsskemaerne. Bilagene er en del af loven og har derfor lovkraft. Bemyndigelsen er dog indskrænket til to hovedgrupper af tilfælde. Det ene er, hvis der er et særligt behov for at etablere særlige skemaer for særlige typer af virksomheder. Da der er indbygget mange frihedsgrader i lovens skemakrav, antages disse behov kun at ville opstå i meget exceptionelle tilfælde. Den anden gruppe af tilfælde er de situationer, hvor ændringer i markedsvilkår, såvel nationale som internationale, fører til særlige ændringsbehov. Mere sandsynligt er dog, at de internationale standarder, enten direkte eller indirekte ved deres betydning for de europæiske regnskabsdirektiver, kan føre til, at opstillingsskemaerne må tilpasses. Det forekommer ikke praktisk at skulle anvende almindelig procedure for lovændringer i sådanne tilfælde. Bestemmelsen er placeret i regnskabsklasse B, fordi de grundlæggende klassifikations- og opstillingskrav findes her.

Til § 24

Forslagets § 24 om sammenligningstal er grundlæggende for regnskabsbrugers bedømmelse af virksomhedens udviklingsretning og -hastighed. Selvom mere end ét års sammenligningstal i den forbindelse ville være hensigtsmæssigt, stiller *forslagets stk. 1* i lighed med gældende årsregnskabsbekendtgørelses § 3 og 4. direktivs artikel 4, stk. 4, kun krav om ét års sammenligningstal. Det skyldes, at udarbejdelsen af sammenligningstal kan være overordentligt krævende eller umuligt, særligt når væsentlige aktiviteter frasælges eller tilkøbes igennem flere år.

Efter *stk. 2* skal hverken balancen eller resultatopgørelse indeholde beløb på nul, hvis der intet er at vise for en post eller dens sammenligningstal. Dette gælder også for andre opstillinger.

Kravet om sammenligningstal gælder posterne i balance og resultatopgørelse. Forslaget indeholder endvidere enkelte bestemmelser, hvor sammenligningstal tillige kræves for noterne, jf. forslagets §§ 68, 69 og 96. Sammendrages poster i medfør af *stk. 3*, skal disse anføres særskilt i noterne tillige med sammenligningstal, jf. forslagets § 66. Udarbejdes pengestrømsopgørelse, jf. forslagets § 86, er der ligeledes krav om sammenligningstal. I forslagets § 101 er der tilsvarende stillet krav om sammenligningstal for hoved- og nøgletal, der indgår i ledelsesberetningen. Hér er dog krav om 4 års sammenligningstal fremfor kun ét år.

Ændrer virksomheden regnskabspraksis, opstillinger, monetær måleenhed eller regnskabsår, skal sammenligningstal tilpasses. Er tilpasning ikke mulig, skal det oplyses, jf. notekravet i forslagets § 55.

Tilkøb eller frasalg af aktiviteter skal ikke nødvendigvis medføre ændring af sammenligningstal, da sådanne tilkøb eller frasalg kan være helt naturlige for virksomheden. Foretager virksomheden ikke tilpasninger, skal der gives andre oplysninger, som mulig-

gør en sammenligning år for år, jf. forslagets § 55, stk. 1.

Til § 25

Forslagets § 25 præciserer, at balancen skal indeholde *indregnede* aktiver henholdsvis forpligtelser. Begrebet "indregning" er en oversættelse af det internationalt anvendte begreb "recognition", og er en modernisering af den terminologi, der anvendes i gældende lov. Indregnede aktiver og forpligtelser er blot et udtryk for de aktiver og forpligtelser, der er medtaget i balancen.

I bilag 1, C, nr. 1 og 5, defineres *aktiver* og *forpligtelser*. Disse definitioner er meget brede og tilsigter at sætte rammerne for, hvad der generelt skal forstås som aktiver og forpligtelser. Indførelsen af disse definitioner i loven har længe været efterlyst i praksis som rettesnor for, hvad der kan og skal indregnes i balancen.

Regnskabets elementer er defineret med baggrund i IASC's begrebsramme, men svarer i det store hele også til de definitioner, der er udviklet af FASB. Forslaget indeholder derfor de *samme rammer*, som er fastsat internationalt.

At et konkret forhold falder ind under definitionen på et aktiv eller en forpligtelse, er ikke ensbetydende med, at forholdet skal indregnes i balancen. Virksomheden kan som hovedregel kun indregne poster i balancen, som opfylder både definitionerne og indregningskriterierne.

Indregningskriterierne, som fremgår af forslagets § 33, fastslår, at alene de aktiver og forpligtelser, som kan måles pålideligt, tillades indregnet. Det betyder, at indregningen af aktiver og forpligtigelser kommer til at bestå af en ægte delmængde af de aktiver og forpligtelser, som definitionerne omfatter. Derved frasorteres mange aktiver og forpligtelser, som nok opfylder definitionerne, men som ikke opfylder kravene til pålidelighed. Formålet er at forhindre indregning af aktiver og forpligtelser, som hviler på et for spinkelt grundlag. De aktiver, der frasorteres, vil ofte være videnaktiver, dvs. organisatoriske og personalemæssige videnressourcer. Men også unikke varemærker og patenter kan risikere ikke at opfylde indregningskriterierne. Frasorterede aktiver og forpligtelser kan i stedet omtales i noter eller i årsberetningen.

De brede definitioner kan med fordel benyttes som udgangspunkt for omtalen i årsberetningen af virksomhedens videnressourcer, jf. forslagets § 99, nr. 2. De kan også benyttes som inspiration, hvis virksomheden udarbejder et egentligt videnregnskab, der indgår som en del af årsrapporten, jf. forslagets § 14. Definitionerne vil derved komme til at sætte rammerne for hele årsrapporten.

Begrebet "forpligtelser" omfatter både gældsforpligtelser og hensatte forpligtelser (hensættelser), jf. bilag 1, C, nr. 5 og 7. Det betyder, at den nuværende mulighed for at indregne hensættelser, der ikke er forpligtelser, fjernes.

Egenkapitalens størrelse bestemmes af forskellen mellem de indregnede aktivers henholdsvis forpligtelsers beløb.

Begrebet "passiver" er et samlebegreb for egenkapital og forpligtelser.

Til § 26

Forslagets § 26 svarer i sin helhed til gældende årsregnskabsbekendtgørelses § 5, og implementerer dele af 4. direktivs artikel 9 og 10.

Stk. 1 indebærer, at tilgodehavender, der er omsætningsaktiver, og som forfalder til betaling mere end ét år efter regnskabsårets udløb, anses for langfristede. Derved kompenseres i et vist omfang for den usystematik, der præger inddelingen i omsætnings- og anlægsaktiver i forhold til inddelingen i kort- og langfristede forpligtelser. Opdelingen i langfristede og kortfristede omsætningsaktiver fortæller regnskabsbruger om den tidsmæssige fordeling af nettoindbetalingerne. Derved opnås bedre forudsætninger for at kunne vurdere virksomhedens likviditetsforhold.

Stk. 2, hvorefter forudbetalinger fra kunder kan modregnes i posten "Varebeholdninger" henholdsvis posten "Igangværende arbejder for fremmed regning", er en undtagelse fra det generelle modregningsforbud i forslagets § 13, stk. 1, nr. 8. Med denne formulering præciserer forslaget, at modregning fortsat kan finde sted i posten "Igangværende arbejder for fremmed regning", uanset at posten i balancen er flyttet fra romertalsposten "Varebeholdninger" til romertalsposten "Tilgodehavender".

I modsætning til § 5 i gældende årsregnskabsbekendtgørelse kræves, at der skal være en sammenhæng mellem den modtagne forudbetaling og varebeholdningen henholdsvis det igangværende arbejde. Dette krav har også normalt været opfyldt i praksis. Modtagne forudbetalinger fra kunder kan som hidtil også klassificeres som forpligtelse i balancen, da virksomheden har en forpligtelse til at yde f.eks. varer og tjenesteydelser til tredjemand i en kommende periode.

Stk. 3 betyder, at forpligtelser skal klassificeres efter forfaldstidspunktet (likviditetskriteriet), så forpligtelser, der forfalder til betaling inden for et år, anses

for kortfristede, medens andre forpligtelser anses for langfristede.

Til § 27

Forslagets § 27 viderefører gældende årsregnskabslovs § 18 om periodeafgrænsningsposter m.v. og implementerer 4. direktivs artikel 18 og 21.

Stk. 1 vedrører forhold, der på balancetidspunktet skal klassificeres som henholdsvis periodeafgrænsningsposter eller tilgodehavender under aktiver. Periodeafgrænsningsposter under aktiver vil typisk bestå af forudbetalt husleje, forsikringspræmier, renter etc., som i overensstemmelse med det almindelige periodiseringsprincip først skal indregnes som omkostninger i efterfølgende års resultatopgørelse. Der er således i realiteten tale om "udgifter", som virksomheden har afholdt senest på balancedagen, men som endnu ikke er omkostningsført i resultatopgørelsen, jf. bemærkningerne til § 28.

Stk. 2 vedrører forhold, der på balancetidspunktet skal klassificeres som gældsforpligtelser. Periodeafgrænsningsposter under gældsforpligtelser vedrører modtagne beløb, der først skal indregnes som indtægter i efterfølgende års resultatopgørelse. Modtagne forudbetalinger fra kunder skal dog opføres under den dertil beregnede post, medmindre der modregnes, jf. forslagets § 26.

Da periodeafgrænsningsposterne under henholdsvis aktiver og forpligtelser kan dække over en række særegne forhold, skal virksomheder i regnskabsklasse C forklare om posternes indhold i noterne, jf. forslagets §§ 88, stk. 2, og 91.

Til § 28

Bilag 1, C, nr. 10 og 12 definerer elementerne i resultatopgørelsen, nemlig *indtægter* og *omkostninger*. Efter definitionerne er indtægter og omkostninger direkte afledt af indregningen og målingen af aktiver og forpligtelser. Det indebærer, at resultatopgørelsen som udgangspunkt kommer til at tjene som en specifikation – en forklaring – af de værdiændringer, der opstår i balancen. Indtægter og omkostninger skal klassificeres – specificeres – i overensstemmelse med skemakravene i bilag 2, skema 3 og 4. Derved får regnskabsbruger lettere ved at lokalisere kilderne til virksomhedens værditilvækst. Forhold, der ikke medfører ændringer i værdien af aktiver eller forpligtelser, får ikke indvirkning på resultatopgørelsens udsagn.

Alle værdiændringer i balancen, som medfører ændring i egenkapitalen, vil som hovedregel indgå i resultatopgørelsen. Der er dog visse undtagelser. Forslagets § 49 afskærer visse indtægter fra at blive indregnet i resultatopgørelsen, da ikke alle indtægter anses for indtjent. Denne modifikation er et udslag af forsigtighedsgrundsætningen, som stammer fra 4. direktiv. Også visse nærmere specificerede omkostninger må ikke indregnes i resultatopgørelsen, men skal indregnes direkte på egenkapitalen.

Værdiændringer som følge af indskud og udtræk fra ejerne i form af ændringer i selskabskapitalen og udlodning af udbytte kan ligeledes ikke indregnes i resultatopgørelsen. Baggrunden er, at sådanne værdiændringer ikke har at gøre med virksomhedens præstationsevne, samt at virksomheden i denne sammenhæng traditionelt ikke betragtes som en særskilt entitet adskilt fra ejerne. Der henvises til bemærkningerne til forslagets § 49.

Begreberne "omkostninger" og "udgifter" er ofte blevet anvendt i flæng. Der er tradition for i dansk regnskabspraksis at benævne periodiserede udgifter for omkostninger, men herudover eksisterer der ikke blandt praktikere en entydig forståelse af begrebernes indhold.

Omkostningsbegrebet, som dette er defineret i bilag 1, C, nr. 12, er udtryk for et fald i egenkapitalen forårsaget af en ændring i aktivernes værdi eller en stigning i forpligtelserne. Det følger af definitionen, at omkostninger ikke nødvendigvis opstår i den periode, hvori virksomheden anskaffer ressourcer eller påtager sig forpligtelser. Hvis ikke ressourceanskaffelsen eller forpligtelsen medfører fald i egenkapitalen, er der således ikke tale om en omkostning. Der vil derimod være tale om en "udgift". Udgiften opstår på det tidspunkt, hvor virksomheden erhverver ressourcer og dermed påtager sig en forpligtelse til at betale for ressourcen. Udgiften svarer beløbsmæssigt til ressourcens kostpris, dvs. det beløb, som før eller siden skal betales.

Nogle udgifter vil blive omkostningsført i resultatopgørelsen i det regnskabsår, de er afholdt. Andre vil – som følge af definitionen på aktiver og det grundlæggende periodiseringsprincip – blive indregnet som aktiver i balancen, og først i efterfølgende år blive indregnet som omkostninger i resultatopgørelsen.

Lovforslaget definerer imidlertid ikke begrebet "udgift" nærmere. Efter Regnskabsrådets anbefaling benyttes i forslaget konsekvent begrebet "omkostninger" – i visse tilfælde også, hvor begrebet "udgifter" ville være mere dækkende. Det er imidlertid vanskeligt at indføre en stringent sondring mellem "omkostninger" og "udgifter" i regnskabsreguleringen, ikke mindst på grund af den i praksis divergerende forstå-

else af begrebet omkostninger og sprogbrugen i 4. direktiv.

F.eks. er begrebet indirekte produktionsomkostninger (IPO) i praksis så indarbejdet, at det ikke er fundet hensigtsmæssigt at lade forslaget anvende andre benævnelser for dette forhold. I virksomhedernes interne regnskab opfattes begrebet "omkostning" traditionelt som "forbrug" af ressourcer, uanset om dette forbrug i den eksterne regnskabsrapportering er blevet omkostningsført i resultatopgørelsen eller indregnet som del af aktiverne i balancen. I henhold til definitionen på omkostninger i forslagets bilag 1, C, nr. 12, er der strengt taget ikke tale om "omkostninger" før de aktiverede "IPO´er" indregnes som omkostninger i resultatopgørelsen, og dermed – bortset fra de tilhørende indtægter - forårsager fald i egenkapitalen. Indtil da, er der strengt taget tale om aktiverede indirekte produktionsudgifter. Som nævnt anvender forslaget ikke begrebet udgifter.

Den artsopdelte resultatopgørelse, som har baggrund i 4. direktiv, bygger på en systematik, hvor visse arabertalsposter i regnskabsskemaerne ikke entydigt kan benævnes som enten "omkostninger" eller "udgifter". Ses resultatopgørelsens poster under ét, vil resultatopgørelsen dog også her reelt bestå af "omkostninger" og "indtægter", således som disse begreber er defineret i forslaget.

Til § 29

Forslagets § 29 præciserer i lighed med gældende årsregnskabsbekendtgørelses § 7 indholdet af konkrete poster i den funktionsopdelte resultatopgørelse.

Stk. 1 bestemmer, at den funktionsopdelte resultatopgørelse skal belastes med de omkostninger, der i produktionen er medgået til at producere "solgte" varer og tjenesteydelser. Ressourcer der afholdes til at producere varer og tjenesteydelser, der endnu ikke er "solgt" - og dermed indgået i nettoomsætningen - skal normalt indregnes i balancen som varebeholdninger eller igangværende arbejder. Indtægterne matches således med produktionsomkostninger. Derved kan regnskabsbruger umiddelbart sammenholde størrelsen af produktionsomkostningerne i forhold til salgsværdien heraf, og derved få et indtryk af virksomhedens produktivitet.

Produktionsomkostninger består af såvel direkte som indirekte produktionsomkostninger. Da virksomheder i klasse B ikke har pligt til at indregne indirekte produktionsomkostninger på de enkelte produkter, indregnes disse omkostninger som periodeomkostninger, medmindre virksomheden her vælger at følge reglerne i regnskabsklasse C.

Den funktionsopdelte resultatopgørelse indeholder – i modsætning til den artsopdelte – ikke særskilte poster for afskrivninger og personaleomkostninger. *Stk. 2* bestemmer derfor, at disse omkostningsarter skal fordeles som henholdsvis produktions-, distributions-, og administrationsomkostninger, således at de i resultatopgørelsen indeholdes i de nævnte funktioner.

Fordelingen af omkostninger, der er indirekte i forhold til de tre funktioner – Produktion, Distribution og Administration – skal ske udfra fordelingsnøgler, der fastsættes af virksomheden selv på ensartet måde år for år (konsistens).

Bestemmelsen implementerer 4. direktivs artikel 25.

Til § 30

Forslagets § 30 præciserer hvilke indtægter og omkostninger, der skal klassificeres som ekstraordinære poster.

Internationalt er muligheden for at klassificere forhold som ekstraordinære blevet mere begrænset i de senere år, jf. IAS 8. Det skyldes primært misbrug eller misforståelse af reglerne, hvor ledelser har indregnet negative forhold som ekstraordinære for at forbedre det ordinære resultat og tilkendegive, at det negative ikke er tilbagevendende, eller for at give regnskabsbruger det indtryk, at ledelsen ikke har haft indflydelse på den negative udvikling.

Bestemmelsen markerer, at de samme ekstraordinære forhold normalt ikke kan forventes at forekomme igen. Hvad der skal forstås ved virksomhedens ordinære drift må afgøres udfra den konkrete situation. En virksomheds vedtægts- eller aftalemæssige formål giver sjældent meget vejledning. Eksempler på ekstraordinære poster kan være omkostninger, der er resultatet af en naturkatastrofe i et område, hvor sådanne ikke normalt kan forventes, eller ekspropriation af aktiver.

Ekstraordinære poster må adskilles fra poster, der omhandler sekundære aktiviteter. Sekundære aktiviteter er ordinære aktiviteter, der er jævnligt tilbagevendende, men som ligger udenfor virksomhedens primære drift, dvs. udenfor det felt, hvor virksomheden har til hensigt at indtjene langt den overvejende del af sit overskud. Eksempler på sekundære aktiviteter er virksomhedens interne kantinedrift eller ferieboliger for medarbejderne.

Usædvanlige forhold adskiller sig fra ekstraordinære forhold ved at kunne komme til udtryk gennem såvel ordinære som ekstraordinære poster. Udgangspunktet er dog, at de skal henregnes til ordinære po-

ster, og virksomhedens ledelse må påvise det ekstraordinære i forholdene, hvis de skal komme til udtryk gennem de ekstraordinære poster. Usædvanlige forhold kan være forhold, som forvrider udsagn om selskabets drift eller forringer muligheden for sammenligninger med hensyn til resultat og egenkapital. Der kan f.eks. være tale om større engangsindtægter eller -omkostninger. Se kravet i forslagets § 77 om omtale af usædvanlige forhold, der kan have påvirket indregningen eller målingen.

Bestemmelsen implementerer 4. direktivs artikel 29, stk. 1.

Til § 31

Efter *forslagets § 31* skal bestyrelsens forslag til fordeling af årets resultat placeres i tilknytning til resultatopgørelsen. Beløbet skal tillige klassificeres som en særlig post i egenkapitalen. Sidstnævnte gælder tilsvarende for renter, hvis beløb er afhængig af udbyttets størrelse.

Efter gældende lovs § 56, stk. 6, er der valgfrihed mellem at placere forslaget i tilknytning til balancen eller resultatopgørelsen, hvis ikke det placeres i årsberetningen. Forslået udbytte skal efter gældende ret endvidere indregnes som en gældspost i balancen.

Forslagets § 48 giver fortsat mulighed for – uanset definitionen på forpligtelser, men tilladt af 4. direktivs artikel 6 – at indregne forslag til udbytte som en forpligtelse i balancen. Efter den seneste ajourføring af IAS 10 er denne metode ikke længere tilladt internationalt.

Uanset valg af metode, må fordelingen af årets resultat ikke indgå i selve resultatopgørelsen, da fordelingen ikke er en omkostning, jf. forslagets § 49, stk. 3.

Til § 32

I lighed med gældende årsregnskabslovs § 64c foreslås det tilladt, at små og mellemstore virksomheder, hvis særlige konkurrencemæssige forhold tilsiger det, kan sammendrage visse poster i resultatopgørelsen, så nettoomsætningen derved ikke vises. Bestemmelsen implementerer 4. direktivs artikel 27, jf. artikel 12. Baggrunden for at udelade en så væsentlig oplysning af resultatopgørelsen er, at oplysning om nettoomsætningens størrelse og de tilhørende produktionsomkostninger traditionelt anses for at kunne skade virksomheden i sin konkurrence med andre virksomheder.

Undtagelsesmuligheden har været misbrugt, fordi virksomheder tilsyneladende har undladt nøjere at vurdere, hvad der skal til, for at den konkrete virksomhed risikerer at lide skade i konkurrencemæssig henseende. I mange tilfælde er undtagelsen derfor blevet benyttet uretmæssigt.

Det fremgår af Regnskabsrådets rapport afsnit 10.4.1, at oplysning om nettoomsætning m.v. er af så væsentlig betydning, at oplysningen kun skal kunne undlades, hvis virksomheden virkelig kan påvise, at oplysningen reelt kan være til skade for virksomhedens afsætningsmuligheder og indtjening. En henvisning til mulige fremtidige konkurrenter, som slet ikke eksisterer på markedet i dag, er f.eks. ikke tilstrækkelig. En monopolvirksomhed vil derfor ikke kunne benytte undtagelsen.

Det er vanskeligt at forestille sig, at mere end et fåtal af virksomheder retmæssigt vil kunne benytte undtagelsen, eftersom virksomhedens stilling i konkurrencemæssig henseende først og fremmest afgøres af virksomhedens egen effektivitet. Konkurrenter vil dog kunne spore virksomhedens fortjenstmargin i et marked, hvor der er få konkurrenter. Hér kan det være berettiget at sammendrage posterne.

Ofte ligger virksomhedens konkurrenter inde med omtrentlige oplysninger om dens nettoomsætning. Er der formodning herfor, kan oplysning herom i årsrapporten næppe skade virksomheden og kan derfor ikke udelades.

Revisor skal ved sin revision kritisk efterprøve ledelsens opfattelse af reel og påviselig skade.

Til § 33

Forslagets § 33, stk. 1 og 2, fastsætter kriterierne for indregning af aktiver og forpligtelser i balancen, og implementerer dermed dele af 4. direktivs artikel 9 og 10. Bestemmelsen fastslår, at aktiver og forpligtelser, der opfylder definitionen i bilag 1, C, nr. 1 og 5, kun skal og må indregnes i balancen, hvis værdien heraf kan måles pålideligt. Dette stemmer overens med forslagets § 12, stk. 3, om kvalitetskravene til årsrapporten. Kravet om pålidelighed begrænser derved de aktiver og forpligtelser, der tillades medtaget i balancen.

Hverken definitionen på aktiver eller indregningskriterierne i *stk. 1* stiller krav om ejerskab til aktivet som betingelse for aktivering. I overensstemmelse med substanskriteriet i § 13, stk. 1, nr. 2, hvorefter der skal tages hensyn til de reelle forhold, og ikke blot formaliteter, vil en virksomheds faktiske kontrol over og benyttelse af et aktiv således kunne medføre aktiveringspligt. Pligten må især forventes at få betydning for virksomheder, som har indgået aftaler om finansiel leasing. Forslaget regulerer ikke området nærmere, men kræver visse oplysninger i noterne, så regn-

skabsbruger får kendskab til virksomhedens behandling af bl.a. leasede aktiver, jf. forslagets § 60 og § 64.

Der eksisterer på nuværende tidspunkt ikke en dansk regnskabsvejledning der vedrører behandling af leasing. Indtil området bliver afklaret, kan der hentes inspiration i IAS 17. I denne standard sondres mellem finansiel leasing og operationel leasing. Ved finansiel leasing overføres alle væsentlige risici og brugsrettigheder knyttet til besiddelsen af et aktiv til leasingtager, uanset at den juridiske ejendomsret fortsat tilkommer leasinggiver. I realiteten svarer sådanne leasingarrangementer til en lånefinansieret anskaffelse af aktivet, dog med den formelle – juridiske – forskel, at ejendomsretten til aktivet forbliver hos leasinggiver. Et finansielt leaset aktiv skal i overensstemmelse med de økonomiske realiteter indregnes i leasingtagers årsregnskab som et anlægsaktiv. Den tilhørende betalingsforpligtelse skal indregnes som gældsforpligtelse.

Forslagets bestemmelser om indregning af aktiver og forpligtelser må ses i sammenhæng med bestemmelserne om måling. De grundliggende måleregler i forslagets § 36 - der også finder anvendelse på indregnede aktiver, der ikke ejes af virksomheden - gælder, medmindre der i de følgende paragraffer foretages afvigelser herfra.

Spørgsmålet om indregning og måling af aktiver og forpligtelser har været underkastet en grundig behandling i Regnskabsrådet, da kriterierne for indregning og metoderne for måling har stor betydning for årsregnskabets udvisende, og dermed for de beslutninger, som regnskabsbruger foretager på dette grundlag. Regnskabsrådet er generelt af den opfattelse, at balancen så vidt muligt skal afspejle aktivernes og forpligtelsernes aktuelle værdier.

Forslaget indebærer, at alle erhvervede aktiver normalt skal indregnes som aktiver. Endvidere vil en række internt fremstillede anlægs- og omsætningsaktiver kunne indregnes til kostpris, dvs. medgåede omkostninger. Omvendt vil virksomheden skulle omkostningsføre erhvervelser, der viser sig ikke at opfylde definitionen på aktiver, f.eks. fordi der er tale om et fejlkøb. Sidstnævnte erhvervelser vil under alle omstændigheder indgå i resultatopgørelsen, jf. definitionen på omkostninger i bilag 1, C, nr. 12.

At alle erhvervede aktiver som udgangspunkt skal indregnes betyder, at erhvervede immaterielle aktiver – herunder goodwill, der hidrører fra erhvervelse af en virksomhed eller en aktivitet – også skal indregnes.

De senere år har den såkaldte "straksafskrivning" af koncerngoodwill, der stammer fra overtagelse af en anden virksomhed, været stærkt kritiseret i såvel medier som i regnskabsfaglige kredse. Forslaget fjerner den mulighed, der i dag eksisterer for at "straksafskrive" koncerngoodwill direkte på egenkapitalen. Denne metode indebærer nemlig, at regnskabsbruger ikke får mulighed for at vurdere forholdet mellem goodwill og afkast af investeringen i virksomheden ligesom eventuelle fejltagelser, der skulle nedskrives over resultatet, ofte "drukner" i straksafskrivningen over egenkapitalen. Regnskabsbruger kan derfor ikke bedømme, om virksomhedens ledelse har disponeret fornuftigt ved at betale en merværdi – goodwill – ved erhvervelse af en anden virksomhed. Muligheden for at bedømme virksomhedens ledelse – forvaltningskontrol – anses for et centralt formål med årsregnskabet, jf. forslagets § 12, stk. 2.

Fremover vil erhvervet goodwill, såvel aktivitets- som koncerngoodwill, derfor skulle indregnes som et aktiv og afskrives over resultatopgørelsen. Hvor et aktie- eller anpartsselskab stiftes med indskud af en bestående personlig virksomhed, fastsættes ofte en goodwill, der i så fald skal behandles på samme måde. Men er det i stiftelsesgrundlaget forudsat, at der ikke skal vederlægges for goodwill, vil de nødvendige betingelser for at indregne goodwill ikke være tilstede, dvs. konstatering af værdien af goodwill ved en kostpris. Forholdet ligner situationen i forslagets § 121, stk. 2, jf. § 123.

Forslagets § 33, stk. 1, kræver ikke, men tillader indregning af visse *immaterielle aktiver*, selvom de er oparbejdet af virksomheden selv. Det drejer sig om internt oparbejdede immaterielle rettigheder, såsom patenter, koncessioner, varemærker og lignende rettigheder. Kravet om pålidelighed gælder også ved indregning af rettigheder. Her er tale om rettigheder, der har opnået en vis beskyttelse, eller som er af en sådan beskaffenhed, at deres eksistens også beror på andre end virksomheden, f.eks. de koncessionerende myndigheder. Det er her alene *rettigheder*, der tillades indregnet, og ikke andre typer immaterielle aktiver, f.eks. internt oparbejdet goodwill. Forslaget udvider muligheden for at indregne rettigheder i forhold til gældende lovs § 19, der kun tillader indregning af rettigheder, der er erhvervet mod vederlag.

Også udviklingsprojekter kan indregnes. Her foreligger Regnskabsvejledning nr. 7, der i stort omfang svarer til IAS 38. Ressourcer medgået til "forskning" kan fortsat ikke indregnes som aktiv, men skal omkostningsføres over resultatopgørelsen. Indregningen af udviklingsprojekter skal ske systematisk og konsekvent og kan alene ske inden for rammerne af reglerne i klasse C, dvs. hvor udviklingsprojektet angår en pro-

ces eller et produkt, jf. forslagets § 83. Ved at markere særlige betingelser understreger forslaget dér, at man skal være særlig forsigtig ved anvendelse af bestemmelsen. Der er da i praksis også en tilbøjelighed til at kræve mere med hensyn til pålidelighed for immaterielle aktiver og i særdeleshed for internt oparbejdede aktiver, såsom udviklingsprojekter og rettigheder. Se bemærkningerne til forslagets § 83.

Muligheden for at undlade indregning af udviklingsprojekter gælder ikke blot projekter, der udvikles i virksomheden, men også projekter, der for virksomhedens regning udvikles af en anden virksomhed ("outsourcing").

Andre immaterielle aktiver, der er oparbejdede af virksomhedens selv, kan ikke indregnes. Denne begrænsning skyldes, at indregning i et vist omfang ikke er tilladt efter direktiverne og samtidig heller ikke accepteres internationalt. Ofte vil sådanne aktiver heller ikke kunne måles pålideligt. Men målbarheden er utvivlsomt større, end praksis kunne tyde på, og der arbejdes på at forøge mulighederne for indregning. Vælger virksomheden at indregne rettigheder, er tidspunktet for indregning principielt det tidspunkt, hvor virksomheden opnår rettigheden. Dette sker f.eks. for patenters og varemærkers vedkommende på tidspunktet for registrering i Patent- og Varemærkestyrelsen eller anden lignende institution, der beskytter virksomhedens rettighed. Koncessioner opnås på tidspunktet for tildelingen. Ligger der en udviklingsaktivitet til grund for opnåelsen af rettighederne, vil der være tale om et udviklingsprojekt, som kan – for klasse C og D skal – aktiveres.

Målingen af rettigheder på indregningstidspunktet sker til kostpris, dvs. som minimum til direkte medgåede omkostninger, jf. § 40. Indirekte medgåede omkostninger skal indregnes i kostprisen, hvis virksomheden omfattes af klasse C, jf. § 82. Afskrivningen af immaterielle aktiver påbegyndes i det år, indregningen sker, og foregår over brugstiden, dog ikke længere end 20 år. Der er nedskrivningspligt, hvis genindvindingsværdien er lavere end den regnskabsmæssige værdi, jf. forslagets § 42, medens det ikke er tilladt at opskrive værdien, jf. forslagets § 41.

Generelt er denne mulighed for at aktivere ikke tiltænkt at gå videre end den aktiveringspligt, som findes i IAS 38. I IAS 38 er der allerede foretaget afgrænsninger af, hvad der kan indregnes under hensyntagen til pålideligheden. Vælger virksomheden at indregne disse internt oparbejdede aktiver, skal det ske systematisk og konsekvent, således at alle rettigheder, der kan måles pålideligt, indregnes.

Stk. 2 omhandler indregning af forpligtelser, herunder hensatte forpligtelser. Det er nyt, at der opstilles generelle indregningskriterier for forpligtelser. Indregningskriterierne får den konsekvens, at alle forpligtelser, der opfylder indregningskriterierne, skal indregnes. Tilsvarende indebærer indregningskriterierne, at muligheden for at indregne ikke-forpligtelser fjernes.

En virksomheds tildeling af aktieoptioner til selskabets ledelse eller medarbejdere er et andet eksempel på en forpligtelse, der skal indregnes, hvis værdien af forpligtelsen kan opgøres pålideligt. Se også forslagets § 69, der indebærer, at sådanne aktieoptioner til ledelsen skal omtales yderligere i noterne.

Stk. 3 markerer den ene del af forsigtighedsgrundsætningen i gældende lovs § 26, stk. 1, nr. 3, der implementerer 4. direktivs artikel 31, stk. 1, litra c, litra bb og cc. Denne del af forsigtighedsprincippet angår indregning og måling af aktiver og forpligtelser og tjener til, at sikre regnskabsbrugerne mod for optimistiske værdiansættelser, hvor der som følge af forholdets natur kan være tvivl. Princippet har altid været anset for en nødvendighed for at moderere lederes og ejeres tendens til overoptimisme, og for at beskytte kreditorerne mod, at ejerne får udbetalt for stort et udbytte.

Forslagets § 49 implementerer den anden del af forsigtighedsgrundsætningen ved at regulere, hvilke *værdistigninger*, der kan indregnes som indtægt i resultatopgørelsen.

Det er væsentligt at præcisere, at *stk. 3* indebærer, at der skal tages hensyn til alle forudsigelige risici og tab, *som er opstået i løbet af regnskabsåret*, men som først viser sig efter balancedagen. Der er derfor ikke tale om, at bestemmelsen kræver – endsige giver mulighed for – at indregne omkostninger, der vedrører fremtiden. Bestemmelsen er således i fuld overensstemmelse med periodiseringsprincippet i § 13, stk. 1, nr. 6. Det er således fortsat ikke tilladt at indregne f.eks. risici for ændringer i valutakurser. Sådanne reservationer til fremtidige omkostninger kan ske ved at danne en reserve som en særlig post på egenkapitalen.

Uanset stk. 3 ikke omtaler værdi*stigninger*, som først viser sig efter balancedagen, men som klart er indtruffet i regnskabsåret, vil sådanne værdistigninger som følge af det generelle periodiseringsprincip påvirke årsrapporten.

Den gældende lovs § 38, som implementerer 4. direktivs artikel 38 indebærer, at materielle anlægsaktiver samt råvarer og hjælpemidler, hvis værdi er nogenlunde konstant, og som løbende fornys, kan måles til en konstant værdi fra år til år. Her er tale om en sær-

lig undtagelse til de generelle regler om indregning og måling af aktiver hver for sig, jf. forslagets § 13, stk. 1, nr. 8. Da undtagelsen i overensstemmelse med 4. direktiv kun kan anvendes på ubetydelige poster, er den overflødig, jf. forslagets § 13, stk. 1, nr. 3. Forekommer en sådan ubetydelig post med konstant værdi, kan virksomheden altså fortsat undlade at foretage værdireguleringer m.v. også uden en særlig tilladelse i loven, medmindre der forekommer flere sådanne poster, jf. § 13, stk. 1, nr. 3, 2. pkt., hvorefter flere forhold, som tilsammen ikke er ubetydelige, skal behandles som betydelige forhold.

Til § 34

Forslagets § 34 indebærer, at en virksomhed i sit årsregnskab kan pro rata konsolidere fælles ledede virksomheder. Det betyder, at virksomheden post for post i aktiver, forpligtelser, indtægter og omkostninger sammenlægger tallene fra sin egen aktivitet med den til ejerandelen knyttede forholdsmæssige andel af den fælles ledede virksomheds tilsvarende poster.

Muligheden for at pro rata konsolidere i årsregnskabet er et alternativ, som virksomheden kan tilvælge, hvis virksomheden foruden deltagelse i ledelsen hæfter med hele sin formue for den fælles virksomheds samlede forpligtelser eller en afgrænset del. Er den fælles ledede virksomhed organiseret som et aktieselskab eller i anden selskabsform, hvor hæftelsen er begrænset, kan pro rata konsolideringen ikke benyttes i årsregnskabet. En fælles ledet virksomhed kan ikke være en dattervirksomhed, da forslaget netop forudsætter, at virksomheden ledes fælles med andre, således at ingen af virksomhedsdeltagerne har bestemmende indflydelse over den fælles ledede virksomhed. Derimod kan den fælles ledede virksomhed meget vel opfylde betingelserne for at være associeret i bilag 1, B, nr. 1. Er dette tilfældet kan virksomheden i klasse B frivilligt vælge at optage kapitalandelen i den fælles ledede virksomhed efter den i klasse C og D krævede indre værdis metode (equity-metoden).

Det er væsentligt, at aktiver, forpligtelser, indtægter og omkostninger i den fælles ledede virksomhed indregnes og måles i forhold til den rapporterende virksomheds regnskabspraksis, således som det også gælder ved almindelig konsolidering i et koncernregnskab. Kan dette i væsentligt omfang ikke ske, må pro rata konsolidering ikke foretages.

Til § 35

Forslagets § 35, 1. pkt., bestemmer, at egne kapitalandele kan indregnes som aktiver i balancen. Forslaget viderefører derved den eksisterende mulighed i den gældende årsregnskabslovs § 39 for at indregne egne aktier og anparter med en værdi.

Adgangen til at erhverve egne aktier er begrænset i aktieselskabslovens kapitel 8 og forbudt i anpartsselskabsloven med undtagelse af lovbestemt indløsningspligt. De selskabsretlige regler er en undtagelse til princippet om, at den tegnede kapital ikke kan tilbagebetales til selskabsdeltagerne uden at nedsætte kapitalen, hvilket principielt ikke kan ske udenom generalforsamlingen.

Internationalt anses egne kapitalandele ikke som aktiver. Forslagets indregningsmulighed stemmer derfor ikke overens med IAS-standarderne, således som de autoritativt er fortolket af Standard Interpretation Committee, jf. Interpretation no. 16. Selvom 2. direktiv og 4. direktivs artikel 46, stk. 2 og 3, anerkender indregning til værdi, tillader ikke alle EU-lande indregning af egne kapitalandele. Det må derfor forventes, at mange internationalt orienterede selskaber vil være tilbageholdende med at benytte muligheden for indregning med værdi.

Egne kapitalandele bør som udgangspunkt ikke indregnes med værdi i selskabets balance. Ved erhvervelsen bør et beløb svarende til kostprisen derfor fragå egenkapitalens frie reserver. Det hænger godt sammen med, at selskabet kun kan erhverve egne kapitalandele, hvis erhvervelsen kan rummes inden for de frie reserver, jf. aktieselskabslovens § 48, stk. 4. Erhvervelsen må ikke reducere selskabskapitalen, da denne ikke ændrer sig ved opkøb af egne kapitalandele. Efterfølgende ændringer i aktiernes børskurs eller markedsværdi indvirker ikke på årsrapportens udvisende. En efterfølgende afhændelse af aktierne påvirker egenkapitalen direkte og passerer derfor ikke resultatopgørelsen, jf. forslagets § 49, stk. 2, nr. 2.

Egne kapitalandele, der indgår i et selskabs portefølje af værdipapirer, kan imidlertid - set fra selskabets synspunkt - betragtes som aktiver, da kapitalandelene repræsenterer fremtidige økonomiske fordele på lige fod med andre værdipapirer. Forslagets mulighed for at indregne egne kapitalandele i balancen er tiltænkt sådanne situationer, hvor selskabet har til hensigt at handle med de egne kapitalandele for at opnå indtægter.

Indregnes egne kapitalandele i balancen, skal det ske til kostpris. Egne kapitalandele kan ikke opskrives, jf. forbudet i forslagets *stk. 2,* men skal nedskrives til en lavere nettorealiationsværdi, jf. forslagets § 46, stk. 2. Indtægter eller omkostninger, der opstår ved afhændelse af disse egne kapitalandele, skal indregnes i resultatopgørelsen, jf. § 49, stk. 2, nr. 2, mod-

sætningsvis. Den regnskabsmæssige behandling af egne kapitalandele skal beskrives i afsnittet om anvendt regnskabspraksis, jf. forslagets § 53.

Selskabernes mulighed for at udbetale udbytte er ikke afhængig af, hvilke metoder der benyttes til indregning og måling af egne kapitalandele, da indregning med værdi kræver, at selskabet samtidig binder et tilsvarende beløb på en særlig reserve på egenkapitalen, der ikke kan benyttes til udbytte eller fondsemission. Det sidste fremgår af forslagets stk. 1, 2. pkt., sammenholdt med den for virksomhedsformerne særlige lovgivning. Der henvises her for aktieselskabers vedkommende til forslaget til følgelovens § 1, nr. 10, 11 og 25. Reserven skal altid følge størrelsen af det samlede aktiverede beløb. Reserven skal efter stk. 1, 3. og 4. pkt., reduceres eller opløses, hvis de egne aktier annulleres eller realiseres, nedskrives eller ikke længere indregnes med værdi. Også i andre virksomhedsformer end aktieselskaber kan egne kapitalandele forekomme. Det er fundet mest hensigtsmæssigt i forhold til den gældende lovs § 39 at udstrække reglen til også at omfatte disse egne kapitalandele. Anpartsselskaber må ikke eje eller besidde egne anparter. Derimod findes der ikke lovbestemte forbud mod egne kapitalandele i en række andre virksomhedsformer. Se forslagets § 76, som kræver oplysninger om selskabets beholdning af egne kapitalandele og bevægelser inden for regnskabsperioden. Oplysningskravet gælder uanset, hvorledes virksomheden indregner og måler beholdningen af egne kapitalandele. Se også forslagets § 69, hvorefter der skal oplyses om særlige incitamentsprogrammer for ledelsen, f.eks. i form af kapitalandele i virksomheden.

Til § 36

Forslagets § 33 angiver de betingelser – indregningskriterier - der skal være opfyldt for at et aktiv eller en forpligtelse kan og skal indregnes i balancen, mens *forslagets § 36* angiver til hvilken værdi, aktivet eller forpligtelsen som udgangspunkt skal indregnes. Forslaget viderefører de nuværende regler i gældende lovs § 27 for måling ved første gangs indregning af aktiver og forpligtelser til kostpris. For måling af aktiver efter første indregning er reglen stadig kostpris, men her forekommer der i andre bestemmelser i dette kapitel en række variationer. Forpligtelser måles efter første indregning til nettorealisationsværdi, dvs. summen af de fremtidige nettoudbetalinger, der skal ydes i forpligtelsens levetid. Også her findes undtagelser. Sondringen mellem første gangs og efterfølgende måling af forpligtelserne følger herved de opstillede retningslinier i IAS-standarderne. Hverken gældende lov eller direktiverne indeholder direkte en sådan sondring.

Reglen om måling af aktiver til kostpris modificeres af kravet om afskrivning og nedskrivning samt om muligheden for opskrivning i forslagets §§ 41 - 43 og 46. Endvidere modificeres kravet af § 37 i de situationer, hvor såvel finansielle aktiver som forpligtelser i visse tilfælde skal måles til dagsværdi eller amortiseret kostpris, og af § 38 med måling af poster vedrørende investeringsaktiviteter som hovedaktivitet samt hovedaktivitet med biologiske aktiver, til dagsværdi.

Til § 37

Forslagets § 37, stk. 1, foreslår som noget nyt, at finansielle aktiver, som virksomheden ikke agter at beholde til udløb, skal måles til dagsværdi efter første indregning. Det drejer sig om alle finansielle aktiver, herunder afledte finansielle aktivinstrumenter, som virksomheden anskaffer sig med henblik på afhændelse før instrumentets aftalemæssigt fastsatte udløb. Handelsporteføljer, spekulative investeringer eller midlertidig placering af overskydende likviditet i finansielle aktivinstrumenter vil typisk være finansielle aktiver, der forventes handlet før udløb. Det er også nyt, at finansielle forpligtelser efter første indregning skal måles til dagsværdi. Det gælder de forpligtelser, som virksomheden har til hensigt at videresælge, dvs. typisk finansielle kontrakter, eller indfri før aftalens fastsatte udløb. Der kan f.eks. være tale om valutaterminskontrakter, gælds- og pantebreve, rentekontrakter og optioner, som samtidig ikke benyttes til sikring af andre forpligtelser eller aktiver. *Stk. 2* foreslår endvidere som noget nyt, at finansielle forpligtelser, som virksomheden agter at skylde til deres udløb, samt finansielle aktiver, som den ligeledes agter at beholde til udløb, efter første indregning måles til amortiseret kostpris.

Reglerne om dagsværdier for disse finansielle aktiver og forpligtelser forventes indført i direktiverne ved en ændring af 4. og 7. direktiv, som i stort omfang stemmer overens med IAS 39 om indregning og måling af finansielle instrumenter. Se her den særlige ikrafttrædelsesbestemmelse i forslagets § 165, stk. 5, der skal sikre, at dagsværdireglerne i § 37 ikke tages i brug, før ændringsdirektivet er gennemført.

Begrebet dagsværdi defineres i bilag 1, D, nr. 2, som det beløb, hvormed et aktiv kan udveksles eller en forpligtelse kan udlignes ved transaktioner mellem af hinanden uafhængige parter. Bortset fra på anskaffelsestidspunktet, vil historiske kostpriser derfor ikke udtrykke dagsværdien. I Norge benyttes synonymt

med dagsværdi udtrykket "virkelig verdi" og i internationale regnskabsstandarder "fair value".

Opgørelsen af dagsværdien er en proces, der tilsigter at finde den reelle salgsværdi af aktiver og forpligtelser. Processen beskrives i *stk. 1, 2. - 4. pkt.* Kan der ikke konstateres en salgsværdi på et velfungerende marked, og kan der ikke beregnes en rimeligt pålidelig tilnærmet salgsværdi for aktiver eller forpligtelser eller disses enkelte bestanddele, skal de finansielle aktiver og forpligtelser måles efter hovedreglen for måling af aktiver og forpligtelser i forslagets § 36, dvs. henholdsvis kostpris og nettorealisationsværdi.

Dagsværdi er således ikke et fast målegrundlag, men snarere en målsætning og proces, der gennemføres af virksomheden for at nå frem til det mest relevante – og samtidig efter omstændighederne mest pålidelige – målegrundlag for aktivet henholdsvis forpligtelsen.

Skal aktiver og forpligtelser måles til dagsværdi, benyttes salgsværdien på markedet, hvis markedet er velfungerende. For mange finansielle aktiver og forpligtelser eksisterer velfungerende markeder – f.eks. en fondsbørs eller en autoriseret markedsplads – som løbende fastsætter værdier for disse. Det gælder bl.a. for aktivernes vedkommende børsnoterede aktier og obligationer, fastforrentede pantebreve, valutabeholdninger, futures og optioner. For forpligtelsernes vedkommende er der navnlig tale om obligationslån, fastforrentede pante- og gældsbreve, "commercial papers", futures og optioner og forpligtelser til at levere råvarer, der er noteret på en varebørs.

I de situationer, hvor der ikke eksisterer et velfungerende marked, skal virksomheden efter bedste evne benytte alternative grundlag til at måle værdierne til tilnærmet salgsværdi. Det er ikke muligt éntydigt at pege på den bedste metode, men et finansielt instrument vil f.eks. ofte kunne måles til en diskonteret værdi med enten markedsrenten (nutidsværdien) eller den fastsatte rente (matematisk kursværdi) som diskonteringsfaktor. For finansielle virksomheder, f.eks. forsikringsvirksomheder, der ikke er omfattet af forslaget, består anerkendte metoder, der i visse sammenhænge kan anvendes på virksomheder omfattet af lovforslaget. En nærmere regulering af dagsværdi-begrebet bør ske ved udstedelse af standarder, jf. forslagets § 136.

Virksomhedens obligationsgæld vil skulle reguleres til dagsværdi i de tilfælde, hvor virksomheden har til hensigt at opnå gevinster ved løbende konvertering af lånene. Har virksomheden ingen overvejelser om at opnå gevinster ved konvertering, er der ikke tale om en handels- eller spekulationssituation. Gældsforpligtelsen skal i stedet reguleres til amortiseret kostpris efter stk. 2.

Stk. 2 fastsætter ligeledes som nyt, at de finansielle aktiver, som virksomheden agter at beholde til udløb, efter første indregning måles til amortiseret kostpris. Finansielle forpligtelser, som virksomheden ikke vil indfri, videresælge eller frigøre sig fra inden forpligtelsens fastsatte udløb, skal efter første indregning ligeledes måles til amortiseret kostpris. Se definitionen heraf i bilag 1, D, nr. 1.

Kravet om måling til amortiseret kostpris retter sig primært mod finansielle anlægsaktiver og langfristede forpligtelser. Metoden indebærer, at et finansielt aktiv indregnes til anskaffelsesprisen med tillæg eller fradrag af de værdibevægelser, der fremkommer som følge af forkortelsen af restløbetiden. Dette vil betyde en løbende indregning af kursgevinst eller -tab fra det finansielle aktivs aktuelle værdi på anskaffelsestidspunktet op til eller ned mod kurs pari på tidspunktet for aktivets udløb. Normalt – som også fremhævet af IAS 39 – beregnes bevægelserne på basis af en konstant effektiv rente. De årlige ændringer af kursværdien som følge af løbetidsforkortelsen (matematisk kursregulering) opgøres på grundlag af anskaffelsesbeløbet, som hvert år reguleres i takt med forkortelsen af restløbetiden.

Hvor der ikke forekommer sådanne værdibevægelser, f.eks. i værdipapirer med variabel rente, er beregningen ukompliceret, fordi der ikke skal tillægges eller fradrages værdibevægelser. Her bliver der i realiteten tale om måling til kostpris eller nettorealisationsværdi. For f.eks. kortfristede tilgodehavender fra salg eller tjensteydelser vil kravet om amortiseret kostpris ikke medføre reelle ændringer i gældende regnskabspraksis.

Det forudsættes naturligvis, at afdrag og nedskrivninger – altså udover en nedadgående værdibevægelse som følge af værdiforskellen på tidspunkterne for anskaffelse og udløb – fragår et finansielt aktivs værdi, jf. her definitionen i bilag 1, D, nr. 1.

Dette kan illustreres ved anskaffelse af obligationer, hvor obligationer med en nominel rente under den effektive markedsrente handles til kurser under pari, uanset de indfries til pari. Omvendt handles obligationer med en nominel rente over den effektive markedsrente til kurser over pari. Frem mod tidspunktet for udtrækning vil kursen med uændret effektivt renteniveau gradvis nærme sig pari og det er denne kursregulering, der skal opgøres og indregnes hvert år efter metoden i forslaget. Der foretages her en op- eller

nedskrivning af anskaffelsesværdien, således at forskellen mellem denne og pariværdien systematisk indsnævres over obligationens løbetid.

Hvor der forudsættes en konstant effektiv rente, vil opgørelsen af den matematiske kursregulering være upåvirket af svingninger i markedsrenten. Ved udtræk i perioden skal der opgøres en gevinst eller et tab i forhold til den regulerede værdi.

For finansielle forpligtelser, f.eks. i form af obligationslån, er det forskellen mellem obligationernes hovedstol og kursværdien på optagelsestidspunktet, der skal kursreguleres (amortiseres) over lånets løbetid.

Denne værdiansættelsesmetode har i øvrigt i mange år været anvendt af danske livsforsikringsselskaber i forbindelse med værdiansættelse af fastforrentede værdipapirer.

I henhold til forslagets *stk. 3* gælder kravet om måling til dagsværdi eller amortiseret kostpris dog ikke kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder. Se dog forslagets § 84, stk. 5. Disse aktivposter kan måles til kostpris, jf. § 36, opskrives til dagsværdi, jf. §§ 41 og 46, eller måles til indre værdi, jf. § 84. Uanset valg af målegrundlag, skal målingen ske systematisk og konsekvent, jf. § 7, stk. 5, sidste pkt. Egne kapitalandele skal måles til kostpris, i det omfang de aktiveres efter forslagets § 35.

Til § 38

Forslagets § 38, stk. 1, indfører som noget nyt særregler for virksomheder, der driver investeringsaktiviteter som hovedaktivitet. Forslagets særregler hér kan altså ikke anvendes på andre virksomheders eventuelle særlige porteføljer af investeringsobjekter, f.eks. investeringsejendomme.

I almindelighed volder det ikke problemer at identificere aktiver som egnede investeringsobjekter, hvad enten det drejer sig om råstoffer eller om finansielle værdipapirer. Det følger af stykkets 2. pkt., at kravet om hovedaktivitet går på investeringsaktiviteten og ikke på investeringsobjekterne. En investeringsvirksomhed kan derfor investere i såvel værdipapirer (finansielle aktiver) som råvarer og investeringsejendomme og være omfattet af bestemmelsen, selvom indregning og måling af de finansielle aktiver (og forpligtelser) er reguleret i § 37 og ikke i § 38.

Investeringsejendomme kan derimod være vanskeligere at fastlægge som egnede investeringsobjekter. Det drejer sig i særlig grad om, hvorvidt der for objekterne findes et velfungerende marked, jf. bemærkningerne herom til forslagets § 37. Er objekterne noteret på en varebørs eller finansiel børs, synes vurderingen ikke vanskelig. Drejer det sig om beboelsesejendomme, anses markedsvilkårene for at være tilsvarende egnede til at gøre anvendelsen af en dagsværdi i form af en salgsværdi relevant.

På samme måde kan nogle erhvervsejendomme være egnede investeringsobjekter og relativt nemt måles til dagsværdi, medens andre er af en så speciel karakter, at der næppe kan findes et marked for dem. I praksis og efter Regnskabsvejledning 10 anses domicilejendomme dog som udgangspunkt ikke for investeringsejendomme. Forslaget søger ikke at give nærmere definitioner på investeringsejendomme, men overlader dette tillige med andre spørgsmål vedrørende investeringsejendomme til regulering ved regnskabsstandarder med baggrund i IAS 40.

IASC har i april 2000 udsendt en standard, IAS 40, for investeringsejendomme og samtidigt ophævet IAS 25. I Danmark er en regnskabsvejledning for investeringsejendomme netop ved at blive færdiggjort. Den internationale debat har handlet om, hvorvidt indtægter og omkostninger, herunder de reguleringer, som målegrundlaget foranlediger, skal indregnes i resultatopgørelsen eller skal tages direkte på egenkapitalen. Lovforslaget forudsætter, at reguleringerne til dagsværdi, såvel positive som negative, skal tages over resultatopgørelsen, jf. forslagets § 49.

Forslaget foreskriver, at investeringsaktiver skal måles til dagsværdi. Anvendelsen af dagsværdier betyder, at der – i lighed med finansielle aktiver – ikke skal afskrives på aktiverne. Dog foreskrives, at nettoopregulering af investeringsaktiverne - i modsætning til behandlingen af finansielle aktiver og forpligtelser efter forslagets § 37 - skal optages i en reserve i egenkapitalen, som vil være bundet i aktie- og anpartsselskaber, jf. f.eks. forslaget til følgelovens § 1, nr. 25, og § 2, nr. 11. I modsætning til forslagets § 37 forudsætter anvendelse af dagsværdi ikke en direktivændring, da anvendelse af dagsværdier (markedsværdier) i 4. direktivs artikel 60 særskilt er tilladt for virksomheder, hvis hovedaktivitet er investering som forudsat i forslagets § 38.

Hovedaktivitet med biologisk omdannelse af levende dyr og planter med henblik på salg, forbrug eller avl kan efter *forslagets stk. 2* ligeledes måles til disse aktivers dagsværdi. Her er det kun det biologiske aktiv, der kan måles til dagsværdi. Herved opstår en forskel mellem praksis for landbrugsvirksomheder, der benytter reglerne i klasse A og landbrugsvirksomheder, der anvender reglerne i klasse B, fordi de er aktie- eller anpartsselskaber. Forskellen er uundgåelig, fordi 4. direktiv ville sætte sig i vejen for at behandle f.eks.

immaterielle aktiver, såsom mælkekvoter, til dagsværdi. At tage biologiske aktiver op til dagsværdi er ikke udtrykkeligt tilladt efter 4. direktiv, men her er tale om en aktivitet, der ikke var forudsat ved direktivets vedtagelse i 1978, således at anvendelsen af dagsværdi hér ikke kan kaldes direktivstridig. Det ville også være uhensigtsmæssigt, at landbrugsvirksomheder, der er startet i form af en enkeltmandsvirksomhed, skulle forlade dagsværdigrundlaget, fordi de omdannedes til anpartsselskab.

Forslagets brede affattelse: "biologiske aktiver" gør det anvendeligt på mere end landbrug. Her kan også være tale om skov- eller plantagedrift, gartneri og lignende. Der er med forslaget ikke tænkt på produktion, hvor biologiske processer kun indgår som en del af produktionen. Forslaget søger ikke at regulere den regnskabsmæssige behandling af biologiske aktiviteter. Her må forventes, at det udkast til en standard, som er under udarbejdelse hos IASC, kan bidrage til udvikling af praksis og standarder for dette område.

Forslagets stk. 4 fastsætter regler om binding af nettoopreguleringerne. Positive reguleringer med fradrag af negative reguleringer skal indregnes på særskilte reserver for dagsværdi på investeringsaktiver henholdsvis biologiske aktiver. Der er således tale om netto-opreguleringsreserver, hvor regnskabsårets værdistigninger og værdifald inden for gruppen af omfattede aktiver kan modregnes. Den med reguleringen forbundne udskudte skat skal indregnes som hensat forpligtelse. Reserverne kan ikke elimineres med underskud eller formindskes på anden måde. Hvis de aktiver, der ligger til grund for reguleringen realiseres, udgår af driften eller nedreguleres til en lavere dagsværdi, skal reserven dog opløses eller formindskes med tilsvarende beløb. Dette svarer stort set til betingelserne i forslagets § 41, der omhandler opskrivning af materielle anlægsaktiver og visse finansielle aktiver. Der er der dog tale om bruttoopskrivninger, som skal bindes direkte på egenkapitalen uden at passere resultatopgørelsen.

Forslaget tilsigter kun at give rammebestemmelser for området, som skal udfyldes med standarder, jf. bemærkningerne herom til forslagets § 136. Regnskabsvejledningen vedrørende investeringsejendomme, der må forventes at ligge tæt op ad den nye IAS 40, forudsættes at beskæftige sig med en række enkeltheder, herunder hvilke ejendomme, der kan anerkendes som investeringsejendomme. Her følges lovens indskrænkning til virksomheder med investering som hovedaktivitet.

Investeringsobjekterne kan vanskeligt indregnes som enten anlægs- eller omsætningsaktiver. Det vil være tilladt at tillempe skemaerne til disse særlige forhold, jf. forslagets § 23, stk. 4.

Til § 39

Forslagets § 39, stk. 1, foreskriver som noget nyt, at monetære balanceposter skal omregnes til balancedagens valutakurs. Andre balanceposter skal måles til transaktionskursen. Dette gælder også for transaktionerne. Har aktiver og forpligtelser efter anskaffelsen været genstand for en omvurdering, f.eks. nedskrivning eller opskrivning, skal kursen på tidspunktet for omvurderingen anvendes. Dette er helt i overensstemmelse med såvel den danske Regnskabsvejledning 9 som IAS 21. Ved omregningen opstår et positivt eller negativt forskelsbeløb. Forslaget kommer ikke ind herpå, da det ved tavshed herom følger, at forslagets hovedregel om indregning i resultatopgørelsen finder anvendelse på forskelsbeløbene.

Stk. 2 omhandler den situation, hvor virksomheden skal omregne poster i fremmed valuta fra selvstændige udenlandske enheder – f.eks. filialer – til brug for virksomhedens årsregnskab. Anvendt på koncernregnskabet vil reglen især have betydning for udenlandske dattervirksomheder og filialer, som ikke er løbende integrerede i modervirksomhedens pengestrømme. Det kan forekomme, at f.eks. en udenlandsk filial eller – i en koncern - udenlandsk dattervirksomhed foretager alle betalinger og modtager alle indtægter i den pågældende fremmede mønt, samt at virksomheden, der måske foretager alle investeringer og afholder alle omkostninger i det pågældende udland, ikke har fælles pengestrømme med modervirksomheden eller koncernens kernevirksomheder. Her foreskrives i overensstemmelse med IAS 21 og Regnskabsvejledning 9, at omregning af balanceposterne skal ske til balancedagens kurs, og at forskelsbeløb indregnes direkte på egenkapitalen og altså ikke over resultatopgørelsen, således som det ellers er lovens og standardernes hovedregel.

Forslaget skal ses i lyset af de mere generelle bestemmelser om den monetære måleenhed i forslagets § 16 og er en af de rammebestemmelser, der foreslås for områder, der hidtil ikke har været reguleret i loven. Udover de nævnte bestemmelser foreslås ikke detailregler for valutaomregning, da disse forudsættes fastsat i regnskabsstandarder, jf. forslagets § 136. Der henvises til bemærkningerne til denne paragraf.

Til § 40

I bilag 1, C, nr. 2 og 3 videreføres den eksisterende afgrænsning af anlægs- og omsætningsaktiver, som er fastsat i gældende årsregnskabslovs § 16. Det er vig-

tigt at være opmærksom på, at hverken definitionen eller indregningskriterierne forudsætter ejerskab til aktivet. I overensstemmelse med definitionen på aktiver og med substanskriteriet i forslagets § 13, stk. 1, nr. 2, kan råden over aktiver – brug – også være tilstrækkelig, når blot virksomheden effektivt råder over aktivet. Afgrænsningen mellem anlægs- og omsætningsaktiver er af betydning for, hvordan aktiverne klassificeres i balancen, og dermed af betydning for regnskabsbrugers mulighed for at bedømme omfanget af virksomhedens produktionsapparat og driftsrisiko. Om betydningen og anderledes opdelinger i IAS 1, se Regnskabsrådets rapport, afsnit 7.7.2.

Medens aktiverne opdeles efter formål, opdeles forpligtelserne efter likviditet, jf. forslagets § 26, stk. 3. Der er derved ikke samme klassifikationssystem i begge sider af balancen. Denne usystematik er direktivbundet.

Forslagets § 40, der implementerer 4. direktivs artikel 35, stk. 2 - 4, jf. stk. 1, litra c, præciserer, hvilke omkostninger, der må indgå i kostprisen for et materielt anlægsaktiv. Reglen uddyber derfor forslagets § 36, som indeholder en generel regel om indregning til kostpris. Forslaget anvender alene udtrykket "kostpris", der skal dække såvel "anskaffelsespris" som "kostpris" i gældende lovs § 27. Anvendelse af et fælles udtryk er også i overensstemmelse med international praksis og almindelig dansk regnskabspraksis. Kostpris er defineret i bilag 1, D, nr. 6, som det beløb, der er ydet som vederlag for et aktiv, uanset dette er anskaffet fra en ekstern part eller internt fremstillet.

Forslaget viderefører gældende lovs § 27 og indebærer i anskaffelsessituationen, at kostprisen for aktivet fastsættes til de samlede omkostninger, virksomheden har ved anskaffelsen. Det betyder, at alle medgåede omkostninger frem til tidspunktet for ibrugtagning skal indregnes. De samlede omkostninger i form af afskrivninger indregnes efterfølgende i resultatopgørelsen – principielt i de perioder, hvor indtægterne erhverves.

Tages aktivet ikke i brug fra det tidspunkt, hvor det er klart til brug, kan omkostninger, der knytter sig til tomgangsperioden, ikke medregnes, da sådanne omkostninger principielt ikke er foranlediget af anskaffelsen, men af andre – typisk uforudsete – omstændigheder. Omkostninger, der vedrører perioden efter tidspunktet for ibrugtagning, må ikke indregnes i aktivet, men skal i stedet omkostningsføres som periodeomkostninger.

Hvor virksomheden selv fremstiller aktivet, medregnes de omkostninger, som direkte kan henregnes til aktivet. Hér forlanger forslaget – i lighed med gældende lov - ikke, at værdien for aktivet fastsættes udfra mere end de direkte medgåede omkostninger. Et sådant krav kunne være vanskeligt for virksomheden at opfylde, da der skal etableres fordelingsnøgler, der kan fordele de indirekte omkostninger på de fremstillede aktiver. Ved direkte medgåede omkostninger forstås omkostninger, der relaterer sig direkte til de fremstillede enheder, typisk løn og råvarer. Indirekte produktionsomkostninger skal ikke medregnes i klasse B, men kræves indregnet i klasse C. Virksomheder i klasse B kan frivilligt indregne indirekte omkostninger og hér anvende forslagets § 82.

Spild og svind i produktionen udover det forkalkulerede samt omkostninger, der skyldes mindre erfaring i fremstillingen eller forlænget fremstillingstid, må ikke indgå i kostprisen. Tilsvarende vil et selvfremstillet aktiv næppe kunne optages til en kostpris, der overstiger anskaffelsesprisen for et tilsvarende aktiv på markedet, fordi en kostpris, der overstiger markedsprisen, normalt vil være udtryk for en ineffektiv produktion, der ikke skaber værdier og derfor ikke berettiger til aktivering.

Forslaget tillader, at virksomheden indregner renter af kapital, der er lånt til at finansiere fremstillingen, i kostprisen. De renter, der tillades indregnet, skal være direkte knyttet til et konkret materielt anlægsaktivs fremstillingsperiode, f.eks. renter af byggelån ved opførelsen af en ejendom.

Finansielt leasede aktiver, der indregnes i balancen, skal i lighed med andre anlægsaktiver som udgangspunkt måles til kostpris. Kostprisen kan her opgøres som det samlede beløb, der i henhold til leasingaftalen skal betales for leasing af aktivet. Strækker leasingperioden sig over en årrække, bør de fastsatte ydelser tilbagediskonteres, således at aktivets værdi i realiteten måles som kapitalværdien af den tilhørende forpligtelse.

Til § 41

Forslagets § 41 viderefører adgangen til at opskrive materielle anlægsaktiver og kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder i gældende lov § 30, stk. 1 - 4, og 4. direktivs artikel 33. Opskrivning er et af de væsentlige værdibaserede elementer i lovforslaget, der også indeholder regler om løbende værdiregulering af finansielle aktiver, investeringsaktiver og levende dyr og planter, ligesom benyttelsen af indre værdi for kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder indeholder et element af opskrivning.

Som noget nyt fastsættes et primært opskrivningsmål: dagsværdien. Processen for at finde dagsværdi er den samme som for finansielle aktiver, jf. forslagets § 37, stk. 1. Eksisterer der et velfungerende marked for aktivet, vil dagsværdien svare til markedets salgsværdi. Såfremt der ikke eksisterer et sådant marked, og der ej heller kan opnås en tilnærmet salgsværdi, kan virksomheden vælge at anvende genanskaffelsesværdien eller nettorealisationsværdien, jf. forslagets *stk. 2*. Formålet med årsregnskabet indebærer, at uvæsentlige værdistigninger ikke nødvendigvis skal indregnes, selvom virksomheden generelt har valgt at opskrive. Dagsværdiprocessen indebærer, at der ikke længere stilles krav om "varighed", når værdistigninger skal indregnes. Direktivet kræver ikke dette.

Opskrivninger af materielle anlægsaktiver og kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder er fortsat frivillige, selvom opskrivninger er nødvendige i det egentlige værdibaserede regnskabssystem, som loven generelt forsøger at tilnærme sig. Imidlertid er tvungne opskrivninger på materielle anlægsaktiver ej heller påkrævet efter IAS 16, endsige Regnskabsvejledning 10. Endvidere kræver valg af opskrivninger af materielle anlægsaktiver, at virksomheden løbende (år for år) vurderer dagsværdien for hvert enkelt af de opskrevne aktiver, hvilket ofte vil være forbundet med stor usikkerhed. Ved opskrivninger tillades således ikke at benytte indtægtsskabelsesgrupper som omtalt i forslagets § 42 (cash-generating-units) i forbindelse med nedskrivninger. Det skyldes, at virksomheden ved benyttelse heraf ved opskrivninger risikerer at indregne egen oparbejdet goodwill, hvilket er i strid med såvel 4. direktiv som de internationale regnskabsstandarder.

Der er ikke tvivl om, at opskrivning fremmer regnskabsbrugers muligheder for at bedømme ledelsens præstationer (forvaltningskontrol) og også i et vist omfang prognoseudsagnet. Man må derfor forvente, at virksomhederne – i hvert fald de mest innovative og fremmelige – vil benytte opskrivninger på de materielle anlægsaktiver, hvor det er muligt at opgøre en pålidelig dagsværdi. Det vil ofte være tilfældet for ejendomme og maskiner, hvor der eksisterer velfungerende markeder.

Accepten af at kunne (og dermed at skulle) opskrive er en del af virksomhedens regnskabspraksis. Det betyder, at vurdering og opskrivning baseres på et systematisk grundlag og skal ske aktiv for aktiv og for samtlige aktiver inden for samme kategori af anlægsaktiver. Det indebærer således, at der skal være konsekvens i opskrivningerne, der principielt skal ske hvert år. Tilfældige og principløse opskrivninger er ikke tilladte og ville i øvrigt også forvride årsregnskabets neutralitet og konsistens. Opskrivning alene med henblik på at skabe reserver til anvendelse til udstedelse af fondsaktier, undgåelse af kapitaltabssituation og lignende er derfor klart ikke tilladt.

Foretages der opskrivning, forøges aktivets afskrivningsgrundlag. Afskrivningsgrundlaget fordeles systematisk over aktivets resterende brugstid. En opskrivning vil derfor medføre forøgede afskrivninger i de enkelte år af den resterende brugstid.

Stk. 3 kræver, at opskrivningen skal indgå direkte på egenkapitalen, dvs. uden at passere resultatopgørelsen. Beløbet skal bindes på en særlig reserve, der ikke kan benyttes til udbytte, til udlodning eller til dækning af underskud. Bindingskravet på egenkapitalen skyldes 4. direktivs artikel 33. Den del af opskrivningen, som udgøres af en udskudt skatteforpligtelse, skal dog indregnes som en hensat forpligtelse, jf. stk. 3, 3. pkt., nr. 3. Realiseres aktivet, eller udgår det af virksomhedens drift, skal opskrivningsreserven opløses, jf. forslagets stk. 3, 3. pkt., nr. 1. Hovedreglen er her, at opskrivningsreserven overføres direkte til egenkapitalens frie reserver, eftersom realiseringen ikke skaber nogen indtægt, jf. definitionen på indtægter i bilag 1, C, nr. 10. Den var en ikke-realiseret indtægt i året for den opskrevne værdistigning. Gevinsten fremgår herefter af opgørelsen over bevægelser på egenkapitalen som et overført beløb mellem 2 egenkapitalposter. Denne behandling stemmer overens med reglerne i IAS 16 og mulighederne i Regnskabsvejledning 10. Bortfalder forudsætningen for opskrivningen eller en del af denne – som følge af, at værdien ændres nedad på grund af ændret regnskabsmæssigt skøn i henhold til forslagets § 52 – skal opskrivningen respektivt en del af denne tilbageføres, jf. forslagets stk. 3, 3. pkt., nr. 4.

Ændring af virksomhedens regnskabspraksis med henblik på at benytte opskrivningssystemet behandles i overensstemmelse med forslagets §§ 13, stk. 2, og 51. Det betyder, at ændringen skal begrundes konkret og fyldestgørende med oplysning om, hvilken beløbsmæssig indvirkning fravigelsen har på virksomhedens aktiver og passiver, finansielle stilling og resultatet. Endvidere skal den samlede beløbsmæssige effekt af praksisændringen indgå i virksomhedens egenkapital og samtidig bindes som en opskrivningsreserve, jf. § 51, stk. 2. Efterfølgende opskrivninger behandles også efter forslagets § 41.

Ønsker virksomheden at ændre regnskabspraksis, så der ikke længere opskrives, kræver dette en god begrundelse, fordi benyttelsen af opskrivninger generelt

forudsættes at være i regnskabsbrugers interesse og også normalt forudsættes bedre at give et retvisende billede. På den anden side må opskrivninger baseres på et forsvarligt grundlag, så regnskabsbruger kan fæstne lid til værdierne (pålidelighed). Skifter de pågældende aktivers markeder karakter, så effektiviteten i markedet reduceres betydeligt, vil det kunne være en grund til at skifte regnskabspraksis uden opskrivning. Det samme gælder, hvis ændringer i markedet betyder, at virksomhedens omkostninger til vurdering af aktiverne stiger betragteligt. En ændring af selve aktivernes karakter, f.eks. en ejendom, hvor der indlægges væsentlige særlige installationer, eller en maskine, der ombygges, så den bliver unik, kan også være en gyldig grund. Forslagets § 13, stk. 1, nr. 4 (neutralitet), forbyder, at virksomheden ændrer praksis, blot fordi resultatet ellers ville vise et underskud.

Aktieselskabsloven og anpartsselskabsloven tillader – i lighed med reglerne i dag – at overføre opskrivningsreserven til virksomhedskapitalen. Se her følgelovforslagets § 1, nr. 10, og § 2, nr. 7. Den udskudte skatteforpligtelse overføres ikke, da denne ikke er en del af opskrivningsreserven og ofte stadigvæk vil være hensat forpligtelse baseret på aktivets opskrevne værdi. På samme måde gælder der forbud mod at anvende reserven til uddeling af udbytte og til udlodning, jf. følgelovsforslagets § 1, nr. 25 hhv. nr. 11, og § 2, nr. 11 hhv. nr. 12. Endvidere fremgår det af stk. 3, 2. pkt., at reserven ikke kan anvendes til eliminering af underskud.

Selskabskapitalen har normalt været anset for bundet efter strengere kriterier end opskrivningsreserven. En nedsættelse af selskabskapitalen kræver nemlig indrykning af proklama i overensstemmelse med reglerne i selskabslovene. På den anden side kan selskabskapital nedsættes og nedsættelsesbeløbet tilbagebetales til virksomhedsdeltagerne. Dette er ikke tilladt for opskrivningsreserven. Beslutter virksomheden derfor at overføre opskrivningsreserver til selskabskapitalen, samtidig med at virksomheden nedsætter eller har til hensigt at nedsætte selskabskapitalen ved udlodning til ejerne, må det betragtes som en omgåelse af reglerne om binding af beløbet.

Direktiverne giver fortsat ikke mulighed for at opskrive immaterielle anlægsaktiver. Derfor indeholder forslaget ikke adgang hertil. Forbudet er præciseret i stk. 1, sidste pkt. Direktivets forbud mod opskrivning af immaterielle anlægsaktiver indebærer ikke nogen modstrid med de internationale regnskabsstandarder, men forbudet medfører, at virksomhederne ikke kan udnytte den – trods alt begrænsede – mulighed for opskrivninger, der er givet i IAS 38.

Den store forsigtighed med hensyn til opskrivning af immaterielle aktiver skyldes, at disse ikke fysiske aktiver af regnskabsbrugere og virksomheder ofte – måske fejlagtigt - ikke opfattes som så værdifaste som materielle anlægsaktiver. Der er dog næppe tvivl om, at udviklingen med tiden vil skabe bedre markeder for omsætning af immaterielle aktiver. Denne udvikling kan på sigt meget vel føre til, at mange flere immaterielle aktiver vil kunne indregnes pålideligt til markedsværdier. Besidder virksomheden så betydelige immaterielle aktiver af denne karakter, vil manglende indregning utvivlsomt føre til, at årsregnskabet ikke giver et retvisende billede. Her vil forslagets § 11, stk. 3, formentligt gennembryde forbudet og fremtvinge, at disse værdier indregnes. Begrundelsesnoten vil i disse tilfælde få en stor og afgørende betydning for regnskabsbrugeren, der skal vurdere, om hun eller han vil acceptere fravigelsen. Pålidelighedskravet i forslagets § 12, stk. 3, vil formentligt betyde, at en sådan pligt til indregning af immaterielle aktiver næppe vil blive statueret særligt ofte.

Til § 42

Forslagets § 42, stk. 1, viderefører kravet i gældende lovs § 29, stk. 1, om nedskrivninger, der implementerer 4. direktivs artikel 35, stk. 1, litra c, litra bb. Som noget nyt indføres begrebet "genindvindingsværdi". Bestemmelsen omfatter immaterielle anlægsaktiver samt materielle anlægsaktiver, der ikke løbende reguleres til dagsværdi efter §§ 38, stk. 1, (investeringsaktiver) eller 38, stk. 2, (biologiske aktiver).

Kravet om nedskrivning er ligesom muligheden for opskrivning en del af det værdibaserede regnskabssystem. Nedskrivningsmålet er imidlertid ikke det samme som det, der benyttes i opskrivningssystemet, da dette ikke er tilfældet i IAS 16.

Nedskrivningsmålet er genindvindingsværdien, hvilket vil sige den højeste værdi af kapitalværdien og salgsværdien fratrukket forventede omkostninger til salg, jf. definitionen i bilag 1, D, nr. 4. Genindvindingsværdien – internationalt: "recoverable amount" – har indtil nu stort set ikke været benyttet i praksis. Det skyldes formentlig lovgivningens og danske regnskabsvejledningers tavshed vedrørende dette begreb. Udtrykket er fundet nødvendigt for at have en pendant til det internationale udtryk.

Baggrunden for at vælge den højeste af de to værdier er, at denne typisk vil være den værdi, der er afgørende for virksomhedens egne beslutninger. Er nettosalgsværdien den højeste, vil virksomhedens ledelse typisk vurdere rentabilitet m.v. udfra denne værdi, hvorimod

sådanne vurderinger normalt vil blive gennemført udfra kapitalværdien, såfremt denne er den højeste.

Eksisterer der et effektivt marked for aktivet, må det dog forudsættes, at genindvindingsværdien normalt ikke fastsættes til en værdi, der er væsentligt højere end nettosalgsværdien. Dette er en konsekvens af, at pålideligheden ved en værdi, der fastsættes på et velfungerende marked, alt andet lige er højere end en beregning af kapitalværdien, som bygger på en række usikre forudsætninger, jf. også bemærkningerne til forslagets § 12.

"Kapitalværdien" (internationalt: "net present value" eller "value in use") – også kaldet "nytteværdi" - er anerkendt inden for økonomisk teori som den ideelle værdimåler. Imidlertid forudsætter kapitalværdien en omregning af forventede pengestrømme til nutidsværdi, hvorfor en kapitalværdi i sagens natur ikke vil have samme pålidelighed som en salgsværdi på et aktivt og velfungerende marked.

Kapitalværdien har en anden væsentlig svaghed i forhold til f.eks. en salgsværdi på et velfungerende marked. Således vil kapitalværdien af et aktiv ofte være afhængig af eksistensen af andre aktiver i virksomheden. Det kan derfor være vanskeligt at fordele den samlede værdi af virksomhedens aktiver på enkeltaktiverne. Der henvises til Regnskabsrådets rapport, afsnit 7.6.1., hvor kapitalværdien som værdimåler er drøftet nærmere.

Midlertidige udsving i salgsværdien eller virksomhedens nytte af et aktiv betyder ikke nødvendigvis en ændring af kapitalværdien, hvis virksomheden forventer, at værdien retter sig op inden for rimelig tid. Mere varige fald i aktivets salgsværdi vil imidlertid normalt føre til, at virksomheden før eller siden må nedskrive aktivet, da der ofte er en hvis sammenhæng mellem salgsværdien og kapitalværdien. Afhængig af branche og konkurrenceforhold i øvrigt er dette mere eller mindre udtalt i forskellige virksomheder. Fastsættelsen af kapitalværdien må altid ske konkret, og så vidt muligt udfra aktivets forventede bidrag til nettopengestrømme.

Anskaffer virksomheden aktiver, der viser sig at være defekte, eller hvor genindvindingsværdien med det samme viser sig at være lavere end kostprisen, skal aktivets værdi nedskrives til genindvindingsværdien. Denne nedskrivning skal vises i resultatopgørelsen. Værdinedgangen må derfor ikke blot modregnes i kostprisen udenom resultatopgørelsen. Bortfalder forudsætningen for nedskrivningen – som følge af, at værdien ændres opad – skal nedskrivningen tilbageføres, jf. forslagets § 52.

Forslagets § 13, stk. 1, nr. 8, betyder, at hvert aktiv principielt skal vurderes hver for sig. I praksis er det dog accepteret, at grupper af samme type aktiv kan vurderes samlet (indtægtskabelsesgrupper). En samlet vurdering af samspillende aktiver – f.eks. en portefølje af samme typer maskiner – er imidlertid ikke altid tilstrækkelig til, at virksomheden kan finde genindvindingsværdien. Det skyldes, at mange forskellige aktiver indgår i samspil med hinanden og derfor bidrager til værdier for virksomheden i forskellige samspil.

Forslagets stk. 2 kræver derfor, at såfremt virksomheden ikke kan vurdere genindvindingsværdien for enkeltaktiver – eller for grupper af samme aktiver – skal virksomheden vurdere den mindste gruppe af aktiver, hvor det samlet er muligt at fastsætte en pålidelig genindvindingsværdi. I IAS 36 kaldes denne gruppe for "cash generation unit".

Dette skal sikre, at virksomheden ikke kan skjule et nedskrivningsbehov for aktiver, der indgår i samspil med hinanden. Grupperingen af aktiver på denne måde må ikke benyttes i forbindelse med opskrivninger, idet man derved risikerer at indregne egen oparbejdet goodwill. Opskrivning kræver derfor, at aktiverne kan vurderes hver for sig – eller i grupper af identiske aktiver.

Til § 43

Ligesom i gældende lovs §§ 28 og 36 kræver *forslagets § 43, stk. 1*, at materielle og immaterielle anlægsaktiver med begrænset brugstid afskrives systematisk over brugstiden. Afskrivningskravet gælder ikke for finansielle anlægsaktiver, der ikke anses for at have begrænset brugstid.

Bygninger anses for at have en begrænset brugstid, og skal derfor afskrives over brugstiden. Investeringsvirksomheder, der investerer i ejendomme, skal derimod løbende regulere disse til dagsværdi og undlade at afskrive, jf. forslagets § 38. Virksomheder i regnskabsklasse B kan tilsvarende anvende reglerne om dagsværdi på biologiske aktiver.

Formålet med afskrivninger af aktiver er at indregne omkostninger, der modsvarer det forbrug af aktivet, som sker for at opnå indtægter. Aktivet vil også normalt blive nedslidt over brugstiden. Op- eller nedskrives aktivet, jf. forslagets §§ 41 og 42, skal afskrivningerne beregnes på baggrund af den op- eller nedskrevne værdi, fordi omkostningerne ved virksomhedens forbrug af aktivet ændres, når aktivet har en højere eller lavere værdi end kostprisen. Afskrivninger er derfor i det værdibaserede regnskab et surrogat for offeromkostningerne snarere end periodisering af tidligere afholdte omkostninger. Denne tilgang til af-

skrivningsbegrebet stemmer også overens med EU-kommissionens fortolkningsmeddelelse af 20. januar 1998, der kræver, at merafskrivninger, som hidrører fra opskrivningbeløbet, føres i resultatopgørelsen på samme måde som afskrivninger på kostprisen.

Stk. 2 præciserer, at der skal afskrives efter et skøn over aktivets restværdi, også kaldet "scrapværdi" eller "skrotværdi". Restværdi opstår, hvor brugstiden er kortere end aktivets levetid, og aktivet derved har en værdi, når brugstiden for virksomheden udløber. Desuden kan der forekomme rester i form af materialer m.v., efter at aktivet er helt forbrugt. Denne restværdi skal ikke indgå som omkostninger i form af afskrivninger, da den ikke modsvarer virksomhedens forbrug af aktivet. At aktiver ofte afhændes inden deres levetid ophører, skyldes aktivets økonomiske forældelse eller skattemæssige hensyn.

Restværdien måles, når aktivet tages i brug, og er det beløb, som virksomheden på tidspunktet for ibrugtagningen forventer at opnå ved salg af aktivet ved udløb af brugstiden. Restværdien kan i sagens natur ikke indeholde forventede prisstigninger på aktivet, ellers ville afskrivningskravet for langsigtede investeringer i anlægsaktiver – f.eks. ejendomme – reelt være omsonst. Sker der efterfølgende væsentlige ændringer i restværdien, som ikke kan tilskrives generelle prisstigninger, skal restværdien korrigeres. Dette får indvirkning på efterfølgende perioders afskrivninger, men må ikke medføre tilbageføring af allerede foretagne afskrivninger, jf. forslagets § 52, stk. 1.

For at kunne beregne afskrivningerne skal virksomheden fastsætte den forventede brugstid allerede ved ibrugtagningen. Fastlæggelsen af brugstiden sker på baggrund af bl.a. aktivets kapacitet og den forventede produktion, forventet slitage, virksomhedens reparations- og vedligeholdelsesprogram, teknisk forældelse og erfaringer ved tilsvarende anlæg. Ændringer i brugstiden fører til, at kommende perioders afskrivninger ændres. Der må ikke ske tilbageføring af tidligere foretagne afskrivninger, idet disse blev foretaget under de forudsætninger, som var gældende og rigtige på de daværende tidspunkter.

Forslaget kræver systematik i afskrivningerne, men anviser ikke konkrete metoder. Lineære, progressive og degressive afskrivningsmetoder vil i almindelighed opfylde kravet om systematik. Den skattemæssige saldoafskrivningsmetode, hvor den årlige afskrivningsprocent hvert år fastsættes ud fra skattemæssige overvejelser, tillades derimod ikke anvendt. Afskrivninger, der beregnes udfra forventet produktionsvolumen i stedet for den periode, aktivet bruges i, opfylder kravet om systematik i forslaget. I øvrigt udtrykkes omkostningerne ved virksomhedens forbrug ofte bedre udfra produktionsvolumen.

Stk. 3 sætter en overgrænse på 20 år for, hvor lang brugstiden for immaterielle aktiver kan være. Gældende lov indeholder ingen overgrænse. Grænsen kan rummes inden for 4. direktiv, der ikke sætter nogen grænse. Den er i overensstemmelse med den grænse, der er fastsat som sædvanlig overgrænse i IAS 38, men som kan overskrides i særlige tilfælde. Hvor kravet om et retvisende billede undtagelsesvist skulle kræve en længere periode, skal virksomheden anvende afvigelsesreglen i § 11, stk. 3, med de heraf følgende noteoplysninger.

Bestemmelsen implementerer 4. direktivs artikel 35, stk. 1, litra b og artikel 37, stk. 2.

Til § 44

Forslagets § 44 om kostprisen for omsætningsaktiver er en pendant til § 40 om anlægsaktiver. Den viderefører gældende lovs § 31, stk. 2 - 4, og implementerer 4. direktivs artikel 35, stk. 2 - 4, jf. artikel 39, stk. 2. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med reglen i forslagets § 36, hvorefter aktiver skal måles til kostpris på tidspunktet for indregningen.

Kostprisen for omsætningsaktiver udgøres efter *1. pkt.* af de omkostninger, der er foranlediget af anskaffelsen, eller som direkte kan henføres til det fremstillede aktiv, typisk løn og materialeforbrug. Der henvises til bemærkningerne til forslagets § 40, der har tilsvarende afgrænsninger.

Virksomheder omfattet af klasse C skal endvidere indregne indirekte produktionsomkostninger i kostprisen, jf. forslagets § 82.

Forslagets *2. pkt*, bestemmer i lighed med gældende årsregnskabslovs § 31, stk. 3, sidste pkt., at distributionsomkostninger ikke må indgå i kostprisen. Distributionsomkostninger omfatter bl.a. omkostninger afholdt med henblik på salget, herunder salgsfremmende aktiviteter og ordreoptagelse, samt omkostninger ved forsendelse af varer til kunder.

I lighed med forslagets § 40, giver *3. pkt.* mulighed for i kostprisen at indregne renter af kapital, der er medgået til finansiering af varer – herunder igangværende arbejder for fremmed regning - hvis renterne vedrører fremstillingsperioden. IAS 23 tillader dog kun at indregne renter, hvis fremstillingsperioden er lang. Muligheden vil derfor nok hovedsageligt blive benyttet for igangværende arbejder for fremmed regning.

Varebeholdninger kan opskrives til genanskaffelsesværdi, jf. forslagets § 46.

Til § 45

Forslagets § 45 viderefører i moderniseret form nugældende lovs § 32, stk. 1, der giver praktiske regler for målingen af varebeholdningers værdi.

Det gøres her muligt at finde en tilnærmet værdi på de enkelte vareenheder. Optælling af antallet af vareenheder skal fortsat ske internt.

Virksomheden kan hér lægge til grund, at varelageret består af de sidst ankomne varer inden for hver varetype (FIFO – først-ind-først-ud), eller en blanding af de varer, der er leveret (gennemsnitsmetoden). Virksomheden har mulighed for at vælge en anden lignende opgørelsesmetode. Det er præciseret, at metoden i så fald skal afspejle værdien af den fysiske varebeholdning på balancedagen. Det betyder, at et fåtal af virksomheder – som også forudsat under gældende lov - kan benytte LIFO-metoden, som forudsætter, at de ældste varer hele tiden ligger på lager.

Bestemmelsen implementerer 4. direktivs artikel 40, stk. 1.

Til § 46

Forslagets § 46 omhandler op- og nedskrivning af varebeholdninger og andre omsætningsaktiver, hvis værdien ikke løbende reguleres i henhold til forslagets §§ 37 og 38. I lighed med forslagets §§ 41 og 42 er opskrivning en mulighed, medens nedskrivning er krævet. Bestemmelsen implementerer 4. direktivs artikel 33, stk. 1, litra a, og artikel 39, stk. 1, litra b og d.

Efter *stk. 1* er målet for opskrivning af varelageret genanskaffelsesværdien i modsætning til materielle anlægsaktiver, hvor opskrivningsmålet er dagsværdi. Baggrunden for denne forskel er 4. direktiv, der særskilt tillader opskrivning til genanskaffelsesværdi. Genanskaffelsesværdien defineres i bilag 1, D, nr. 3 som den pris, der skal betales for at erhverve et tilsvarende aktiv. En mulighed for opskrivning af varebeholdninger til salgsværdi ville betyde, at kalkuleret avance for ikke solgte varer kunne indregnes i balancen allerede på det tidspunkt, hvor varerne indgik på lager. Dette er hverken tilladt efter direktivet eller IAS. Muligheden for opskrivning til genanskaffelsesværdi, der i sin tid blev indsat i direktivet, navnlig af hensyn til hollandsk regnskabspraksis, findes i nugældende lovs § 34, stk. 1. Regnskabsrådet fandt, at muligheden burde opretholdes, uanset at opskrivning af varebeholdninger ikke er i overensstemmelse med IAS 2.

Opskrivning til genanskaffelsesværdi medfører indregning af en ikke-realiseret værdistigning, bestående af forskellen mellem historisk kostpris og genanskaffelsesværdien. Et beløb svarende til denne forskel skal indregnes direkte i posten "Reserve for opskrivning" under egenkapitalen. Værdistigningen må hverken direkte eller indirekte påvirke resultatopgørelsen. Den må således ikke indregnes som indtægt hér, jf. forslagets § 49, stk. 2, nr. 1, og opgørelse af årets vareforbrug m.v. skal ske på baggrund af ikke-opskrevne værdier. Opskrivninger vil således kun påvirke balancen, ved at varebeholdningerne måles til en mere aktuel værdi.

Andre omsætningsaktiver, der ikke måles efter §§ 37 og 38, kan også opskrives. Denne opskrivning er frivillig og kan ske til dagsværdi. Bindingskravet for opskrivninger i forslagets § 41, stk. 3, finder også anvendelse ved opskrivninger af omsætningsaktiver. Egne kapitalandele, der indregnes som aktiver, kan ikke opskrives, jf. forslagets § 35.

Efter *stk. 2* skal omsætningsaktiver, der ikke måles efter §§ 37 og 38 nedskrives til nettorealisationsværdi. Dette gælder også efter IAS 2 og IAS 36. Nettorealisationsværdien for et aktiv er summen af de fremtidige nettoindbetalinger, som aktivet forventes at indbringe som led i normal drift. Begrebet er bredt anerkendt i såvel regnskabsteori som –praksis. Forslagets krav om nedskrivning gælder - i modsætning til muligheden for opskrivning – også for egne kapitalandele, der er indregnet som aktiver.

Til § 47

Forslaget viderefører kun delvist de gældende regler om hensættelser i gældende lovs § 20, der baseres på 4. direktivs artikel 20. Begrebet "hensatte forpligtelser" synes mere sigende end hensættelser, fordi det klart indikerer, at de forhold, der kan og skal indregnes som hensatte forpligtelser, skal opfylde definitionen på forpligtelser i bilag 1, C, nr. 5. Her fremgår, at forpligtelser er en eksisterende pligt, der er opstået som resultat af tidligere begivenheder, og hvis indfrielse forventes at medføre afståelse af fremtidige økonomiske fordele. En forpligtelse, der eksisterer på balancedagen, kan være opstået i regnskabsåret eller tidligere regnskabsår.

I modsætning til gældende lov tillader *forslagets stk. 1, 1. pkt.*, ikke indregning af forhold, der ikke opfylder definitionen på forpligtelser. Et eksempel herpå er udskudt vedligeholdelse af en ejendom. Denne stramning sker dels på baggrund af stramningen i de internationale standarder (IAS 37), dels som følge af konstateret, overdreven brug af hensættelser i opgangstider til at udjævne resultatet af driften. Den type udjævning må ikke indregnes som hensatte forpligtelser. Ønsker virksomheden at markere eventuelle

fremtidige behov for træk på de økonomiske ressourcer, kan disse klassificeres på egenkapitalen som henlæggelse til reserver med sådanne formål.

I lighed med gældende lovs § 20, stk. 3, 1. pkt., må hensatte forpligtelser ikke anvendes som en aktivregulerende post. F.eks. må reservationer til forventede tab på tilgodehavender ikke indregnes som en hensat forpligtelse, men skal medføre nedskrivning – eller nedregulering - af aktivets værdi, jf. forslagets §§ 37 og 46, stk. 2. Bestemmelserne i gældende lovs § 20, stk. 3, er ikke videreført som selvstændige bestemmelser, da de er overflødige som følge af forslagets præciserede bestemmelser om indregning og måling.

En hensat forpligtelse er en forpligtelse, der er usikker med hensyn til størrelse eller forfaldstid. Dog kræves under alle omstændigheder en omtrentlig værdi, hvis forpligtelsen skal kunne indregnes. Er såvel forfaldstid som beløb meget usikkert, er der ofte tale om en eventualforpligtelse. Se forslagets § 64 herom.

Stk. 1, 2. pkt., opregner de typiske hensatte forpligtelser. Her skal navnlig fremhæves udskudt skat, som ikke længere er modificeret med en undtagelse som i gældende lovs § 20, stk. 2, 2. pkt. Denne udvikling var forudset ved vedtagelsen af ændringen af § 20 ved lov nr. 377 af 22. maj 1996 (ændringslovens § 1, nr. 8). Forslaget tilsigter herved overensstemmelse med IAS 12, der foreskriver, at udskudt skat indregnes og dermed føres som omkostning i resultatopgørelsen. Omvendt forudsættes det, at negativ udskudt skat skal kunne indregnes som aktiv, hvis ellers indregningskriterierne er opfyldte. Den særlige regel i gældende lovs § 50, stk. 1, der fastsætter et oplysningskrav for latente skattebyrder, der ikke kan henregnes under udskudt skat, er ikke relevant og videreføres derfor ikke i forslaget. Forslaget tilsigter ingen detailregulering på dette område, men overlader det til udfyldning ved standarder. Regnskabsvejledning 14 om indkomstskat er egnet til at udfylde lovens regler på dette område indtil videre. I lov om skattefri virksomhedsomdannelse § 2 kræves i forvejen, at åbningsbalancen indeholder udskudt skat i overensstemmelse med Regnskabsvejledning 14.

Forslagets omtale af pensionsforpligtelser betyder ikke, at disse skal hensættes af virksomheder i klasse B, medmindre der er tale om en forpligtelse, der kan og skal indregnes og måles efter forslagets § 33, stk. 2. Heller ikke på dette område tilsigter forslaget nogen detailregulering, men overlader dette til udfyldelse ved regnskabsstandarder. For øjeblikket findes ingen dansk standard på dette område, der endnu ikke anses for væsentligt for danske virksomheder på grund af lovkravet om forsikringsmæssig afdækning af pensionsforpligtelser. For danske koncerner med dattervirksomheder i udlandet er spørgsmålet dog mere relevant, men her kan IAS 19 om medarbejdergoder formentligt inspirere.

Der kan være situationer, hvor forslaget kræver hensættelser, men hvor IAS 37 ikke tillader dette. Det kan f.eks. være tilfældet i forbindelse med omstruktureringer, hvor IAS 37 stiller forholdsvist formalistiske krav op, hvis virksomheden skal kunne indregne hensatte forpligtelser. Her er forslaget – og direktivet – mere fokuseret på substansen i ledelsens beslutninger – og ikke så meget på, om omstruktureringsforslaget er offentliggjort på balancedagen. De samme problemer kan opstå i forbindelse med virksomhedssammenslutninger, jf. forslagets § 122, stk. 1.

Stk. 2 er ny. Den tillader virksomhederne at måle hensatte forpligtelser til dagsværdi. Derved kan virksomhederne leve op til IAS 37, som i særlige tilfælde kræver måling af hensatte forpligtelser til kapitalværdien. Hverken regnskabsvejledning 14 eller IAS 12 om udskudt skat giver mulighed for, at tilbagediskontere udskudte skatteforpligtelser. Børsnoterede virksomheder, som skal følge danske regnskabsvejledninger, vil derfor på nuværende tidspunkt ikke kunne foretage tilbagediskontering af udskudt skat. IASC har dog igangsat et mere generelt projekt, der skal behandle diskonteringsproblematikken. Forslaget er derfor fleksibelt på dette område ved ikke at udelukke hensatte forpligtelser fra diskontering.

Til § 48

Forslagets § 48 tillader - i overensstemmelse med 4. direktivs artikel 6 - virksomheden at indregne ledelsens forslag til udbytte som en forpligtelse i balancen (fordelingsmetoden). En indregning af forslaget til udbytte stemmer imidlertid ikke overens med definitionen på forpligtelser, eftersom ledelsens *forslag* ikke repræsenterer en forpligtelse på balancedagen. Det understreges da også af, at IAS 10 ikke giver denne mulighed. De virksomheder, som ønsker at aflægge årsrapport efter IAS-standarderne, kan derfor vælge lovens nye hovedregel, nemlig at undlade indregning af forslag til udbytte. I så fald vises forslaget kun i tilknytning til resultatopgørelsen og som en særlig post i egenkapitalen, jf. forslagets § 31.

Baggrunden for alternativet (fordelingsmetoden) er, at denne stemmer overens med en stærkt indarbejdet dansk praksis, som har udviklet sig gennem de sidste mange år. I 1996 ændredes årsregnskabsloven tillige, så anvendelse af fordelingsmetoden blev et krav. Metoden benyttes endnu i nogle af de andre EU-lande, men synes på retur som følge af forbudet i IAS 10.

Til § 49

Forslagets § 49, stk. 1, 1. og 2. pkt., implementerer den del af forsigtighedsgrundsætningen, som knytter sig til resultatopgørelsen ved at kræve, at der er sket indtjening. Dvs. at ikke alle stigninger i aktivernes værdi eller fald i forpligtelserne indregnes som indtægter i resultatopgørelsen, selvom de opfylder den brede definition på indtægter i bilag 1, C, nr. 10. *Stk. 1, 3. pkt.,* vedrørende omkostninger m.v. er derimod ikke så snæver, hvorfor alle værdifald på aktiver og stigninger i forpligtelser, som medfører fald i egenkapitalen, som udgangspunkt skal indregnes som omkostninger i resultatopgørelsen. Denne asymmetri i indregningen af indtægter og omkostninger i resultatopgørelsen betyder, at årets resultat bliver beskåret, fordi der skal opfyldes en større "bevisbyrde" ved indregning af indtægter end ved indregning af omkostninger. Som indtjening anses såvel realiserede indtægter som realisable indtægter, hvor forventningen om indbetalinger til virksomheden må anses som tilstrækkelig sikker (pålidelig). Forslaget viderefører tildels gældende lovs § 23, men søger i endnu højere grad at favne reglerne om, hvad der skal passere resultatopgørelsen og hvad der ikke skal. 4. direktiv indeholder ingen generel regel om hvad der skal passere resultatopgørelsen, men har som udgangspunkt, at alle bevægelser, hvorom det ikke specielt er bestemt, at de skal balanceposteres, skal passere resultatopgørelsen.

Bestemmelsen omhandler også indregning af nettoomsætningen, da dette er en indtægt. Se definitionen af nettoomsætningen i bilag 1, C, nr. 11, som i det store hele svarer til gældende lovs § 22. Men i definitionen afspejles Europa-kommissionens fortolkning, som denne er kommet til udtryk i Kommissionens Fortolkningsmeddelelse af 20. januar 1998. Det sidste led i definitionen, hvorefter "anden skat, der er direkte forbundet med salgsbeløbet" skal fradrages, betyder, at punktafgifter, som er forbundet med det enkelte produkt – og dermed ikke salgsbeløbet – skal indgå i nettoomsætningen. Definitionen stemmer derfor ikke helt overens med IAS 18.

Forslaget viderefører gældende ret for indregning og måling af nettoomsætningen. Denne skal således normalt indregnes på salgstidspunktet, da dette tidspunkt ofte anses for indtjeningstidspunktet, dvs. det tidspunkt, hvor pålideligheden i indregningen er tilstrækkelig stor. Kan nettoomsætningen opgøres pålideligt på et tidligere tidspunkt – jf. IAS 11 og Regnskabsvejledning 6 om produktionsmetoden – kan der ske indregning på dette tidligere tidspunkt. Forslaget rummer således både salgsmetoden og produktionsmetoden.

Virksomhedens ledelse skal vælge den indtægtsmetode, som bedst viser et retvisende billede. Det betyder, at virksomheden normalt vil skulle benytte produktionsmetoden, hvis virksomheden deltager i entreprisеopgaver eller på anden måde producerer til ordre. Metoden kan dog alene benyttes for de opgaver, der opfylder betingelserne i Regnskabsvejledning 6 og IAS 11 om entreprisekontrakter. På dette felt forudsættes lovens rammer at skulle udfyldes ved standarder. Regnskabsvejledning 6, der er under revision, og som herefter formentligt vil ligge ret tæt op ad IAS 11, vil her være egnet.

Visse indtægter anses altid for indtjent, og skal derfor indregnes i resultatopgørelsen. Det drejer sig efter forslagets stk. 1, 2. pkt., om opreguleringer på finansielle aktiver, investeringsaktiver og biologiske aktiver, jf. §§ 37 og 38. Tilsvarende gælder for indtægter ved anvendelse af equity-metoden, jf. forslagets § 84, jf. § 85, for virksomheder i klasse C. Sidstnævnte fremgår dog ikke af § 49, der omhandler virksomheder i klasse B. Desuden indregnes ændring af regnskabsmæssigt skøn i resultatopgørelsen, når der er tale om tilbageførsel af beløb, der tidligere har været indregnet i resultatopgørelsen.

Forslagets stk. 2 opregner en række bevægelser, der ikke må indregnes i resultatopgørelsen. *Nr. 1* omhandler opskrivninger efter § 41 og § 46, der også efter gældende lovs § 30 henholdsvis § 34 skal indregnes direkte på egenkapitalen. Er opskrivningen forbundet med behov for hensættelse af udskudte skatter, skal hensættelserne tilsvarende også ske som balancepostering.

Nr. 2 behandler indtægter ("gevinst") og omkostninger ("tab") forbundet med køb og salg af egne kapitalandele. Bestemmelsen omfatter kun egne kapitalandele, der ikke indregnes med værdi i balancen. Se nærmere herom under forslagets § 35.

Nr. 3 regulerer som noget nyt udtrykkeligt forhold omkring sikring af fremtidige aktiver og forpligtelser. I sådanne tilfælde er det – i overensstemmelse med IAS 39 – fundet rigtigst ikke at tillade indregning på resultatopgørelsen. Det synes også bedst at harmonere med de økonomiske realiteter, eftersom der er tale om fremtidige aktiver og forpligtelser, hvis værdistigninger og –fald som følge af definitionerne på aktiver og forpligtelser holdes udenfor balancen. Se forslagets § 50 om sikring af eksisterende aktiver og forpligtelser.

Nr. 4 omhandler bevægelser som følge af valutakursforskelle, der opstår for nettoinvesteringer i aktiviteter, der ikke indgår løbende i virksomhedens pengestrømme, jf. forslagets § 39, stk. 2.

Nr. 5 omhandler bevægelser som følge af ændring af indregningsmetoder, målegrundlag eller anvendt monetær måleenhed. Dette fulgte af reglerne i gældende lov, jf. her dennes § 26 a, stk. 1. Her sker indregningen imidlertid på primobalancen.

Nr. 6 omhandler specielt de fundamentale fejl, jf. § 52, stk. 2, der i overensstemmelse med IAS 8, afsnit 34, jf. afsnit 6, ikke bør indregnes på resultatopgørelsen. På samme måde som i nr. 5 sker indregningen her på primobalancen. I alle disse tilfælde skal tilbageførsler ligeledes indregnes direkte på egenkapitalen.

Forslagets stk. 3 omhandler kapitalfremskaffelser, der ikke hidtil har været reguleret i loven, men som ifølge god regnskabsskik altid har været ført direkte på egenkapitalen. Dette gælder tilsvarende uddeling og udlodning til virksomhedsdeltagerne. Reglen om indregning direkte på egenkapitalen har bl.a. betydning for behandlingen af egne aktier m.v. Køb af egne kapitalandele må således ikke indregnes som omkostning i resultatopgørelsen, ligesom salg af egne kapitalandele som udgangspunkt ikke må indregnes som indtægt. Hvis egne kapitalandele indregnes som aktiv i balancen og indgår i et selskabs portefølje af værdipapirer, som selskabet har til hensigt at handle med, skal realiserede indtægter ("gevinster") og omkostninger ved handel med kapitalandelene indregnes i resultatopgørelsen. Se dog bemærkningerne til forslagets § 35.

Til § 50

Bestemmelsen er ny og betyder, at værdiændringer vedrørende finansielle aktiver og forpligtelser, der udelukkende benyttes i sikringsøjemed, i resultatopgørelsen kan modregnes med værdiændringerne på de aktiver og forpligtelser, der sikres. I balancen skal bruttoværdierne af aktiverne og forpligtelserne fortsat vises hver for sig.

Bestemmelsen kan alene benyttes ved sikring af eksisterende aktiver og forpligtelser. Efter forslagets § 49, stk. 2, nr. 3, må indtægter og omkostninger fra finansielle instrumenter, der sikrer værdien af fremtidige aktiver og forpligtelser slet ikke indgå i resultatopgørelsen, men skal indregnes direkte på egenkapitalen.

Lovforslaget indeholder udover reglen om dagsværdi ikke yderligere udtrykkelige bestemmelser om derivater. Her overlades det til standarder, der udstedes for at udfylde lovens almindelige regler med detaljer, der formentligt i stort omfang vil svare til IAS 32 og 39.

Til § 51

Forslagets § 51, stk. 1, viderefører de gældende regler for behandling af praksisændringer, og implementerer 4. direktivs artikel 31, stk. 1, litra b, jf. stk. 2. I forhold til gældende lovs § 26, stk. 1, nr. 2 og § 26a, stk. 1, uddyber forslaget, hvad der forstås ved ændring i regnskabspraksis.

Forslaget definerer dog ikke i alle detaljer, hvad der er ændringer i regnskabspraksis, og hvad der er ændringer i regnskabsmæssige skøn, jf. forslagets § 52. Afgrænsningen må derfor udover lovens grundlag suppleres udfra dansk og international udvikling på området. Det indebærer bl.a., at ændringer i afskrivningsmetoder fremover betragtes som en ændring i et regnskabsmæssigt skøn og ikke - som tidligere - en ændring af regnskabspraksis.

Det følger af det materielle kontinuitetsprincip, jf. forslagets § 13, stk. 2, at virksomheden som udgangspunkt ikke må ændre indregningsmetoder og målegrundlag fra et regnskabsår til det næste. *Stk. 1* er derfor kun relevant i de tilfælde, hvor en ændring er nødvendig for bedre at vise et retvisende billede, eller hvor en ændring er krævet ved lov eller standarder.

Bestemmelsen indebærer, at den akkumulerede virkning af ændringerne ved regnskabsårets begyndelse indregnes direkte på egenkapitalen, idet primobalancen skal tilpasses. Ifølge gældende lov kan virksomheder omfattet af regnskabsklasse B undlade at indregne ændringen på egenkapitalen og i stedet vælge at optage ændringsbeløbet i resultatopgørelsen. Denne undtagelse for små virksomheder videreføres *ikke* i forslaget, da den ikke opfyldte forventningerne om at opnå administrative lettelser og i øvrigt er kritiseret for at være ulogisk.

Når indregningsmetoder eller målegrundlag ændres, skal sammenligningstallene desuden tilpasses til den nye praksis for de år, der er medtaget i resultatopgørelsen og balancen. Også de fire års sammenligningstal vedrørende hoved- og nøgletal i ledelsesberetningen efter forslagets § 101 i regnskabsklasse D skal tilpasses. Noteoplysninger, hvortil der er krav om sammenligningstal, behandles i forslagets § 24 (regnskabsklasse B).

Stk. 2 præciserer, at en virksomheds ændring af regnskabspraksis til at opskrive aktiver, skal indregnes som bunden reserve på egenkapitalen, selvom der kun er tale om en praksisændring. Det skyldes 2. direktiv, som forbyder, at selskaber uddeler sådanne "opskrivninger" som udbytte. Opskrivninger – både i forbindelse med praksisændringen og efterfølgende – kan ikke føres via resultatopgørelsen, jf. forslagets §

49, stk. 2. Tilsvarende gælder, hvor virksomhedens praksisændring medfører opregulering til dagsværdi i henhold til § 38. Et beløb svarende til nettoopreguleringen skal i så fald indregnes i den relevante dagsværdireserve under egenkapitalen.

Til § 52

Forslagets § 52, stk. 1, omhandler den regnskabsmæssige behandling af ændringer i regnskabsmæssige skøn, og er en præcisering af gældende lovs § 26a, stk. 2. Stk. 1 omfatter både egentlige fejlskøn og ændrede skøn, som følger af nye oplysninger og ændrede vilkår i eller uden for virksomheden. Det er endvidere forudsat, at også andre typer af mindre betydende fejl kan behandles efter stk. 1. Behandlingen af fundamentale fejl, dvs. fejl, som har betydning for det retvisende billede, skal derimod ske efter stk. 2. Gældende lov og 4. direktiv indeholder ingen regler herom.

Stk. 1 bestemmer, at ændringer - som følge af ændrede skøn - skal behandles på tilsvarende måde som det oprindelige skøn. Dette betyder f.eks., at en tidligere foretaget nedskrivning skal tilbageføres over resultatopgørelsen, hvis nedskrivningen efterfølgende skønnes at være ubegrundet. Er et aktiv tidligere opskrevet - uden resultatpåvirkning - skal opskrivningen ligeledes tilbageføres uden indvirkning på resultatopgørelsen. Virkningen af et ændret regnskabsmæssigt skøn skal således indregnes i regnskabsåret og klassificeres under de poster, som ændringen vedrører. Primobalancen skal ikke ændres.

Ændring i regnskabsmæssige skøn adskiller sig fra ændring i indregningsmetoder og målegrundlag ("regnskabspraksis") ved, at ændringen foretages inden for rammerne af den anvendte regnskabspraksis.

Det har i den forbindelse været omdiskuteret, hvorvidt en ændring af beregningsmetode for afskrivninger er en praksisændring eller en ændring af regnskabsmæssigt skøn. IAS 8 fastslår, at dette er en ændring i regnskabsmæssigt skøn. Ændrer virksomheden afskrivningsmetode, f.eks. fra degressive til lineære afskrivninger, eller ændres afskrivningsprocenten, er der altså tale om et ændret regnskabsmæssigt skøn.

Afskrivninger, der er fortaget i tidligere år, må ikke tilbageføres. Derimod skal regnskabsårets- og fremtidige års afskrivninger foretages i overensstemmelse med de nye beregningsmetoder og skøn. Effekten af sådanne ændrede skøn vil dermed komme til udtryk i afskrivningernes størrelse.

Stk. 2 omhandler korrektion af "fundamentale fejl" (eng.: fundamental error). Fundamentale fejl er meget graverende fejl, som medfører, at tidligere perioders årsregnskaber som helhed ikke gav et retvisende billede. Det kan være fejl ved beregninger af værdier, fejl i brugen af regnskabspraksis, misforståelser af fakta m.v.

I overensstemmelse med IAS 8 foreslås, at disse særlige fejl behandles på samme måde som ændringer i regnskabspraksis, dvs. som en korrektion af primo egenkapitalen i det regnskabsår, hvor fejlen opdages. Korrektion af fundamentale fejl må således ikke påvirke resultatopgørelsens poster, jf. også forslagets § 49, stk. 2. Sammenligningstallene for tidligere år skal tilpasses når fundamentale fejl korrigeres, således at sammenligneligheden reelt opretholdes.

Til § 53

Forslagets § 53 præciserer hvilke forhold, der skal fremgå af redegørelsen om anvendt regnskabspraksis. Bestemmelsen implementerer 4. direktivs artikel 43, stk. 1, nr. 1.

Efter gældende årsregnskabslovs § 42 skal virksomheden oplyse om anvendte metoder for værdiansættelse og beregning af af- ned- og opskrivninger. Kravet suppleres af yderligere notekrav, som tilsammen skal afdække virksomhedens regnskabspraksis. I modsætning til gældende lov stiller forslagets § 17 krav om, at anvendt regnskabspraksis beskrives i et samlet afsnit. Langt de fleste virksomheder vælger allerede dette i praksis.

Forslagets stk. 1 bestemmer, at der skal redegøres for anvendte indregningsmetoder og målegrundlag (værdiansættelse). Indregningsmetoder er de metoder – eller kriterier – der skal være opfyldt for at en begivenhed eller transaktion indregnes (registreres) i balance eller resultatopgørelse. De generelle kriterier for indregning af aktiver og forpligtelser fremgår af forslagets § 33, stk. 1 og 2. Disse skal ikke oplyses under anvendt regnskabspraksis, da de under alle omstændigheder forudsættes iagttaget.

Behovet for oplysninger om målegrundlag knytter sig typisk til balancens poster, da det er her værdimålingen på balancetidspunktet kommer til udtryk. Målegrundlagene er defineret i bilag 1, D. Resultatopgørelsens poster er langt hen ad vejen afledte størrelser og specifikationer af ændringerne i balancens poster, hvorfor der ikke i samme omfang vil være behov for særskilt angivelse af målegrundlag for posterne i resultatopgørelsen.

Redegørelsens omfang må afhænge af den enkelte virksomheds art og omfang, valg af indregningsmetoder, målegrundlag m.v. Oplysningerne om regnskabspraksis skal dog i alle tilfælde have et sådant omfang

og indhold, at regnskabsbruger på en overskuelig måde bibringes den nødvendige information til at kunne bedømme årsrapportens udsagn. Det indebærer, at oplysninger om indregningsmetoder og målegrundlag skal oplyses for alle relevante poster i balance, resultatopgørelse, noter og ledelsesberetning. Oplysninger om anvendte målegrundlag kan dog gives samlet for flere poster under et, hvis der anvendes ens målegrundlag for flere poster eller postgrupper. For ganske uvæsentlige poster og for poster, hvor et bestemt målegrundlag uden enhver tvivl er almindeligt forudsat, f.eks. målingen af likvide midler, kan oplysningerne undlades. Oplysningerne skal være korrekte, dækkende og beskrevet med fornøden præcision, så de uden videre kan forstås af regnskabsbruger. De grundlæggende krav om klarhed, overskuelighed og væsentlighed, jf. forslagets § 13, stk. 1, nr. 1 og 3, gælder også ved beskrivelsen af regnskabspraksis. Det skal endvidere altid fremgå, hvilken regnskabsklasse virksomheden aflægger årsrapport efter. Tilvælges enkelte regler i en højere regnskabsklasse, skal de tilvalgte regler angives.

Stk. 2 uddyber den generelle bestemmelse i stk. 1, med en række mere specifikke oplysninger, der i det mindste skal gives for relevante poster.

Nr. 1 kræver oplysning om, hvorvidt renter er indregnet i kostprisen for anlægs- eller omsætningsaktiver i balancen, eller er ført som omkostning i resultatopgørelsen. Foretages der op- eller nedskrivning på aktiver eller forpligtelser, skal de benyttede indregningsmetoder og målegrundlag oplyses for de pågældende poster. Dvs. at der skal oplyses om, hvilket målegrundlag posterne er opført til i balancen efter den foretagne op- eller nedskrivning, samt hvorvidt op- eller nedskrivningen er indregnet i resultatopgørelsen eller balancen. Tilsvarende oplysninger skal gives for poster, der løbende reguleres til dagsværdi eller andet målegrundlag. Oplysningerne skal gives for hver aktivtype, dvs. normalt for hver arabertalspost i regnskabsskemaerne for balancen.

For finansielle aktiver og forpligtelser, der måles til beregnet kapitalværdi eller amortiseret kostpris, skal der gives oplysninger om den anvendte beregningsmetodes forudsætninger, f.eks. løbetid og diskonteringsfaktor. Oplysningerne skal gives på et hensigtsmæssigt aggregeringsniveau, under hensyntagen til væsentlighed og overskuelighed.

For anlægsaktiver, hvorpå der afskrives, skal oplyses om afskrivningsmetoden og om den årlige afskrivningsprocent eller forventet brugstid. Forventes et aktiv at have en restværdi, der ikke indgår i afskrivningsgrundlaget, skal dette endvidere oplyses. Ejer virksomheden f.eks. flere ejendomme med forskellige brugstider, bør disse på en overskuelig måde grupperes efter afskrivningsperioder med et ikke alt for stort "afskrivningsspænd", f.eks. 30-40 år, med angivelse af, hvor i spændet den største ejendomsmasse ligger.

I modsætning til, hvad der gælder for materielle anlægsaktiver, kræves der for immaterielle anlægsaktiver, at det immaterielle aktivs økonomiske levetid på mere end fem år begrundes konkret og fyldestgørende. Det er f.eks. ikke tilstrækkeligt blot at henvise til, at en afskrivningsperiode på mere end 5 år giver et mere retvisende billede.

Forslaget indebærer også, at der skal oplyses om anvendt indregningsmetode for indtægter i resultatopgørelsen. Det skal herunder fremgå, hvilke metoder virksomheden anvender som grundlag for indregning af nettoomsætningen. F.eks. om nettoomsætningen består af indtægter fra faktureret salg af varer, eller af salgsværdien af udført arbejde vedrørende entrepriser. Som noget nyt skal der gives en begrundelse, såfremt nettoomsætningen ikke oplyses, jf. forslagets § 32.

Nr. 2 kræver oplysning om den valgte metode for omregning af fremmed valuta til danske kroner eller euro. Det indebærer, at der i det mindste skal gives oplysning om, hvorvidt transaktionsdagens kurser eller kursen på balancedagen er anvendt ved omregningen. Den regnskabsmæssige behandling af positive og negative forskelsbeløb (valutakursgevinster/tab), der fremkommer ved omregningen, skal også oplyses, hvis dette har betydning for regnskabsbrugers bedømmelse af regnskabet. Forslaget forudsætter, at oplysningskravene om valutaomregning i øvrigt fastsættes i standarder efter § 136. For tiden findes Regnskabsvejledning 9, der regulerer valutaomregning og som stort set ligger inden for reglerne i IAS 21.

Nr. 3 kræver oplysning om de metoder, som virksomheden på baggrund af sin fastlagte risikopolitik og -profil har anvendt til sikring af værdien af aktiver og forpligtelser mod prisrisici. Sikringen mod prisrisici, der omfatter valutakurs,- rente- og markedsrisiko, tjener til at eliminere usikkerheder på målingerne af de på balancedagen eksisterende aktiver og forpligtelser, der skyldes udefra kommende forhold, som ikke er under virksomhedens kontrol. Der skal endvidere oplyses om de anvendte metoder til sikring af fremtidige aktiver og forpligtelser, dvs. aktiver og forpligtelser, der ikke eksisterer på balancedagen, men som virksomheden forventer vil opstå i fremtiden som følge af fremtidige transaktioner.

Nr. 4 kræver at det oplyses, hvis virksomheden anvender muligheden i forslagets § 48 om indregning af

ledelsens forslag til udbytte som en forpligtelse i balancen.

Nr. 5 kræver at andelsvirksomheder redegør for den regnskabsmæssige behandling af efterbetalinger fra og tilbagebetalinger til andelshavere. Efter- og tilbagebetalinger kan i princippet behandles på to måder, afhængig af om betalingerne anses som en overskudsdisponering eller som udskudt endelig afregning. Området er hverken reguleret i lov om visse erhvervsdrivende virksomheder eller i regnskabslovgivningen, men vil være bestemt i virksomhedens vedtægter eller ved sædvaner. Oplysningerne skal gives for at sikre sammenligneligheden mellem forskellige andelsvirksomheders årsrapporter.

Udarbejder virksomheden frivillige beretninger som f.eks. videnregnskab og etisk regnskab, som indgår i årsrapporten, skal den anvendte praksis for disse beretninger tillige beskrives, jf. forslagets § 14, stk. 2.

Til § 54

Forslagets § 54 viderefører og supplerer oplysningskravet i gældende lovs § 26a, stk. 2. Ved udarbejdelsen af årsregnskabet må ledelsen ofte foretage en række regnskabsmæssige skøn, f.eks. med hensyn til anlægsaktivers forventede brugstid, afskrivningsmetode og restværdi. Sker der ændringer i de af ledelsen tidligere foretagne regnskabsmæssige skøn, som har indvirkning på årsregnskabets udvisende, skal de ændrede skøn forklares på en klar og tydelig måde. Der skal endvidere gives oplysninger om den beløbsmæssige indvirkning på aktiver, passiver, den finansielle stilling og resultatet. Tilsvarende oplysninger skal gives, hvis årsregnskabet indeholder rettelser af beløbsfejl hidrørende fra tidligere perioder.

Ændring i regnskabsmæssige skøn og rettelse af fejl kræver - i modsætning til ændring i anvendt regnskabspraksis – ikke en konkret og fyldestgørende begrundelse. Der kræves blot en forklaring, således at det for regnskabsbruger tydeligt fremgår, hvori ændringen henholdsvis fejlrettelsen består, samt hvorledes regnskabets elementer beløbsmæssigt påvirkes heraf. Om den regnskabsmæssige behandling af disse ændringer henvises til forslagets §§ 49 og 52.

Til § 55

Forslagets § 55, stk. 1, kræver oplysninger, hvis virksomhedens aktiviteter er ændret i løbet af regnskabsåret, og disse ændringer indebærer, at periodernes regnskabstal ikke kan sammenlignes. Oplysninger efter stk. 1 kræves ikke, hvis virksomheden vælger at tilpasse sammenligningstallene, jf. forslagets § 24, men der skal i så fald gives oplysninger efter stk. 2. Baggrunden for ikke at kræve ubetinget tilpasning af sammenligningstallene er, at der ikke er tale om skift i regnskabspraksis men ændringer i faktiske forhold, som ikke altid kan skæres til, så regnskabstallene kan sammenlignes fra periode til periode. Regnskabsrådet har tilsluttet sig dette.

Stk. 2 kræver oplysninger om sammenlignelighed generelt og vedrører således ikke alene ændringer i aktiviteter. Bestemmelsen viderefører gældende årsregnskabsbekendtgørelses § 3, stk. 1, 3. pkt., og implementerer 4. direktivs artikel 4, stk. 4, 3. pkt.

Efter forslagets § 24, skal sammenligningstal tilpasses, hvis de ikke er direkte sammenlignelige med årets beløb. Den foretagne tilpasning skal efter stk. 2 anføres og begrundes. Er der ikke foretaget tilpasning af tallene, skal den manglende sammenlignelighed tilsvarende anføres og begrundes.

Til § 56

I henhold til regnskabsskema 1 og 2 i bilag 2, er hovedposten "Egenkapital" sammensat af en række elementer, bl.a. "selskabskapital", "reserve for opskrivninger" og "overført overskud eller underskud". Gældende lovs § 54 kræver, at ændringer i egenkapitalens størrelse og fordeling i forhold til balancen for sidste regnskabsår skal specificeres, mens gældende lovs § 30, stk. 5, der implementerer 4. direktivs artikel 33, stk. 2, litra a, kræver nærmere oplysninger om bevægelser på egenkapitalposten "opskrivningshenlæggelser". Indholdet i disse bestemmelser er samlet i *forslagets § 56*, der tillige lægger op til en mere omfattende samlet egenkapitalopgørelse (kapitalforklaring) end regnskabspraksis hidtil har været præget af.

Stk. 1 indebærer, at der skal udarbejdes en særskilt opgørelse, hvor der for egenkapitalen gives en række beløbsmæssige oplysninger, der forklarer udviklingen i og dermed sammensætningen af hovedposten "Egenkapital". Oplysningerne skal gives på arabertalsniveau. Der skal oplyses om posternes størrelse primo og ultimo regnskabsåret samt årets tilgange og afgange. *Stk. 2* præciserer, at indholdet af bevægelserne skal fremgå af posternes benævnelse, eller af forklarende særskilte noter, så regnskabsbruger umiddelbart kan følge hvorfra tilgangene stammer, og hvortil afgangene er overført.

Stk. 1 og stk. 2 svarer med enkelte undtagelser til gældende lovs § 54 om bevægelser på egenkapitalen. Bestemmelsen stemmer godt overens med totalindkomst-opgørelsen (eng.: "comprehensive income"), der tillægges stigende betydning i international regnskabsregulering og -praksis. Ved "totalindkomst" forstås ændringen i en virksomheds egenkapital i løbet af

en periode som følge af transaktioner og andre begivenheder og forhold, der ikke stammer fra transaktioner med ejerne (ejerinvesteringer og fordelinger til ejerne). Da ikke alle regnskabsmæssige værdiændringer, f.eks. opskrivninger, indregnes i resultatopgørelsen, men indgår i en post under egenkapitalen, anses en detaljeret specifikation af egenkapitalposterne for at have stor nytteværdi for regnskabsbrugerne og reelt svare til en supplerende "resultatopgørelse". I modsætning til opgørelsen af totalindkomsten indeholder forslaget også krav om specifikation af ændringer i egenkapitalen, der stammer fra transaktioner med ejerne.

Stk. 3 bestemmer, at ændringer i virksomhedskapitalen (f.eks. aktiekapitalen) i regnskabsåret og de fire foregående år skal specificeres. Kravet, som ikke findes i gældende lov, skal medvirke til at forhindre, at aktie- og anpartsselskaber udlodder beløb fremkommet ved opskrivning af aktiver, som kun i en kort periode har været overført til virksomhedskapitalen.

Til § 57

Forslagets § 57, stk. 1, kræver, at der for hver arabertalspost under materielle og immaterielle anlægsaktiver gives en række beløbsmæssige oplysninger om disse anlægsaktivers kostpris, opskrivninger, afskrivninger, nedskrivninger m.v. Oplysningerne viser på arabertalspostniveau sammenhængen mellem anlægsaktivers oprindelige kostpris og den værdi aktiverne er opført til i balancen på balancetidspunktet. Anvender virksomheden en funktionsopdelt resultatopgørelse, er oplysningerne endvidere det eneste sted, hvoraf årets afskrivninger fremgår. Bestemmelsen svarer til "anlægsnoten" i gældende årsregnskabsbekendtgørelses § 6, og implementerer 4. direktivs artikel 15, stk. 3, litra a og c. Bestemmelsen er formuleret med udgangspunkt i udkastet til ny regnskabsvejledning om materielle anlægsaktiver (U 23).

Kravet om separat oplysning af nedskrivningers størrelse i gældende lovs § 23, stk. 2, vil fremover indgå i anlægsnotens oplysninger, således at regnskabsbruger umiddelbart kan se, hvorledes værdinedgangen på aktivposter fordeler sig mellem af- og nedskrivninger. Virksomheder, der kun omfattes af klasse B, kan efter forslaget undlade at udarbejde anlægsnoten for finansielle anlægsaktiver.

Stk. 2 præciserer, at tilsvarende oplysninger som krævet i stk. 1, også skal gives for de materielle anlægsaktiver, der løbende reguleres til dagsværdi efter § 38. Kravet finder anvendelse med de fornødne tilpasninger. I stedet for op- ned- og afskrivninger vil der her være tale om "reguleringer" til dagsværdi. For virksomheder omfattet af klasse C, gælder oplysningskravet tillige finansielle anlægsaktiver.

Forslagets sondring mellem "opskrivning" og "opregulering" til dagsværdi genfindes også på passivsiden, idet forslaget stiller forskellige krav med hensyn til indregning af beløb på reserverne.

Til § 58

Forslagets § 58 viderefører gældende lovs § 30, stk. 6, 2. pkt., der synes overset i praksis. Bestemmelsen implementerer 4. direktivs artikel 33, stk. 4, artikel 35, stk. 1, litra c, litra cc og artikel 39, stk. 1, litra c.

Opskriver virksomheden anlægsaktiver, vil de årlige afskrivninger i resultatopgørelsen blive forøget, da afskrivningernes størrelse skal beregnes ud fra aktivets opskrevne værdi. Aktivets værdi i balancen vil fremover ligeledes blive reduceret med de forhøjede årlige afskrivninger. Da der ikke er pligt til opskrivning af aktiver, kan regnskabsbruger have vanskeligt ved at sammenligne to virksomheders regnskaber, såfremt kun den ene virksomhed benytter sig af muligheden for opskrivning. Er aktiver opskrevet, har regnskabsbruger derfor interesse i at vide, hvad aktivets værdi ville have været, hvis opskrivningen ikke havde fundet sted.

Forslaget stiller ikke krav om den beregnede værdi, men om den mer- eller mindreværdi (forskelsværdi) som den beregnede værdi udgør i forhold til den faktiske værdi, som aktivet er indregnet til i balancen. Det er altså forskelsbeløbet, som skal oplyses for hver arabertalspost under anlægsaktiver, såfremt opskrivning har fundet sted. Oplysningskravet indebærer, at aktivers oprindelige kostpris skal fastholdes i virksomhedens interne bogføring, ligesom der internt må beregnes af- og nedskrivninger på dette grundlag, sideløbende med registreringen af opskrivningen og de forhøjede afskrivningsbeløb.

Virksomheden skal endvidere for omsætningsaktiver særskilt oplyse årets tilbageførsler af op- og nedskrivninger samt unormalt store nedskrivninger.

Til § 59

Efter gældende årsregnskabslovs §§ 27 og 31 kan renter indregnes som en del af kostprisen for anlægsaktiver og omsætningsaktiver. Dette er videreført i forslagets §§ 40 og 44. Efter *forslagets § 59* skal noterne for hver relevant post under aktiver oplyse om rentebeløb, som er indregnet i aktivernes kostpris. Bestemmelsen implementerer 4. direktivs artikel 35, stk. 4. Der henvises endvidere til forslagets § 53, som kræver oplysning i regnskabspraksis, hvis der er indregnet renter.

Til § 60

Som noget nyt kræver *forslagets § 60*, at virksomheden skal oplyse hvilke typer aktiver, der er indregnet i balancen, og som virksomheden ikke har den juridiske ejendomsret til. Samtidig skal den værdi, aktiverne er indregnet til, angives.

Kravet skal ses i lyset af, at hverken definitionen på aktiver eller indregningskriterierne i forslagets § 33 stiller krav om ejerskab som betingelse for indregning i balancen. Kravet må især forventes at få betydning for de virksomheder, som har indgået aftaler om finansiel leasing.

Til § 61

Som en nyskabelse indeholder *forslagets § 61* en pligt til at oplyse om væsentlige eventualaktiver. Et tilsvarende krav findes i IAS 37.

Eventualaktiver defineres i bilag 1, C, nr. 8. Der er tale om aktiver, der kan forventes at opstå som resultat af tidligere begivenheder, men hvor aktivernes eksistens afhænger af udfaldet af en eller flere usikre fremtidige begivenheder. Der er således tale om "mulige" fremtidige økonomiske fordele, som sandsynligvis vil opstå som følge af begivenheder, der har fundet sted. Der er f.eks. tale om et eventualaktiv, hvis virksomhedens ledelse vurderer, at der er gode chancer for at vinde et søgsmål i en verserende erstatningssag.

Eventualaktiver opfylder ikke definitionen på et aktiv, da der ikke er tale om en økonomisk ressource, som på nuværende tidspunkt er under *virksomhedens kontrol*. Selvom det vurderes som sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde virksomheden, er det ofte forbundet med stor usikkerhed at opgøre værdien heraf. Eventualaktiver kan derfor ikke indregnes i balancen som aktiver, men skal i stedet oplyses i noterne. Informationen er relevant for regnskabsbruger, ikke mindst i forbindelse med prognoseopgaven, da eventualaktiverne jo med en vis sandsynlighed vil blive til egentlige aktiver i fremtiden. Pligten til at oplyse om væsentlige eventualaktiver indebærer, at der skal gives en kort beskrivelse af eventualaktivets art. Hvis det er muligt, bør ledelsen endvidere angive et estimeret beløb og redegøre for vurderingen af eventualaktivets værdi.

Til § 62

Oplysningskravet i forslagets § 62 er nyt og gælder kun andelsvirksomheder. Den samlede størrelse af virksomhedens eventuelle tilbagebetalinger til andelshaverne (herunder dividende) skal angives. Tilsvarende gælder den samlede størrelse af andelshavernes eventuelle efterbetalinger til virksomheden.

Andelsvirksomheder skal endvidere redegøre for den regnskabsmæssige behandling af disse tilbage- og efterbetalinger, jf. forslagets § 53, stk. 2, nr. 5.

De nævnte oplysninger er nødvendige for at kunne foretage en reel sammenligning af forskellige andelsvirksomheders resultater.

Til § 63

I lighed med gældende lov kræver *forslagets § 63*, at der med beløb oplyses om den del af virksomhedens samlede gæld, der forfalder til betaling mere end 5 år efter balancetidspunktet. Dette svarer til gældende lovs § 64 e, der er en lempelse af kravet i samme lovs § 46, stk. 1. Lempelsen gælder dog ikke for de mellemstore og store virksomheder, hvilket i forslaget giver sig udslag i forslagets § 92, der kræver, at virksomheder i regnskabsklasse C tillige skal oplyse om den del af de enkelte gældsposter, der forfalder til betaling om mere end 5 år.

Bestemmelsen implementerer 4. direktivs artikel 43, stk. 1, nr. 6, og artikel 44, stk. 1.

Til § 64

Forslagets § 64 omhandler oplysninger om eventualforpligtelser og implementerer 4. direktivs artikel 43, stk. 1, nr. 7. Grænsedragningen mellem eventualforpligtelser, som skal noteoplyses, og hensatte forpligtelser, der skal indregnes i balancen, kan i visse tilfælde være vanskelig. Egentlige forpligtelser, som blot er uvisse med hensyn til størrelse eller forfaldstid, skal altid indregnes som hensatte forpligtelser i balancen, såfremt forpligtelsen sandsynligvis bliver aktuel, og beløbets størrelse kan beregnes pålideligt. Eventualforpligtelser indregnes derimod ikke i balancen, da der er tale om forhold, som enten ikke opfylder definitionen på en (eksisterende) forpligtelse, eller som ikke opfylder indregningskriterierne om sandsynlighed og pålidelighed. En eventualforpligtelse kan således være en forpligtelse, der kan opstå som resultat af tidligere begivenheder, men hvor forpligtelsens eksistens afhænger af udfaldet af en eller flere usikre fremtidige begivenheder. Det kan også være en eksisterende forpligtelse, hvor det dog ikke er sandsynligt, at forpligtelsen bliver aktuel, eller hvor forpligtelsens størrelse ikke med rimelighed kan opgøres. Se definitionen i bilag 1, C, nr. 9.

Stk. 1 stiller i lighed med gældende lovs § 46, stk. 3, krav om, at virksomhederne oplyser om størrelsen af væsentlige pensions-, kautions- og garantiforpligtelser, diskonterede veksler og andre eventualforpligtelser, som ikke er indregnet i balancen. Ofte vil de nævnte forhold skulle indregnes i balancen som hen-

satte forpligtelser, jf. forslagets § 47. Oplysningerne skal gives særskilt for hver kategori. Ved pensionsforpligtelser forstås sådanne eventualforpligtelser, som ikke er afdækket forsikringsmæssigt eller lignende. Pensionsforpligtelser, der er afdækket i et forsikringsselskab, skal ikke oplyses.

Stk. 2 kræver oplysninger om de særlige eventualforpligtelser, der knytter sig til leje- eller leasingkontrakter af væsentlig betydning for virksomhedens drift. Oplysningskravet kan ofte opfyldes ved at oplyse om de årlige forpligtelser i henhold til de indgåede leje- eller leasingkontrakter, tillige med det tidsrum aftalerne løber over. Oplysningerne skal kun gives, hvis forpligtelserne ikke er indregnet i balancen.

Definitionerne på aktiver og forpligtelser, sammenholdt med indregningskriterierne i forslagets § 33, vil normalt indebære, at finansielt leasede aktiver skal indregnes, medens operationelt leasede aktiver blot oplyses som eventualforpligtelser. Forslaget går ikke nærmere ind på afgrænsningen af, hvad der er finansiel leasing, men overlader dette til standarder i henhold til § 136. Se dog bemærkningerne til forslagets § 33.

Stk. 3 viderefører gældende lovs § 46, stk. 3, sidste pkt., hvorefter eventualforpligtelser overfor koncernvirksomheder skal oplyses særskilt.

Stk. 4 viderefører gældende lovs § 46, stk. 2, og § 64e, sidste pkt. Der skal gives oplysninger, så regnskabsbruger bliver bekendt med pantsætningernes samlede omfang og de pantsatte aktivers samlede regnskabsmæssige værdi. En nærmere specifikation heraf er således ikke påkrævet for virksomheder omfattet af klasse B.

Til § 65

Forslagets § 65 svarer til gældende regel i årsregnskabslovens § 49 og 4. direktivs artikel 43, stk. 1, hvorefter nettoomsætningens fordeling på aktiviteter og på geografiske markeder skal oplyses, hvis disse aktiviteter og markeder afviger indbyrdes. Som følge af det generelle væsentlighedskriterium i § 13, stk. 1, nr. 3, er udtrykket "betydeligt" ikke længere at finde i lovteksten til § 65.

Udtrykkene "aktiviteter" og "geografiske markeder" defineres ikke nærmere, og det er således op til virksomhedens ledelse at foretage en efter virksomhedens forhold relevant afgrænsning, således at regnskabsbruger bibringes nyttig information. Der kan f.eks. være tale om en geografisk opdeling i salg til hjemmemarked henholdsvis eksportmarked og opdeling af aktiviteter på forskellige brancheområder. Der stilles ikke krav om opdeling i varegrupper. Oplysningspligten gælder kun, såfremt der er tale om væsentlige afvigelser i nettoomsætningens fordeling på henholdsvis aktiviteter og geografiske markeder.

Hvis de krævede oplysninger kan volde betydelig skade for virksomheden, kan oplysningerne udelades. En udeladelse skal begrundes konkret og fyldestgørende. Udeladelse med henvisning til skadesklausulen kan kun benyttes, hvis der er tale om en konkret og reel risiko for betydelig skade, som ikke kan afhjælpes ved at give oplysninger på et mere aggregeret niveau.

Små og mellemstore virksomheder, der i henhold til forslagets § 32 sammendrager visse poster i resultatopgørelsen, således at nettoomsætningen ikke vises, kan ligeledes undlade at oplyse om nettoomsætningens fordeling på aktiviteter og geografiske markeder, da betingelsen "betydelig skade" herved anses for opfyldt. Pligten til at give supplerende oplysninger for at opnå et retvisende billede, jf. forslagets § 11, stk. 2, finder i så fald ikke anvendelse hér.

Til § 66

Årsregnskabet skal opstilles i overensstemmelse med regnskabsskemaerne i bilag 2, skema 1 og 2. Har virksomheden sammendraget arabertalsposter for at fremme overskueligheden i årsregnskabet, jf. forslagets § 23, stk. 3, skal de sammendragne poster specificeres i noterne, så regnskabsbruger hér får de beløbsmæssige oplysninger, som regnskabsskemaerne kræver. Dette gælder dog ikke, hvor de omhandlede poster er ubetydelige, jf. forslagets § 13, stk. 1, nr. 3. Kravet om specifikationen af sammendragne poster gælder også sammenligningstal for det foregående regnskabsår. Bestemmelsen viderefører gældende årsregnskabsbekendtgørelses § 2, stk. 3.

Til § 67

Hvis det er nødvendigt for forståelsen af årsregnskabet, skal der oplyses om aktiv- eller passivposters forbindelse med andre aktiv- eller passivposter i årsregnskabet. Bestemmelsen svarer til gældende årsregnskabsbekendtgørelses § 4, stk. 1. Som eksempel på en nødvendig oplysning kan nævnes en forpligtelse, der er opdelt i langfristet og kortfristet gæld, uden at det af postbenævnelsen fremgår, at der er tale om den samme forpligtelse. Som oftest fremgår posternes samhørighed dog tilstrækkeligt af postbenævnelserne, så det derved ikke er nødvendigt at specificere opdelingen i noterne.

Til § 68

Forslagets §§ 68 - 74 indeholder en række oplysningskrav om nærtstående parter, herunder medarbejdere, ledelse og ejere.

Forslagets § 68 viderefører kravet i gældende lovs § 51, stk. 1, 1. pkt., om, at der skal oplyses om det gennemsnitlige antal beskæftigede i regnskabsåret. Forslaget angiver ikke hvilke metoder, der skal benyttes til at beregne antallet af beskæftigede. Det er således op til virksomhedens ledelse at vælge en opgørelsesmetode, der bedst muligt fortæller herom ud fra virksomhedens drifts- og beskæftigelsesmæssige forhold. I nogle tilfælde kan det være mest hensigtsmæssigt at oplyse det absolutte antal medarbejdere med bemærkning om, at der er tale om f.eks. deltids- eller sæsonbeskæftigede. I andre tilfælde bør der ske omregning af deltidsbeskæftigede til antal heltidsansatte. Direktionen i en virksomhed vil oftest skulle medregnes i opgørelsen, da direktionen, som er ansat af bestyrelsen eller ejerne, udgør virksomhedens daglige ledelse, og som sådan er beskæftiget i virksomheden. Derimod vil bestyrelsesmedlemmer i et selskab normalt ikke skulle medregnes. Hvor det findes hensigtsmæssigt, kan antal beskæftigede beregnes ud fra ATP-betalingerne, jf. aktieselskabslovens § 178 og tilhørende bekendtgørelse, hvorefter medlemmer af direktionen ikke indgår ved beregningen.

Forslaget viderefører endvidere det gældende krav om, at personaleomkostningerne skal specificeres i Lønninger, Pensioner og Andre omkostninger til social sikring, hvis dette ikke fremgår af resultatopgørelsen. Det forudsættes, at vederlag m.v. til ledelsen indgår i specifikationen. Kravet retter sig især mod den funktionsopdelte resultatopgørelse, der i modsætning til den artsopdelte resultatopgørelse ikke indeholder specifikation af disse personaleomkostninger. Se også forslagets § 69, der kræver særskilte oplysninger om vederlag m.v. til ledelsen.

Der skal til sammenligning gives de tilsvarende oplysninger for det foregående regnskabsår

Til § 69

Forslagets § 69, stk. 1, svarer til gældende årsregnskabslovs § 51, stk. 2, hvorefter der skal gives beløbsmæssige oplysninger om de samlede lønninger og vederlag m.v., herunder eventuelle pensionsbidrag og fratrædelsesgodtgørelser, til nuværende eller forhenværende medlemmer af virksomhedens direktion, bestyrelse og repræsentantskab. Oplysningerne skal gives fordelt på hvert ledelsesorgan.

Kun den del af de samlede vederlag m.v., som ydes for varetagelsen af de pågældende ledelsesfunktioner skal oplyses. Lønninger m.v., som ydes for varetagelse af andre opgaver i virksomheden, skal derimod udelukkende henregnes til personaleomkostninger, jf. forslagets § 68. Problemstillingen er navnlig relevant i mindre virksomheder, hvor direktøren ofte deltager i produktionen og distributionen, samt i virksomheder, hvor medarbejdere er indvalgt i bestyrelsen. Tilhører en person flere ledelseskategorier (f.eks. både direktion og bestyrelse), og modtages vederlag m.v. for varetagelsen af begge ledelsesfunktioner, må den pågældende persons samlede vederlag m.v. opdeles på ledelsesfunktionerne og oplyses under de respektive kategorier (ledelsesfunktioner).

Som udgangspunkt må regnskabsbruger forvente, at virksomheden altid har en ledelse, og at ledelsen vederlægges for sin ledelsesfunktion. Hvis der undtagelsesvis ikke ydes ledelsesvederlag, skal dette oplyses.

Er virksomheden forpligtet til at yde pension, som ikke er afdækket forsikringsmæssigt eller på anden måde, til nuværende eller forhenværende medlemmer af direktion, bestyrelse eller repræsentantskab, skal disse forpligtelser oplyses særskilt fordelt på hver kategori. Disse oplysningskrav er en yderligere specifikation af oplysningerne om hensatte forpligtelser, jf. forslagets § 47, og om eventualforpligtelser, jf. forslagets § 64.

Stk. 1, sidste pkt., kræver oplysninger om incitamentsprogrammer for ledelsen, f.eks. aktieoptioner, warrants og andre særlige bonusordninger. Herunder skal antallet af optioner, warrants og lignende oplyses. Endvidere må det forventes, at der forklares om de betingelser, som knytter sig til ordningerne, f.eks. om en given resultatudvikling, udvikling i børskursen etc. Bestemmelsen er i realiteten en præcisering af, hvorledes suppleringskravet i den nuværende årsregnskabslovs § 4, stk. 3, burde have været udnyttet i situationer, hvor ledelsens aflønning i væsentligt omfang består af sådanne programmer.

Efter *stk. 2* stilles der krav om de tilsvarende oplysninger og beløb for det foregående regnskabsår.

Stk. 3 viderefører den nugældende lempelse i den gældende årsregnskabslovs § 51, stk. 3, hvorefter en virksomhed kan undlade at oplyse om ledelsesvederlag m.v., hvis man derved ellers ville oplyse, hvad et enkelt medlem af det pågældende ledelseorgan, f.eks. den eneste direktør, modtager i vederlag m.v. Muligheden for lempelse gælder også i klasse C, men ikke i klasse D. Bestemmelsens ændrede affattelse er af redaktionel karakter.

Såfremt vederlag henholdsvis pensionsforpligtelser eller incitamentsprogram til et enkelt medlem af f.eks. bestyrelse eller direktion ville blive vist i årsregnskabet på grund af oplysningskravene i stk. 1, vil oplysning om vederlag til bestyrelse og direktion kunne gives samlet, således at beløb til et enkelt medlem ikke vises. Er der f.eks. i et selskab én direktør, der modtager vederlag, samt en bestyrelse, der ligeledes modtager vederlag, kan vederlagets størrelse således vises samlet for de to ledelsesorganer under ét. I danske selskaber udgør bestyrelsesvederlag ofte uvæsentlige beløb i forhold til det samlede ledelsesvederlag. Dette berettiger imidlertid ikke til helt at udelade oplysningerne, da betingelsen om, at "kun én kategori modtager sådanne beløb", ikke er opfyldt.

Er der kun ét ledelsesorgan, f.eks. direktionen, eller kun ét ledelsesorgan, der modtager vederlag eller pension, kan oplysning helt udelades, hvis dette er nødvendigt for at undlade at oplyse om enkeltpersoners vederlag m.v. Hvis et selskab har en bestyrelse, der ikke modtager vederlag, og én direktør, der modtager vederlag, vil oplysningen derfor helt kunne udelades, fordi kun ét ledelsesorgan modtager vederlag, og den enkelte direktørs vederlag ellers ville kunne ses direkte i noterne.

Vederlag m.v. til ledelsen skal altid indgå i specifikationen af de samlede personaleomkostninger, jf. forslagets § 68, uanset om ovennævnte lempelse anvendes.

Se endvidere oplysningskravet i forslagets § 73.

Til § 70

Forslaget er nyt i forhold til den nugældende årsregnskabslov. I praksis gives de nævnte oplysninger dog ofte, selv i mindre selskabers årsrapporter, bl.a. på grund af kravet i gældende lovs § 46 a om oplysning af ejerforhold i aktieselskaber.

Begrebet "nærtstående parter" er nærmere defineret i forslagets bilag 1, A, nr. 4. Der er typisk tale om personer eller virksomheder, som har mulighed for at gennemtvinge beslutninger i virksomheden (bestemmende indflydelse), eller som har indflydelse på de driftsmæssige eller finansielle beslutninger (betydelig indflydelse). Betydelig indflydelse kan opnås både direkte og indirekte.

Nærtstående parter kan f.eks. være tilknyttede virksomheder, dvs. dattervirksomheder, modervirksomheder og modervirksomhedernes dattervirksomheder. Også associerede virksomheder, ledende personer i virksomheden, herunder bestyrelses- og direktionsmedlemmer, nære familiemedlemmer til ledelsen samt virksomheder, som ledelsen eller nære familiemedlemmer til ledelsen har bestemmende eller betydelig indflydelse over. Begrebet har lighedspunkter med interessegrupperne i konkurslovens § 2, men dækker ikke nødvendigvis de samme interesser, da bestemmelserne har forskelligt sigte. Det samme gælder bestemmelserne om personer, der står den pågældende særligt nær i aktieselskabslovens § 115, stk. 1 og anpartsselskabslovens § 49, stk. 1, om bestemmelser om ulovlige lån m.v. til ledelsesmedlemmer m.v. Begrebet nærtstående omfatter også tilfælde, hvor der ikke er bestemmende indflydelse. Derfor rækker begrebet videre end begrebet "samme interesses bestemmende indflydelse" i forslagets § 121, stk. 2, der undtager fra kravet om anvendelse af dagsværdier og kapitalisering af goodwill m.v. ved koncernetablering eller fusion.

Stk. 1 kræver en beskrivelse af virksomhedens transaktioner med nærtstående parter i løbet af regnskabsåret. Der er ikke fastsat bestemte krav til indholdet af beskrivelsen af transaktionerne, men en beskrivelse forudsættes normalt at oplyse omfanget og transaktionstypen. Der skal ikke nødvendigvis gives beløb, idet det også kan fremstå som en procentdel af beløb i årsregnskabet i øvrigt, men der skal gives de oplysninger, der sætter regnskabsbrugerne i stand til at drage slutninger om transaktionernes betydning for virksomheden og et retvisende billede af dennes forhold. Oplysningerne skal gives, uanset de nærtstående har bestemmende eller blot betydelig indflydelse på virksomheden. En del af oplysningerne skal i forvejen fremgå af årsregnskabet, jf. kontroloplysningerne om virksomhedens tilgodehavender m.v. hos ledelsesmedlemmer efter forslagets § 73. Forslaget indeholder ikke nærmere regler om den regnskabsmæssige behandling af nærtstående parter, men overlader dette til standarder i henhold til forslagets § 136. Indtil nye standarder kan udstedes med hjemmel i denne bestemmelse, kan Regnskabsvejledning 13 dog udfylde rammerne. Regnskabsvejledning 13, der i stort omfang svarer til IAS 24, indeholder bestemmelser om afgrænsningen af nærtstående parter og om de transaktioner, der typisk vil være omfattet. Ligeledes fastslås en række krav til oplysningerne, herunder at oplysningerne om omfang m.v. bør opdeles efter transaktionstyper og med indicering af den enkelte nærtstående, hvis det kan have betydning for regnskabsbrugerens indtryk af virksomhedens forhold. En standard må også – under hensyntagen til, at det vil have betydning for det retvisende billede – bestemme, at det skal oplyses, hvis nærtstående parters indflydelse på trans-

aktioner har en så betydelig indvirkning på virksomheden som helhed, at der skal oplyses herom.

Stk. 2 kræver visse basisoplysninger om de nærtstående parter, der har bestemmende indflydelse på virksomheden. Ikke alle nærtstående parter skal altså beskrives med disse basisinformationer. Grundlaget for den bestemmende indflydelse skal oplyses, dvs. i hvilken egenskab en person eller en virksomhed har mulighed for at gennemtvinge beslutninger. Der vil kunne være tale om direktører og bestyrelsesmedlemmer eller medlemmer af lignende ledelsesorganer samt virksomhedsdeltagere, der besidder flertallet af stemmerettighederne, f.eks. en modervirksomhed. Navn og bopæl/hjemsted skal oplyses for de pågældende.

Almindelige långivere, kunder og leverandører anses ikke for nærtstående i forslagets forstand, selvom virksomhedens handlefrihed måtte være begrænset som følge af en vis økonomisk afhængighed af disse ressourceejere.

Stk. 3 viderefører gældende § 28, stk. 5, i lov om erhvervsdrivende fonde. Herefter skal fonde, der er knyttet til en anden erhvervsdrivende eller ikke-erhvervsdrivende fond eller en anden erhvervsdrivende virksomhed, f.eks. et aktieselskab, oplyse om deres forbindelse til den anden fond eller erhvervsdrivende virksomhed. Tilknytningen kan alene være baseret i en vedtægtsbestemmelse i den pågældende erhvervsdrivende fond eller i en aftale med virksomheden. Efter lovmotiverne til lov om erhvervsdrivende fonde er der først og fremmest tale om oplysninger af regnskabsmæssig karakter, f.eks. størrelsen af en særskilt ydelse fra den pågældende virksomhed eller fond til den erhvervsdrivende fond. Selvom oplysningen efter gældende lov kan gives såvel i årsregnskabet som årsberetningen, foreslås det af praktiske grunde og på grund af oplysningernes typiske karakter, at oplysningen gives i noterne i tilknytning til oplysningerne om nærtstående parter, selvom fonden ikke nødvendigvis opfylder betingelserne for at være nærtstående part i bilag 1, A, nr. 4.

Til § 71

Forslagets § 71 viderefører den gældende årsregnskabslovs § 54 a og skal ses i sammenhæng med forslagets § 70 om nærtstående parter. En virksomhed, der indgår som dattervirksomhed i en koncern, er underlagt modervirksomhedens bestemmende indflydelse. Her giver virksomhedens årsrapport i sagens natur kun et ufuldstændigt billede af den større koncernsammenhæng. For den regnskabsbruger, der ønsker et koncernregnskab, hvori virksomheden indgår, er det af betydning, at der oplyses om hvilke modervirksomheder, der udarbejder koncernregnskab, samt hvor disse kan rekvireres.

Ikke alle modervirksomhedernes navne skal oplyses, men kun den modervirksomhed, der ligger umiddelbart over virksomheden i koncernstrukturen - såfremt denne udarbejder koncernregnskab - samt den øverste modervirksomhed i koncernen, der udarbejder koncernregnskaber.

Til § 72

Forslaget viderefører med sproglige tilretninger gældende lovs §§ 43 og 43 a, herunder muligheden for at udelade visse oplysninger med henvisning til betydelig skade for virksomheden selv eller de omhandlede virksomheder. Dog fjernes muligheden i gældende lovs § 43, stk. 3, for at undlade visse oplysninger, når virksomheden udarbejder koncernregnskab.

Bestemmelsen retter sig kun mod rapporterende virksomheder, der deltager i en anden virksomhed som interessent eller komplementar, eller som har en eller flere dattervirksomheder eller associerede virksomheder, uanset hvilken retsform disse antager.

Stk. 1 kræver oplysninger om navn, hjemsted og retsform for hver enkelt af disse virksomheder.

For hver dattervirksomhed og associeret virksomhed skal der i henhold til *stk. 2* også gives oplysning om den procentvise andel af den pågældende virksomheds egenkapital, som den rapporterende virksomhed ejer, samt størrelsen af den pågældende virksomheds egenkapital og regnskabsmæssige resultat ifølge den senest godkendte årsrapport.

I henhold til *stk. 3* kan oplysninger om størrelsen af egenkapital og resultat udelades, hvis virksomheden ejer mindre end 50 procent af egenkapitalen i den pågældende dattervirksomhed eller associerede virksomhed og denne ikke er forpligtet til at offentliggøre årsrapport. Oplysningerne kan derfor udelades, hvis virksomheden f.eks. ejer 49 procent af egenkapitalen i et dansk interessentskab, hvor en fysisk person er medinteressent, da interessentskabet i så fald ikke er forpligtet til at aflægge årsrapport.

I dag kan oplysningerne om dattervirksomheders og associerede virksomheders egenkapital og resultat udelades, hvis de pågældende virksomheder indgår i den rapporterende virksomheds regnskab til indre værdi eller dets koncernregnskab ved fuld konsolidering. Imidlertid taber regnskabsbruger derved muligheden for nærmere at analysere de enkelte dele af koncernen, fordi oplysningerne er nødvendige som indgangsvinkel til analyserne. Det er derfor fundet rigtigst at kræve oplysningerne om egenkapital og resul-

tat, selvom dattervirksomheden eller den associerede virksomhed indregnes til indre værdi eller indgår i koncernregnskabet.

I *stk. 4* videreføres muligheden for at udelade oplysningerne, hvis disse kan volde virksomheden betydelig skade. Anvendes muligheden, kræves oplysning om grundlaget for udeladelsen.

Til § 73

Oplysninger om virksomhedens tilgodehavender hos – eller sikkerhedsstillelser for – medlemmer af ledelsen, er typisk relevante i forbindelse med selskabsdeltagernes forvaltningskontrol, jf. forslagets § 12, stk. 2.

Forslagets § 73 kræver derfor – udover de generelle oplysninger om nærtstående parter i § 70 – specificerede oplysninger om fordelingen af virksomhedens tilgodehavender hos ledelsesmedlemmerne. Oplysningerne skal ikke gives i forhold til enkeltpersoner men i forhold til ledelseskategorier, dvs. bestyrelse, direktion og et eventuelt repræsentantskab. Der skal ikke ske yderligere specifikation af tilgodehavender. Der skal for hver kategori oplyses om summen af virksomhedens tilgodehavender på balancetidspunktet, de væsentligste vilkår knyttet til lånet, herunder rentefod og eventuelle afdragsvilkår, samt størrelsen af de beløb, der er tilbagebetalt i løbet af regnskabsåret. Det skal særskilt oplyses, hvis et lån er både optaget og indfriet i årets løb, så regnskabsbruger bliver bekendt med, at virksomhedens midler uretmæssigt har været udlånt i en del af regnskabsperioden. Er der tale om virksomhedens sikkerhedsstillelse i form af f.eks. pant, kaution eller garanti, skal der gives tilsvarende oplysninger, dvs. oplysninger om sikkerhedsstillelsens størrelse, de væsentligste vilkår i forbindelse hermed, herunder arten af sikkerhedsstillelsen, samt at sikkerhedsstillelsen eventuelt er nedbragt eller ophørt i regnskabsåret. Oplysningskravet gælder tilsvarende for tilgodehavender og sikkerhedsstillelser vedrørende ledelsesmedlemmer i virksomhedens modervirksomhed.

Har virksomheden et tilgodehavende hos nærtstående til ledelsesmedlemmerne i virksomheden eller dennes modervirksomhed, skal oplysningerne vedrørende den pågældende ledelseskategori også omfatte disse beløb. Tilsvarende gælder med hensyn til virksomhedens sikkerhedsstillelser.

Forslaget viderefører store dele af indholdet i den nugældende årsregnskabslovs § 46 a, men oplysningerne omfatter ikke længere tilgodehavender hos selskabsdeltagere. Disse oplysninger dækkes fremover af forslagets § 70, såfremt selskabsdeltageren er en nærtstående part.

Oplysningskravet omfatter såvel lovlige som ulovlige tilgodehavender og sikkerhedsstillelser. Der er ikke krav om en opdeling i lovlige og ulovlige mellemværender. Regnskabsrådet har i sin rapport foreslået, at oplysningskravet i stedet kom til at gælde ulovlige tilgodehavender og sikkerhedsstillelser overfor ledelsesmedlemmerne og selskabsdeltagerne. Imidlertid fandt Justitsministeriet, at et sådant oplysningskrav ville være i strid med almindelige strafferetlige hensyn (selvinkriminering). Derfor omfatter kravet såvel lovlige som ulovlige mellemværender, dog alene i forhold til ledelsen. Bestemmelsen kommer herved til at ligge tæt op ad 4. direktivs art. 43, nr. 13, der ikke er undtaget for små virksomheder. Regnskabsrådet har efterfølgende tilsluttet sig ændringen.

Til § 74

Enhver, der besidder aktier i et aktieselskab, skal meddele selskabet, når aktiernes stemmeret udgør mindst 5 pct. af aktiekapitalens stemmerettigheder eller deres pålydende værdi udgør mindst 5 pct. af aktiekapitalen, dog mindst 100.000 kr. Der skal endvidere gives meddelelse om visse ændringer i allerede meddelte besiddelsesforhold, jf. aktieselskabslovens § 28 a. Selskabet skal efter § 28 b føre en særlig fortegnelse over sådanne aktieejere.

I dag kræver aktieselskabsloven, at selskabets årsberetning skal indeholde oplysning om, hvem der på tidspunktet for årsberetningens afgivelse er optaget i den særlige fortegnelse med angivelse af fulde navn og bopæl, eller for virksomheders vedkommende hjemsted, jf. aktieselskabslovens § 28 b, stk. 4. Denne information er relevant for regnskabsbrugerne, da ejerkredsen kan have stor betydning for, hvordan selskabet ledes.

Det foreslås, at dette oplysningskrav overflyttes til årsregnskabsloven for at samle kravene til årsrapporten hér, også selvom det kun angår aktieselskaber.

I henhold til forslaget skal ejerfortegnelsen opgøres på tidspunktet for aflæggelsen af årsrapporten, hvilket svarer til det tidspunkt, der er fastsat i aktieselskabsloven.

Til § 75

Forslagets § 75, stk. 1, viderefører reglerne i gældende årsregnskabslov § 44, hvorefter de enkelte klasser af aktier eller anparter specificeres, dvs. angives med den i vedtægterne foreskrevne benævnelse for klasserne, f.eks. A- og B-aktier. For hver klasse skal der oplyses om antallet af aktier eller anparter og de-

res pålydende værdi. Er virksomhedskapitalen ikke opdelt i klasser, skal aktieselskaber – men ikke anpartsselskaber – oplyse om antallet af aktier og deres pålydende værdi. Forslaget er en videreførelse af gældende ret.

Stk. 2 svarer indholdsmæssigt til bestemmelser i gældende aktieselskabslovs § 5, stk. 2, og § 32, stk. 4, og gælder kun for aktieselskaber. Bestemmelserne foreslås overført til årsregnskabsloven i overensstemmelse med forslaget, da det er hensigtsmæssigt at samle krav til årsrapporter i forslaget. Bestemmelsen kræver, at der i førstkommende årsrapport oplyses om de faktiske omkostninger ved stiftelse af et aktieselskab samt ved forhøjelse af aktiekapitalen, så aktionærer og andre regnskabsbrugere har mulighed for at kontrollere den samlede størrelse af disse omkostninger. Oplysningerne om kapitalomkostninger i aktieselskaber kan med fordel gives i tilknytning til kapitalforklaringen efter forslagets § 56.

Til § 76

Aktieselskabers erhvervelse af egne aktier er reguleret i aktieselskabslovens kapitel 8, mens anpartsselskabers erhvervelse af egne anparter som hovedregel er forbudt efter anpartsselskabslovens § 51. De øvrige lovgivninger for bestemte virksomhedsformer har ingen regler om egne kapitalandele, endsige forbud mod at lade virksomheden erhverve disse. *Forslagets § 76* vedrører de oplysninger, der skal gives om bestand og bevægelser, hvis en virksomhed ejer egne kapitalandele, og er en videreførelse af gældende årsregnskabslovs § 52, stk. 1 og 2.

Kravene i *stk. 1* er skåret til efter reglerne for aktieselskaber, hvis erhvervelse af egne aktier er indgående reguleret med baggrund i 2. selskabsdirektiv. Forslagets bestemmelser er baseret på dette direktivs artikel 22, stk. 2, samt 4. direktivs artikel 46, stk. 2, litra d, og stk. 3. Oplysningerne skal bidrage til generalforsamlingens kontrol med virksomhedens transaktioner vedrørende egne kapitalandele. *Stk. 2* præciserer, at oplysningerne i stk.1 ikke blot skal gives for egne kapitalandele, som virksomheden har erhvervet til eje, men også for dem, som virksomheden har erhvervet som sikkerhed (pant). Oplysningerne om kapitalandele erhvervet henholdsvis til eje eller til pant skal gives hver for sig.

Forslagets oplysningsbestemmelser omfatter alle former for virksomheder, dvs. også virksomheder, som ikke er aktie- eller anpartsselskaber.

Der henvises i øvrigt til forslagets § 35 vedrørende den regnskabsmæssige behandling af egne kapitalandele

Til § 77

Som noget nyt kræver *forslagets § 77*, at virksomheder i klasse B skal udarbejde en ledelsesberetning. For at skabe større afstand til "årsrapporten" og samtidig præcisere beretningens karakter foreslås det hidtil anvendte "årsberetning" erstattet af "ledelsesberetning". Gældende lov fritager små virksomheder (svarende til virksomhederne i klasse B) fra at udarbejde eller offentliggøre årsberetningen under visse betingelser. Denne undtagelse har været kritiseret for at være til stor skade for regnskabsbrugerne, samtidig med at lettelsen for virksomhederne er yderst begrænset. Det er derfor Regnskabsrådets opfattelse, at ledelsesberetningen bør genindføres for disse virksomheder, også for så vidt angår offentliggørelse.

Kravene til ledelsesberetningen hér er forholdsvis beskedne, da der alene kræves en omtale af virksomhedens aktiviteter, beskrivelse af usikkerheder og usædvanlige forhold af betydning for indregning og måling, en redegørelse for regnskabsårets udvikling i virksomhedens aktiviteter og økonomiske forhold samt hvilke væsentlige forhold, der er indtruffet mellem balancedagen og tidspunktet for regnskabsaflæggelsen. Se de yderligere krav til klasse C i forslagets §§ 99 - 101.

I modsætning til før omfattes ledelsesberetningen af kravet om et retvisende billede. Endvidere gælder de grundlæggende forudsætninger, jf. forslagets § 13, også på ledelsesberetningen, dog med de tilpasninger, der følger af beretningens natur, jf. forslagets § 14. Eksempelvis gælder overskuelighedskravet og neutralitetskravet fuldt ud for ledelsesberetningen.

Virksomhedens hovedaktiviteter skal beskrives, så regnskabsbruger får oplysning om, hvad virksomheden beskæftiger sig med, og bl.a. på denne baggrund kan vurdere den driftsmæssige risiko. Det er op til ledelsen at fastsætte detaljeringsniveauet for beskrivelsen af hovedaktiviteterne under hensyn til virksomhedens art og omfang. Dette helt basale krav er nyt i forhold til gældende lovs § 56. I praksis gives oplysningen dog allerede i dag i langt de fleste virksomheder. Regnskabsvejledning 12 kræver, at børsnoterede selskaber skal give sådanne oplysninger i ledelsesberetningen.

Der skal gives en beskrivelse af eventuel usikkerhed og usædvanlige forhold, som har haft betydning for indregning og måling. Da oplysningerne typisk er generelle for hele årsrapporten, har de ikke den karakter, som karakteriserer noteoplysninger, som normalt knytter sig til konkrete forhold. Det er derfor skønnet

mest hensigtsmæssigt at opretholde dem som en del af ledelsesberetningen.

Der skal redegøres for den udvikling, der i årets løb har fundet sted i virksomhedens aktiviteter og økonomiske forhold i øvrigt. Det indebærer, at der skal redegøres for de interne og eksterne forhold, der har påvirket driften, beskæftigelsen, investeringsomfanget m.v., og dermed påvirket den udvikling, som regnskabets tal afspejler. Også forhold, som – endnu – ikke kan aflæses i regnskabets balance og resultatopgørelse kan være relevante at få beskrevet på dette sted. Ekstraordinære forhold som f.eks. omstruktureringer, fusion/spaltning og lign. vil normalt være relevante.

Er der indtruffet betydningsfulde hændelser efter regnskabsårets afslutning, skal disse omtales. Herunder hører bl.a. eventuelle problemer i forhold til virksomhedens fortsatte drift, som er indtruffet efter balancedagen.

Virksomheder, der omfattes af klasse B, har mulighed for at udarbejde en mere omfattende ledelsesberetning på linje med ledelsesberetninger i virksomheder omfattet af regnskabsklasse C. Hvis der afgives sådanne yderligere oplysninger, skal disse dog gives systematisk og konsekvent, jf. forslagets § 7, stk. 5. Vælger en virksomhed f.eks. at give oplysninger om den forventede udvikling, skal forventningerne omtales fyldestgørende i overensstemmelse med forslagets § 99, nr. 1.

Til § 78

Forslagets § 78 tilføjer endnu et element på byggeklodsmodellen.

Stk. 1, 1. pkt. fastslår i lighed med §§ 18 og 22 hvilke bestanddele af årsrapporten, der er obligatoriske for regnskabsklassen. Som noget nyt i forhold til B-klassen skal årsregnskaber og koncernregnskaber her forsynes med en pengestrømsopgørelse.

3. og 4. pkt. kræver, at virksomheder omfattet af klasse C skal følge reglerne for klasse B (§§ 23 – 77) med tillæg af de særregler, der følger af §§ 79 - 101. De enkelte A-klasseregler, der måtte have betydning – fortrinsvis af hensyn til erhvervsdrivende fonde og interessentskaber og kommanditselskaber med kapitalselskaber som interessenter eller komplementarer – gælder naturligvis også her. Medens reglerne for regnskabsklasse A kun i meget få tilfælde er relevante for B-virksomheder, er reglerne for klasse B i overvejende grad af betydning for C-virksomhederne. Her vil endda kunne være en risiko for konflikt mellem B- og C-regler, selvom forskellene snarere vil vise sig som yderligere krav til C-virksomhederne. For at afgøre eventuelle konfliktsituationer en gang for alle er det i *5. pkt.* generelt markeret, at C-klassereglerne i tilfælde af konflikt skal have fortrin.

Generelt stilles der strengere krav til virksomhederne i klasse C end i klasse B. Virksomhederne i klasse C – dvs. de mellemstore og store virksomheder – skal f.eks. indregne flere immaterielle aktiver i balancen, ligesom de skal udarbejde pengestrømsopgørelse og en mere udførlig ledelsesberetning.

Offentligheden som helhed har ofte større interesse i årsrapporter for virksomheder i klasse C, blandt andet som følge af virksomhedernes større samfundsmæssige betydning. Desuden vil de – alt andet lige – bedre være i stand til at leve op til de større krav. Der kræves derfor større kvalitet af disse virksomheders årsrapport. På nogle punkter er der dog lempelser for mellemstore virksomheder, således at reglerne ikke altid er ens for de to størrelser i klasse C.

Stk. 2 fastsætter den praktiske regel, at en virksomhed i klasse C, hvis oplysninger i redegørelser, noter og ledelsesberetning i det væsentligste er identisk med de tilsvarende oplysninger i koncernregnskabet, kan undlade at gentage dem.

Når en virksomhed overskrider størrelsesgrænserne for klasse B, og dermed bevæger sig over i klasse C, har den på en måde et ekstra år til at finde ud af, om skiftet er mere varigt – på grund af kravet om, at overskride størrelsesgrænserne i to på hinanden følgende år. Dette giver tid til at indrette sig på de større krav. Det er imidlertid ikke altid nok, hvorfor forslaget anviser nogle overgangsordninger. En række situationer, der kunne tænkes at give særlige problemer, er opregnet i *stk. 3, nr. 1 – 3*. Det drejer sig om indregning af indirekte produktionsomkostninger (nr. 1), indregning af udviklingsprojekter (nr. 2), og tilpasning af sammenligningstal (nr. 3). I alle disse tilfælde tillades det virksomheder, der tidligere var i regnskabsklasse B, først at anvende de nye metoder i det første år i regnskabsklasse C således, at der ikke er pligt til at tilpasse sig med tilbagevirkende kraft.

Til § 79

Forslagets § 79 viderefører dele af gældende lovs § 5, stk. 1, og implementerer 4. direktivs artikler om opstilling af resultatopgørelsen.

Resultatopgørelse og balance skal opstilles i overensstemmelse med skemaerne i bilag 2, skema 1 eller 2 og skema 5 eller 6. I forhold til skemaerne for Klasse B indeholder skemaerne for resultatopgørelsen i bilag 2, skema 5 og 6, yderligere specifikationer, navnlig med hensyn til posterne for skat. Balancerne for de to

klasser er identiske. Også mellemstore virksomheder omfattet af regnskabsklasse C har under visse betingelser mulighed for at sammendrage og tilføje poster i resultatopgørelsen. Der henvises til forslagets §§ 32 og 81.

Til § 80

Forslagets § 80 kræver som noget nyt oplysninger om ophørende aktiviteter. Oplysningerne om ophørende aktiviteter omfatter de i året faktisk ophørte aktiviteter samt de aktiviteter, der er i gang med at ophøre, men stadig eksisterer på balancedagen. Hvordan aktiviteterne ophører er uden betydning, men normalt tales der om aktiviteter, der afhændes, lukkes ned eller blot opgives uden videre.

Da ophørende aktiviteter enten ikke, eller kun i en begrænset periode fremover, vil bidrage til virksomhedens indtjening, er det væsentligt for regnskabsbruger at kende omfanget af ophørende aktiviteter. Når regnskabsbruger bibringes oplysninger om hvilke aktiviteter, der ophører, herunder med hvilke beløb disse indgår i nettoomsætning, årets resultat, anlægsaktiver og omsætningsaktiver, fås et bedre grundlag for at vurdere virksomheden ikke mindst i forbindelse med prognoseopgaven. Det er imidlertid ikke altid muligt at opgøre de krævede beløb, som skal specificeres for den ophørende aktivitet. Forslaget gør derfor kravet betinget af, at det er muligt for virksomheden at fremfinde de nødvendige tal. Ligeledes er det muligt for de mellemstore virksomheder at undlade at give oplysninger vedrørende nettoomsætningen, som det også er muligt efter § 81 for disse virksomheder.

Det foreslåede oplysningskrav genfindes ikke direkte i gældende lov, men kræves til dels i kravene til årsberetningens oplysninger og i kravet om supplerende oplysninger for at give et retvisende billede i gældende lovs § 4, stk. 3.

Til § 81

Forslagets § 81 indebærer, at store virksomheder ikke kan benytte muligheden i § 32, hvorefter visse poster i resultatopgørelsen – herunder nettoomsætningen – kan sammendrages under henvisning til påviselig skade for virksomheden i konkurrencemæssig henseende.

Mellemstore virksomheder kan fortsat – i lighed med gældende lovs § 64c, stk. 1 - benytte muligheden for at sammendrage poster, hvis betingelserne i § 32 er opfyldt.

Bestemmelsen implementerer 4. direktivs artikel 27.

Til § 82

Det foreslås i *§ 82*, at virksomheden skal indregne indirekte produktionsomkostninger, når kostprisen for aktiver skal opgøres. Der er ofte tale om omsætningsaktiver, men også i de tilfælde, hvor virksomheden selv fremstiller sine anlægsaktiver, skal indirekte produktionsomkostninger indregnes i kostprisen. I modsætning til gældende lovs § 27, stk. 3, og § 31, stk. 3, er indregningen af indirekte produktionsomkostninger et krav for virksomheder i regnskabsklasse C. Bestemmelsen implementerer 4. direktivs artikel 35, stk. 3, litra b og artikel 39, stk. 2.

Fremstiller virksomheden selv sit produktionsudstyr – f.eks. ejendomme eller maskiner – indregnes disse til kostprisen, dog således at også indirekte omkostninger – afskrivninger og andre faste omkostninger – fremover indgår ved målingen af den samlede kostpris. Denne regel for førstegangsindregning gælder også, selvom der eksisterer et marked for aktivet, der kan fastsætte en pålidelig højere værdi af aktivet end kostprisen. Ønsker virksomheden at vise markedsværdien af aktivet, kan dette ske ved opskrivning og samtidig binding af opskrivningsbeløbet på egenkapitalen. Brug af en sådan højere værdi skaber et større afskrivningsgrundlag.

Baggrunden for at kræve indregning af indirekte produktionsomkostninger er, at værdien af selvfremstillet produktionsudstyr og særligt varebeholdninger derved viser sig i balancen i takt med værdiskabelsen – nemlig i takt med produktionen af varerne. Samtidig får man en værdi, der kommer nærmere dagsværdien. Kun indirekte omkostninger fra produktionen må indregnes. Indirekte omkostninger fra administration og distribution må ikke indregnes.

IAS 2 kræver indregning af indirekte produktionsomkostninger, medens Regnskabsvejledning 8 endnu kun anbefaler det. Den er dog under revision og vil formentligt herefter ligge tættere op ad de internationale standarder.

Tidligere har det været meget besværligt og bekosteligt at indregne indirekte produktionsomkostninger, fordi det kræver mange registreringer og avancerede registreringssystemer. Sådanne systemer er imidlertid blevet udbredt i danske virksomheder, hvorved besværet med at fordele omkostningerne på de fremstillede aktiver er reduceret.

Til § 83

Forslagets § 83 kræver, at virksomheden indregner udviklingsprojekter som aktiver, hvis de tilsigter at udvikle et bestemt produkt eller en bestemt proces,

som virksomheden uden tvivl agter af fremstille henholdsvis benytte i produktionen. At indregning, i modsætning til gældende lovs § 19, er gjort obligatorisk, udspringer af, at det værdibaserede regnskab stræber mod indregning af alle aktiver, der kan måles pålideligt. Udviklingsprojekter er udvikling af produkter eller processer, som ligger umiddelbart før en påbegyndelse af egentlig erhvervsmæssig udnyttelse. Udvikling må derfor adskilles fra forskning, der består af mere grundlæggende undersøgelser med det formål at opnå ny videnskabelig eller teknisk viden og indsigt. Sådanne forskningsarbejder kan ikke indregnes som aktiver, men skal løbende omkostningsføres i resultatopgørelsen.

I forbindelse med virksomhedens opnåelse af patenter, koncessioner eller andre rettigheder ligger ofte en udviklingsproces til grund. Kravet om aktivering af udviklingsprojekter indebærer, at sådanne rettigheder også skal aktiveres. Skema 1 og 2 i bilag 2, der implementerer 4. direktivs artikler om opstilling af balancen, er indrettet på at tilgodese disse forskellige immaterielle aktiver.

Kravet om indregning af udviklingsprojekter indebærer, at virksomheden får pligt til at foretage de nødvendige registreringer i bogføringen, så kravet kan opfyldes. Kravet om indregning gælder ikke blot projekter, der udvikles i virksomheden, men principielt også projekter, der for virksomhedens regning udvikles af en anden virksomhed ("outsourcing").

Udover forslagets krav om identificering og hensigt til at udnytte projektet er det – som for alle aktiver – en forudsætning for aktivering, at udviklingsprojektet har en værdi for virksomheden. Dette afgøres bl.a. udfra, om produktets tekniske udnyttelsesmuligheder er påvist, om virksomhedens ledelse har tilkendegivet sin hensigt om at fremstille og markedsføre produktet, om virksomheden har tilstrækkeligt med finansielle og menneskelige ressourcer til at færdiggøre, producere og sælge produktet, og om der kan påvises et marked for produktet. Se hertil IAS 38 og Regnskabsvejledning 7.

Målingen af udviklingsprojekter sker til kostpris, herunder indirekte omkostninger, jf. forslagets §§ 36 og 82. Afskrivning sker over produktets forventede brugstid og påbegyndes, når udviklingen er færdiggjort. På dette tidspunkt skifter projektet også plads i balancen, så det overføres til færdiggjorte udviklingsprojekter. Brugstiden er den periode, hvor virksomheden forventer at kunne have økonomisk nytte af det nye produkt, dog maksimalt 20 år. Nedskrivningspligten i forslagets § 42 gælder også for udviklingsprojekter, mens der ikke er mulighed for opskrivning, jf. forslagets § 41.

Til § 84

Forslagets § 84 stiller skærpede krav til målingen af kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder. Se bilag 1, B, nr. 1 og 2, for en definition af dattervirksomheder og associerede virksomheder.

Kapitalandelene i disse virksomheder skal i regnskabsklasse C (og D) måles til disses indre værdi, således som denne opgøres af ejervirksomheden. Den indre værdi vil svare til den forholdsmæssige ejerandel af disse virksomheders opgjorte egenkapital. Indregningen til indre værdi skal ske, selvom selskabet ikke aflægger koncernregnskab.

Den indre værdis metode er i dag meget udbredt og er formentlig den mest benyttede måde i mellemstore og store virksomheder til at måle værdien af kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder i årsregnskabet. I koncernregnskabet indgår kapitalandelene i dattervirksomheder ikke, da de erstattes af alle enkeltaktiverne og –forpligtelserne, så koncernregnskabet viser koncernen som om der kun var én virksomhed.

Metoden indebærer, at kapitalandelene måles ved at regulere værdien af disse med forholdsmæssig andel af overskud i den pågældende virksomhed, udbytte og eventuelle andre reguleringer, f.eks. kapitalnedsættelser eller opskrivninger. Derved svarer værdien af kapitalandelene i ejervirksomhedens årsregnskab som hovedregel til den forholdsmæssige ejerandel af dattervirksomhedens henholdsvis den associerede virksomheds egenkapital, som den ville være opgjort, hvis ejervirksomhedens regnskabspraksis havde været benyttet.

Stk. 2 omhandler opgørelsen af den værdi, kapitalandelene skal indgå til ved førstegangsindregningen. Bestemmelsen henviser til de tilsvarende regler om udligning og eliminering for koncernregnskabet. Formålet er at opgøre værdien af kapitalandelene uafhængigt af interne transaktioner mellem virksomhederne, ligesom værdien skal opgøres efter den regnskabspraksis, der benyttes af ejervirksomheden. Der henvises her til forslagets §§ 119 og 120. Henvisningen til § 116, stk. 2, medfører, at tidspunktet for målingen af indre værdi undtagelsesvist kan ske udfra en anden balancedag end modervirksomhedens.

Stk. 3 omhandler de reguleringer af kapitalandelenes værdi, der skal ske i tiden efter førstegangsindregningen. Her kræves, at underskud eller overskud i dat-

tervirksomheden eller den associerede virksomhed, der er reguleret for koncerninterne bevægelser og positioner, medfører en regulering af værdien af kapitalandelene, der forholdsmæssigt svarer til ejerandelen. Endvidere skal andre bevægelser i virksomhedernes egenkapital modsvares af tilsvarende reguleringer i værdien af kapitalandelene. Sådanne reguleringer kan være en kapitalforhøjelse eller -nedsættelse. Det kan også være udbytte, opskrivninger, tilbageførsel af opskrivninger eller andre ændringer af virksomhedernes egenkapital, der ikke er indregnet i disses resultatopgørelser.

Uanset bruttoværdiprincippet i forslagets § 13, stk. 1, nr. 8, må beløb, der tilgår opskrivningsreserven for indre værdi fra én virksomhed med positivt resultat, reduceres med underskud fra andre virksomheder. Dette er til forskel fra opskrivning af materielle anlægsaktiver og kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder efter forslagets § 41, hvor det ikke tillades at modregne nedskrivninger på anlægsaktiver i opskrivninger på andre. Derimod er opreguleringer til dagsværdi efter § 38 nettoreguleringer, hvor positive beløb for nogle aktiver eller forpligtelser elimineres med negative beløb for andre aktiver eller forpligtelser.

Efter *forslagets stk. 4* skal en eventuel samlet nettoopskrivning af kapitalandelene efter stk. 3 overføres til en særlig reserve, der ikke kan anvendes til udbytte eller udlodning. Dette betyder modsætningsvist, at reserven kan opløses i takt med, at de frie reserver bliver negative. Den kan ikke reduceres med underskud fra den enkelte regnskabsperiode, hvis der i øvrigt er frie reserver. Her henvises til følgelovsforslagets § 1, nr. 27, jf. nr. 26, hvorefter opskrivningsreserven for indre værdi i det store hele behandles på samme måde som overkursfonds for aktieselskaber. I begge tilfælde er der tale om en reserve, der kan anvendes til dækning af underskud, men som ikke kan anvendes til udbytte. Se bemærkningerne til følgelovens bestemmelse.

En eventuelt samlet nettonedskrivning af kapitalandelene efter stk. 3 overføres til fradrag i en tidligere indregnet positiv reserve, hvis reserven kan rumme beløbet og efter fradraget for nettonedskrivningen fortsat er positiv eller nul. Et eventuel overskydende beløb, der ikke kan indeholdes i reserven, skal indregnes i de frie reserver, som dermed reduceres. Reserven for nettoopskrivning efter indre værdis metode kan således ikke optages med negativt beløb.

Frasælges en dattervirksomhed eller en associeret virksomhed, skal den del af reserven opløses, som hidrører fra den pågældende virksomhed.

Stk. 5 indeholder visse lempelser. Anvendelse af indre værdis metode kan således undlades for dattervirksomheder, når betydelige og vedvarende hindringer i væsentlig grad begrænser modervirksomhedens udøvelse af sine ejerbeføjelser eller ledelse, når de nødvendige oplysninger ikke kan indhentes inden for en rimelig frist eller uden uforholdsmæssigt store omkostninger, eller når kapitalandelene udelukkende ejes med henblik på efterfølgende salg.

For associerede virksomheder kan den indre værdis metode undlades i det omfang, de nødvendige oplysninger ikke er kendte. Endvidere kan reguleringerne af værdien, jf. stk. 3, ske på basis af det seneste årsregnskab for virksomheden, selvom dette har et regnskabsår, der afviger fra den rapporterende virksomhed, eventuelt selvom det afsluttes senere end regnskabsåret i den rapporterende virksomhed. Undtagelserne skyldes, at ejervirksomheden ikke har bestemmende indflydelse over den associerede virksomhed, og at det derfor i særlige tilfælde kan være vanskeligt at fremskaffe de nødvendige oplysninger til brug for elimineringer – herunder tilpasninger til ejervirksomhedens regnskabspraksis – og reguleringer af værdien af kapitalandelene. På tilsvarende vis kan ejervirksomheden normalt ikke gennemtvinge, at den associerede virksomhed får samme regnskabsår som ejervirksomheden. Derfor kan værdireguleringen ske på basis af det senest udarbejdede årsregnskab for den associerede virksomhed.

I de tilfælde hvor virksomheden benytter undtagelsen i stk. 5, skal kapitalandelene måles efter hovedreglerne i forslagets §§ 33, 36, 40, 41, 42, 44 og 46. I sådanne tilfælde gælder kravet om nedskrivninger og mulighed for opskrivninger. Kapitalandele i en dattervirksomhed, der udelukkende besiddes med henblik på efterfølgende overdragelse, og som ikke tidligere har indgået i modervirksomhedens koncernregnskab ved konsolidering, kan dog måles til dagsværdi efter principperne i § 37, stk. 1, 2. - 4. pkt.

Er en associeret virksomhed også at anse som fælles ledet, har virksomheden i princippet valgfrihed mellem måling til indre værdi eller pro rata konsolidering, jf. forslagets § 34. Dog skal alle fælles ledede virksomheder behandles på samme måde, medens alle associerede virksomheder, der ikke behandles som fælles ledede med pro rata konsolidering, skal måles til equity, jf. her konsistenskravet i forslagets § 13, stk. 1, nr. 7. Se om pro rata konsolidering i årsregnskabet under bemærkningerne til forslagets § 34.

Til § 85

Forslagets § 85 pålægger virksomheder, der måler kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder til indre værdi, at indregne de forholdsmæssige nettooverskud eller -underskud efter forslagets § 84, stk. 3, som indtægter og omkostninger i resultatopgørelsen. Der skal således alene oplyses om nettoresultatet for henholdsvis dattervirksomheder og associerede virksomheder.

Derved gøres en undtagelse fra den begrænsning i indregning af indtægter i resultatopgørelsen, der følger af forslagets § 49, hvorefter alene indtjente indtægter må indgå i resultatopgørelsen. Behandlingen er en fortsættelse af gældende metode i årsregnskabsbekendtgørelsens § 9, stk. 4.

Undtagelsen er en konsekvens af den indre værdis metode, som netop indebærer, at resultat af dattervirksomheder og associerede virksomheder skal indregnes i både balance og resultatopgørelse. Dette står i modsætning til den metode, der tillades for virksomheder i klasse B, nemlig indtægtsføring på basis af modtagne udbytter fra virksomhederne. Denne model opfattes imidlertid ofte ikke som en hensigtsmæssig målestok for afkastet af investeringen i dattervirksomheder og associerede virksomheder, fordi modtagne udbytter kan have meget lille sammenhæng med indtjeningen i de pågældende virksomheder.

Indre værdis metode, hvorved resultaterne fra virksomhederne løbende føres til indtægt eller omkostning, opfattes ofte som en bedre måde til at vise afkastet af investeringerne.

Til § 86

Fremover kræves, at virksomheder i klasse C udarbejder en pengestrømsopgørelse. Tidligere har det alene været et lovkrav for statslige aktieselskaber, medens Københavns Fondsbørs har krævet en pengestrømsopgørelse fra børsnoterede selskaber.

Krav om en pengestrømsopgørelse blev drøftet tilbage i 70'erne under arbejdet med 4. direktiv om årsregnskaber. På grund af uenighed blev kravet imidlertid aldrig medtaget i direktivet.

Der er almindelig enighed om, at en pengestrømsopgørelse er et væsentligt bidrag til regnskabsbrugers vurdering af virksomheden. I takt med indførelsen af mere værdibaserede regnskaber for virksomheder omfattet af klasse C er behovet for en pengestrømsopgørelse imidlertid blevet endnu større. Det skyldes, at dagsværdier for aktiver og forpligtelser i balancen ikke nødvendigvis fortæller noget om størrelsen af de foretagne ind- eller udbetalinger, dvs. virksomhedens cash-flow.

I modsætning til årsregnskabet sker der ikke indregning i pengestrømsopgørelsen med baggrund i periodiseringsprincippet. I stedet sker indregningen udfra betalingsprincippet, dvs. størrelsen af ind- og udbetalinger indregnes i pengestrømsopgørelsen på det tidspunkt, betalingen sker.

I lighed med tidligere skal pengestrømsopgørelsen vise pengestrømmene på drifts-, investerings- og finansieringsaktiviteterne. Denne opdeling er generelt anerkendt såvel i Danmark som internationalt. I Danmark findes Regnskabsvejledning 11, medens IASC har udstedt IAS 7. I forhold til den nuværende årsregnskabslovs § 5, stk. 3, er endvidere stillet krav om sammenligningstal med henblik på at lette regnskabsbrugers vurdering af udviklingsretningen.

Driftsaktiviteterne kan som hidtil vises efter den direkte eller den indirekte metode. Den direkte metode viser brutto ind- og udbetalinger fra selskabets drift, medens den indirekte metode tager udgangspunkt i årets resultat fra driften og ved hjælp af korrektioner af forhold i resultatopgørelsen, der ikke har haft likviditetsvirkning, f.eks. af- og nedskrivninger, nås til et tal for den samlede likviditetsvirkning fra driften. Den samlede likviditetsvirkning fra driften er naturligvis identisk i de to opgørelser, der alene adskiller sig i præsentationen.

Med henblik på at kunne se forbindelsen mellem pengestrømsopgørelsen og årsregnskabets præsentation af likvider, skal vises likvider primo, forskydninger i perioden og likvider ultimo. Afgrænsningen af likvider i pengestrømsopgørelsen kan imidlertid variere i forhold til afgrænsningen heraf i balancen. Er der forskel i afgrænsningen skal oplysninger om den valgte afgrænsning i pengestrømsopgørelsen oplyses, jf. forslagets § 87, nr. 3.

Stk. 4 tillader en virksomhed ikke at udarbejde egen pengestrømsopgørelse, hvis virksomheden indgår i en pengestrømsopgørelse, der udarbejdes for koncernen. Også modervirksomheden kan undlade selv at udarbejde en pengestrømsopgørelse, hvis den i stedet udarbejder en pengestrømsopgørelse for koncernen. Denne praksis er sædvanlig i børsnoterede selskaber.

Til § 87

Forslagets § 87 omhandler de yderligere oplysninger, som virksomheder omfattet af klasse C skal give i redegørelsen om anvendt regnskabspraksis. Der er tale om en uddybning af de almindelige bestemmelser om beskrivelse af anvendt regnskabspraksis, som

fremgår af gældende lov § 42, og forslagets § 53 (klasse B). Bestemmelsen implementerer 4. direktivs artikel 43, stk. 1, nr. 1.

Forslagets nr. 1 kræver oplysning om anvendte indregningsmetoder og målegrundlag for de indirekte omkostninger, der i henhold til forslagets § 82 skal indregnes i kostprisen for anlægs- og omsætningsaktiver. I praksis benævnes disse omkostninger som "indirekte produktionsomkostninger" (IPO). Det skal for hver af de relevante poster under aktiver oplyses efter hvilke metoder, IPO er beregnet. Der kræves ikke oplysning om beløbenes størrelse.

Nr. 2 kræver oplysning om indregningsmetoder og målegrundlag for kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder. Virksomheder omfattet af regnskabsklasse C skal efter forslagets § 84 måle disse kapitalandele til regnskabsmæssig indre værdi, så kapitalandelenes regnskabsmæssige resultat løbende indregnes i virksomhedens resultatopgørelse (indre værdis metode). Indregnes kapitalandelene undtagelsesvist ikke efter indre værdis metode, skal årsagen til dette oplyses tillige med de indregningsmetoder og målegrundlag, der anvendes i stedet.

Nr. 3 kræver oplysning om indregningsmetoder og målegrundlag, som virksomheden anvender i pengestrømsopgørelsen. Kravet kan opfyldes ved en beskrivelse af, hvad pengestrømsopgørelsen viser, herunder hvad posterne under henholdsvis drifts-, investerings- og finansieringsaktivitet omfatter, samt hvilke poster, virksomheden klassificerer som likvider. Det skal særskilt oplyses, hvis virksomheden ikke udarbejder pengestrømsopgørelse.

Nr. 4 kræver oplysninger om de anvendte metoder til opgørelse af nøgletal, der skal indgå i ledelsesberetningen i henhold til forslagets § 101. Hvert enkelt nøgletal (afkastningsgrad, egenkapitalforrentning m.v.) kan ofte beregnes på flere forskellige grundlag, og efter forskellige metoder. Nøgletal forudsættes udregnet i overensstemmelse med Den Danske Finansanalytikerforenings vejledning, som er udtryk for god skik på dette område. Virksomheden bør dog under alle omstændigheder oplyse dette i årsrapporten, så regnskabsbruger ikke er i tvivl. Anvender virksomheden særlige metoder, der afviger fra Finansanalytikerforeningens vejledning, skal der redegøres for metoderne, så regnskabsbruger bliver bekendt hermed.

Til § 88

Forslagets §§ 88-98 indeholder en række yderligere notekrav, som virksomheder omfattet af regnskabsklasse C skal iagttage.

Virksomheder omfattet af klasse C skal for hver post under finansielle anlægsaktiver give de samme oplysninger, som kræves for materielle og immaterielle anlægsaktiver i henhold til forslagets § 57 ("anlægsnoten"). Der er stort set tale om en videreførelse af gældende årsregnskabsbekendtgørelses § 6, der implementerer 4. direktivs artikel 15, stk. 3.

Stk. 2 viderefører det gældende oplysningskrav i gældende årsregnskabsbekendtgørelses § 2, stk. 5, jf. gældende lovs § 18, stk. 1, hvorefter virksomheden skal forklare om de periodeafgrænsningsposter, der indgår som aktiver i balancen. Der er her tale om omkostninger afholdt før det år, de vedrører, f.eks. forudbetalt husleje, som indregnes i balancen til forbrug i efterfølgende år, jf. forslagets § 27, stk. 1. Forklaringen skal afdække indholdet i periodeafgrænsningsposterne, dvs. hvilke omkostningsarter der er tale om. Uvæsentlige beløb skal ikke forklares, jf. forslagets § 13, stk. 1, nr. 3. Bestemmelsen implementerer 4. direktivs artikel 18.

Til § 89

Ved beregning af en varebeholdnings kostpris efter de metoder, der tillades efter forslagets §§ 44, 45 og 82, kan den beregnede værdi under visse omstændigheder, f.eks. i perioder med væsentlige prisstigninger, afvige væsentligt fra varebeholdningernes genanskaffelsesværdi på balancetidspunktet. Er der tale om en væsentlig afvigelse, skal forskelsbeløbet oplyses, så eventuelle "hemmelige reserver" i form af ikke-indregnede værdistigninger kommer til regnskabslæsers kendskab. Opgørelsen af væsentlige forskelsbeløb skal foretages og oplyses for hver arabertalspost under varebeholdninger. Bestemmelsen svarer til nugældende lovs § 32, stk. 2, der heller ikke hidtil har omfattet små virksomheder. Oplysningen skal ikke gives, hvis varebeholdninger i balancen måles til genanskaffelsesværdi, jf. forslagets § 46, stk. 1.

Bestemmelsen implementerer 4. direktivs artikel 40, stk. 2.

Til § 90

Forslagets § 90 viderefører gældende årsregnskabslovs § 47, hvorefter mellemstore og store virksomheder skal oplyses om den seneste offentlige ejendomsvurdering. Kravet omfatter ikke udenlandsk fast ejendom. Ejendomsvurderingen antages at kunne give en indikation af dagsværdien af den faste ejendom, hvorfor oplysningen især er relevant, hvor virksomheden indregner aktivet til kostpris og foretager afskrivninger på dette grundlag.

Til § 91

Forslagets § 91 er en videreførelse af gældende årsregnskabsbekendtgørelses § 2, stk. 5, nr. 2 og 3, hvorefter virksomheden skal forklare om henholdsvis hensatte forpligtelser (hensættelser) og periodeafgrænsningsposter, der indgår som forpligtelser i balancen. Der henvises til forslagets § 47 vedrørende hensatte forpligtelser og til § 27 vedrørende periodeafgrænsningsposter. Forklaringen skal afdække forpligtelsernes indhold. Uvæsentlige beløb skal ikke forklares, jf. forslagets § 13, stk. 1, nr. 3.

Bestemmelsen implementerer 4. direktivs artikel 21 og artikel 42, 2. pkt.

Til § 92

I lighed med gældende lovs § 46, stk. 1, skal der for hver gældspost i balancen gives oplysning om den del, der forfalder til betaling mere end 5 år efter balancedagen. Det er beløbet for den del af gælden, der skal afdrages om mere end 5 år, der skal angives, specificeret for hver gældspost.

Bestemmelsen implementerer 4. direktivs artikel 43, stk. 1, nr. 6.

Til § 93

Forslagets § 93, stk. 1, viderefører gældende lovs § 45, hvorefter der skal gives en række oplysninger, hvis virksomheden har optaget lån mod udstedelse af gældsbreve, der giver långiveren ret til at konvertere sin fordring til kapitalandele i virksomheden (konvertible gældsbreve). Der skal for hvert lån gives oplysning om det udestående lånebeløb, dvs. størrelsen af den gæld, som kan konverteres til kapitalandele, den aftalte ombytningskurs samt den fastsatte frist for ombytning til kapitalandele. Har en virksomhed optaget lån mod obligationer - eller mod andre gældsbreve med ret til rente - hvor det er aftalt, at rentens størrelse varierer i forhold til udbyttet eller virksomhedens overskud (udbyttegivende gældsbreve), skal der for hvert lån gives oplysning om det udestående lånebeløb samt den aftalte forrentning. Bestemmelsen implementerer 4. direktivs artikel 43, stk. 1, nr. 5. Se i øvrigt bemærkningerne til forslagets § 31 om de omhandlede renter.

Lånebeløb, der vedrører konvertible henholdsvis udbyttegivende gældsbreve, skal klassificeres under den dertil hørende post i balancen og opdeles i henholdsvis kort- og langfristede forpligtelser, jf. skema 1 og 2 i bilag 2, ligesom den del af forpligtelserne, der forfalder om mere end 5 år fra balancedagen, skal oplyses i noterne, jf. forslagets § 92.

Stk. 2 er ny og ikke omtalt i Regnskabsrådets rapport. Imidlertid har rådet efterfølgende tilkendegivet behovet for bestemmelsen. Den omhandler et oplysningskrav om såkaldt "ansvarlig lånekapital", dvs. et lån, der ydes til virksomheden, men hvor kreditor frivilligt vælger at træde tilbage for andre kreditorer, såfremt virksomheden efterfølgende bliver nødlidende. En sådan ordning, der ofte benyttes i forbindelse med rekonstruktion af virksomheder, kan tilrettelægges på forskellige vilkår, så kreditor f.eks. alene træder tilbage for eksisterende kreditorer eller for alle fremtidige kreditorer. Sådanne væsentlige oplysninger skal også angives. Bestemmelsen omfatter alene såkaldte generelle ordninger, dvs. ordninger der gælder for alle kreditorer. I praksis anvendes i nogle tilfælde udtrykket "ansvarlig indskudskapital" i stedet for "ansvarlig lånekapital". Det er uhensigtsmæssigt, da der reelt er er tale om fremmedkapital ("forpligtelser").

Til § 94

Forslagets § 94 er en videreførelse af gældende lovs § 46, stk. 2, hvorefter det skal oplyses, hvis virksomheden har stillet pant eller anden sikkerhed i aktiverne. Den regnskabsmæssige værdi af hver enkelt pantsat aktiv skal oplyses, tillige med omfanget af virksomhedens pantsætninger og andre sikkerhedsstillelser, specificeret for hver enkelt post. For omtale af eventualforpligtelser henvises til forslagets § 64.

Bestemmelsen implementerer 4. direktivs artikel 43, stk. 1, nr. 6.

Til § 95

Forslagets § 95 viderefører reglerne i gældende årsregnskabsbekendtgørelses § 2, stk. 5, nr. 4 og 5, hvorefter indtægter og omkostninger, der hidrører fra rettelse af fejl i indregning og måling i tidligere regnskabsperioder, samt ekstraordinære indtægter og omkostninger skal omtales og forklares, hvis der er tale om væsentlige beløb.

Rettes (grundlæggende) fejl ved primopostering på egenkapitalen, er der ifølge definitionerne tale om indtægter henholdsvis omkostninger, der dog ikke indregnes i resultatopgørelsen. Disse omfattes af oplysningskravet tillige med øvrige indtægter og omkostninger, der hidrører fra rettelse af fejl.

Der henvises til forslagets § 52 vedrørende regnskabsmæssige skøn og behandling af fejl og til forslagets § 30 vedrørende ekstraordinære poster.

Til § 96

Forslagets § 96 viderefører gældende årsregnskabslovs § 51 a, stk. 1, hvorefter der skal gives oplys-

ning om det samlede honorar til den revisionsvirksomhed, der udfører den lovpligtige revision, samt til revisionsvirksomhedens dattervirksomheder. Det skal endvidere oplyses, hvor stor en del af honoraret, der angår andre ydelser end revision. Det kræves ikke oplyst, hvorledes de andre ydelser sammensætter sig, men der er her typisk tale om forskellige former for rådgivning og regnskabsmæssig assistance. Oplysningskravet skal ses i lyset af den megen debat, der har været omkring revisors uafhængighed, herunder revisors dobbeltrolle som virksomhedens rådgiver og kontrollant (samfundets tillidsrepræsentant). På denne baggrund er det væsentligt at opretholde den grad af offentlighed om revisionshonorarets størrelse og fordeling, som oplysningskravet indebærer.

Oplysningen om revisionshonoraret skal omfatte honoraret for revision af moderselskabets årsregnskab og også det af moderselskabets aflagte koncernregnskab. Tilsvarende gælder for andre ydelser end revision.

Som noget nyt kræver forslagets *stk. 2* sammenligningstal for oplysningen om revisorhonorar. Samtidig kræver § 126, stk. 1, nr. 8, at oplysningen herom i koncernregnskabet omfatter det samlede honorar for revision af moderselskabets årsregnskab, koncernregnskabet og - som noget nyt – også honoraret for revision dattervirksomhederne. Disse to nyskabelser har til formål at forbedre kvaliteten af oplysningen.

Oplysningskravet om omkostninger til revision er en særlig dansk regel, som ikke genfindes i direktiverne.

Til § 97

Forslagets § 97 viderefører gældende lovs § 46, stk. 2, 2. pkt., om virksomhedens sikkerhedsstillelser for tilknyttede virksomheders forpligtelser. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med forslagets § 94, der kræver oplysninger om virksomhedens pantsætninger og øvrige sikkerhedsstillelser for virksomhedens egne forpligtelser. Forslaget kræver beløbsmæssig oplysning om den samlede sikkerhedsstillelse, som virksomheden har påtaget sig for dattervirksomheders forpligtelser overfor tredjemand. Der skal tilsvarende gives oplysning om virksomhedens samlede sikkerhedsstillelse for de forpligtelser, som øvrige virksomheder inden for koncernen har påtaget sig.

Til § 98

Forslagets § 98 viderefører gældende årsregnskabslovs § 52, stk. 3, og skal ses i sammenhæng med forslagets § 76, der omhandler oplysninger om selskabers egne aktier eller anparter. Forslaget kræver oplysninger om aktier og anparter i det rapporterende selskab, der besiddes af dette selskabs dattervirksomheder – såkaldt cross-holding. Der er således ikke tale om selskabets egne aktier eller anparter, men om dattervirksomhedernes besiddelse af aktier eller anparter i moderselskabet, der på koncernniveau svarer til egne aktier eller anparter, og dermed på koncernniveau reelt svarer til en skjult kapitalnedsættelse. I aktieselskabslovens § 48 omfatter restriktionerne også datterselskabers besiddelse af aktier i moderselskabet.

Forslaget kræver, at der i modervirksomhedens årsrapport gives samme oplysninger, som hvis der havde været tale om egne aktier eller anparter. Der henvises til forslagets § 76 for en nærmere beskrivelse af de krævede oplysninger.

Til § 99

Sammen med forslagets § 77 omhandler forslagets §§ 99 - 101 de oplysninger, der skal fremgå af ledelsesberetningen. Forslaget er i vidt omfang en videreførelse af de nugældende krav til indholdet i årsberetningen. Der er dog foreslået visse yderligere krav, f.eks. krav om omtale af virksomhedens videnressourcer. Endvidere foreslås visse krav, der tidligere kun har omfattet børsnoterede og statslige selskaber, overført til virksomheder omfattet af regnskabsklasse C. Der henvises også til bemærkningerne til forslagets § 77.

Beretningen skal i lighed med kravet i gældende lovs § 56, stk. 2, nr. 2, indeholde en beskrivelse af virksomhedens forventede udvikling, jf. *forslagets nr. 1.* Oplysninger om forventet udvikling skal som minimum gives for det kommende regnskabsår, så vidt muligt med niveau-angivelse af væsentlige hovedtal som forventet resultat, nettoomsætning m.v. I det omfang ledelsen har forventninger til en mere langsigtet udvikling, skal der også oplyses herom. Der stilles dog ikke krav om budgettal. Oplysninger om ledelsens forventninger til virksomhedens fremtidige udvikling er en særdeles relevant oplysning for regnskabsbruger, ikke mindst i relation til prognoseopgaven, jf. forslagets § 12, stk. 2. For at højne niveauet for omfanget og kvaliteten af fremtidsoplysningerne foreslås det, at beskrivelsen skal indeholde omtale af de særlige forudsætninger, som ledelsen har lagt til grund for vurderingen af virksomhedens forventede udvikling. Herved forstås forudsætninger, som regnskabsbrugere normalt ikke inddrager i deres vurderinger, fordi de ikke har kendskab til disse, eller fordi de ikke er klar over deres betydning for den pågældende virksomheds udvikling. Her kan f.eks. være tale om forudsætninger om valutakursudvikling og økonomisk vækst på virksomhe-

dens væsentligste markeder, væsentlige miljøtilladelser, samt virksomhedens markeds- og produktudvikling. Særligt følsomme eller usikre faktorer, der er afgørende for det forventede resultat skal oplyses, men der stilles ikke krav om egentlige følsomhedsanalyser. Omtalen af de særlige forudsætninger skal være konkret i forhold til den enkelte virksomheds situation. Det er derfor ikke tilstrækkeligt at omtale generel usikkerhed om f.eks. valutakurser, politisk udvikling eller økonomisk afmatning. Oplysningskravet om særlige forudsætninger har hidtil kun været gældende for statslige og børsnoterede selskaber, men anses for så relevant, at også alle øvrige mellemstore og store virksomheder foreslås omfattet.

Som noget nyt kræver *nr. 2*, at ledelsesberetningen skal indeholde en beskrivelse af virksomhedens vidensressourcer, i det omfang ledelsen betragter disse som afgørende for den fremtidige indtjening. Beskrivelsen forudsættes at skulle ske på et overordnet niveau. Ønsker virksomheden at give meget mere indgående og omfattende oplysninger om videnkapital og medarbejderforhold, hører de ikke til i ledelsesberetningen, men i en supplerende beretning: et "videnregnskab". Ledelsesberetningen kan derimod indeholde de – konkluderende - oplysninger fra videnregnskabet, der er nødvendige for at få et retvisende billede i årsrapporten, jf. bemærkningerne herom til forslagets § 12. Bestemmelsen angiver med vilje ikke, hvorledes videnressourcer præcist skal afgrænses, og hvorledes beskrivelsen i øvrigt skal gives. Det skyldes, at dette område er i meget hastig udvikling, og at loven derfor tilsigter at kunne følge udviklingen. Det er på den anden side vigtigt at få markeret, at sådanne relevante oplysninger har deres plads i årsrapporten. Kravet må forventes benyttet i videntunge virksomheder, f.eks. rådgivende ingeniører, medicinal- eller IT-virksomheder, men vil være relevant i et eller andet omfang for alle virksomheder, også i den såkaldte gamle økonomi. Med tiden må det forventes, at der udvikles mere faste retningslinjer for indholdet af beskrivelsen af virksomhedens vidensressourcer, f.eks. via standarder.

Et andet nyt krav i *nr. 3* er en beskrivelse af de særlige risici udover almindeligt forekommende risici inden for virksomhedens branche, herunder forretningsmæssige og finansielle risici virksomheden kan påvirkes af. Det drejer sig her primært om finansielle risici. Beskrivelsens omfang og indhold vil naturligt afhænge af, i hvilket omfang den enkelte virksomhed er udsat for forretningsmæssige og finansielle risici. Et eksempel på de oplysninger som skal gives, kan være oplysninger om virksomhedens sårbarhed overfor fremtidige ændringer i renteniveau og i koncentrationer af kreditrisici. Det kan i visse virksomheder også være hensigtsmæssigt at præsentere egentlige følsomhedsanalyser, mens det i andre kan være tilstrækkeligt med en kortfattet verbal beskrivelse.

Oplysningskravet er nyt i forhold til den gældende lov, der dog i § 4, stk. 3, kræver de supplerende oplysninger, som er nødvendige for at give et retvisende billede. Oplysninger om finansielle risici er relevant information for regnskabsbruger, men ses ikke ofte givet i praksis. Internationalt er der i de senere år sat fokus på denne type oplysninger, og med IAS 32 samt Regnskabsvejledning nr. 15 ("Finansielle instrumenter: Oplysninger og modregning"), må det forventes, at der inden for en kort årrække udvikles en praksis på området, som kan udfylde forslagets overordnede oplysningskrav. Praksis skal have lov til at udvikle sig, og det er et spørgsmål, hvor langt videre man kan komme med lovregulering. Europa-kommissionens forslag til ændring af 4. og 7. regnskabsdirektiv vedrørende anvendelse af dagsværdier indeholder krav om oplysning af i hvert fald virksomhedens kreditrisici, hvilket skal ses som en naturlig udløber af muligheden for at anvende dagsværdier på finansielle instrumenter.

Fremover skal virksomheden som noget nyt beskrive påvirkningen af det eksterne miljø og de foranstaltninger, som virksomheden har iværksat til forebyggelse, reduktion eller afhjælpning af skader på miljøet, jf. *nr. 4*. Der er tale om det eksterne miljø og ikke f.eks. virksomhedens interne arbejdsmiljø. Kravet er særlig relevant i miljøtunge virksomheder, som i forvejen aflægger såkaldte "grønne regnskaber", men også i andre virksomheder, hvor miljøpåvirkningen er en væsentlig faktor ved driften af virksomheden, vil kravet have sin berettigelse. Dette krav stemmer meget godt overens med indholdet i Europa-kommissionens anbefaling om indregning, måling og oplysninger om miljømæssige forhold i årsregnskabet og koncernregnskabet.

Ledelsesberetningen kræver ikke et egentligt miljøregnskab i form af en opgørelse af arter og mængder af energi og råvarer samt en opgørelse over udledninger til luft, vand og jord. Et grønt regnskab egner sig bedre hertil, men beskriver ikke nødvendigvis hele virksomhedens miljøforhold, da det kun beskriver de såkaldte "listevirksomheder", der ofte blot er afdelinger af virksomheden. Til gengæld går kravet i ledelsesberetningen ud på en overordnet omtale af virksomhedens miljøpolitik og –ledelse samt tilstedeværelsen af væsentlige miljøgodkendelser. Herunder kan beskrives den indvirkning, som disse forhold har for

virksomhedens forventede udvikling. Er det eksterne miljø ikke af betydning ved driften af virksomheden, kan beskrivelsen helt undlades. Kravet om oplysning i ledelsesberetningen om disse miljøforhold blev ikke anbefalet i Regnskabsrådets rapport (afsnit 10.5). I stedet indeholdt rapporten et oplysningskrav om, hvilke beløb virksomheden i regnskabsåret havde benyttet til miljøforhold (afsnit 10.4). Rådet har imidlertid efterfølgende tilsluttet sig, at beløbsoplysningerne erstattes af en verbal beskrivelse i ledelsesberetningen.

Ønsker virksomheden frivilligt at medtage en beskrivelse af det interne arbejdsmiljø, vil ledelsesberetningen være en hensigtsmæssig placering. Beskrivelsen af det interne arbejdsmiljø skal dog kunne adskilles fra beskrivelsen af det eksterne miljø, således at læseren ikke bliver i tvivl om, hvad der vedrører det ene eller det andet. Også her er det et spørgsmål om, hvad der er nødvendigt for at vise et retvisende billede. Er oplysningen ikke nødvendig for at skabe et finansielt retvisende billede, men virksomheden ønsker at oplyse om de nævnte forhold, kan der være meget, der taler for at aflægge en supplerende beretning herom, der i sig selv skal give et retvisende billede inden for de i forslagets § 14 omhandlende rammer.

I lighed med gældende lovs § 56, stk. 2, nr. 3, skal virksomheden omtale eventuelle forsknings- og udviklingsaktiviteter, da oplysning herom er relevant ved bedømmelse af virksomhedens fremtidsudsigter, jf. *nr. 5*. Som noget nyt retter kravet sig ikke kun mod virksomheder, der selv forsker i eller udvikler produkter m.v. Også virksomheder, som f.eks. har udskilt forsknings og udviklingsaktiviteterne til en dattervirksomhed, skal beskrive aktiviteterne, hvis disse udføres for virksomheden. Oplysningskravet skal iagttages uanset om eventuelle udviklingsprojekter indregnes i balancen som aktiv. Det er op til den enkelte virksomheds ledelse at fastsætte beskrivelsens omfang og detaljeringsgrad.

Har virksomheden filialer i udlandet, skal ledelsens beretning indeholde oplysninger om filialerne, jf. *nr. 6*. Oplysningskravet er en videreførelse af nugældende krav, som indebærer, at der som minimum skal oplyses om filialens navn og hjemsted. Hvis filialen er af særlig betydning for den samlede aktivitet, bør der gives yderligere relevante oplysninger. Til gengæld fremgår det af væsentlighedsforudsætningen i forslagets § 13, stk. 1, nr. 3, at der ikke kræves oplysning om uvæsentlige filialer, medmindre de tilsammen udgør en betydelig information.

De fra gældende lov videreførte bestemmelser implementerede i sin tid 4. direktivs artikel 46. Endvidere beskriver Regnskabsvejledning 12 ledelsens årsberetning og udfylder i et vist omfang lovens krav.

Til § 100

Statslige aktieselskaber og børsnoterede selskaber skal efter gældende lovs § 56, stk. 3, omtale årets resultat i forhold til tidligere udmeldte forventninger samt begrunde eventuelle forskelle.

Forslaget indebærer i overensstemmelse med Regnskabsrådets rapport (afsnit 10.5.2.5), at også andre mellemstore og store virksomheder omfattes af et tilsvarende krav. Kravet er relevant i relation til regnskabsbrugers forvaltningskontrol og har tillige betydning for regnskabsbrugers mulighed for at vurdere, om virksomhedens udmeldinger om forventningerne, jf. forslagets § 99, er realistiske, eller om de f.eks. til stadighed er for optimistiske. Kravet om beskrivelse af årets resultat i forhold til forventet udvikling og begrundelse af forskelle skal opfyldes, uanset om virksomheden har offentliggjort et forventet resultat med beløb, et resultatinterval eller blot beskrevet den forventede udvikling verbalt.

Se det supplerende krav til disse oplysninger for statslige aktieselskaber og børsnoterede selskaber i § 107, stk. 2.

Til § 101

Statslige aktieselskaber skal efter gældende lovs § 56, stk. 4, oplyse en række hoved- og nøgletal for indeværende år samt de fire foregående år. Tilsvarende gælder for børsnoterede selskaber. Med *forslagets § 101* udstrækkes bestemmelsen som anbefalet i Regnskabsrådets rapport (afsnit 10.5.2.3), til også at omfatte mellemstore og store virksomheder. Hoved- og nøgletallene skal muliggøre en meningsfuld sammenligning af årsregnskaberne for en 5 års periode, så regnskabsbruger bibringes et hurtigt overblik over virksomhedens økonomiske udviklingsretning og -hastighed. Hvis tallene ikke er sammenlignelige på grund af ændret regnskabspraksis m.v., skal de så vidt muligt tilpasses, så sammenligneligheden opnås, jf. henvisningen til forslagets § 24, stk. 1, 2. og 3. pkt. En foretaget tilpasning skal angives og behørigt begrundes. Manglende sammenlignelighed skal tilsvarende begrundes.

Forslaget kræver oplyst nøgletal, som efter virksomhedens forhold er nødvendige. Nødvendighed må ses i forhold til regnskabsbrugerens mulighed for at danne sig et fornuftigt indtryk af udviklingen i virksomheden. Se i øvrigt forslagets § 87, nr. 4, vedrørende oplysninger om metoder ved beregning af nøgletal.

F. t. l. vedr. erhvervsdrivende virksomheders aflæggelse af årsregnskab m.v.

Til § 102

Forslagets § 102 tilføjer endnu et element på byggeklodsmodellen. Kravene til bestanddele er i § 102 de samme som i § 78. Det kræves i *stk. 1, 3. og 4. pkt.*, at virksomheder omfattet af klasse D – dvs. børsnoterede og statslige aktieselskaber - skal følge reglerne for klasse B og C med tillæg af de regler, der følger af §§ 103-107 samt de få bestemmelser i klasse A, der kan være relevante for erhvervsdrivende fonde og for interessent- og kommanditselskaber med kapitalselskaber som interessenter henholdsvis komplementarer. I modsætning til § 78 ses der ikke her en risiko for konflikt mellem D-klasseregler og de andre, da D-klassereglerne udelukkende går ud på yderligere oplysningskrav. Risikoen for konflikt fra § 78 er naturligvis stadig tilstede i forholdet mellem B- og C-klasse-reglerne, hvorfor forrangsbestemmelsen er gentaget i *forslagets 5. pkt.*

Omfanget af tillægsregler i forhold til klasse C er forholdsvis begrænset. Disse regler suppleres af regler for børsnoterede selskaber, der fastsættes af Københavns Fondsbørs og i børslovgivningen. Regnskabsaflæggelsen for statslige aktieselskaber kan suppleres af bestemmelser i vedtægterne for selskabet eller i oprettelsesloven for det enkelte statslige aktieselskab.

I forbindelse med lovforberedelsen har det været overvejet at indarbejde de krav, som børslovgivningen og Københavns Fondsbørs stiller til børsnoterede selskabers årsrapporter. Det er imidlertid skønnet, at den forventede udvikling inden for handel med værdipapirer, herunder etableringen af tværnationale fondsbørser, stadigt stigende krav til årsrapporterne, etablering af nye fondsbørser og autoriserede markedspladser kræver en fleksibilitet i regelsættet, som ikke kan tilbydes ved en lovregulering af området. Hertil kommer Europa-kommissionens tiltag, hvorefter alle børsnoterede virksomheder skal følge de internationale standarder. Reglerne for børsnoterede selskaber vil således endnu en tid være placeret i flere love.

Til § 103

Forslagets § 103 indebærer, at virksomheder omfattet af klasse D – uanset størrelse – ikke kan benytte muligheden i § 32, hvorefter visse poster i resultatopgørelsen kan sammendrages under henvisning til påviselig skade for virksomheden i konkurrencemæssig henseende. Bestemmelsen viderefører gældende lovs § 64c, stk. 1, 1. pkt.

Til § 104

Forslagets § 104 kræver oplysning om, hvilke fysiske eller juridiske personer, der besidder 5 pct. eller mere af virksomhedens pålydende kapital eller aktiekapitalens stemmerettigheder, tillige med angivelse af den nøjagtige ejer- eller stemmeandel. Regnskabsbruger bliver hermed i stand til at se den enkelte persons kapital- eller stemmeretsandel og får således indblik i hvilken personkreds, der har væsentlig, betydelig eller blot nogen indflydelse på virksomhedens ledelse og øvrige anliggender.

Børsnoterede virksomheder giver allerede i dag oplysninger til Københavns Fondsbørs om, hvem der besidder mindst 5 pct. af aktiekapitalens stemmerettigheder eller pålydende værdi, samt om ændringer i besiddelsesforholdet med 5 pct. mellemrum. Disse oplysninger er offentligt tilgængelige. Forslagets § 104 indebærer en skærpelse af oplysningskravet, da forslaget kræver oplysninger i årsrapporten om nøjagtige ejer- eller stemmeandele.

Til § 105

Forslagets § 105 viderefører gældende lovs § 51 a, stk. 2, der dog udelukkende retter sig mod statslige aktieselskaber, som er moderselskaber. Et tilsvarende krav gælder for børsnoterede selskaber, jf. Regler for udstedere af børsnoterede værdipapirer på Københavns Fondsbørs A/S, § 20, stk. 6. Det skal oplyses, hvis ikke alle dattervirksomheder revideres af mindst en af modervirksomhedens revisorer, en af disses udenlandske samarbejdspartnere eller af en anerkendt international revisionsvirksomhed. Ved fortolkningen af begrebet "samarbejdspartnere" er samarbejdets karakter afgørende. Er der tale om et formaliseret fagligt samarbejde, f.eks. i form af fælles retningslinjer for kvalitetskontrol af revisionsarbejde, fælles revisionsmetodik m.v. vil revisionsvirksomhederne være samarbejdspartnere i forslagets forstand. Er der udelukkende tale om facilitetsmæssigt samarbejde, f.eks. fælles edb-faciliteter, fælles indkøb m.v. er samarbejdet ikke tilstrækkeligt i forslagets forstand. Ved fortolkningen af "anerkendt international revisionsvirksomhed" tillægges det betydning, at revisionsvirksomheden er af en hvis størrelse, har et internationalt samarbejde af en hvis karakter og fasthed, typisk i form af repræsentationskontorer i andre lande end hjemlandet, og i øvrigt nyder almindelig anerkendelse og tillid i de lande, hvor de opererer.

Til § 106

I henhold til forslagets § 69, stk. 1, skal virksomheden angive det samlede vederlag til medlemmer af ledelsen for deres funktion i virksomheden, fordelt på hvert ledelsesorgan. Det samme gælder forpligtelser til at yde pension til de nævnte. Herudover skal oply-

ses om særlige incitamentsprogrammer. Det foreslås, at børsnoterede og statslige aktieselskaber i lighed med i dag, jf. gældende lovs § 51, stk. 3, ikke skal kunne anvende undtagelsesbestemmelsen i forslagets § 69, stk. 3. Oplysningerne om vederlag m.v. skal derfor altid gives i disse virksomheder, uanset at størrelsen for et enkelt medlems vederlag m.v. herved vises.

Til § 107

Forslagets § 107, stk. 1, skærper oplysningskravet i gældende årsregnskabslovs § 56, stk. 3, nr. 2, hvorefter der skal oplyses om de ledelseshverv, som virksomhedens bestyrelses- og direktionsmedlemmer beklæder i danske aktieselskaber bortset fra 100 pct. ejede datterselskaber. Oplysningen skal sikre, at navnlig aktionærer i et børsnoteret eller statsligt selskab kan følge med i, hvilke ledelsesposter et ledelsesmedlem har påtaget sig eller er ophørt med at varetage.

Der skal ikke gives oplysning om ledelseshverv, som beklædes i den pågældende virksomheds 100 pct. ejede datterselskaber, herunder disses datterselskaber. I modsætning til tidligere fortolkning skal der dog fremover gives oplysninger om ledelseshverv i 100 pct. ejede datterselskaber af andre aktieselskaber, selvom den pågældende samtidig har ledelseshverv i disse selskabers moderselskab. En anden fortolkning ville føre til vilkårlighed, hvor alene et aktieselskabs status som datterselskab i en fremmed koncern ville føre til, at regnskabsbrugerne ikke fik oplysning om forholdet.

Stk. 2 viderefører de eksisterende regler for statslige aktieselskabers og børsnoterede selskabers opfølgning på udmeldte forventninger til fremtiden. I modsætning til andre virksomheder har disse selskaber pligt til løbende at offentliggøre væsentlige ændringer i forventningerne til fremtiden. Endvidere har disse pligt til at give sådanne oplysninger i halvårsrapporten.

Til § 108

Forslagets § 108 viderefører gældende lovs § 64, stk. 4, hvorefter Erhvervsministeren ved bekendtgørelse kan fravige lovens regler om statslige aktieselskaber, hvis dette er nødvendigt for til stadighed at sikre den ligestilling mellem statslige aktieselskaber og børsnoterede selskaber, som var forudsat ved lovændringerne herom i 1995 og 1996. Bestemmelsen indeholder ikke hjemmel til at pålægge børsnoterede selskaber yderligere krav.

Reglerne for børsnoterede selskaber er fastsat i værdipapirhandelsloven, betingelsesbekendtgørelsen og regler for udstedere af børsnoterede værdipapirer på Københavns Fondsbørs.

Til § 109

En koncern består af en modervirksomhed og dennes dattervirksomheder.

Modervirksomheder er defineret i bilag 1, B, nr. 4. Definitionen svarer til gældende lovs § 1, stk. 2, nr. 6, der er en implementering af de obligatoriske bestemmelser i 7. direktivs artikel 1, stk. 1, og de valgfrie bestemmelser i artikel 1, stk. 2, litra b, suppleret med bestemmelserne i direktivets artikel 2 om beregningen af stemmerettigheder m.v. Materielt er der ikke ændret på bestemmelsen i forhold til gældende ret. Af praktiske grunde er lovforslagets definitioner placeret i et bilag, således at læserne bedre kan finde definitionerne, der ofte har betydning vidt forskellige steder i lovforslaget.

En selskabsretlig og forretningsmæssig fornuftig spredning af aktiviteter på forskellige juridiske enheder, hvori modervirksomheden har bestemmende indflydelse (dattervirksomheder), kan i regnskabsmæssig henseende få en væsentlig indflydelse på de udsagn, der skal gives af modervirksomheden i dets årsregnskab, idet virksomhedens årsregnskab derved ikke længere indeholder så detaljeret information om disse aktiviteter som før spredningen. Derfor kræves det, at modervirksomheden aflægger koncernregnskab, der viser koncernens forhold, som om der er tale om en samlet virksomhed. Koncernregnskabet udarbejdes ved at sammendrage moder- og dattervirksomhedernes regnskaber og fjerne alle interne forhold, således at kun de koncerneksterne forhold, der er relevante for omverdenen, vises. Det er i princippet det samme, der sker i et årsregnskab, hvor man heller ikke indregner interne bevægelser, f.eks. et internt salg af varer fra en afdeling til en anden.

Ved en koncernetablering består både den erhvervende virksomhed (modervirksomheden) og den erhvervede virksomhed (dattervirksomheden) naturligvis fortsat. Koncernregnskabets fjernelse af de selskabsretlige slør mellem virksomhederne sker kun med henblik på aflæggelse af koncernregnskabet. Ved fusion sker der i princippet det samme. Regnskaberne lægges sammen, og man fjerner de interne forhold, således at kun de for omverdenen relevante eksterne forhold fremgår af regnskabet for den fusionerede virksomhed. Her er det selskabsretlige slør imidlertid helt væk, idet der efter fusionen kun er én virksomhed tilbage.

Denne regnskabsmæssige lighed mellem de to sæt af dispositioner betyder, at det er praktisk at behandle

koncernregnskaber og fusionsregnskaber i sammenhæng. Derfor er de to sæt samlet i dette afsnit. Ved spaltning af virksomheder indgår der ofte fusions-elementer i den samlede disposition. Afsnittet indeholder derfor også en bestemmelse, der tillige gør reglerne anvendelige på spaltning. Det er også princippet i IAS 22, der grundlæggende ikke skelner synderligt mellem "economic" eller "legal merger" (koncernetablering eller fusion). Koncernregnskabsreglerne findes navnlig i IAS 27, der i store træk svarer til forslagets og 7. direktivs regler.

Afsnittet indeholder to sæt af regler for koncernregnskaber. Ét sæt – kapitel 13 – der afgør hvilke virksomheder, der skal aflægge koncernregnskaber. Her forudsættes det, at selve det regnskabsmæssige koncernbegreb er defineret, jf. bilag 1, B. Et andet sæt – kapitel 14 – omhandler, hvorledes koncernregnskaber udarbejdes, herunder hvilke dattervirksomheder der kan udeholdes af koncernregnskabet som sådan.

Reglerne om koncernbegrebet og udeholdelse søger tilnærmelsesvist at udsondre den reelle, økonomiske koncern, som er relevant for regnskabsbrugerne. Den behøver altså ikke at være den samme som den selskabsretlige koncern, til trods for at det selskabsretlige og det økonomiske koncernbegreb ligger tæt på hinanden. Det samme gælder for det konkurrenceretlige koncernbegreb, for slet ikke at tale om det skatteretlige begreb. Begreberne er forskellige, fordi de skal tilgodese forskellige formål.

Reglerne om koncernregnskaber er drøftet mere detaljeret i Regnskabsrådets rapport, afsnit 11.

Forslaget bestemmer i *stk. 1*, at modervirksomheder, der er aktieselskaber, partnerselskaber (kommanditaktieselskaber), anpartsselskaber, erhvervsdrivende fonde eller erhvervsdrivende virksomheder med begrænset ansvar omfattet af lov om visse erhvervsdrivende virksomheder samt de interessentskaber og kommanditselskaber, i hvilke alle interessenter eller komplementarer er kapitalselskaber, skal aflægge koncernregnskab. Dette svarer til forslagets § 3, stk. 1, og til gældende ret.

For videre at sikre overensstemmelse mellem modervirksomhedens årsregnskab og koncernregnskabet er det bestemt i forslagets § 4, stk. 4, at meget små erhvervsdrivende virksomheder med begrænset ansvar omfattet af lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, der er modervirksomhed for en koncern, der skal aflægge koncernregnskab efter denne lov, skal aflægge årsregnskab uanset modervirksomhedens egen størrelse.

Det fremgår af bestemmelserne i kapitel 14, at koncernregnskabet som udgangspunkt skal udarbejdes efter reglerne for virksomheder, der skal følge regnskabsklasse C. Virksomheder i klasse A eller B, der som følge af forslagets stk. 1 skal aflægge koncernregnskab – der jo som minimum er krævet for koncerner på størrelse med virksomheder i klasse C – skal efter forslagets § 7, stk. 4, selv udarbejde årsregnskab, som om de var i klasse C. Baggrunden for dette er, at det ikke ville være hensigtsmæssigt, at en koncern, der ledes af en virksomhed med begrænset ansvar, slet ikke skulle aflægge koncernregnskab, når koncernen opfylder betingelserne for at skulle aflægge et koncernregnskab. Hertil kommer, at der uden denne regel ville være rig mulighed for omgåelse af koncernregnskabsreglerne ved i toppen af en stor koncern at etablere en lille holdingvirksomhed omfattet af lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, der på grund af lave værdiansættelser ville falde under størrelsesgrænsen i forslagets § 4, stk. 1.

Forslagets §§ 110-112 stiller undtagelser til eller beskæringer i koncernregnskabspligten. Disse undtagelser gælder efter forslagets *stk. 2, 1. pkt.*, ikke for modervirksomheder, der skal følge reglerne i klasse D, dvs. statslige aktieselskaber og aktieselskaber, hvis værdipapirer er noteret på fondsbørsen i Danmark, i en EU-stat eller i en EØS-stat. Endvidere foreslås det i *2. pkt.*, at de størrelsesbetingede undtagelser i forslagets § 110 ikke gælder, hvis en dattervirksomhed i den pågældende koncern er en virksomhed i klasse D.

Til § 110

Forslagets § 110 indeholder højeste grænse for at undtage koncerner fra koncernregnskabspligten. Grænserne er principielt uændret i forhold til nugældende lovs § 2 c, jf. 7. direktivs artikel 6. Dog er direktivernes størrelsesgrænser forøget med 25 % ved ændringsdirektiv 1999/60/EF af 17. juni 1999. Forslaget betyder i lighed med gældende lov, at koncerner på størrelse med små virksomheder kan undlade at aflægge koncernregnskab. Modervirksomhedens størrelse er uden betydning for pligten til at aflægge koncernregnskab.

Direktivet tillader også mellemstore koncerner at undlade at aflægge koncernregnskab, men ligesom hidtil udnytter forslaget ikke direktivets størrelsesgrænser fuldt ud. Forud for implementeringen af 7. direktiv i 1990 skulle alle koncerner uanset størrelse aflægge koncernregnskaber. Dengang antog man, at indførelse af undtagelse for små koncerner måtte medføre, at antallet af modervirksomheder, der skulle aflægge koncernregnskab, ville blive reduceret med

mellem 60 og 75 %. Ud fra en vurdering af at koncernregnskaber er meget betydningsfulde for regnskabsbrugerne, til tider måske mere vigtige end årsregnskaber, synes en yderligere reduktion af regnskabsbrugernes adgang til at få relevante oplysninger om efter danske forhold betydningsfulde virksomheder betænkelig. Der synes ikke at være sket sådanne ændringer i virksomhedsstrukturen siden 1990, at viden om denne størrelse virksomheder skulle være mindre påtrængende.

Mange små koncerner skyldes skattemæssige hensyn og består formentligt alene af et holdingselskab og et eller to datterselskaber. Hvis der ikke er store mellemværender og transaktioner mellem sådanne, typisk små selskaber, således at koncernens omtrentlige tal ofte kan læses ud fra en sammenstilling af selskabernes egne årsregnskaber, er der ikke større betænkelighed ved at fastholde små koncerners fritagelse for aflæggelse af koncernregnskab.

En anden stor gruppe af små koncerner er underkoncerner, der i stort omfang vil være fritaget i forvejen på grund af reglerne i gældende lovs § 2 a, der videreføres i forslagets § 112. Her er der en anden situation, fordi det manglende koncernregnskab til dels kompenseres ved et trinhøjere koncernregnskab. Se nedenfor under bemærkningerne til § 112.

Der henvises i øvrigt til Regnskabsrådets rapport, afsnit 11.2.3, om et rimeligt forhold mellem nytten af regnskabsoplysninger og omkostningerne med at fremskaffe disse.

Stk. 2 anfører hvilken beregningsmetode, som skal anvendes ved beregningen af, hvorvidt størrelsesgrænserne overskrides. Bestemmelsen foreskriver, at der ikke skal foretages intern eliminering inden beregningen.

Stk. 3 viderefører den nuværende bestemmelse. Fordelen ved at have en to-års periode er, at et enkelt år med over- eller underskridelse af størrelserne ikke uden videre medfører ændringer i koncernregnskabspligten.

I overensstemmelse med hidtidig praksis kan nyetablerede koncerner ikke anvende lempelsesbestemmelsen, hvis de ved aflæggelsen af deres første koncernregnskab kan konstatere, at 2 af de 3 størrelsesgrænser i stk. 1 er overskredet.

Til § 111

Forslagets § 111, stk. 1, lovfæster hidtidig fortolkningspraksis, hvorefter en modervirksomhed i de tilfælde, hvor den eneste eller samtlige dattervirksomheder kan eller skal udeholdes af konsolideringen, slet ikke behøver at udarbejde koncernregnskab, jf. nuværende lovs § 2 b og 7. direktivs artikel 13 og 14.

Stk. 2 viderefører den gældende administrative praksis, hvorefter en erhvervsdrivende fond, der kan udeholdes af sit eget koncernregnskab, også kan undlade at aflægge koncernregnskab, hvis der kun er én dattervirksomhed, jf. gældende lovs § 28, stk. 4, i lov om erhvervsdrivende fonde.

Til § 112

Efter gældende lovs § 2 a kan en dansk modervirksomhed for en underkoncern indsende et koncernregnskab for en modervirksomhed højere oppe i en storkoncern i stedet for selv at aflægge eget koncernregnskab, forudsat modervirksomheden hører under lovgivningen i et EU-land eller i et andet land, hvormed Fællesskabet har indgået en juridisk bindende aftale om de her omhandlede forhold, f.eks. et EØS-land, jf. 7. direktivs artikel 7 og 8. Direktivets artikel 11 tillader noget tilsvarende for en højere modervirksomhed, der ikke henhørte under en medlemsstat, f.eks. en amerikansk modervirksomhed, men denne var ikke implementeret af Danmark.

Regnskabsrådets rapport foreslår, at Danmark nu implementerer 7. direktivs artikel 11, selvom denne ikke er obligatorisk. Hvis man ønsker at fremme udenlandske investeringer i Danmark, forekommer det uheldigt ikke at tillade en sådan ordning også for tredjelandes modervirksomheder. Til gengæld skal det kompenserende koncernregnskab for den udenlandske modervirksomhed opfylde visse kvalitetskrav. Kvalitetskravet har som forudsætning, at koncernregnskaber, der udarbejdes efter 7. direktiv, har en kvalitet, der tilfredsstiller regnskabsbrugerne. Situationen er mere blandet uden for EU. Imidlertid har udviklingen ført med sig, at koncernregnskaber, der udarbejdes efter de internationale regnskabsstandarder (IAS) eller – normalt – efter de amerikanske regler (US-GAAP), må anses for uden videre at opfylde kvalitetskravet. Det er dog alene Europakommissionen og i sidste ende EF-domstolen, der er berettiget til at fastslå generelt, hvorvidt et i forhold til EU udenlandsk – eller internationalt – sæt af regnskabsregler kan anvendes uden videre. Medlemsstaterne hver for sig kan kun skønne herover konkret. Kvalitetskravet har lighedspunkter med kvalitetskravet til koncernregnskaber for udenlandske virksomheder fra tredjelande, der udøver aktiviteter via en filial her i landet, jf. forslagets § 144, stk. 2.

De nugældende regler har været meget anvendt af danske underkoncerner af koncerner med hovedsæde i EU. I almindelighed har reglerne ikke givet anled-

ning til vanskeligheder. I realiteten vil et trinhøjere koncernregnskab normalt have større relevans for regnskabsbrugerne end underkoncernens eget koncernregnskab.

Der har været rejst tvivl om, hvorvidt gældende lovs § 2 a var helt i overensstemmelse med direktivet. Et væsentligt element i reglerne er beskyttelsen af et mindretals ret til at modsætte sig, at der ikke aflægges koncernregnskab for underkoncernen. I gældende lov kan virksomhedsdeltagere, der ejer mindst 10% af kapitalandelene i virksomheden, kræve et koncernregnskab for den danske underkoncern. Direktivets artikel 7, der er obligatorisk for medlemsstaterne, giver imidlertid en væsentligt mindre minoritet ret til at blokere for udnyttelsen af reglen.

For at tilgodese dette hensyn er beskyttelsen i *stk. 1, nr. 1*, opdelt i to litra, hvor litra b indeholder den hidtidige regel (artikel 8), medens litra a (artikel 7) reelt fører til, at en enkelt minoritetsdeltager kan blokere anvendelsen af undtagelsesmuligheden. Forslaget kombinerer de to nævnte artikler, hvilket medfører, at der forekommer to sæt af beskyttelsesregler. Sættet i litra a tilgodeser navnlig de tilfælde, hvor enkelte medlemmer af ledelsen eller nærtstående parter ejer minoritetsaktier. Her vil indsigelser formentlig være sjældne. I øvrigt vil det højere moderselskab – i hvert fald for dattervirksomheder, der er aktie- eller anpartsselskaber – altid kunne tvangsindløse den pågældende minoritet.

Sættet i litra b tilgodeser derimod især de tilfælde, hvor der er en faktisk, typisk ledelsesfjern minoritet, der meget vel kan have interesse i et koncernregnskab på det lavere niveau. Her er ikke nødvendigvis adgang til at tvangsindløse minoriteten.

Til § 113

Ligesom i gældende lovs § 2 d forudsættes det, at de modervirksomheder, der kan undlade at aflægge koncernregnskab, fordi det er en lille koncern, eller fordi man anvender en højere modervirksomheds koncernregnskab, kan have behov for alligevel at udarbejde det pågældende koncernregnskab. *Forslagets § 113, 1. pkt.*, fortsætter med denne antagelse, idet bestemmelsen dog redaktionelt er tilpasset ordlyden af bestemmelsen i forslagets § 2, stk. 4, hvorefter der med hensyn til visse oplysningskrav sondres mellem, om det pågældende frivilligt udarbejdede regnskab kun er til virksomhedens eget brug eller påtænkes brugt overfor udenforstående. Der forudsættes ikke nogen væsentlig forskel i forhold til gældende lov. Formålet er at sikre, at koncernregnskaber, der bruges i forhold til tredjemand, ikke bliver helt usammenlignelige i forhold til omverdenens forventninger til et koncernregnskab.

På grund af undtagelserne for små koncerner er reglerne for koncernregnskaber indrettet på mellemstore og store koncerner. Imidlertid må man forvente, at langt de fleste frivillige koncernregnskaber udarbejdes for koncerner, der er små i lovens forstand. Derfor tillader *forslagets 2. pkt.*, at de pågældende koncernregnskaber med hensyn til de regler, der tages fra årsregnskabsreglerne, udarbejdes efter reglerne i klasse B, når undtages fra reglerne om kapitalandele i associerede virksomheder m.v., der kræver anvendelse af equity-metoden efter forslagets § 84.

Forslaget indebærer imidlertid kun anvendelse af reglerne om udarbejdelse af koncernregnskab. Der er i lighed med nugældende lov intet krav om revision eller indsendelse til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen af det frivillige koncernregnskab.

Til § 114

Kapitel 14 regulerer selve udarbejdelsen af koncernregnskabet. Dette sker for at kunne vise et "årsregnskab" for koncernen, som om dens virksomheder var smeltet sammen til én virksomhed. Udarbejdelsen indebærer:

1) afgørelse af, hvilke koncernvirksomheder, der skal med i konsolideringen - § 114,
2) sammendrag af de konsoliderede virksomheders regnskaber og klassifikation - §§ 115 - 118,
3) harmonisering af værdiansættelsen i de involverede regnskaber - § 119,
4) eliminering af de indbyrdes mellemværender, transaktioner og fortjeneste/tab - § 120,
5) udligning af modervirksomhedens kapitalandele i dattervirksomhederne med disses egenkapital, herunder beregning af goodwill - §§ 121 - 123,
6) pro rata konsolidering af fælles ledede virksomheder - § 124,
7) udarbejdelse af konsoliderede noter m.v. til koncernregnskabet - §§ 125 – 127, og
8) udarbejdelse af ledelsesberetning til koncernregnskabet - § 128.

Forslagets § 114, stk. 1, fastslår, at alle dattervirksomheder principielt skal indgå i konsolideringen, og at dette skal ske ved fuld konsolidering. Dvs. at den pågældende dattervirksomheds regnskab indgår 100 % i konsolideringen uanset modervirksomhedens andel af dattervirksomhedens kapital. Pro rata konsolidering, dvs. kun konsolidering i forhold til modervirksomhedens andel af den pågældende virksomheds kapital, behandles under forslagets § 124 vedrørende fælles ledede virksomheder.

Stk. 2 svarer til gældende lovs § 2 b, stk. 1, nr. 2 - 4, der i sin tid implementerede kravene i 7. direktivs artikel 13 om udeholdelse af dattervirksomheder af konsolideringen. Der beskrives for koncerner under almindelige virksomheder tre tilfælde (nr. 1, 2 og 3), og et særligt tilfælde for koncerner under erhvervsdrivende fonde (nr. 4), jf. nugældende § 28, stk. 4, i lov om erhvervsdrivende fonde. Gældende lovs § 2 b, stk. 1, nr. 1 og stk. 2, indeholder desuden en bestemmelse om udeholdelse på grund af dattervirksomhedens ubetydelighed. Denne retstilstand er opretholdt ved forslagets generelle væsentlighedsregel i § 13, stk. 1, nr. 3, således at bestemmelsen i gældende lov ikke er nødvendig længere.

Stk. 2, nr. 1, gør det muligt at undlade konsolidering, hvis modervirksomheden ikke kan udøve de rettigheder, der ellers var grundlaget for koncernforholdet. Der kan f.eks. være tale om en dattervirksomhed, der har hjemsted i et land, der på grund af undtagelsestilstand eller andre særlige forhold lægger retlige eller faktiske hindringer i vejen for udøvelse af den bestemmende indflydelse på dattervirksomhedens ledelse eller ligefrem båndlægger væsentlige aktiver af betydning for erhvervsaktiviteterne. Endvidere sigter reglen på de tilfælde, hvor moderselskabet nok besidder flertallet af stemmerne i selskabet, men på grund af f.eks. et stemmeloft er forhindret i at udøve bestemmende indflydelse.

Stk. 2, nr. 2, giver mulighed for at udeholde dattervirksomheden af konsolideringen, hvis modervirksomheden ikke kan indhente de nødvendige oplysninger, f.eks. til brug for elimineringer og værdiansættelse, inden for rimelig tid eller uden uforholdsmæssigt store omkostninger. Denne undtagelse bør anvendes med forsigtighed, da det normalt vil være i regnskabsbrugers interesse i stedet at basere koncernregnskabet på skønnede tal, hvis usikkerhed oplyses i noterne. Er der kun tale om uvæsentlige manglende oplysninger, er det en følge af lovens almindelige væsentlighedskrav, at dattervirksomheden under alle omstændigheder skal medtages. Små, men alligevel mere væsentlige mangler kan også i stort omfang afhjælpes ved at forklare usikkerhederne i noterne.

Stk. 2, nr. 3, tillader udeholdelse af konsolidering, hvis dattervirksomheden alene besiddes med henblik på en overdragelse, altså en midlertidig besiddelse, og dattervirksomheden ikke tidligere har været konsolideret. Dette vil f.eks. være tilfældet, hvor kapitalandelene i dattervirksomheden er overtaget ved inddrivelse af pantsikkerhed, eller hvor en virksomhed erhverver en anden koncern, hvor det med det samme i forbindelse med erhvervelsen besluttes at videresælge en eller flere af de nyerhvervede virksomheder. Reglen gælder derimod ikke de tilfælde, hvor en i gennem længere tid medkonsolideret virksomhed skal afhændes. Dette er præciseret ved en tekst, der er inspireret af den engelske regel i Companies Act 1985 Section 229 (3)(c). Er der truffet beslutning om at sælge en dattervirksomhed, og afventer gennemførelsen af salget alene færdiggørelse af formaliteter, kan den pågældende dattervirksomhed tages ud af konsolideringen og behandles som afhændet, jf. forslagets § 13, stk. 1, nr. 2 (substansforudsætningen).

Stk. 2, nr. 4, svarer til nugældende § 28, stk. 4, i lov om erhvervsdrivende fonde og er medtaget som følge af inddragelse af regnskabsreglerne for erhvervsdrivende fonde i forslaget. Der er foretaget redaktionelle ændringer, navnlig som en kodificering af praksis ved at præcisere, at moderfonden skal have en meget begrænset erhvervsaktivitet. Dette begreb findes tilsvarende i § 1, stk. 3, i lov om erhvervsdrivende fonde og omfatter f.eks. fonde, der som almennyttig aktivitet (ikke erhvervsmæssigt) driver et museum, men samtidig udlejer en enkelt mindre beboelseslejlighed i samme bygning på markedsvilkår. Bestemmelsen som sådan tilgodeser de tilfælde, hvor erhvervsaktiviteterne er placeret i dattervirksomhederne, og fonden ikke direkte eller indirekte deltager i disse aktiviteter. Her kan det være hensigtsmæssigt at aflægge koncernregnskabet uden at inddrage moderfondens årsregnskab, således at koncernregnskabet i det store hele kun beskriver erhvervsaktiviteterne.

Stk. 3 er en tilpasning af gældende lovs § 2 b, stk. 3. Efter 7. direktivs artikel 14, stk. 1, skal dattervirksomheder og herigennem eventuelt også hele underkoncerner udelades af et konsolideret regnskab, hvis dets medtagelse vil stride mod pligten til at give et retvisende billede. Direktivet understreger, at reglen ikke kan benyttes alene, fordi en virksomheds aktiviteter f.eks. er handel eller tjenesteydelser, og den øvrige koncern driver industriaktiviteter. At der er tale om et virksomhedskonglomerat er altså ikke tilstrækkeligt til, at bestemmelsen skal benyttes.

I realiteten blev bestemmelsen i sin tid indføjet i direktivet for at tilgodese situationen i koncerner med handel, industri eller tjenesteydelser m.v., der havde en finansiel virksomhed som f.eks. en bank eller et forsikringsselskab som dattervirksomhed. Her ville den finansielle virksomheds regnskab være udarbejdet efter helt andre principper og klassifikationer end den øvrige koncern. Når bestemmelsen blev udformet så bredt, skyldtes det, at man ikke kunne overskue, hvorvidt der var andre virksomheder, hvis forhold til en almindelig koncern ville ligne de nævnte finansiel-

le virksomheders, ligesom man måtte tage højde for den finansielle sektors forskellige struktur i medlemslandene.

Direktivbestemmelsen har været kritiseret fra internationalt hold, hvor man finder udeholdelse af virksomheder af konsolideringen skadelig og foreslår andre måder at løse de eventuelle forskelle på, typisk ved yderligere oplysning. Der er direkte modstrid mellem IAS 27 og direktivet på dette punkt. Europakommissionen har som konsekvens heraf nedtonet betydningen af artikel 14, således at det indskærpes, at bestemmelsen kun skal bruges meget sjældent, jf. her Europa-kommissionens Fortolkningsmeddelelse af 20. januar 1998, afsnit 57 og 58. Der har været forsøg på at udnytte den brede formulering til uretmæssigt at udeholde virksomheder af koncernregnskabet. Forslaget søger derfor at stramme bestemmelsen ved at konkretisere de typiske anvendelsestilfælde – finansielle virksomheder – og blot lade en mulighed stå åben for situationer, der ligger tæt op ad typetilfældene.

Bestemmelsen i gældende lov om, at virksomheder, som udeholdes fra konsolideringen efter stk. 3, skal måles efter indre værdis metode bortfalder, da værdien af kapitalandele i dattervirksomheder fremover under alle omstændigheder skal måles efter denne metode i årsregnskabet og overføres til koncernregnskabet, jf. forslagets § 84, der via § 119, stk. 1, gøres anvendelig på koncernregnskabet.

Til § 115

Forslagets § 115 viderefører gældende lovs § 57 med hensyn til koncernreglernes hovedprincip: det såkaldte past-equity-princip. Dette fastslår, at de konsoliderede virksomheders aktiver, forpligtelser og egenkapital, økonomiske stilling samt resultatet fra koncernetableringstidspunktet skal beskrives, som om de tilsammen udgør en enkelt virksomhed.

Formålet med aflæggelse af et koncernregnskab er at tilgodese behovet hos koncernens interessegrupper for oplysning om hele koncernens økonomiske udvikling uden hensyn til de grænser, som internt afstikkes af den juridiske strukturering. Koncernen udgør reelt en økonomisk enhed, hvis regnskab meget ofte er mere relevant for regnskabsbrugerne end modervirksomhedens årsregnskab. Den ofte betydelige samhandel og væsentlige mellemværender m.v. mellem virksomhederne nødvendiggør en samlet oversigt, som kun et konsolideret regnskab giver. De seneste årtiers udvikling hen imod stadig større og ofte mere komplekse koncerner betyder, at regnskabslæseren har fået et stigende behov for et dokument, som kan give et samlet overblik.

Til § 116

Forslagets § 116, stk. 1, slår på samme måde som § 11 i gældende årsregnskabsbekendtgørelse fast, at koncernregnskabet skal slutte samme dato som modervirksomheden, og at koncernen dermed også skal have samme regnskabsår som modervirksomheden. Dette er en implementering af 7. direktivs artikel 27.

Hvis dattervirksomhedens balancedag ligger mindre end tre måneder forud for modervirksomhedens balancedag, accepteres det efter *stk. 2,* at dattervirksomhedens balance uden videre anvendes i konsolideringen. Her skal der oplyses særskilt om betydningsfulde hændelser i den mellemliggende periode, jf. forslagets § 125, stk. 2, nr. 2. Herved undgår dattervirksomheden at skulle udarbejde endnu en balance pr. moderselskabets balancedato. Den bedste løsning er naturligvis, at de to virksomheder har samme balancedato og forslagets § 15, stk. 4, foreskriver da også, at de to datoer så vidt muligt skal være ens.

Er den mellemliggende periode imidlertid mere end tre måneder, bliver dattervirksomheden under alle omstændigheder nødt til at udarbejde et perioderegnskab pr. koncernens – dvs. modervirksomhedens – balancedato til brug for konsolideringen

Til § 117

Forslagets § 117, stk. 1, 1. pkt., beskriver sammendragsmetoden, hvor ensartede poster i de konsoliderede regnskaber lægges sammen post for post. Bestemmelsen viderefører gældende lovs § 58, stk. 2, samt gældende årsregnskabsbekendtgørelses § 14, stk. 1, 2. pkt.

Stk. 1, 2. pkt., kræver, at der sker de tilpasninger, der følger af de særlige forhold, som gør sig gældende for koncernregnskaber. Det vil navnlig være tilfældet med hensyn til omklassifikationer, fordi nogle poster får en anden rolle i koncernsammenhæng, end hvis de kun betragtes ud fra det enkelte selskabs synsvinkel. Endvidere forekommer der i koncernregnskabet poster, som ikke findes i årsregnskabet, f.eks. minoritetsinteressers andel af egenkapital og resultat.

Da koncernregnskabet beskriver koncernen, kan resultater af dattervirksomheders aktiviteter fra før koncernetableringen ikke indregnes i koncernresultatet, jf. *stk. 2.* På tilsvarende måde skal resultatet fra dattervirksomheden kun indgå frem til det tidspunkt, hvor koncernforholdet ophører, f.eks. fordi dattervirksomheden afhændes, jf. *stk. 3.*

Til § 118

Forslagets § 118, stk. 1, indebærer, at alle lovens almindelige bestemmelser om opstilling og klassifikation m.v. anvendes på koncernregnskabet. Derved videreføres gældende årsregnskabsbekendtgørelses § 10, stk. 1. Af hensyn til lovens opdeling i regnskabsklasser bestemmes det, at det lovpligtige koncernregnskab som minimum skal følge reglerne i regnskabsklasse C. Skal modervirksomheden følge reglerne i klasse D, er forskellen med hensyn til klassifikation blot, at der ikke kan undtages for kravet om oplysning om nettoomsætning.

Stk. 2 viderefører gældende årsregnskabsbekendtgørelses § 13 med hensyn til klassifikation af poster vedrørende dattervirksomheder, der ikke indgår i konsolideringen.

Stk. 3 er ny og tillader, at koncernens egenkapital uanset kravet om sammendrag af post for post kan opstilles, så der kun medtages de poster, som er nødvendige af hensyn til et retvisende billede. Det betyder bl.a., at reserver m.v. i egenkapitalen, hvis funktion er at blokere for anvendelse af virksomhedens midler i den ene eller anden sammenhæng, ikke behøver at fremstå særskilt, da muligheden for at anvende reserver ikke er relevant i koncernregnskabet.

Stk. 4 viderefører delvist gældende årsregnskabsbekendtgørelses § 12, der implementerer 7. direktivs artikel 21 og 23. Bestemmelsen indeholder de nærmere krav til præsentationen af minoritetsinteressernes andel af koncernens resultat og egenkapital. Muligheden for at klassificere minoritetsinteresserne som en del af egenkapitalen er fjernet, da denne mulighed er i strid med IAS 27. Fremover kan minoritetsinteresser alene placeres som en særskilt hovedpost mellem Egenkapital og Forpligtelser. Regnskabsrådet har støttet denne tilpasning. Minoritetsinteresser optræder, hvor modervirksomheden ikke besidder 100% af kapitalandelene i en eller flere af de konsoliderede virksomheder og er defineret i bilag 1, A, nr. 2.

Koncerngoodwill og - badwill kan ikke modregnes med hinanden, jf. modregningsforbudet i § 13, stk. 1, nr. 8. Dette skyldes, at en modregning med fælles afskrivning af goodwill og badwill ville være i strid med IAS 22. Dette er en skærpelse i forhold til gældende ret.

Til § 119

Forslagets § 119, stk. 1, bestemmer i lighed med gældende årsregnskabsbekendtgørelses § 16, at indregning og måling skal ske i overensstemmelse med reglerne for årsregnskaber, dvs. bestemmelserne i kapitel 7 og 10. Endvidere skal metoder for indregning og måling være ensartede. Dette er også et udslag af hovedprincippet om, at koncernregnskabet skal være et årsregnskab for den samlede virksomhed.

Ved henvisningen til reglerne for årsregnskaber og hermed også forslagets § 84, der foreskriver pligt for virksomheder i regnskabsklasse C til at anvende equity-metoden (regnskabsmæssig indre værdi), er pligten efter 7. direktivs artikel 33 til at anvende denne metode på kapitalandele i koncernens associerede virksomheder implementeret på en anden måde end efter årsregnskabsbekendtgørelsens § 18. Her blev det i en udtrykkelig bestemmelse i koncernkapitlet foreskrevet, at equity-metoden skulle anvendes i koncernregnskabet. Nu sker det indirekte ved henvisningen til § 84.

Stk. 2, 1. pkt., fastslår, at de anvendte metoder til indregning og måling af aktiver og forpligtelser som hovedregel skal være de samme i modervirksomhedens årsregnskab og i koncernregnskabet. Anvendelse af forskellige metoder ville være i strid med kravet om konsistens i forslagets § 13, stk. 1, nr. 7.

Det følger af forslagets § 13, stk. 1, nr. 3, at metodeharmoniseringen kan undlades, hvis afvigelserne kun har uvæsentlig betydning for et retvisende billede. Af ordlyden i forslagets § 119, stk. 2, "så vidt muligt" fremgår endvidere, at omvurdering kan undlades, hvor det ikke er muligt at foretage den.

7. direktivs artikel 29, stk. 5, om regulering af værdiansættelse af aktiver alene efter skattemæsssige regler, er ikke implementeret, da denne er rettet mod de lande, hvor årsregnskabet og de skattemæssige opgørelser er koblet sammen. Denne kobling findes stadig i en række lande, herunder Tyskland, Frankrig og Sverige, men synes til en vis grad på tilbagetog bl.a. under påvirkning af de internationale regnskabsstandarder, der ikke har en sådan kobling. Siden 1985 har der ikke været en sådan kobling for selskaber i Danmark. Ved harmoniseringen med reglerne for de danske modervirksomheder forsvinder i øvrigt behovet for en særregel om disse forhold.

Det fremgår af *stk. 2, 2. pkt.*, at regnskabsmæssige opgørelser fra dattervirksomhederne, såfremt det er nødvendigt, skal omarbejdes således, at de er opgjort i overensstemmelse med koncernens metoder for indregning og måling. Forslaget tilsigter i lighed med gældende lov ikke, at der skal være harmoni mellem datterselskabets egne og koncernens metoder. Forskelle undgås dog ofte, men det kan særligt være aktuelt for udenlandske dattervirksomheder, som er omfattet af andre landes lovgivning.

Til § 120

Forslagets § 120, der viderefører gældende årsregnskabsbekendtgørelses § 15, omhandler et vigtigt led i konsolideringen. Der sker her fuld (100%) eliminering, selvom hvor stor en andel modervirksomheden har i dattervirksomheden. Baggrunden herfor er, at uanset andelen i kapitalen måske endda er lille i forhold til kapitalens størrelse, så har modervirksomheden bestemmende indflydelse og råder derfor over hele dattervirksomheden til koncernens drift. Derfor elimineres alle indbyrdes mellemværender, transaktioner og gevinster/tab, der er opstået som følge af transaktioner imellem koncernvirksomhederne. Basis for reglen findes i 7. direktivs artikel 26.

Stk. 2 indeholder en undtagelse til kravet om eliminering. Det antages, at en sådan manglende eliminering ikke vil påvirke regnskabslæserens vurdering af koncernregnskabets udsagn væsentligt. Spørgsmålet er dog omtvistet, da det er et klart brud på enhedskonceptet i past-equity-metoden, der ellers er direktivets og lovens hovedregel. Det er en betingelse, at transaktionerne har fundet sted på normale markedsvilkår, og at transaktionspriserne således ikke afviger hverken i op- eller nedadgående retning fra, hvad to uafhængige parter ville aftale.

Eliminering kan også undlades, hvis der kun er tale om ubetydelige beløb. Dette følger allerede af forslagets § 13, stk. 1, nr. 3. Vurderingen af, hvorvidt beløbene er af uvæsentlig betydning, skal ske i forhold til den samlede koncern.

Til § 121

Forslagets § 121 omhandler 3 situationer, hvoraf den første må karakteriseres som virksomhedsovertagelse og de to andre som virksomhedssammenlægning.

Efter forslagets *stk. 1* er udgangspunktet, at en koncernetablering anses for at skulle foregå efter overtagelsesmetoden, medmindre andet fremgår, således som det kan ses i de næste to stykker. Overtagelsesmetoden beskrives nærmere i § 122.

Efter forslagets *stk. 2* kan koncernovertagelser, der foregår inden for arms længde, hvor der ikke hersker almindelige markedsvilkår, foretages uden indregning af goodwill eller badwill. Der er her tale om situationer, hvor det er den samme interesse, der ejer begge virksomheder, således at der ikke sker en reel prisfastsættelse, og dermed heller ikke er grundlag for at beregne goodwill. Det kan f.eks. være to dattervirksomheder inden for en koncern, hvor det er den øverste modervirksomhed, der bestemmer det hele, eller det kan være to virksomheder, der begge ejes af den samme privatperson. I almindelig praksis fastsættes der normalt heller ikke goodwill i sådanne tilfælde. Disse tilfælde er ikke behandlet af de internationale standarder, jf. her IAS 22, der undtager dem. Her kan sammenlægningsmetoden altså anvendes. Metoden beskrives i § 123.

I situationer, hvor hverken deltagerne i den overtagende virksomhed eller deltagerne i den erhvervede virksomhed kan få bestemmende indflydelse over de to virksomheder, tillader *stk. 3* den såkaldte "pooling-of-interest-metode". Dette er også en sammenlægningsmetode. Er de to grupper lige stærke i stemmevægt, er én af betingelserne for at anvende reglen tilstede. Er der spredning af kapitalbesiddelse på mange personer i grupperne uden særlig, fælles interesse, kan parternes mulighed for at samle stemmer nok til at bestemme være så beskåret, at der ikke fordres en absolut paritet mellem gruppernes stemmevægt. Det afhænger af den konkrete situation, hvorvidt lovens betingelse om ligevægt er opfyldt. Desuden kræves, at de to gruppers medlemmer har nogenlunde de samme rettigheder. Det kræves også, at der ikke må være betalt mere end 10 procent af den pålydende værdi af de ved bytningen modtagne kapitalandele i kontant vederlag. Endvidere kræves, at de to virksomheder – her dog via en omregning til dagsværdi – skal være nogenlunde lige store, og at modervirksomheden efter erhvervelsen besidder mindst 90 procent af den pålydende værdi af kapitalen.

Metoden, der om end med visse mangler er tilladt efter 7. direktivs artikel 20, er tilladt i IAS 22, men den har været kritiseret. Dette hænger dog mest sammen med tilfælde af misbrug, der navnlig er forekommet i lande, der ikke har krævet opfyldelse af betingelser i samme omfang som her i forslaget. Såvel i IASC som i USA foregår en debat om metodens berettigelse, der i nogen grad er foranlediget af særlige amerikanske problemer. Det er dog usikkert, hvad slutresultatet af debatten bliver. Metoden foreslås i forslaget også for at tilgodese nogle af de behov, der hidtil er blevet tilgodeset ved den i forslaget ophævede adgang til straksafskrivning af goodwill. Regnskabsrådets rapport afsnit 11.4.4. er gået ind for adgang til at anvende sammenlægningsmetoden.

Til § 122

Bestemmelserne i *forslagets stk. 1 og 2*, er nye i forhold til gældende årsregnskabsbekendtgørelses § 14, stk. 1, 1. pkt., og § 17, stk. 1 og 2. Efter *forslagets stk. 1, 1. pkt.*, skal dattervirksomhedens aktiver og forpligtelser indregnes til dagsværdi på overtagelsestids-

punktet. Det betyder, at alle aktiver og forpligtelser, som kan måles pålideligt, skal indregnes. Ikke alene skal de aktiver og forpligtelser, der var optaget i dattervirksomhedens balance forud for koncernetableringen medregnes, men også de aktiver og forpligtelser – navnlig de første – der ikke var indregnet i det indragne årsregnskab, skal indregnes og måles, hvis de opfylder betingelserne i forslagets § 33. Indregningspligten omfatter også hensatte forpligtelser. Anvendelse af dagsværdi er reguleret i forslagets § 37. Metoden ses ikke at være i strid med 7. direktivs artikel 19, stk. 1.

I *stk. 1, 2. pkt.*, er det præciseret, at forventede omkostninger til omstruktureringer i den tilkøbte virksomhed skal indregnes som hensatte forpligtelser. Da sådanne hensættelser skal opfylde definitionen på forpligtelser, skal de være forholdvis konkrete på tidspunktet for overtagelsen. Der henvises i den forbindelse til kriterierne i IAS 22. Der kan være tilfælde, hvor forslaget kræver hensættelser, men hvor standarden ikke tillader dette. Det skyldes den forskel i kriterierne for indregning af hensættelser, som eksisterer mellem direktiverne og IAS 22. Der henvises til forslagets § 47 om indregningen af hensættelser.

Det efter stk. 1 fremkomne beløb for nettoaktiverne fratrækkes herefter iflg. *forslagets stk. 2,* i modervirksomhedens kostpris for kapitalandelene. Forskelsværdien mellem de to beløb, den regnskabsmæssige indre værdi på basis af dagsværdier og modervirksomhedens kostpris for kapitalandelene i dattervirksomheden, betegnes normalt som koncerngoodwill – hvis beløbet er positivt – og koncernbadwill eller negativ koncerngoodwill – hvis beløbet er negativt. Dattervirksomhedens egenkapital (nettoaktiver) opgøres på grundlag af dagsværdierne på det tidspunkt, da koncernforholdet blev etableret.

Gældende årsregnskabsbekendtgørelses § 17, stk. 1, tillader, at opgørelsen af nettoaktiver kan foretages pr. den første balancedag, hvor dattervirksomheden konsolideres, hvis koncernregnskabet kun i uvæsentlig grad påvirkes heraf. Denne mulighed er ikke medtaget i forslaget, men kan eventuelt anvendes under henvisning til forslagets § 13, stk. 1, nr. 3. Forslaget omtaler intetsteds udtrykkeligt uvæsentlige forhold, men er der tale om ubetydelig påvirkning af koncernregnskabet, vil opgørelsen tilsvarende kunne tages op pr. første balancedag, hvor dattervirksomheden medkonsolideres.

Et positivt forskelsbeløb, der fremkommer ved behandlingen i de to første stykker, skal herefter behandles som goodwill, dvs. aktiveres og afskrives over sin brugstid, jf. *forslagets stk. 3, 1. pkt.* Af forslagets § 43, stk. 1, fremgår det forudsætningsvis, at erhvervet goodwill skal aktiveres, ligesom det udtrykkeligt fremgår af forslagets § 43, stk. 3, at goodwill skal afskrives over højst 20 år. Der gælder altså – i overensstemmelse med IAS 22 - samme regler for behandling af den goodwill, virksomheden erhverver ved overtagelse af en aktivitet direkte, som for den goodwill koncernen (modervirksomheden) erhverver ved overtagelse af kapitalandele i en virksomhed. Den hidtidige adgang i årsregnskabsbekendtgørelsens § 17, stk. 3, til at straksafskrive koncerngoodwill foreslås hermed afskaffet.

Forslagets stk. 3, 2. pkt. bestemmer, at et negativt forskelsbeløb optages under forpligtelserne som en særskilt periodeafgrænsningspost i form af udskudt indtægt. Dette er anderledes end efter nugældende lov, hvor behandlingen af badwill har givet anledning til kritik. Det skønnes, at den ændrede behandling ligger inden for rammerne af 7. direktivs artikel 31, som denne er fortolket af Europa-kommissionen.

I praksis vil et negativt forskelsbeløb ofte hidrøre fra situationer, hvor den købende virksomhed forventer, at der foretages omstruktureringer af den købte virksomhed. IAS 22 tillader, at der under visse betingelser kan foretages hensættelser til omstruktureringer. Denne regel er indsat i forslagets stk. 1, hvorfor sådanne beløb ikke vil indgå i det negative forskelsbeløb efter stk. 3, 2. pkt.

I sjældne tilfælde kan et negativt forskelsbeløb repræsentere et såkaldt "lucky buy". IAS 22 foreskriver her, at den del af det negative forskelsbeløb, som overstiger værdien af ikke-monetære aktiver, skal indtægtsføres straks, mens den øvrige del skal indtægtsføres over den vægtede gennemsnitlige brugstid for afskrivningsberettigede ikke-monetære aktiver. IAS 22's krav om indtægtsføring straks af dele af det negative forskelsbeløb må antages ikke at kunne rummes inden for direktivet. Antallet af tilfælde med "lucky buy" må, som omtalt, imidlertid antages at være meget få.

Direktivet tillader antageligt ikke, at negativ goodwill kan præsenteres under selskabets aktiver som en modregning med goodwill. Regnskabsbruger har imidlertid de tilgængelige oplysninger til selv at kunne foretage modregningen, så man derved opnår overensstemmelse med IAS 22.

Det fremgår af *stk. 4*, at de egne kapitalandele, modervirksomheden ejer, tillige med de kapitalandele i modervirksomheden, som dattervirksomheden ejer, tilsammen behandles som koncernens egne kapitalandele. Disse indgår ikke i kapitaludligningen. Oplys-

ning herom i koncernnoterne følger af forslagets § 126, stk. 1, nr. 6, der henviser til forslagets § 76, stk. 1, nr. 1.

Til § 123

Tilnærmelsen til IAS 22 og hermed afskaffelse af muligheden for straksafskrivning af koncerngoodwill har gjort det aktuelt under visse betingelser at tillade anvendelsen af sammenlægningsmetoden, hvor goodwill ikke indregnes i balancen. Det foregår efter *forslaget* på den måde, at den i § 122 omhandlede forskelsværdi ikke aktiveres som goodwill eller passiveres som badwill, men blot lægges til eller trækkes fra koncernens frie egenkapital. Her sker indregning af dattervirksomhedens aktiver og passiver ikke til dagsværdi, men blot til den bogførte værdi efter værdiharmoniseringen efter forslagets § 119, stk. 2, 1. og 2. pkt.

For at understrege, at der i princippet er tale om en "simpel" sammenlægning uden etablering af overtagelsesgoodwill, bestemmes det i *1. pkt.*, at der indregnes og måles, som om koncernforholdet var etableret fra begyndelsen af det regnskabsår, der er det først startende i koncernetableringen. Har de to virksomheder forskellige regnskabsår, således at den ene f.eks. starter tre måneder før den anden, behandles alle aktiver og forpligtelser, som om etableringen var sket på starttidspunktet for den ene virksomheds regnskabsår.

Til § 124

En fælles ledet virksomhed kaldes ofte for et "joint venture". Partnerne i den fælles ledelse kan være to, tre eller flere. Hvor deltagerne bliver så mange, at de umuligt kan deltage i ledelsen alle sammen, er der ikke længere tale om et joint venture i lovens forstand. At der er en enkelt deltager med en lille kapitalandel, der ikke deltager i ledelsen, gør dog ikke, at virksomheden ikke anses for fælles ledet. Den fælles ledede virksomhed kan være af hvilken som helst virksomhedsform, men interessentskab, aktie- eller anpartsselskab er formentligt det almindeligste. Disse fælles ledede virksomheder er ikke dattervirksomheder, fordi der ikke kan identificeres en modervirksomhed med bestemmende indflydelse. Reglerne i 7. direktivs artikel 32 og IAS 31 stemmer godt overens på dette område.

Ligesom gældende lovs § 60 og årsregnskabsbekendtgørelsens § 19 tillader forslaget, men påbyder ikke, at kapitalandelene i den fælles ledede virksomhed pro rata konsolideres. Meget ofte vil den fælles ledede virksomhed have karakter af associeret, således at man ligeså godt i koncernregnskabet kan forestille sig tilfælde af måling til indre værdi efter forslagets § 84.

Reglerne for pro rata konsolidering følger i det store hele reglerne for fuld konsolidering, dog således at eliminering, jf. forslagets § 119, stk. 1, her kun sker med den procentdel, som modervirksomheden og dens dattervirksomheder ejer i den fælles ledede virksomhed.

Reglen er ikke til hinder for, at overskudsfordelingen i den fælles ledede virksomhed sker efter andre nøgler end den forholdsmæssige andel i kapitalen.

Se forslagets § 34 om anvendelse af pro rata konsolidering i årsregnskaber, hvor det dog kræves, at den fælles ledede virksomhed er et interessentskab eller en anden form for personselskab.

Til § 125

Forslagets § 125, stk. 1, bestemmer det samme for oplysningerne som for opstilling, klassifikation og indregning/måling, nemlig at det er de i forhold til koncernen eksterne forhold, der skal anføres og vises. Dvs. at også beløbene i noterne i princippet sammendrages, og interne mellemværender og transaktioner fjernes. Har en koncernvirksomhed stillet sikkerhed for sin gæld til en anden koncernvirksomhed, skal sikkerhedsstillelsen således ikke oplyses. Har en koncernvirksomhed stillet sikkerhed for en anden koncernvirksomheds forpligtelser overfor tredjemand, skal denne sikkerhedsstillelse til gengæld oplyses.

I *stk. 2 og 3* er fastsat en række krav til indholdet i anvendt regnskabspraksis, der i gældende årsregnskabsbekendtgørelse er angivet i de enkelte bestemmelser om værdiansættelse og konsolidering, men som i forslaget er udskilt i særskilte bestemmelser. Oplysningerne hænger typisk sammen med afvigelser fra modervirksomhedens kriterier og metoder m.v., koncerngoodwill og –badwill samt udeholdelse af konsolideringen.

Af forslagets §§ 22, 78 og 102 fremgår, at oplysninger for koncernen og moderselskabet generelt kan gives samlet. I dette tilfælde gælder overskueligheds-kravet i forslagets § 13, stk. 1, nr. 1, også. Er oplysningerne ikke ens, betyder sammendraget, at man kan kombinere dem, men virksomheden skal så sørge for, at regnskabsbruger skal kunne skelne og finde information om modervirksomheden, hvis det er relevant for vedkommende.

Til § 126

Forslagets § 126 indeholder groft sagt tilsvarende notekrav som gældende årsregnskabsbekendtgørelse. På samme måde som med reglerne i forslagets afsnit

II-V (byggeklodsmodellen) er alle notekrav samlet, således at de krævede noter ikke blot er en gentagelse af gældende bekendtgørelses § 20, men også indeholder de notekrav, der er forbundne med de enkelte bestemmelser om metoder. På tilsvarende måde er der ikke blot tale om implementering af 7. direktivs artikel 34, men også af notekrav i enkeltbestemmelser om metoder i direktivet.

Forslagets stk. 1 opregner en række bestemmelser om noter i regnskabsklasse B og C, således at kravene svarer til mindstestørrelsen for de af loven krævede koncerner. De enkelte særlige krav for virksomheder i regnskabsklasse D gøres anvendelige, hvis modervirksomheden skal følge klasse D. Det drejer sig om eventualforpligtelser, egne kapitalandele, specifikation af gældsforpligtelser, nettoomsætningens fordeling på aktiviteter og markeder, nærtstående parter m.m. og revisorhonorar for koncernen. Kravet om oplysning af revisorhonorar på koncernplan anses for en forbedring af oplysningskravet i gældende lovs § 51 a. Det betyder, at oplysning om honoraret i koncernregnskabet skal omfatte det samlede honorar til den eller de revisorer, der reviderer modervirksomheden og koncernvirksomhederne.

Bestemmelsen overfører også det nye krav om oplysning om eventualaktiver i forslagets § 61 til koncernregnskabet.

Stk. 2 og 3 bestemmer, at en række noteoplysninger om nærtstående parter på koncernplan vises som summen af koncernvirksomhedernes transaktioner og mellemværender med de pågældende persongrupper i modervirksomheden. Der er ikke tale om tilsvarende forhold i relation til dattervirksomhedernes persongrupper.

Stk. 4, er medtaget efter ønske fra Københavns Fondsbørs. Der er tale om en rammebestemmelse, som passende kan udfyldes af en regnskabsstandard i henhold til forslagets § 136.

Til § 127

Forslagets § 127 svarer i sin hovedbestanddel indholdsmæssigt til gældende årsregnskabsbekendtgørelses § 22, der er en implementering af 7. direktivs artikel 34, nr. 2 - 5. Dog er oplysningskravene vedrørende dattervirksomheder suppleret med krav om oplysning om årsagen til udeholdelse af konsolideringen og til ikke at indregne goodwill m.v. i forbindelse med koncernetablering. Det sidste er et nyt krav som følge af den nye mulighed for at undlade at indregne goodwill under henvisning til undtagelsesmulighederne i forslagets § 123.

Til § 128

På samme måde som med noterne indeholder forslaget regler om koncernledelsesberetningen med de samme oplysningskrav som for årsregnskaber. Også her kan modervirksomhedens og koncernens ledelsesberetning kombineres, og unødvendige dobbeltdækninger undgås. Det er almindelig praksis under gældende lovs § 56, stk. 7, der implementerer 7. direktivs artikel 36, at kombinere de to beretninger.

Til § 129

I selskabslovgivningen findes særlige regler om fusion. Disse regler gør det lettere at gennemføre fusionen. *Forslagets § 129* om fusionsregnskaber regulerer ikke de selskabsretlige regler om kompetence og beskyttelse af interesser i forbindelse med virksomhedssammenlægninger.

Da teknikken ved udarbejdelse af koncernregnskaber og fusionsregnskaber imidlertid er ens, alene med den forskel, at koncernregnskabet kun regnskabsmæssigt har fjernet det selskabsretlige slør, medens dette er faldet helt ved fusionen, kan fusionsregnskaber reguleres forholdsvis simpelt ved henvisning til koncernregnskabsreglerne. Det gælder også spørgsmålet om kapitaludligning og spørgsmålet om fusionsgoodwill.

Fusionsregnskabet består efter aktieselskabslovens § 134 b, stk. 2 – og ved henvisning også efter anpartsselskabsloven – af 1) de fusionerende selskabers slutbalancer pr. den regnskabsmæssige fusionsdag, 2) reguleringskolonne, hvorved der gennemføres de nødvendige kapitaludligninger, elimineringer og særlige dispositioner, f.eks. omvurdering, og 3) en åbningsbalance for det fusionerede selskab. I praksis sker fusionen regnskabsmæssigt oftest pr. det fortsættende selskabs balancedato. Her er der sjældent store problemer med at udfinde de forskellige værdier. Mere kompliceret kan det være, hvis fusionen skal ske med regnskabsmæssig virkning inde i året. Her findes en del dokumentkrav i aktieselskabsloven, som den gældende årsregnskabslov ikke beskæftiger sig med.

Hvis fusionen sker ved sammensmeltning af virksomheder, opløses alle de fusionerede virksomheder og indgår i dannelsen af en ny virksomhed (egentlig fusion). Der er ingen fortsættende virksomhed, hvorfor fusionsregnskabet kommer til at bestå af de fusionerede virksomheders slutbalancer pr. den regnskabsmæssige fusionsdag samt en åbningsbalance for den nystiftede virksomhed.

Det nye efter forslaget er reelt set det samme som for koncernetableringen, nemlig anvendelse af

dagsværdier for det ophørende selskab. I praksis indeholder forslaget dog ikke store forskelle i forhold til nugældende lovgivning, da opskrivning i det ophørende selskab i lang tid har været accepteret som et led i fusionen, når bortses fra åbenbare omgåelsessituationer. De for koncernetableringen foreslåede undtagelser fra overtagelsesmetoden i forslagets § 121, stk. 2 og 3, gælder tilsvarende for fusioner. En sammenlægningsproces kan f.eks. begynde med en koncernetablering, hvor der beregnes goodwill osv. og stadig består to selskaber, for i et senere forløb i samme regnskabsår at fuldføres med en fusion, der – fordi den foregår inden for en koncern – gennemføres uden etablering af goodwill – den er der jo allerede i forvejen – hvorefter der kun er ét selskab tilbage.

Sker der fusion inden for en koncern, kan sammenlægningsmetoden anvendes. Her gælder reglerne i forslagets § 123. Dette er en systematisering af reglerne i forhold til i dag. Her skal man være opmærksom på, at en fusion mellem to virksomheder, som f.eks. er underlagt samme ejer, ikke er en fusion mellem to uafhængige parter. Opgørelsen af fusionsgoodwill kan derfor være forbundet med vilkårlighed. Dette forhold tilgodeses ved fusioner – i modsætning til koncernetablering – ved kravet om vurdering i aktie- og anpartsselskabsloven.

Anpartsselskabsloven indeholder ikke selv regler om fusion m.v., men henviser i det hele til aktieselskabsloven. Med hjemmel i lov om erhvervsdrivende fonde regulerer bekendtgørelse om opløsning af erhvervsdrivende fonde (likvidation, konkurs, tvangsopløsning og fusion), bekendtgørelse nr. 359 af 07/06/1993, fusion af erhvervsdrivende fonde og mellem aktie- og anpartsselskaber og erhvervsdrivende fonde.

Til § 130

Forslagets § 130 gør koncernregnskabsreglerne tilsvarende anvendelige på de spaltningssituationer, hvor en spaltet virksomhed eller en del af en spaltet virksomhed bliver overtaget af en eller flere andre virksomheder. De særlige problemer ved deling af en virksomheds midler og fastsættelse af goodwill m.v. må her løses under hensyntagen til de særlige forhold, der gør sig gældende for spaltning. Ligesom forslagets § 129 supplerer forslagets § 130 de selskabsretlige regler, der findes i aktieselskabslovens § 136.

Til § 131

Forslagets § 131 viderefører kravet om halvårsrapporter for statslige aktieselskaber i gældende lovs § 56a, stk. 1. Kravet blev indsat i forbindelse med lovændringen i 1995, der sammen med lovændringen i 1996 tilsigtede en ligestilling af kravene til statslige aktieselskaber og børsnoterede selskaber. Det har været overvejet i tilknytning til kravene for statslige aktieselskaber at indarbejde de krav, som børslovgivningen og Københavns Fondsbørs stiller til børsnoterede selskabers halvårsrapporter. Det skønnes imidlertid, at den forventede udvikling inden for handel med værdipapirer, herunder etableringen af tværnationale fondsbørser, vil stille stadigt stigende krav til rapporteringen. Etablering af nye fondsbørser og autoriserede markedspladser kræver en fleksibilitet i regelsættet, som ikke kan tilbydes ved en lovregulering af området. Reglerne for halvårsrapporterne for børsnoterede selskaber er derfor ikke indbygget i bestemmelsen om halvårsrapporter for statslige aktieselskaber.

I forhold til gældende ret er indført en undtagelse for aflæggelse af halvårsrapport, således at rapporten kan undlades i de tilfælde, hvor en modervirksomhed på et højere niveau aflægger en konsolideret halvårsrapport, hvori virksomheden indgår. Derved skabes en ligestilling i forhold til reglerne for udarbejdelse af pengestrømsopgørelse.

Der henvises til bilag 1, A, nr. 5, for en definition af et statsligt aktieselskab.

Formålet med halvårsrapporterne er at give regnskabsbrugere en hyppigere indsigt i selskabets økonomiske stilling og udvikling. Denne større grad af åbenhed skyldes, at de statslige aktieselskaber typisk har større samfundsmæssig betydning og bevågenhed end almindelige selskaber.

Halvårsrapportens formål er ikke at komme med et fuldstændigt halvårsregnskab men alene at fremkomme med et udpluk af relevante hoved- og nøgletal. Endvidere gælder heller ikke de samme oplysningskrav som til årsrapporten.

Halvårsrapporten skal dække de første seks måneder af selskabets regnskabsår. Det betyder, at selskaber, der f.eks. på grund af omlægning af regnskabsåret benytter en 18 måneders regnskabsperiode, kun skal udarbejde en halvårsrapport for de første seks måneder af omlægningsperioden. I tilfælde af omlægningsperioder på seks måneder, kræves udarbejdet en halvårsrapport og et årsregnskab for samme periode. Halvårsrapporten skal dog modtages i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen senest 2 måneder efter periodens udløb, medens årsregnskabet skal modtages senest 4 måneder efter udløbet af perioden, jf. forslagets § 138.

Forslagets regler om aflæggelse af halvårsrapport er tilpasset systematikken for aflæggelse af årsrapporter, således at klassifikation, indregning og måling samt oplysninger er opdelt i forskellige bestemmelser.

Til § 132

Tidligere har det været uklart, hvorvidt de grundlæggende forudsætninger i gældende lovs § 26 fandt anvendelse på halvårsrapporten. Det præciseres i *stk. 1*, at halvårsrapporterne skal udarbejdes ud fra de grundlæggende krav i forslagets kapitel 3 – naturligvis med de tilpasninger, som følger af de mere sparsomme krav til halvårsrapporter. Kravet om et retvisende billede gælder således også for halvårsrapporten. Overskuelighedskravet, kontinuitetskravet og neutralitetskravet, jf. § 13, er alle lige så centrale for halvårsrapporter som for årsrapporter.

Stk. 2 viderefører kravene i gældende lovs § 56a, stk. 2. Halvårsrapporten skal indeholde en oversigt over en række centrale hoved- og nøgletal, der hidrører fra resultatopgørelsen og balancen. Endvidere skal oplyses periodens væsentligste investeringer i materielle anlægsaktiver. Er der sket ændringer i regnskabspraksis i den forløbne periode, eller er sammensætningen af virksomhedens aktiviteter ændret væsentligt, skal sammenligningstallene korrigeres i overensstemmelse med den nye praksis, så tallene er sammenlignelige.

Til § 133

Forslagets § 133 indfører krav om, at der i halvårsrapporten redegøres for den anvendte regnskabspraksis. Kravet findes ikke i den nuværende lov, men i praksis giver selskaberne normalt disse meget væsentlige oplysninger. Hvis ikke sådanne oplysninger gives, har regnskabsbruger vanskeligt ved at vurdere hoved- og nøgletal. Kontinuitetskravet i forslagets § 13, stk. 2, medfører, at regnskabspraksis kun må ændres i særlige tilfælde. Børsnoterede virksomheder skal - endnu – ikke opfylde et tilsvarende krav.

Til § 134

Som supplement til talopstillingerne skal også gives verbale oplysninger om bl.a. selskabets drift i den forløbne periode og forventningerne til den fremtidige drift. Også her er der tale om et lavere informationsomfang end i årsrapportens oplysninger. Der skal dog til forskel fra ledelsesberetningen til årsrapporten oplyses om væsentlige beslutninger, som bestyrelsen har truffet i den forgangne halvårsperiode.

Til § 135

Forslagets § 135, stk. 1, 1. pkt., kræver, at årsrapporten skal revideres. Pligten omfatter dog ikke virksomheder, der skal følge reglerne i regnskabsklasse A. Ved at foreskrive revisionspligt for virksomheder, der skal følge reglerne i regnskabsklasse B - D, implementeres 4. direktivs artikel 51 og 7. direktivs artikel 37.

Det følger af bestemmelsen, at det ikke længere kræves, at børsnoterede og statslige aktieselskaber skal have to revisorer. Dette er en lempelse i forhold til gældende årsregnskabslovs § 61 c, stk. 1. Lempelsen får dog først virkning efter udløbet af overgangsperioden i lovforslagets § 165, stk. 6 (se denne bestemmelse og bemærkningerne hertil). I lighed med andre virksomheder har de børsnoterede og statslige aktieselskaber, som ønsker to revisorer, fortsat mulighed for at vælge en ekstra revisor. På denne måde lempes de økonomiske byrder i et vist omfang for disse aktieselskaber, hvis de måtte ønske det. Historisk synes kravet at stamme fra en tid, da revisorvirksomhederne ofte ikke var tilstrækkeligt store til at kunne magte revisionen af meget store virksomheder. Etableringen af de store og verdensomspændende revisorsamarbejder, der kan hamle op med de vanskelige opgaver, som børsnoterede virksomheder stiller, samt udviklingen i det hele taget, byder imidlertid på realistiske alternativer til kravet om to revisorer. Dette krav har da også i mange år næsten været et dansk særsyn, idet man i de fleste andre lande har foretrukket andre veje til at støtte revisors uafhængighed og kvalitet, f.eks. ved rotationsordninger og effektiv kvalitetskontrol af det udførte arbejde, hvad enten denne gennemføres eksternt eller internt. For eksempel findes kravet om to revisorer ikke ved børsnotering på to af verdens mest dominerende kapitalmarkeder, New York Stock Exchange og NASDAQ. Det er i den forbindelse tankevækkende, at selv verdens største selskaber kan nøjes med én revisor. I øvrigt er det vigtigt at understrege, at revisor reelt skal være uafhængig, også selv om han eller hun er enerevisor.

Forslaget om ophævelse af kravet om to revisorer forudsætter ikke ophævelse af Finanstilsynets ret til at kræve flere revisorer i visse finansielle virksomheder.

Reglerne i gældende lovs §§ 61 a, 61 e og 61 f om selve valget af revisor er flyttet til lovene for de enkelte virksomhedsformer, hvor disse regler hører bedre hjemme. Se her navnlig forslaget til følgelovens § 1, nr. 23 (aktieselskabslovens § 82) og bemærkningerne dertil.

Forslaget viderefører reglen i gældende lovs § 61 g, stk. 1 og 2, om, at virksomhedens årsrapport skal revideres. Resten af § 61 g (kravene til revisionen) overføres til at blive reguleret i bekendtgørelse med hjemmel i lov om statsautoriserede revisorer § 6 a, stk. 4, og lov om registrerede revisorer § 4 a, stk. 4.

Den lovpligtige revision medfører, at revisor skal efterprøve grundlaget for oplysningerne i årsrapporten. Herunder skal aktivers og forpligtelsers tilstedeværelse kontrolleres. Revisor skal endvidere sikre, at alle forhold enkeltvis og samlet er rigtigt afspejlet i årsrapporten. Herunder om de indregnede forhold opfylder den grad af pålidelighed, som er forventet af regnskabsbruger, og om årsrapporten som helhed udviser et retvisende billede.

Revisionen må naturligvis skulle ses i forhold til de reviderede oplysninger. Der er derfor forskel på en revision af årsrapportens oplysninger i resultatopgørelse og balance og på mere subjektive oplysninger i ledelsesberetningen om forventninger til fremtiden og videnoplysninger i en supplerende beretning.

Slutproduktet af revisionen er en revisionspåtegning på årsrapporten, ligesom der skal afgives revisionsprotokollat. Disse krav er foreslået overført til lov om statsautoriserede revisorer § 12 og lov om registrerede revisorer § 6. Nærmere bestemmelser kan findes i erklæringsbekendtgørelsens §§ 3 - 7 henholdsvis § 19.

Revision af supplerende beretninger er ikke en traditionel revision, men er i stort omfang snarere en gennemgang af, at oplysningerne er relevante og realistiske i forhold til de oplysninger, der fremgår af den øvrige del af årsrapporten. Desuden er de supplerende beretninger i overvejende grad inde i en eksperimentfase. Der mangler endnu erfaring og almindeligt anerkendte retningslinier for udarbejdelsen og revisionen af de supplerende beretninger.

Indgår supplerende beretninger som en del af virksomhedens årsrapport, skal disse i henhold til *forslagets stk. 1, 2. pkt.*, derfor ikke revideres, jf. dog muligheden i det foreslåede stk. 3, hvorefter styrelsen kan foreskrive revisionspligt for virksomheder, der skal følge reglerne for regnskabsklasse C og D.

Forslagets stk. 2, 1. pkt., bestemmer, at kun statsautoriserede eller registrerede revisorer kan foretage lovpligtig revision af årsrapporter for virksomheder, der skal udarbejde årsrapporter efter lovforslaget. Kravet om statsautoriseret eller registreret revisor ligger inden for betingelserne i 8. selskabsdirektiv (84/253/EØF). § 2, stk. 2, i lov om statsautoriserede revisorer giver mulighed for, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan dispensere fra kravet om dansk statsautoriseret revisor, således at udenlandske revisorer med tilsvarende uddannelse i et begrænset omfang kan påtage sig opgaver i Danmark, herunder deltage i revisionen af danske selskaber. En tilsvarende bestemmelse gælder for registrerede revisorer, jf. lov om registrerede revisorer § 1 a, stk. 2.

For virksomheder, der skal udarbejde årsrapport efter reglerne for regnskabsklasse D, kræver *forslagets stk. 2, 2. pkt.*, at mindst én revisor skal være statsautoriseret.

Gældende årsregnskabslovs § 61 b, stk. 3, bemyndiger erhvervsministeren til at fastsætte begrænsninger i registrerede revisorers adgang til at foretage lovpligtig revision i store selskaber. Der henvises til bekendtgørelse nr. 427 af 23. maj 1996, der sætter ret høje beløbsgrænser for de virksomheder, som registrerede revisorer ikke må revidere: 75 mio. kroner i balancesum og 150 mio. kroner i nettoomsætning samt 250 medarbejdere gennemsnitligt i regnskabsåret. Bestemmelsen indførtes i sin tid som en midlertidig foranstaltning, fordi uddannelsen af registrerede revisorer ikke fandtes tilstrækkelig til at gennemføre revision i meget store virksomheder. Uddannelsesniveauet synes nu at have opnået et tilstrækkeligt stade til at lempe begrænsningerne for de registrerede revisorer. Lovforslaget indeholder derfor ingen hjemmel til at fastsætte de omtalte grænser som betingelse for registrerede revisorers adgang til at foretage lovpligtig revision.

Bestemmelsen i stk. 1, 2. pkt., undtager de supplerende beretninger som omhandlet i forslagets § 2, stk. 2, og § 14, fra revisionen. Her giver *stk. 3* Erhvervs- og Selskabsstyrelsen mulighed for alligevel at fastsætte krav om revision af de supplerende beretninger, som indgår i årsrapporten for alle eller nogle af de virksomheder, som er omfattet af regnskabsklasse C og D. Muligheden er tænkt udnyttet, når det viser sig, at de nødvendige standarder for såvel de supplerende beretninger som revisionsmetodik er udviklet tilstrækkeligt til, at en revision kan gennemføres. Der er naturligvis intet til hinder for, at virksomhederne allerede nu ønsker revision af hele årsrapporten og frivilligt kan indlade sig på dette.

Til § 136

Reguleringen af årsregnskaber har hidtil været baseret på årsregnskabsloven med dennes bekendtgørelse (lovbekendtgørelse nr. 526 af 17. juni 1996 og bekendtgørelse nr. 788 af 29. august 1996) samt bekendtgørelse nr. 518 af 25. juni 1999 om bogføringspligtiges årsregnskaber. For de børsnoterede selskabers vedkommende har denne regulering været suppleret med enkelte regler i værdipapirhandelsloven, betingelsesbekendtgørelsen og Københavns Fondsbørs' oplysningsforpligtelser. Af oplysningsforpligtelserne fremgår, at de børsnoterede selskaber som be-

tingelse for notering på Københavns Fondsbørs skal aflægge årsregnskaber i overensstemmelse med danske regnskabsvejledninger udgivet af Foreningen af Statsautoriserede Revisorer.

De senere år er udviklingen inden for regnskabsvæsen gået meget hurtigt. Samtidig med et meget større fokus på den internationale udvikling er området blevet betydeligt mere kompleks og teknisk. Den internationale udvikling vil gå endnu hurtigere efter, at den internationale organisation af børstilsyn (IOSCO) har anbefalet sine medlemmer at acceptere de internationale regnskabsstandarder. Det vil formentlig medføre, at verdens fondsbørser med tiden bliver enige om fælles regnskabregler for virksomheder, der er noterede på børserne. Dette vil være en klar lettelse for de virksomheder, der ønsker at supplere en national børsnotering med en international. De fælles regnskabsregler vil med stor sandsynlighed bygge på regnskabsstandarder udgivet af International Accounting Standards Committee (IASC). Denne konsekvens har Europa-Kommissionen taget ved sin i juni 2000 offentliggjorte nye strategi: "Vejen frem", hvorefter det er hensigten, at IAS fra 2005 skal følges af alle EU's børsnoterede virksomheder, i hvert fald for koncernregnskaber.

Denne udvikling for børsnoterede selskaber forventes at smitte kraftigt af på andre virksomheder, som ønsker at handle og modtage finansiering internationalt. Det er derfor et spørgsmål, om en ren lovregulering af regnskabsområdet på længere sigt vil være egnet til at favne denne udvikling.

Fordelen ved lovgivning er, at den har en generel accept i befolkningen som følge af den demokratiske proces, som ligger til grund for loven. Ulempen er, at loven ikke egner sig til meget tekniske forhold, der ændrer sig meget hurtigt. Fordelen ved privatsektorregulering – standarder og vejledninger udgivet i privat regi – er, at de typisk udarbejdes af teknikere, og derved kan regulere tekniske forhold mere hensigtsmæssigt. Standarder kan også typisk lettere tilpasses, når udviklingen går hurtigt.

De internationale regnskabsstandarder illustrerer endvidere tydeligt, at de nødvendige tekniske detaljeregler har et omfang, der langt overstiger det, der er praktisk muligt i lovgivningen. Standarderne fylder for tiden langt over 1200 sider, hvilket skal ses i forhold til omfanget af denne lov. Dette er også udtryk for stor kompleksitet i detaljereglerne, der kræver stærk og praktisk ekspertise af teknikere, der arbejder med problemerne i praksis. Endvidere er det et spørgsmål, hvor stor samfundsmæssig interesse de enkelte tekniske detaljeregler har.

Det vil næppe være hensigtsmæssigt at indrette sig på, at lovgivningen skal være i spidsen med hensyn til udviklingen, f.eks. af nye regnskabsmodeller eller ved reformer af bestående modeller. Man risikerer her at kvæle nye initiativer ved at lægge for snævre og stærke bånd på udviklingsaktiviteten, der oftest føres an af initiativrige og stærkt motiverede enkeltpersoner og organisationer. Lovgivning kan derimod med sin større accept i samfundet bedre samle op på de tekniske landvindinger, når de har fået lov til at udvikle sig for på den måde at støtte de progressive kræfter ved at trække "den tunge ende" med.

Kan der skabes en kombination af en offentlig og en privat regulering, der både har en generel accept i befolkningen, og som samtidig kan favne den forventede udvikling, vil meget være vundet.

Mange af de andre EU-lande har etableret privatsektorregulering til udfyldning af mere generelle lovregler. F.eks. findes i England Accounting Standards Board, i Sverige Föreningen för utvecklande av god redovisningssed, i Tyskland Deutches Rechnungslegungs Standards Committee og i Frankrig Conceil National de la Comptabilite.

Meget taler altså for ikke at lave lovgivning for de meget tekniske regler. Lovgivningen skal derimod give standardudstedelsen et ordentligt afsæt ved at skabe rammeregler, der kan udfyldes ved standarder. Lovgiver kan herved styre området ved at sørge for, at rammelovgivningen suppleres med hensigtsmæssige detailregler, udarbejdet af fagfolk. Her kan nævnes forslagets regler om valutaomregning, investeringsvirksomheder, udskudt skat, forsknings- og udviklingsaktiviteter, nærtstående parter og indregning af leasingaktiver. På disse områder indeholder forslaget kun ganske få men basale regler, som skal danne ramme for en uddybende regulering ved standarder.

Standarderne skal kunne rette sig mod alle virksomheder eller mod bestemte grupper inden for rammerne af lovforslaget, eventuelt kun bestemte brancher eller virksomhedsformer. Standarderne skal ikke nødvendigvis altid rette sig alene mod D-virksomheder eller blot de børsnoterede virksomheder, der formentlig under alle omstændigheder fremover skal rette sig efter de internationale standarder, jf. nedenfor under bemærkningerne til stk. 2. Standarderne skal angive, hvilke grupper af virksomheder, der kan eller skal følge standarderne.

Det synes mest praktisk at gøre dette ved at lade Erhvervs- og Selskabsstyrelsen – i samarbejde med en ekstern organisation – få ansvaret for at lave standarder til udfyldning af lovgivningen og til at sætte initi-

ativer i værk, hvor der skal skabes nye modeller m.v. Se forslagets § 137 om muligheden for at indgå aftale med en sådan organisation.

Stk. 2 giver endvidere Erhvervs- og Selskabsstyrelsen hjemmel til at kræve, at bestemte grupper af virksomheder skal følge internationale standarder. Formålet med dette forslag er at kunne pålægge f.eks. børsnoterede selskaber og andre større selskaber at følge IAS-standarderne, hvis dette besluttes af EU. Europakommissionen har meddelt sin hensigt om at fremsætte et sådant forslag, der skal øge effektiviteten på de europæiske kapitalmarkeder. Forinden styrelsen kan pålægge virksomhederne denne pligt, skal forslag dog forelægges for den eventuelle organisation, som er etableret efter § 137.

Lovgiver afgiver ingen kompetence ved at lade en organisation udstede standarder og kan til enhver tid beslutte at lovregulere ethvert tænkeligt regnskabsområde. Så meget desto mere kan lovgiver beslutte, at et bestemt område skal reguleres ved standarder. I lyset heraf findes det praktisk i *stk. 3* at foreskrive en pligt for organisationen til at udarbejde bestemte regnskabsstandarder, hvor styrelsen skønner, at der er et reguleringsbehov. Det forudsætter naturligt, at et krav om yderligere indsats kan nødvendiggøre, at merarbejdet finansieres af staten. Se om etableringen m.v. af organisationen i forslagets § 137 og bemærkningerne hertil.

Til § 137

Efter *forslagets § 137, stk. 1,* kan Erhvervs- og Selskabsstyrelsen indgå aftale med en uafhængig ekstern organisation, som kan påtage sig at udvikle fremtidige danske regnskabsstandarder. Organisationen skal have en sådan sammensætning og ekspertise til rådighed, at den vil blive respekteret i det faglige miljø og også i det politiske system. Her må man også holde sig for øje, at man fra lovgivers side til enhver tid kan lovgive på områder, som man ikke finder er tilstrækkeligt (godt) reguleret.

I IASC-regi findes en komite (Standing Interpretations Committee, SIC), som forestår fortolkning af regnskabsstandarder. Dette findes f.eks. også i USA og i England. Der vil ikke være noget til hinder for, at en standardudstedende organisation i Danmark samtidig opretter sådanne paneler eller organer, som kan fortolke udstedte standarder. Fortolkning af årsregnskabslovgivningen vil imidlertid stadigvæk henhøre under Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Foreningen af Statsautoriserede Revisorer udsteder for tiden regnskabsvejledninger, som er frivillige for alle andre end de børsnoterede virksomheder. Regnskabsvejledningerne forelægges Regnskabspanelet, der er ligeligt sammensat af organisationer af regnskabsudarbejdere og –brugere af børsnoterede virksomheders årsregnskaber.

Det fremgår af Københavns Fondsbørs' oplysningsforpligtelser, at de børsnoterede selskaber som betingelse for notering på Københavns Fondsbørs skal aflægge årsregnskaber i overensstemmelse med danske regnskabsvejledninger udgivet af Foreningen af Statsautoriserede Revisorer. Fondsbørsen godkender de enkelte regnskabsvejledninger, før de kan blive bindende.

For at tilgodese lovgivers accept og sikre en ansvarlig praksis og proces skal organisationen være sammensat af alle relevante parter uden dominans af nogen organisation eller aktørgruppe og med et tilsyn, der sikrer processen og overensstemmelse med lovgivningen. Et sådant tilsyn, der også findes i tilsvarende udenlandske organisationer, foreslås varetaget af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Tilsynet skal påse, at processen for standardudstedelse gennemføres på demokratisk og forsvarlig vis og med skyldig hensyntagen til alle relevante parter.

Mens Foreningen af Statsautoriserede Revisorer og Regnskabspanelet har udført et meget fint arbejde med de nuværende regnskabsvejledninger, må det på den anden side slås fast, at der er behov for en helt uafhængig organisation med en uafhængig økonomi, som er sammensat af alle de berørte parter, som skal følge politisk godkendte afstemningsregler ved vedtagelsen af nye standarder. Foreningen af Statsautoriserede Revisorers vejledninger bygger på frivillighed mellem regnskabsudarbejdere og –brugere. Den foreslåede organisation skal basere sin kompetence på lovgivningen.

Med hensyn til de økonomiske konsekvenser henvises der til de almindelige bemærkninger.

Stk. 2 viderefører den eksisterende mulighed for, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan nedsætte et Regnskabsråd, hvormed styrelsen kan rådføre sig vedrørende generelle regnskabsforhold.

Regnskabsrådet har været meget aktivt de senere år. De har udarbejdet oplæg til ændringen af årsregnskabsloven i 1996, oplæg til en ny bogføringslov i 1998 og oplæg til ny årsregnskabslov i 1999. Endvidere har rådet rådgivet Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i arbejdet med lovforslaget. For tiden består rådet af repræsentanter fra Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen Registrerede Revisorer FRR, Advokatrådet, Handelshøjskolen i København, Finansrådet, Realkreditrådet, Forsikring og Pension, Dansk In-

dustri, Dansk Arbejdsgiverforening, Danmarks Rederiforening, Håndværksrådet, Entreprenørforeningen, Dansk Handel & Service, Det Danske Handelskammer, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Landsorganisationen i Danmark, Foreningen af Firmapensionskasser, Arbejdsmarkedets Tillægspension, Lønmodtagernes Dyrtidsfond, Den Danske Finansanalytikerforening, Danske Andelsselskaber, Erhvervsministeriets Departement og Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Til § 138

Virksomheder med begrænset ansvar, som er omfattet af lovforslagets § 3, stk. 1, har pligt til at aflægge årsrapport efter reglerne for den regnskabsklasse (B, C eller D), der gælder for den pågældende virksomhed i henhold til § 7, og indsende årsrapporten til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen med henblik på offentliggørelse efter reglerne i afsnit X. Disse virksomheder kaldes i det følgende "indsendelsespligtige virksomheder".

Virksomheder, der udnytter undtagelsesbestemmelserne i §§ 4 - 6, til at undlade at aflægge årsrapport efter denne lov, skal i stedet for årsrapport indsende undtagelseserklæring m.v. til styrelsen efter reglerne i §§ 145 og 146 med henblik på offentliggørelse heraf.

Virksomheder, som udnytter undtagelsesbestemmelsen i § 4 (f.eks. meget små andelsselskaber med begrænset ansvar), har dog mulighed for – sammen med undtagelseserklæringen efter § 145 - at få offentliggjort en årsrapport, der som minimum opfylder reglerne for regnskabsklasse A. Se nærmere herom i § 4 og bemærkningerne til denne bestemmelse. (De øvrige virksomhedsformer, som er omfattet af regnskabsklasse A, jf. § 3, stk. 2, er virksomheder med ubegrænset ansvar – disse har hverken ret eller pligt til at indsende årsrapport til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen til offentliggørelse. De skal derfor heller ikke indsende nogen undtagelseserklæring til styrelsen).

Efter *forslagets stk. 1* skal virksomheder, som er omfattet af regnskabsklasse B, C og D, indsende den reviderede og godkendte årsrapport til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen inden udløbet af de deri anførte frister. Den indsendte årsrapport skal være revideret af virksomhedens revisor i henhold til reglerne i § 135.

Reglerne i lovforslagets § 138, stk. 1, træder i stedet for den gældende årsregnskabslovs § 62, stk. 1, 1. og 2. pkt., samt § 53, stk. 4, i lov om erhvervsdrivende fonde.

Efter de gældende bestemmelser skal årsregnskab m.v. for aktie- og anpartsselskaber være modtaget i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen senest 1 måned efter dagen for godkendelsen på generalforsamlingen eller ved tilsvarende lovlig beslutning (for børsnoterede og statslige aktieselskaber er fristen dog 6 hverdage), jf. den gældende årsregnskabslovs § 62, stk. 1, 1. og 2. pkt. Da denne frist imidlertid alene skal bruges til den rent ekspeditionsmæssige indsendelse af (den allerede godkendte) årsrapport, ses der ikke at være behov for at opretholde en frist på en måned hertil. Det foreslås derfor, at årsrapporten uden ugrundet ophold efter godkendelsen skal indsendes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Dette forslag skal ses i sammenhæng med, at den gældende *afgift* for overskridelse af 1-måneds fristen (6 hverdage for børsnoterede og statslige aktieselskaber) foreslås afskaffet, jf. bemærkningerne til § 151 nedenfor. Det foreslås endvidere, at fristen "uden ugrundet ophold" kommer til at gælde for alle indsendelsespligtige virksomheder, som er opregnet i forslagets § 3, stk. 1.

Efter de gældende bestemmelser skal årsregnskab m.v. for alle indsendelsespligtige virksomheder endvidere være modtaget i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen senest 6 måneder efter regnskabsårets afslutning (for børsnoterede og statslige aktieselskaber er fristen dog 5 måneder), jf. den gældende årsregnskabslovs § 62, stk. 1, 1. og 2. pkt., lov om visse erhvervsdrivende virksomheder § 18 og lov om erhvervsdrivende fonde § 53, stk. 4.

Af hensyn til årsrapporternes aktualitet foreslås det, at denne frist nedsættes til 5 måneder efter regnskabsårets afslutning (for børsnoterede og statslige aktieselskaber dog 4 måneder). For aktie- og anpartsselskaber indebærer dette næppe nogen nævneværdig forkortelse af den periode, man har til at udarbejde årsrapport, da det følger af henholdsvis aktieselskabslovens § 69 og anpartsselskabslovens § 29, at årsregnskab m.v. skal godkendes på selskabets generalforsamling senest 5 måneder efter regnskabsårets udløb. Som hidtil foreslås der en kortere indsendelsesfrist for børsnoterede og statslige aktieselskaber, da offentligheden har en særlig interesse i hurtigt at kunne få adgang til oplysninger om disse selskabers økonomiske forhold. Regnskabsrådet har tilsluttet sig skærpelsen af indsendelsesfristen.

Modtagelsestidspunktet i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen er ligesom efter de gældende regler afgørende for, om årsrapporten kan anses for rettidig. Det er præciseret i lovteksten, at fristerne er absolutte, idet der alene kan dispenseres herfra i de situationer, der er nævnt i §§ 140 og 141. Overskrides indsendelsesfristen, vil virksomhedens øverste ansvarlige ledelse derfor automatisk blive pålagt afgift efter bestemmelserne i §§ 150 og 151, idet det enkelte ledelsesmedlem dog har mulighed for efterfølgende at søge om afgifts-

fritagelse efter § 152, hvis forsinkelsen ikke kan lægges den pågældende til last (se nærmere herom i de nævnte bestemmelser og bemærkningerne hertil).

Efter *forslagets stk. 2* skal årsrapporten i det mindste indeholde de obligatoriske bestanddele, jf. § 2, stk. 1, samt den fulde revisionspåtegning. Dette svarer til retstilstanden efter den gældende årsregnskabslov, lov om visse erhvervsdrivende virksomheder og lov om erhvervsdrivende fonde. Som noget nyt foreslås det i § 2, stk. 2, at årsrapporten foruden de obligatoriske bestanddele tillige kan indeholde frivillige supplerende beretninger som f.eks. miljøredegørelser og videnregnskaber. De obligatoriske bestanddele og de frivillige beretninger skal indsendes til styrelsen i et samlet dokument – betegnet "årsrapport", med henblik på samtidig offentliggørelse. De obligatoriske bestanddele skal være placeret forrest i dokumentet, og de enkelte bestanddele skal være betegnet på en sådan måde, at de let kan identificeres i forhold til lovens betegnelser. Frivillige beretninger, som indsendes efterfølgende, vil blive afvist fra offentliggørelse.

Grønne regnskaber, som indsendes til styrelsen til offentliggørelse efter miljølovgivningens regler, kan dog efter *forslagets stk. 3* indsendes til styrelsen som en del af årsrapporten, eller de kan indsendes som et separat dokument til offentliggørelse inden for rammerne af miljølovgivningen. Dette gælder, uanset om der er tale om obligatoriske eller frivillige grønne regnskaber. Offentliggørelsen af det grønne regnskab og årsregnskabet (årsrapporten) sker så vidt muligt samtidig. I nogle situationer kan det dog være mest hensigtsmæssigt at indsende årsrapporten forlods, f.eks. hvis dette er nødvendigt for at overholde indsendelsesfristen i § 138, stk. 1, 2. pkt., og dermed undgå afgiftspålæggelse efter § 151.

Efter *forslagets stk. 4* skal de indsendte dokumenter være affattet på dansk, se dog § 157.

En årsrapport, der frivilligt indsendes til styrelsen efter § 4, stk. 6, 1. pkt., behøver ikke at være revideret, men er dette tilfældet, skal virksomhedens ledelse sikre, at revisionspåtegningen indgår i dokumentet, jf. *forslagets stk. 5*.

De indsendte årsrapporter offentliggøres efter § 154. Så snart offentliggørelse har fundet sted, kan årsrapporten ikke omgøres ved indsendelse af en ny årsrapport, medmindre styrelsen undtagelsesvist tillader dette, jf. *forslagets stk. 6*. Hovedreglen indeholder således et forbud imod omgørelse, da regnskabsbrugeren som udgangspunkt ikke skal kunne risikere, at der offentliggøres nye udgaver af årsrapporten efter, at regnskabsbrugeren har truffet beslutning på grundlag af en tidligere offentliggjort årsrapport. Der kan dog forekomme tilfælde, hvor omgørelse af årsrapporten må anses for at være i regnskabsbrugernes interesse som en nødvendig rettelse af væsentlige eller åbenbare fejl eller som berigtigelse af ulovlige forhold. Styrelsen fastsætter nærmere regler herom ved bekendtgørelse, jf. § 155, stk. 3.

Til § 139

Bestemmelsen om indsendelsespligt for likvidationsregnskaber er en videreførelse af de nugældende regler i årsregnskabsloven og selskabslovene. Da reglerne af og til har givet anledning til tvivl, er det fundet hensigtsmæssigt at præcisere dem i denne bestemmelse.

Til § 140

Forslaget lovfæster den nuværende praksis i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen vedrørende suspension af indsendelsespligten for virksomheder under betalingsstandsning efter konkursloven.

Når henses til betalingsstandsningens formål og til, at kreditorernes interesser varetages i forbindelse med skifteretsbehandlingen, foreslås det således i *stk. 1*, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan suspendere pligten til at indsende årsrapport til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i betalingsstandsningsperioden, hvis virksomheden anmoder om tilladelse hertil. Genoptages virksomheden efter betalingsstandsningens ophør, skal årsrapporten være modtaget i styrelsen senest 1 måned derefter. Overskrides denne frist, finder reglerne om manglende eller for sen modtagelse i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i §§ 150 - 152 og § 162, stk. 1, nr. 1, anvendelse. Afgiften efter § 151 beregnes i så fald fra 1 måned efter betalingsstandsningens ophør.

Forslagets *stk. 3* gør reglerne vedrørende betalingsstandsning tilsvarende anvendelige på akkordforhandling efter konkursloven.

Til § 141

Forslaget er en videreførelse af den nuværende praksis i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen vedrørende suspension af indsendelsespligten for virksomheder, som er under konkursbehandling.

Som ved betalingsstandsning tjener det ikke noget formål at kræve årsrapport indsendt til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen for virksomheder, der er under konkursbehandling. Det foreslås derfor i *stk. 1*, at der ikke skal indsendes årsrapport til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen for virksomheder, som er under konkurs.

Genoptages virksomheden efter konkursbehandlingens afslutning, foreslås det i *stk. 2*, at virksomheden

senest en måned efter konkursbehandlingens ophør skal indsende de årsrapporter, som virksomheden har undladt at indsende under konkursbehandlingen i medfør af stk. 1. Alternativt kan virksomheden efter tilladelse fra styrelsen indsende en revideret åbningsbalance med henblik på offentliggørelse. Dette vil navnlig være aktuelt, hvis der ikke har været nogen relevant aktivitet i virksomheden i den mellemliggende periode. Overskrides indsendelsesfristen, finder reglerne om manglende eller for sen modtagelse i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i §§ 150 - 152 og § 162, stk. 1, nr. 1, anvendelse. Afgiften efter § 151 beregnes i så fald fra 1 måned efter konkursbehandlingens ophør.

Til § 142

Af hensyn til kreditorernes interesser foreslås det i lighed med Erhvervs- og Selskabsstyrelsens nuværende praksis, at kravet om indsendelse af årsrapport opretholdes ved andre bestræbelser på rekonstruktion af virksomheden end de i §§ 140 og 141 nævnte.

Til § 143

Forslaget viderefører den gældende årsregnskabslovs § 63 a om filialbestyrernes pligt til at indsende den udenlandske virksomheds årsregnskab m.v. til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen med henblik på offentliggørelse samt selskabslovenes bestemmelser om sletning af filialer på grund af manglende indsendelse af den udenlandske virksomheds årsregnskab. Bestemmelsen implementerer 11. direktivs artikel 4.

Af hensyn til ensartetheden foreslås indsendelsesfristen ændret fra 6 til 5 måneder i lighed med indsendelsesfristen for danske virksomheder i lovforslagets § 138, stk. 1, 2. pkt. Modtages årsrapporten for sent i styrelsen, pålægges der afgift efter reglerne i §§ 150 - 152.

Til § 144

Forslaget viderefører den gældende årsregnskabslovs § 63 b, som implementerer 11. direktivs artikel 4.

Bestemmelsen vedrører situationen, hvor den udenlandske virksomhed, som har registreret filial i Danmark, er dattervirksomhed i en koncern, der aflægger koncernregnskab. I stedet for at indsende den udenlandske virksomheds årsrapport kan filialbestyrerne indsende et sådant koncernregnskab, hvis betingelserne i bestemmelsen er opfyldt.

Som noget nyt er dog foreslået, at tilbagekaldelse af en modervirksomheds indeståelseserklæring for den udenlandske dattervirksomheds forpligtelser først får retsvirkning 3 måneder efter offentliggørelsen. Ved offentliggørelse af filialens afmelding eller slettelse går der tilsvarende 3 måneder inden tilbagekaldelsen får retsvirkning.

Til § 145

Forslaget viderefører med visse ændringer den gældende retstilstand vedrørende indsendelse af undtagelseserklæring til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i de tilfælde, hvor virksomheden undlader at aflægge og indsende årsregnskab m.v. til styrelsen i henhold til lov om visse erhvervsdrivende virksomheder § 19 (lovforslagets § 4).

Det præciseres i *forslagets stk. 1*, at ledelsen er ansvarlig for, at betingelserne for at anvende undtagelsen er opfyldt, idet ledelsen i erklæringen skal indestå herfor.

Erklæringen offentliggøres i henhold til § 154.

Der gælder samme indsendelsesfrist for undtagelseserklæringen som for den årsrapport, undtagelseserklæringen træder i stedet for, jf. henvisningen i *stk. 2* til forslagets § 138, stk. 1, 2. pkt. Overskrides fristen, pålægges ledelsen afgift efter reglerne i §§ 150 - 152. Efter de nugældende regler pålægges der ikke afgift ved for sen indsendelse af undtagelseserklæring. Da undtagelseserklæringen indsendes i stedet for årsrapport, foreslås det, at undtagelseserklæringer sidestilles med årsrapporter i afgiftsmæssig henseende.

Til § 146

Forslaget viderefører og præciserer med visse ændringer den gældende retstilstand vedrørende indsendelse af undtagelseserklæring m.v. til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i de tilfælde, hvor virksomheden udnytter undtagelserne i den gældende årsregnskabslovs §§ 2 e og 2 f, som er videreført i forslagets § 5, samt hvor virksomheden udnytter den nytilkomne undtagelse i § 6 (der henvises til §§ 5 og 6 og bemærkningerne hertil).

For alle de omhandlede situationer gælder det, at der skal indsendes erklæring i henhold til § 145, og at denne skal suppleres med de særlige dokumenter og oplysninger, der gælder for den pågældende undtagelse. Erklæringen offentliggøres i henhold til § 154.

Det følger af henvisningerne til § 145, at der gælder samme frist for indsendelse af undtagelseserklæring som for indsendelse af årsrapport, og at der vil blive pålagt afgift, hvis erklæringen modtages for sent (se bemærkningerne til § 145).

Til § 147

Bestemmelsen viderefører den gældende årsregnskabslovs § 2 a, stk. 1, nr. 4, og stk. 2, som implementerer 7. direktivs artikel 9, stk. 1.

Efter forslagets § 112 kan en modervirksomhed, der selv er dattervirksomhed under visse betingelser undlade at aflægge koncernregnskab og i stedet indsende et koncernregnskab for et højere koncernniveau. Efter § 147 kan Erhvervs- og Selskabsstyrelsen forlange yderligere oplysninger, hvis det pågældende koncernregnskab mangler oplysninger, som danske koncerner skal give.

Til § 148

Bestemmelsen i *stk. 1* er en videreførelse af den gældende årsregnskabslovs § 62, stk. 3, om statslige aktieselskabers indsendelse af halvårsrapport til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Ved manglende indsendelse af halvårsrapport til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan styrelsen iværksætte tvangsbøder i henhold til forslagets § 162, stk. 1, nr. 1.

Til § 149

Forslaget viderefører den gældende årsregnskabslovs § 63, som har baggrund i 4. direktivs artikel 48 og 49.

Stk. 1 skal sikre, at en virksomhed ikke offentliggør en årsrapport, der ikke har den form og affattelse, som da den blev revideret. Her er der tale om offentliggørelse af årsrapporten i sin helhed. Formålet er at undgå, at regnskabsbruger vildledes af mangelfulde årsrapporter. Virksomhederne skal særligt være opmærksom på bestemmelsen, hvis de beslutter at offentliggøre årsrapporten på Internettet.

Stk. 2 skal sikre en række mindstekrav i tilfælde af, at virksomheden kun offentliggør dele af årsrapporten, f.eks. hovedtal. Læserne skal vide, at det kun er et udtog, og at den hele årsrapport kan fås hos Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Er årsrapporten ikke indsendt til styrelsen, skal der gøres opmærksom på dette. Hvis revisionspåtegningen ikke er påført i sin helhed, skal der oplyses om de forbehold og supplerende oplysninger, som revisor har påført revisionspåtegningen.

Til § 150

Efter *forslagets stk. 1 og 2* udsender Erhvervs- og Selskabsstyrelsen påkrav til virksomhedens ledelse på virksomhedens adresse, hvis årsrapport eller undtagelseserklæring ikke er modtaget i styrelsen, når indsendelsesfristen er udløbet. Forslaget er en videreførelse af påkravsbestemmelserne i den gældende årsregnskabslovs § 62, stk. 6, 1. og 2. pkt., med de tilpasninger, som følger af de ændrede indsendelsesfrister i forslagets § 138, stk. 1, 2. pkt.

Udsendelse af påkravsbrev til virksomhedens ansvarlige ledelse på virksomhedens adresse er en forudsætning for, at styrelsen kan pålægge virksomhedens ledelse afgift efter § 151 som følge af, at årsrapport eller undtagelseserklæring efter §§ 145 og 146 er modtaget for sent i styrelsen (se bemærkningerne til disse bestemmelser).

Tilsvarende udsender styrelsen påkravsbrev til filialbestyrere for filialer af udenlandske virksomheder, hvis den udenlandske virksomheds årsrapport ikke er modtaget i styrelsen, når fristen i § 143, stk. 1, er udløbet.

Hovedformålet med påkravsbrevet er at give virksomhedens ledelse eller filialbestyrerne en kort frist til at rette op på en eventuel forglemmelse eller misforståelse i forbindelse med indsendelsen. Ledelsen eller filialbestyreren vil ikke blive pålagt afgift efter § 151 på grund af for sen indsendelse af årsrapport m.v., hvis årsrapporten modtages i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen inden udløbet af fristen i påkravsbrevet på 8 hverdage fra brevets datering.

Forslagets stk. 3 indeholder hjemmel til at iværksætte tvangsopløsning på grund af manglende indsendelse af årsrapport eller undtagelseserklæring. Reglerne om tvangsopløsning for manglende indsendelse af årsregnskab findes for øjeblikket i den særlige lovgivning for virksomheden. Efter de gældende regler findes der således hjemmel i selskabslovene til at iværksætte tvangsopløsning, hvis årsregnskab m.v. ikke modtages rettidigt i behørig stand efter årsregnskabsloven, og manglen ikke afhjælpes inden udløbet af en frist, der fastsættes af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, jf. aktieselskabslovens § 118, anpartsselskabslovens § 61, lov om visse erhvervsdrivende virksomheder § 21, stk. 1, og bekendtgørelse om opløsning af erhvervsdrivende fonde (likvidation, konkurs, tvangsopløsning og fusion) (Opløsningsbekendtgørelsen) § 12. Af hensyn til reglernes overskuelighed foreslås det, at hjemlen til at iværksætte tvangsopløsning på grund af manglende indsendelse af årsrapport eller erklæring tillige nævnes i den nye årsregnskabslov.

Tilsvarende kan styrelsen slette filialer af registeret, hvis den udenlandske virksomheds årsrapport ikke indsendes, jf. f.eks. aktieselskabslovens § 152, stk. 3.

Praksis i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i dag er, at udsendelse af påkrav og opløsningstrussel foregår i to arbejdsgange med deraf følgende ringere effektivitet i

sanktionssystemet. I *stk. 3* foreslås det derfor, at påkrav og opløsningstrussel sendes i samme brev. Brevet sendes som almindelig post til virksomhedens ledelse på den adresse, som virksomheden har registreret i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Hvis brevet returneres til styrelsen, genfremsendes brevet til et medlem af selskabets ledelse. Genfremsendelsen af brevet indebærer dog ikke nogen ændring af de frister, der er anført i brevet.

Det følger endvidere af forslagets § 162, stk. 1, nr. 1, at styrelsen kan anvende tvangsbøder som middel til at få ledelsen til at indsende en manglende årsrapport eller undtagelseserklæring. Da der ikke er hjemmel til at iværksætte tvangsopløsning over for interessentskaber og kommanditselskaber omfattet af lovforslagets § 3, stk. 1, nr. 2, er styrelsens eneste tvangsmiddel over for disse virksomhedsformer at pålægge ledelsen tvangsbøder efter ovennævnte bestemmelse, hvis årsrapport eller undtagelseserklæring ikke indsendes til styrelsen trods påkrav herom.

Til § 151

Forslaget viderefører med visse ændringer bestemmelserne om adfærdsregulerende afgift ved for sen indsendelse af årsregnskab m.v. i den gældende årsregnskabslovs § 62, stk. 6, 2. - 4. pkt., og stk. 7, 1. og 3. pkt. Bestemmelserne gælder tillige for filialbestyrere, hvis det udenlandske selskabs årsregnskab m.v., som det påhviler filialbestyrerne at indsende til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, modtages for sent, jf. § 63 a, stk. 1.

Af hensyn til regnskabsbrugerne er det vigtigt, at oplysningerne i de offentliggjorte årsrapporter er aktuelle. Det er derfor af stor betydning, at årsrapporterne modtages rettidigt i styrelsen. De gældende bestemmelser om pålæggelse af afgift til den øverste ansvarlige ledelse på grund af for sen indsendelse af årsregnskab, som blev indført i 1994 med det formål at tilskynde virksomhedsledelserne til at prioritere regnskabsaflæggelsen højt, foreslås derfor videreført med nedenstående ændringer.

Som noget nyt foreslås det, at manglende indsendelse af erklæring m.v. skal udløse de samme reaktioner som manglende indsendelse af virksomhedens årsrapport, da indsendelse af de omhandlede dokumenter træder i stedet for indsendelse af virksomhedens egen årsrapport og derfor bør sidestilles hermed.

Efter reglerne i den gældende årsregnskabslovs § 62, stk. 5 og 6, opereres der med to afgifter:

1) En afgift for overskridelse af 1-måneds fristen fra godkendelsen på generalforsamlingen (for børsnoterede og statslige aktieselskaber 6 hverdage).
2) En afgift for overskridelse af 6-måneders fristen fra regnskabsårets afslutning (for børsnoterede og statslige aktieselskaber 5 måneder).

Afgiften under pkt. 1 foreslås afskaffet i sammenhæng med, at fristen i § 138, stk. 1, 1. pkt., er foreslået ændret til "uden ugrundet ophold" (der henvises til bemærkningerne til denne bestemmelse).

Afgiften under pkt. 2 foreslås opretholdt med de ændringer, som følger af, at indsendelsesfristen er foreslået ændret til henholdsvis 5 og 4 måneder i § 138, stk. 1, 2. pkt., og § 143, stk. 1. Desuden foreslås det nugældende afgiftsmaksimum på 8.000 kr. reduceret til 3.000 kr. pr. ledelsesmedlem henholdsvis filialbestyrer, da dette afgiftsniveau skønnes at være tilstrækkeligt til at opnå den ønskede adfærd. Af hensyn til ensartetheden foreslås det endvidere, at afgiften også skal gælde for erhvervsdrivende fonde, som for øjeblikket ikke er omfattet af afgiftsbestemmelsen, således at den gælder for alle virksomheder, der har pligt til at indsende årsrapport eller undtagelseserklæring til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Afgiften er personlig og pålægges hvert enkelt medlem af virksomhedens øverste ansvarlige ledelse henholdsvis hver filialbestyrer, da den enkelte har et personligt ansvar for, at årsrapporten indsendes rettidigt til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, jf. lovforslagets §§ 8 - 10 og bemærkningerne hertil. Afgiften forfalder automatisk til betaling, hvis årsrapporten modtages efter indsendelsesfristens udløb. Afgiften løber fra den første dag efter 5-måneders fristens udløb (for børsnoterede og statslige aktieselskaber 4-måneders fristens udløb). Fristen beregnes efter reglerne i § 153. Modtages årsrapporten i styrelsen inden udløbet af fristen på 8 hverdage fra påkravsbrevets datering, vil der dog ikke blive pålagt afgift, jf. forslagets § 150, stk. 2.

Har et ledelsesmedlem eller en filialbestyrer for samme periode indbetalt tvangsbøder for manglende indsendelse af samme årsrapport, nedsættes afgiften med det indbetalte beløb. Modtagne afgifter tilfalder statskassen. Der er hjemlet udpantning, der forestås af Finansstyrelsen.

Til § 152

Det foreslås, at retstilstanden efter den gældende årsregnskabslovs § 62, stk. 7, 2. pkt., videreføres således, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, hvor der foreligger ganske særlige omstændigheder, kan fritage det enkelte ledelsesmedlem eller filialbestyrer helt eller delvist for betaling af afgift efter § 151. Det er dog en

forudsætning, at den pågældende konkret kan dokumentere over for styrelsen, at han eller hun har søgt at fremme indsendelsen m.v., og at forsinkelsen derfor ikke kan lægges den pågældende til last.

Et bestyrelsesmedlem eller en direktør kan f.eks. ifølge aktieselskabslovens § 56, stk. 2, forlange bestyrelsen indkaldt, og dagsordenen kan i givet fald indeholde et punkt om indsendelse af årsregnskab m.v. i behørig stand. Opnås der ikke tilslutning til dette, har bestyrelsesmedlemmet eller direktøren ret til at få indført indsigelser i bestyrelsens protokol, jf. aktieselskabslovens § 56, stk. 3.

Fra administrativ praksis vedrørende afgiftsfritagelse kan endvidere nævnes, at hvor forsinkelsen skyldes visse ganske upåregnelige forhold, kan dette efter en konkret vurdering give hel eller delvis afgiftsfritagelse. Dette gælder navnlig alvorlig sygdom, som medfører dokumenteret længerevarende uarbejdsdygtighed i perioden op til indsendelsesfristens udløb hos en person, som er af afgørende betydning for regnskabsaflæggelsen. Det er dog en forudsætning, at den pågældende har gjort alt, hvad der var muligt for at sikre, at årsrapporten trods hindringen blev aflagt og indsendt så hurtigt som muligt til styrelsen, således at forsinkelsen ikke kan lægges den pågældende til last.

Som eksempler på forhold, som *ikke* i sig selv fritager et ledelsesmedlem for afgift, kan nævnes følgende: *at* ledelsesmedlemmet ikke har fået kendskab til påkravsbrevet inden udløbet af påkravsfristen i lovforslagets § 150, stk. 2, på grund af virksomhedens eller ledelsesmedlemmets egne forhold (f.eks. på grund af ferie), *at* årsrapporten er blevet forsinket ved fremsendelse med posten (medmindre der kan fremlægges dokumentation fra postvæsnet for, at forsinkelsen skyldes postvæsenets fejl, f.eks. poststrejke), *at* et bestyrelsesmedlem ikke har deltaget i bestyrelsesmøderne på grund af udlandsrejser, *at* revisor ikke har kunnet nå at revidere regnskabet, eller *at* forsinkelsen skyldes fejl begået af virksomhedens ansatte eller rådgivere som f.eks. virksomhedens revisor eller advokat, idet sidstnævnte forhold er et anliggende imellem ledelsesmedlemmerne og de pågældende ansatte eller rådgivere.

Edb-problemer berettiger ikke i sig selv til afgiftsfritagelse, da det følger af den generelle bestemmelse om god bogføringsskik i bogføringslovens § 6, at regnskabsmaterialet skal opbevares således, at det ikke ødelægges, bortskaffes eller forvanskes, ligesom det skal sikres mod fejl og misbrug. For at kunne opfylde disse krav må den regnskabspligtige således tage sikkerhedskopi (back up) af regnskabsmaterialet, hvis dette opbevares på elektronisk medie.

Usikkerhed omkring opgørelsen af regnskabet berettiger heller ikke i sig selv til afgiftsfritagelse, uanset hvad grunden hertil måtte være. I så fald må der oplyses om usikkerheden i årsrapporten, se forslagets § 77, nr. 2. Af hensyn til kreditorer og investorer er det netop særlig vigtigt, at årsrapporten offentliggøres rettidigt i denne situation.

Til § 153

Bestemmelsen viderefører bestemmelsen i den gældende årsregnskabslovs § 64 g om fortolkning af lovens frister. Tilsvarende bestemmelser findes bl.a. i selskabslovene og revisorlovene.

Til § 154

Bestemmelsen om Erhvervs- og Selskabsstyrelsens offentliggørelse af de indsendte årsrapporter m.v. viderefører bestemmelsen i den gældende årsregnskabslovs § 62, stk. 4, som implementerer 1. direktivs artikel 2 og 3, 4. direktivs artikel 47 og 7. direktivs artikel 38.

Offentliggørelse af årsrapporter m.v. er af central betydning for investorer og kreditorer, når de kontraherer med virksomheder med begrænset ansvar.

I bestemmelsen præciseres det, at erklæringer, som træder i stedet for årsrapporter i henhold til undtagelsesbestemmelserne i §§ 4 - 6, også offentliggøres. Dette sker af hensyn til regnskabsbrugerne, der ellers ville kunne forvente at se et regnskab.

Indledende og afsluttende likvidationsregnskaber samt halvårsrapporter for statslige aktieselskaber offentliggøres ligeledes.

Til § 155

De foreslåede bestemmelser i *stk. 1 og 2* er en præcisering af bestemmelsen i den gældende årsregnskabslovs § 64, stk. 1, 2. pkt., hvorefter Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan fastsætte regler om, at anmeldelse samt dokumenter i forbindelse hermed kan udveksles elektronisk.

I overensstemmelse med regeringens erhvervsstrategi .dk21 og regeringens IT-strategi for effektivisering af staten er Erhvervs- og Selskabsstyrelsen med i front, når det gælder udnyttelsen af informationsteknologierne til at digitalisere de administrative rutiner og indføre e-administration, dels for at lette kommunikationen mellem borgerne og det offentlige, dels for at lette kommunikationen internt i det offentlige. Styrelsen anvender således bl.a. et elektronisk regnskabsrykkersystem, som i tilfælde af, at årsregnskab ikke er modtaget i styrelsen, når indsendelsesfristen er udløbet, automatisk genererer breve med påkrav til virk-

somhedens ledelse om indsendelse heraf. Modtages årsregnskabet efter påkravsfristens udløb, genererer systemet automatisk breve, der pålægger ledelsen afgift. Sådanne breve har f.eks. i en årrække været udsendt maskinelt uden underskrift.

Den foreslåede bestemmelse har således bl.a. til formål at præcisere hjemlen for sådanne forretningsgange og samtidig fremtidssikre styrelsens fortsatte bestræbelser på som led i indførelsen af e-administration at effektivisere de administrative rutiner inden for rammerne heraf.

Forslagets stk. 3 giver Erhvervs- og Selskabsstyrelsen bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler ved bekendtgørelse om indsendelse og offentliggørelse af årsrapporter. Bemyndigelsen vil herunder blive anvendt til at fastsætte regler om såvel de obligatoriske bestanddele som årsregnskab m.v. samt de frivillige bestanddele som f.eks. sociale regnskaber og videnregnskaber. Desuden bemyndiges styrelsen til at fastsætte regler om indsendelse af undtagelseserklæringer m.v., som træder i stedet for årsrapporter i henhold til undtagelsesbestemmelserne i §§ 4 – 6, herunder dokumentation som skal indsendes i forbindelse hermed. Bestemmelsen giver endvidere styrelsen bemyndigelse til at fastsætte regler om indsendelse og offentliggørelse af halvårsrapporter for statslige aktieselskaber. Endvidere bemyndiges styrelsen til at fastsætte nærmere regler for undtagelse fra forbudet mod omgørelse af offentliggjorte årsrapporter. Sådanne regler findes for øjeblikket i § 31 i den gældende årsregnskabsbekendtgørelse (nr. 788 af 29. august 1996). Se også bemærkningerne til § 138, stk. 6, vedrørende omgørelse af årsrapporter.

Til § 156

Bestemmelsen er en videreførelse af bestemmelsen i den gældende årsregnskabslovs § 64, stk. 1, 4. pkt. Bestemmelsen bemyndiger bl.a. styrelsen til at fastsætte regler om betaling for kopier af dokumenter m.v., som er offentligt tilgængelige i henhold til loven. Disse regler træder i stedet for reglerne om betaling for dokumenter, der rekvireres under henvisning til lov om offentlighed i forvaltningen. Dog er der indføjet en hjemmel til at indbefatte bidrag til administrationen af den standardudstedende organisation og dens arbejde, jf. §§ 136 og 137, i det omfang omkostningerne skal dækkes helt eller delvist ved bidrag fra alle virksomhederne.

Til § 157

Forslaget indeholder hjemmel til, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen – ved bekendtgørelse eller konkret -kan fravige kravet om, at årsrapporter for udenlandske virksomheder, som skal offentliggøres i styrelsen, skal affattes på dansk.

Det er navnlig tanken at udnytte hjemlen således, at regnskabmateriale, som indsendes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen til offentliggørelse i overensstemmelse med bestemmelserne i forslagets §§ 5, 112, 143 og 144, som udgangspunkt er undtaget fra kravet om affattelse på dansk. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen skal dog om fornødent kunne forlange dokumenterne indsendt i bekræftet oversættelse. Herved videreføres den nuværende retstilstand i § 25, stk. 2, i årsregnskabsbekendtgørelsen.

Bestemmelsen skal sikre, at regnskabsbrugerne kan få de ønskede oplysninger om en virksomhed på et for dem forståeligt sprog. Samtidig skal det sikres, at virksomhederne ikke udsættes for unødige byrder ved at skulle oversætte udenlandske årsrapporter til dansk, hvor der ikke er et umiddelbart behov for dette.

Til § 158

Forslaget viderefører den gældende årsregnskabslovs § 62, stk. 1, 3. pkt., med hensyn til statslige aktieselskabers pligt til at sende et eksemplar af årsrapporten til pressens repræsentanter 14 dage før den ordinære generalforsamling. Denne regel for statslige aktieselskaber skal kompensere for, at statslige aktieselskaber ikke udarbejder årsregnskabsmeddelelse, således som det er tilfældet for børsnoterede selskaber.

Til § 159

Forslagets stk. 1 er en videreførelse med visse præciseringer og ændringer af reglen i den gældende årsregnskabslovs § 63 c, stk. 1, om Erhvervs- og Selskabsstyrelsens regnskabsundersøgelse, som blev indført i 1994.

Bestemmelsen pålægger Erhvervs- og Selskabsstyrelsen en pligt til at foretage en stikprøvevis udtagelse og undersøgelse af de modtagne årsrapporter og dertil hørende revisionspåtegninger. Formålet hermed er at konstatere åbenbare overtrædelser af den nævnte lovgivning.

Af hensyn til bestemmelsens klarhed er der i lovforslaget foretaget en udtrykkelig opregning af de love, som er undergivet undersøgelsesadgang, herunder også lov om visse erhvervsdrivende virksomheder samt lov om statsautoriserede revisorer og lov om registrerede revisorer. De nævnte love er ikke udtrykkeligt nævnt i den gældende § 63 c, stk. 1, men er omfattet af undersøgelsesadgangen via henholdsvis henvisningen i lov om visse erhvervsdrivende virksomheder § 18 til årsregnskabsloven samt ved fortolkning af for-

skellige bestemmelser i årsregnskabslovens kapitel 8 a om revision.

I forhold til i dag udvides undersøgelsespligten til også at omfatte halvårsrapporter, der modtages fra statslige aktieselskaber samt undtagelseserklæringer m.v., der indsendes i stedet for årsrapport. Herudover er der ikke foreslået ændringer i reglerne.

Det er således fortsat tanken, at styrelsen ikke skal føre et egentligt tilsyn med de indsendte årsrapporter, således som det f.eks. kendes fra Finanstilsynet. Efter den gældende § 63 c, stk. 1, er der alene tale om en stikprøvevis udtagelse og undersøgelse, som ikke indebærer en fuldstændig undersøgelse for enhver overtrædelse, men har til formål at konstatere *åbenbare* overtrædelser af den omhandlede lovgivning. Med åbenbare overtrædelser menes forhold, som er konstaterbare ved en umiddelbar gennemgang af det indsendte årsregnskab m.v. (årsrapport). Der er f.eks. tale om en åbenbar overtrædelse, hvis en bestemt oplysning, som skal være afgivet i regnskabet i henhold til et direkte lovkrav herom, mangler i regnskabet. Hvis det derimod kræver nærmere undersøgelse af andre dokumenter end regnskabet eller en egentlig bevisførelse for at fastslå, om der foreligger en lovovertrædelse, er der ikke tale om en åbenbar overtrædelse.

Styrelsen har ikke – hverken efter de gældende eller efter de foreslåede regler - beføjelser til at godkende de indsendte årsregnskaber eller årsrapporter. Selv om styrelsen ikke har påtalt forhold i en undersøgt årsrapport, vil dette derfor heller ikke efter de foreslåede regler fritage virksomhedens ledelse for ansvaret for, at virksomheden lever op til lovgivningens krav, ligesom det ej heller fritager revisor fra pligten til at tage fornødent forbehold i revisionspåtegningen.

I *stk. 2* foreslås det, at der indføjes en udtrykkelig bestemmelse om, at styrelsen foruden ved stikprøvevis kontrol tillige har en generel hjemmel til at udtage og undersøge de modtagne årsrapporter m.v. En sådan hjemmel er ikke udtrykkeligt nævnt i den gældende årsregnskabslov, men kan udledes ved fortolkning. Det kan navnlig komme på tale at anvende den generelle hjemmel, når styrelsen i forbindelse med modtagelsen af årsrapporter konstaterer revisorforbehold eller relevante mangler i revisionspåtegningerne. Endvidere kan det komme på tale, når styrelsen i forbindelse med tidligere års modtagelse af årsrapporter har konstateret mangler, eller hvis styrelsen på anden måde bliver opmærksom på overtrædelser i den pågældende årsrapport. Styrelsen skal dog ikke fungere som klageinstans.

Til § 160

Bestemmelsen viderefører den nugældende årsregnskabslovs § 64, stk. 2, sammenholdt med stk. 3, 2. sidste pkt., om Erhvervs- og Selskabsstyrelsens adgang til at indhente oplysninger.

Bestemmelsen giver således Erhvervs- og Selskabsstyrelsen adgang til at indhente sådanne oplysninger fra virksomheden eller dens revisor, som er nødvendige for, at styrelsen kan konstatere, om der er sket overtrædelse af den i § 159, stk. 1, nævnte lovgivning og virksomhedens vedtægter, eller om en overtrædelse er bragt til ophør.

Styrelsen har erfaring for, at de fleste virksomheder er villige til at give styrelsen de nødvendige og af revisor attesterede oplysninger. Det forekommer derfor sjældent, at styrelsen har behov for at indhente oplysninger direkte hos selskabets revisor. Styrelsen vil kun anvende denne hjemmel, hvor det er nødvendigt.

Styrelsen er endvidere opmærksom på, at indhentning af oplysninger ikke må være i strid med Menneskerettighedskonventionens artikel 6 om princippet om ret til en "fair trial", som bl.a. indebærer, at ingen kan tilpligtes at fremskaffe bevismateriale mod sig selv. Styrelsen tilrettelægger derfor sin kontrol efter den gældende årsregnskabslov således, at hjemlen til at kræve oplysninger – efter en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde – ikke bringes i anvendelse, hvis styrelsen har en begrundet mistanke om, at der foreligger et strafbart forhold hos den, som oplysningerne skal indhentes fra, og forholdet kan forventes at føre til, at der indgives politianmeldelse. I sådanne tilfælde undlader styrelsen endvidere at anvende tvangsbøder efter § 162 over for den pågældende. Foreligger der en sådan mistanke om strafbart forhold, og ønskes der yderligere oplysninger, overgives sagen til politiet, der herefter kan bringe retsplejelovens regler i anvendelse. Denne praksis vil blive opretholdt efter den nye lov.

Til § 161

Bestemmelsen viderefører bestemmelsen i den gældende årsregnskabslovs § 63 c, stk. 2, om Erhvervs- og Selskabsstyrelsens reaktioner på lovovertrædelser. Af hensyn til erhvervslivet og andre interesserede er det vigtigt at søge at få overtrædelser af lovgivningen bragt til ophør. Bestemmelsen giver således hjemmel til forskellige reaktioner, som kan bringes i anvendelse over for virksomhederne afhængig af den konstaterede lovovertrædelses art og grovhed. Ved bagatelagtige overtrædelser kan påtale undlades.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsens erfaringer viser, at de fleste overtrædelser af årsregnskabslovgivningen er af en sådan karakter, at det ikke vil være rimeligt at kræve omgående berigtigelse og offentliggørelse af en omgjort årsrapport. Vejledning, eventuelt kombineret med et krav fra styrelsen om at de omhandlede overtrædelser skal være berigtiget i årsrapporten for den efterfølgende regnskabsperiode, vil ofte være en hensigtsmæssig reaktion.

Til § 162

Bestemmelsen viderefører bestemmelsen i den gældende årsregnskabslovs § 64, stk. 3, hvorefter Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan pålægge tvangsbøder med det formål at gennemtvinge en handling, der skal lovliggøre et af bestemmelsen omhandlet forhold eller bringe en ulovlig handling til ophør. Tvangsbøder vil navnlig blive anvendt, hvor andre reaktionsmidler ikke har vist sig effektive samt i visse tilfælde til at gennemtvinge indsendelse af årsrapport (se bemærkningerne til § 150, stk. 3).

Til § 163

Bestemmelsen viderefører bestemmelsen i den gældende årsregnskabslovs § 64 b, hvorefter Erhvervs- og Selskabsstyrelsens afgørelser som altovervejende hovedregel kan indbringes for Erhvervsankenævnet. De foreslåede undtagelser fra denne klageadgang, som er ganske få, er begrundet i, at de omhandlede forhold ikke er egnet til behandling ved et klageorgan.

Til § 164

Det foreslås, at der fastsættes straf i form af bøde for overtrædelse af en række af lovens væsentligste bestemmelser. Det er utvivlsomt sjældent, at disse bestemmelser vil blive brugt umiddelbart. Imidlertid tjener de ofte til at understrege og konkretisere overtrædelser af bestemmelser i straffeloven, herunder §§ 296 og 302.

Forslagets stk. 3 fastsætter tilsvarende straf for overtrædelse af bestemmelser i de i lovforslaget hjemlede bekendtgørelser, som måtte være egnede til sanktion ved straf på linie med lovforslagets bestemmelser.

Endvidere bestemmer *forslagets stk. 4*, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i ganske særlige tilfælde kan belægge enkelte bestemmelser i en standard efter § 136 med straf. Dette skal ses i lyset af, at standarderne, der udstedes af en privatretlig organisation, principielt ikke sanktioneres med straf. Regnskabsbrugerne forudsættes at reagere på overtrædelser med misbilligelse og eventuelt ved at sætte en risikopræmie (lavere børskurser). Væsentlige standardovertrædelser kan desuden understrege og konkretisere overtrædelse af straffeloven. Det findes under henvisning til ovenstående ikke, at standardernes principielle straffrihed bevirker en forringelse af regnskabsbrugernes retsstilling i forhold til gældende lov.

Til § 165

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. januar 2002 med virkning for regnskabsår, der begynder på denne dato eller senere. Samtidig ophæves lov om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v.

For regnskabsår, der begynder *før* den 1. januar 2002, foreslås det i *stk. 3*, at virksomhederne fortsat skal anvende de hidtil gældende regler i lov om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 526 af 17. juni 1996, med de ændringer, der følger af forslagets § 169 (se denne bestemmelse). Virksomheder, hvis regnskabsår f.eks. løber fra den 1.10.2001 - 30.9.2002, skal således anvende den nuværende årsregnskabslovs bestemmelser på regnskabsaflæggelsen (medmindre de frivilligt vælger at anvende den nye årsregnskabslovs bestemmelser, se lovforslagets § 168). Indsendelsesfristen i § 138, stk. 1, skal dog anvendes, hvis en regnskabsperiode, der begynder før den 1. januar 2002, slutter efter den 31. december 2002. Dette kan navnlig være aktuelt for nystiftede selskaber, hvis første regnskabsperiode kan vare i op til 18 måneder.

For regnskabsår, der både påbegyndes og afsluttes i år 2002, skal årsrapport eller undtagelseserklæring m.v., der indsendes i stedet herfor, være modtaget i styrelsen senest 6 måneder efter regnskabsårets afslutning (for statslige og børsnoterede selskaber 5 måneder), jf. *forslagets stk. 4*. Dette indebærer, at den skærpede indsendelsesfrist i § 138, stk. 1, 2. pkt., på henholdsvis 5 og 4 måneder først får virkning for regnskabsår, der afsluttes i år 2003. Derved sikres det, at virksomhederne får en lang overgangsperiode til at indrette sig på den nye indsendelsesfrist. Overskrides indsendelsesfristen, pålægger Erhvervs- og Selskabsstyrelsen virksomhedens øverste ansvarlige ledelse afgift efter bestemmelserne i §§ 150 - 52.

Erhvervsdrivende fonde samt virksomheder, der indsender undtagelseserklæring i stedet for årsrapport, er p.t. ikke omfattet af de gældende afgiftsbestemmelser i § 62, stk. 6, i lov om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 526 af 17. juni 1996. I *forslagets stk. 4, 3. pkt.*, foreslås det derfor, at afgiftsbestemmelserne i §§ 150 - 52 først får virkning for disse virksomheder for regnskabsår, der afsluttes i år 2003. Derved sikres det, at

virksomhederne får en lang overgangsperiode til at indrette sig på de skærpede regler.

Stk. 5 bemyndiger Erhvervsministeren til at fastsætte tidspunktet for ikrafttræden af § 37. Disse bestemmelser forudsætter en ændring af 4. direktiv, som forventes at blive vedtaget i første halvdel af 2001.

I *stk. 6* foreslås det, at kravet i den gældende årsregnskabslovs § 61 c, stk. 1, om to revisorer i statslige og børsnoterede aktieselskaber, forbliver i kraft for regnskabsår, der senest påbegyndes den 31. december 2004. Derved får selskabernes aktionærer, kreditorer, offentlige myndigheder og revisorer mulighed for at indstille sig på de nye regler.

Til § 166

Denne bestemmelse præciserer, hvorledes ændringer af regnskabspraksis i forbindelse med overgangen til den nye lov skal foregå. Det følger af *forslagets stk. 1*, at ændringer i indregningsmetoder og målegrundlag, som er nødvendige som følge af vedtagelsen af denne lov, som hovedregel skal ske efter reglerne i § 51.

Stk. 2-4 indeholder en række lempelser i forhold til hovedreglen i forslagets stk. 1. Lempelserne kan alene benyttes ved overgang til den nye lov. Lempelserne kan ikke anvendes ved senere skift mellem regnskabsklasserne, da dette er reguleret af § 78.

Til § 167

Forslagets § 167 viderefører den i princippet uendeligt løbende overgangsregel, som blev indført ved lov nr. 1098 af 23. december 1998 (Euroloven). Bestemmelsen indebærer, at virksomheden den første gang, den ændrer den valuta, hvori der aflægges årsregnskab, ikke behøver at iagttage kriterierne i § 13, stk. 2.

Virksomhedens ledelse skal selv være opmærksom på kun at benytte overgangsreglen én gang. Revisor skal påse dette ved sin revision.

Virksomheden skal dog opfylde oplysningskravene i § 11, stk. 3, 2. pkt., jf. § 13, stk. 3. Ændringen og indvirkningen heraf på årsregnskabet skal omtales i noterne.

Til § 168

Det må forventes, at en del virksomheder ønsker at anvende den nye lovs bestemmelser med det samme eller i det mindste forud for 1. januar 2002, således som det også har været set tidligere. Dette bør være muligt, så længe det ikke fører til useriøse pluk af enkelte gunstige bestemmelser uden sammenhæng med den øvrige regnskabsaflæggelse. Derfor bestemmes det i forslagets stk. 1, at virksomheder kan gøre brug af lovforslagets bestemmelser med det samme efter lovens bekendtgørelse i lovtidende. Det sættes som betingelse, at anvendelsen af regler i den nye lov sker systematisk og konsekvent, og at de heraf kommende årsrapporter kommer til at give et retvisende billede, i det mindste af lige så høj karat som et retvisende billede efter gældende lov.

I *forslagets stk. 2* bestemmes, at bestemmelsen i forslagets § 6, hvorefter en virksomhed uden aktivitet under visse betingelser kan undlade at udarbejde og indsende årsrapport, først kan anvendes for regnskabsår, der starter den 1. januar 2002 eller senere. På grund af betingelserne for reglen vil det ikke være hensigtsmæssigt at tillade anvendelse før det tidspunkt.

Til § 169

I § 165, stk. 3, foreslås det, at virksomhederne for regnskabsår, der begynder *før* den 1. januar 2002 - dvs. indtil de bliver omfattet af denne lov - fortsat skal anvende de hidtil gældende regler i lov om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 526 af 17. juni 1996, med de ændringer, der følger af *forslagets § 169*.

Forslaget i *stk. 1, nr. 1*, indebærer, at fristen i den gældende årsregnskabslovs § 62, stk. 1, 1. og 2. pkt., for indsendelse af årsregnskab m.v. efter godkendelsen på generalforsamlingen eller ved tilsvarende lovlig beslutning, ændres fra 1 måned (henholdsvis 6 hverdage for statslige og børsnoterede selskaber) til uden ugrundet ophold. Forslaget skal ses i sammenhæng med forslaget i *stk. 1, nr. 2*, hvorefter afgiften i § 62, stk. 5, for overtrædelse af den omhandlede indsendelsesfrist ophæves. Den foreslåede frist, "uden ugrundet ophold", svarer til fristen i lovforslagets § 138, stk. 1, 1. pkt. Ændringerne træder i kraft den 1. juli 2001 og har virkning for regnskabsår, der slutter den 31. maj 2001 eller senere, jf. forslagets *stk. 2*.

Forslaget i *stk. 1, nr. 3*, indebærer, at de gældende afgiftssatser i § 62, stk. 6, 3. og 4. pkt., i lov om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 526 af 17. juni 1996, nedsættes fra maksimalt 8.000 kr. til 3.000 kr. pr. ledelsesmedlem henholdsvis filialbestyrer. De ændrede satser svarer til satserne i lovforslagets § 151, stk. 3. Ændringen træder i kraft den 1. juli 2001 og har virkning for årsregnskaber m.v., der modtages i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen den 1. juli 2001 eller senere.

Til § 170

Det er hensigten snarest at søge de færøske og grønlandske myndigheders tilslutning til, at loven sættes i kraft for disse landsdele, således at den selskabsretlige retsenhed kan bevares og udbygges.

Bilag

Indholdsfortegnelse

	Paragraf
Afsnit I. Lovens anvendelsesområde, grundlæggende krav m.v.	
Kapitel 1. Lovens anvendelsesområde m.v.	
De omfattede virksomheder	1
Årsrapporten	2
De omfattede virksomhedsformer	3
Undtagelse for virksomheder omfattet af lov om visse erhvervsdrivende virksomheder	4
Undtagelse for visse interessent- og kommanditselskaber	5
Undtagelse for dattervirksomheder uden aktivitet	6
Regnskabsklasser	7
Kapitel 2. Ledelsens ansvar for aflæggelse af årsrapporten	8 - 10
Kapitel 3. Grundlæggende krav til årsrapporten	
Retvisende billede	11
Kvalitetskrav	12
Grundlæggende forudsætninger	13 - 16
Kapitel 4. Rækkefølge m.v. af årsrapportens bestanddele	17
Afsnit II. Regnskabsklasse A	
Kapitel 5. Udarbejdelse af årsrapport	
Generelle bestemmelser	18
Klassifikation og opstilling	19
Indregning og måling	20
Oplysninger	21
Afsnit III. Regnskabsklasse B	
Kapitel 6. Udarbejdelse af årsrapport	
Generelle bestemmelser	22
Klassifikation og opstilling	
Generelle bestemmelser	23 - 24
Balancen	25 - 27
Resultatopgørelsen	28 - 32

Kapitel 7. Indregning og måling
Generelle bestemmelser 33 - 39
Anlægsaktiver 40 - 43
Omsætningsaktiver 44 - 46
Hensatte forpligtelser 47
Gældsforpligtelser 48
Resultatopgørelsen 49 - 50
Ændring af regnskabspraksis 51
Ændringer af regnskabsmæssige skøn og fejl 52

Kapitel 8. Oplysninger
Noteoplysninger
- Anvendt regnskabspraksis 53 - 55
- Bevægelser på egenkapitalen 56 - 58
- Aktiver 59 - 62
- Forpligtelser og eventualforpligtelser 63 - 64
- Resultatopgørelsen 65
- Klassifikation 66 - 67
- Nærtstående parter m.v. 68 - 74
- Virksomhedskapitalen m.v. 75 - 76

Ledelsesberetningen 77

Afsnit IV. Regnskabsklasse C

Kapitel 9. Udarbejdelse af årsrapport
Generelle bestemmelser 78
Klassifikation og opstilling 79 - 81

Kapitel 10. Indregning og måling
Balancen 82 - 84
Resultatopgørelsen 85
Pengestrømsopgørelsen 86

Kapitel 11. Oplysninger
Noteoplysninger
- Anvendt regnskabspraksis 87
- Aktiver 88 - 90
- Forpligtelser 91 - 93
- Eventualforpligtelser 94
- Resultatopgørelsen 95 - 96
- Nærtstående parter 97 - 98

Ledelsesberetningen 99 - 101

Afsnit V. Regnskabsklasse D

Kapitel 12. Udarbejdelse af årsrapport
Generelle bestemmelser 102
Klassifikation og opstilling 103
Oplysninger 104 - 106
Ledelsesberetningen 107
Særlige regler for statslige aktieselskaber 108

Afsnit VI. Koncernregnskab samt regnskab for fusion m.v.

Kapitel 13. Pligt til at aflægge koncernregnskab 109 - 113

Kapitel 14. Koncernregnskabets indhold
Omfattet af konsolideringen 114
Generelle krav til koncernregnskabet (konsolideringen) 115 - 116
Sammendrag 117
Klassifikation 118
Indregning og måling 119
Eliminering 120
Koncernetablering 121
Virksomhedsovertagelse 122
Virksomhedssammenlægninger 123
Pro rata konsolidering 124
Noteoplysninger
Redegørelse for anvendt regnskabspraksis 125
Andre noteoplysninger 126 - 127
Ledelsesberetningen 128

Kapitel 15. Fusionsregnskab m.v. 129 - 130

Afsnit VII. Halvårsrapport for statslige aktieselskaber

Kapitel 16. Udarbejdelse af halvårsrapport
Generelle bestemmelser 131
Indregning og måling 132
Oplysninger
Anvendt regnskabspraksis 133
Ledelsesberetning 134

Afsnit VIII. Revision af årsrapporten

Kapitel 17. Revision 135

Afsnit IX. Regnskabsreguleringen i Danmark

Kapitel 18. Organisation til udstedelse af regnskabsstandarder m.v. 136 - 137

Afsnit X. Offentliggørelse og undersøgelse af årsrapport m.v.

Kapitel 19. Indsendelse til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen
Indsendelse af årsrapport 138
Indsendelse for virksomheder under afvikling eller rekonstruktion 139 - 142
Indsendelse for udenlandske virksomheder med filial i Danmark 143 - 144
Indsendelse af undtagelseserklæring m.v. for virksomheder som udnytter undtagelserne i §§ 4 - 6, 112 og 144 145 - 147
Statslige aktieselskabers indsendelse af halvårsrapport 148
Virksomhedens egen offentliggørelse af årsrapport 149
Manglende eller for sen modtagelse af årsrapport eller undtagelseserklæring 150 - 152
Beregning af frister 153

Kapitel 20. Offentliggørelse. Nærmere regler om indsendelse og offentliggørelse m.v. Udvidet offentlighed for statslige aktieselskaber
Offentliggørelse 154
Nærmere regler om indsendelse og offentliggørelse m.v. 155 - 157
Udvidet offentlighed for statslige aktieselskaber 158

Kapitel 21. Undersøgelse af årsrapporter m.v.
Udtagelse til undersøgelse 159
Anmodning om oplysninger 160
Reaktioner på lovovertrædelser 161

Afsnit XI. Tvangsbøder. Klageadgang. Straf. Ikrafttræden

Kapitel 22. Tvangsbøder 162

Kapitel 23. Klageadgang 163

Kapitel 24. Straf 164

Kapitel 25. Ikrafttræden og overgang 165 - 170

Bilag 1: Definitioner

Bilag 2: Skemaer for balancer og resultatopgørelser
1. Skema for balance i kontoform (regnskabsklasse B, C og D)
2. Skema for balance i beretningsform (regnskabsklasse B, C og D)
3. Skema for resultatopgørelse i beretningsform, artsopdelt (regnskabsklasse B)
4. Skema for resultatopgørelse i beretningsform, funktionsopdelt (regnskabsklasse B)

Bilag til f. t. l. vedr. erhvervsdrivende virksomheders aflæggelse af årsregnskab m.v.

5. Skema for resultatopgørelse i beretningsform, artsopdelt (regnskabsklasse C og D)
6. Skema for resultatopgørelse i beretningsform, funktionsopdelt (regnskabsklasse C og D)